

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กรณีศึกษา :
โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
อำนาจ ขาวเครือม่วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ตุลาคม 2551

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กรณีศึกษา :
โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
อานาจ ขาวเครือม่วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ตุลาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กรณีศึกษา :
โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อำนาจ ขาวเครือม่วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ตุลาคม 2551

อำนาจ ชาวเครือม่วง. (2551). *การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม.(การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม).*
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพฑูรย์ อ่อนมั่ง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนดา ระบอบ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อจัดทำแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าสำหรับบูรณาการการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) โดยนำไปจัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังปฏิบัติกิจกรรมสูงกว่าก่อนปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังปฏิบัติกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ด้านทักษะพิสัย นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าอยู่ในระดับมาก 3) กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม

THE DEVELOPMENT OF ECOTOURISM WALKING FIELD TRIP PROGRAM:
A CASE STUDY OF WAT PRA SRIMAHADHAT
SECONDARY DEMONSTRATION SCHOOL
PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
AMNAJ KHAOKHRUEAMUANG

Presented in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Science Degree in Ecotourism Planning and Management
at Srinakharinwirot University
October 2008

Amnaj Khaokhrueamuang. (2008). *The Development of Ecotourism Walking Field Trip Program : a Case Study of Wat Prasrimahadhat Secondary Demonstration School Phranakhon Rajabhat University Bangkok*. Master thesis. M.S. (Ecotourism Planning and Management) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst.Prof. Lt.JG.Dr. Paiboon Onmung, Asst. Prof. Dr. Summana Rabob.

This research aimed to study the potentiality of tourism resources so as to plan an Ecotourism Walking Field Trip Program for the integrated study management on English for Tourism by the 4 steps of an Action Research ; Planning, Action, Observation, and Reflection. It was used for Mattayomsuksa 4 of Wat Prasrimahadhat Secondary Demonstration School Phranakhon Rajabhat University, and study the results of its developing for 3 times of action research circle. The findings can be concluded as follows. 1) The achievements of cognitive domain about the general knowledge of the tourist attractions and English vocabularies after activity participation was significantly higher than before at .05 level as it was hypothesized. The affective domain, attitude to using English and environmental conservation before and after activity participation was not different. The psychomotor domain, English speaking skill for tourism was at the good level. 2) The satisfactory to the Ecotourism Walking Field Trip was at the high level. 3) The environmental impact from the activity was the positively.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กรณีศึกษา :

โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

ของ

อานาจ ขาวเครือม่วง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพฑูรย์ อ่อนมั่ง) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร แพรพรรณิต)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนา ระบอบ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพฑูรย์ อ่อนมั่ง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนา ระบอบ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุขสีเหลือง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์
อ่อนมั่ง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนา ะบบ
กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ จุดประกายความคิด แก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ และสร้างแรงบันดาลใจอย่างสำคัญยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้ความ
ช่วยเหลือผู้วิจัย ตลอดจนบุคลากรในสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

กราบนมัสการพระมหานริศุตต์ สิริตสังวร เลขาธิการเจ้าคณะภาค 8 วัดพระศรีมหาธาตุวรม
หาวิหาร ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม ช่วยพินิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสาธิต
วัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อาจารย์พรชัย ตามถิ่นไทย รองผู้อำนวยการ
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อาจารย์วิเชียร แดงสว่าง ผู้จัดการ
โรงแรมพระนครแกรนด์วิวที่เอื้อเอื้อให้การสัมภาษณ์ข้อมูล ตลอดจนอาจารย์ภทรพรรณ กุลด้วง
อาจารย์นราธิป แก้วทอง อาจารย์พรชัย สุปิงคลัด และคุณฐิติรัฐ อันปรุง ที่เสียสละเวลามาเป็น
วิทยากรบรรยาย รวมทั้ง อาจารย์ชัยเดช นาคสะอาด อาจารย์ทศิยาพร บุญดี อาจารย์ Rudyl
R.Lummaad อาจารย์ Charade T.Balba และ อาจารย์ Michiyo Matsuoka ที่กรุณาเข้าร่วม
ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และดูแลนักเรียนตลอดกิจกรรม และที่ขาด
เสียมิได้ ต้องขอขอบใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรม
จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
และผู้ที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามได้ทั้งหมดที่ให้ความช่วยเหลือ คอยห่วงใย และเป็นกำลังใจในการทำ
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

ผลแห่งความมุนานะ และความดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบ
ให้กับพระคุณบิดา-มารดา บุรพคณาจารย์ที่ประสาทสรรพวิทยา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอย
ช่วยเหลือจนบรรลุผลสำเร็จแห่งปริญญานิพนธ์

อำนาจ ชาวเครือม่วง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	9
การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้วยการวิเคราะห์ SWOT.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการทัศนศึกษา.....	20
การบูรณาการเรียนรู้อยู่โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา.....	24
การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา.....	36
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	39
การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา.....	43
สภาพพื้นที่ที่ศึกษา.....	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
ส่วนที่ 1 การสร้างแผน.....	82
ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน.....	86
ส่วนที่ 3 การประเมินผล.....	87
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ส่วนที่ 1 การสร้างแผน.....	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน.....	133
ส่วนที่ 3 การประเมินผล.....	173
สรุปผลการพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า.....	180
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	184
สรุปผลการวิจัย.....	186
อภิปรายผล.....	188
ข้อเสนอแนะ.....	193
บรรณานุกรม.....	195
ภาคผนวก.....	202
ภาคผนวก ก.....	203
ภาคผนวก ข.....	232
ภาคผนวก ค.....	307
ภาคผนวก ง.....	322
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	327

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายการทรัพยากรธรรมชาติ.....	17
2 รายการทรัพยากรวัฒนธรรม.....	17
3 รายการทรัพยากรด้านมหกรรม ปรากฏการณ์สำคัญ.....	17
4 รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม.....	18
5 รายการทรัพยากรด้านบริการ.....	18
6 รายการงานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี.....	18
7 รายการประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจ.....	18
8 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว.....	19
9 ตัวอย่างการจัดอันดับทรัพยากรการท่องเที่ยว.....	20
10 ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจแบบ MSQ.....	38
11 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	44
12 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.....	46
13 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	47
14 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	49
15 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.....	55
16 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	56
17 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	58
18 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ.....	60
19 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	94
20 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.....	95
21 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	95
22 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	96
23 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.....	98
24 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	99

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	100
26 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ.....	101
27 ทรัพยากรท่องเที่ยวในโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.....	103
28 ทรัพยากรท่องเที่ยวบริเวณวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร.....	104
29 ทรัพยากรท่องเที่ยวภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.....	106
30 การประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่นและอำนาจดึงดูดใจ.....	115
31 การจัดอันดับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว.....	117
32 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม.....	119
33 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านธรรมชาติ.....	120
34 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านบริการ.....	121
35 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม.....	121
36 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านมหรหรรรม.....	121
37 การคัดเลือกทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อกำหนดจุดศึกษา.....	122
38 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 1.....	126
39 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 2.....	127
40 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 3.....	128
41 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 4.....	129
42 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 5.....	130
43 ระยะเวลาการดำเนินการทดลอง.....	133
44 การวางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1.....	134

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
45 ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 1.....	136
46 สภาพปัญหาของการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 1.....	137
47 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 1.....	138
48 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1.....	141
49 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1.....	142
50 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1.....	143
51 แสดงคำร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมติ การเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1.....	144
52 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1	145
53 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการทดลองครั้งที่ 1.....	147
54 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการทดลองครั้งที่ 1.....	147
55 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการทดลองครั้งที่ 1.....	147
56 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็น ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า จากการทดลอง ครั้งที่ 1.....	148
57 การวางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2.....	149
58 การใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 2.....	151
59 สภาพปัญหาของการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 2.....	152
60 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 2.....	153
61 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2.....	154

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
62 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2.....	155
63 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังกิจกรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2.....	155
64 แสดงคำร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมุติการเป็น มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ 2.....	156
65 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2.....	157
66 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2.....	159
67 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 2.....	159
68 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2.....	159
69 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า จากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2.....	160
70 การวางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.....	161
71 การใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 3.....	163
72 สภาพปัญหาของการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 3.....	164
73 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 3.....	165
74 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.....	166
75 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.....	167
76 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.....	168

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
77 แสดงคำร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมุติการเป็น มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.....	168
78 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.....	169
79 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 3.....	170
80 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัด กิจกรรมครั้งที่ 3	171
81 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการทดลองครั้งที่ 3.....	171
82 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3.....	172
83 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน.....	173
84 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน.....	174
85 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน.....	174
86 แสดงคำร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมุติการเป็น มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน.....	175
87 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจำนวน 3 ห้องเรียน.....	176
88 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรม จำนวน 3 ครั้ง.....	178
89 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรม จำนวน 3 ครั้ง.....	178

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
90 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรม จำนวน 3 ครั้ง.....	178
91 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า จำนวน 3 ครั้ง.....	179
92 รายการที่ 1 ทรัพยากรธรรมชาติ.....	204
93 รายการที่ 2 ทรัพยากรวัฒนธรรม.....	207
94 รายการที่ 3 ทรัพยากรด้านมหรหรรรม ปรางค์กู่สำคัญ.....	212
95 รายการที่ 4 ทรัพยากรด้านกิจกรรม.....	214
96 รายการที่ 5 ทรัพยากรด้านบริการ.....	216
97 รายการงานมหรหรรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี.....	217
98 การประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจ.....	218
99 การจัดอันดับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวรายทรัพยากร.....	222
100 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวตามประเภททรัพยากร.....	226
101 แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า.....	239

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 กระแสสำคัญ 3 ด้านที่ส่งผลให้เยาวชนมีส่วนสัมพันธ์กับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	21
3 แสดงการจัดลำดับประสบการณ์ตามกรวยประสบการณ์ของเอดการ์เดิล.....	27
4 ผังมโนทัศน์การเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	31
5 เกลียวการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The action research spiral).....	41
6 กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และการบูรณาการกลุ่มสาระ.....	63
7 แผนที่แสดงที่ตั้งพื้นที่ศึกษา.....	65
8 อาคารสาธิต 1.....	66
9 ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ.....	67
10 การออกแบบและวางผังเมื่อแรกสร้างวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร.....	68
11 พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ภายในประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ.....	69
12 พระอุโบสถทรงจัตุรมุข ภายในประดิษฐานพระศรีสัมพุทธมุนี.....	70
13 ต้นพระศรีมหาโพธิ์จากประเทศอินเดีย ปลูกบนเกาะกลางน้ำหน้าพระเจดีย์...	71
14 เขตฌาปนสถานกองทัพอากาศ.....	71
15 พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	72
16 ศาลพระพิฆเนศวร.....	73
17 การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย.....	74
18 นิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน.....	74
19 ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.....	75
20 อุทยานเฉลิมพระเกียรติมีน้ำตกกริซไคเคิลจากขยะ.....	76
21 โรงแรมพระนครแกรนด์วิว.....	76
22 อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ และหีบบัตรสัญลักษณ์การเลือกตั้ง.....	77
23 พระเจดีย์ศรีมหาธาตุและพระอุโบสถระหว่างบูรณะ.....	110
24 พื้นที่ด้านหน้าพระเจดีย์ศรีมหาธาตุกำลังพัฒนาให้เป็นพุทธอุทยาน.....	111
25 พื้นที่ก่อสร้างและแบบจำลองวิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญาฯ.....	112
26 โครงการนำร่องท่องเที่ยวบางเขน จัดอบรมยุวมัคคุเทศก์และทดลองตลาดน้ำ..	113

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
27 บ้ายสื่อความหมายบริเวณศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำ และพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ.....	114

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยสามารถสร้างรายได้เป็นอันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ของประเทศ แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวในเชิงพาณิชย์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2549: 1) แต่บนความสำเร็จนั้น ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาของระบบนิเวศ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ซึ่งเป็นต้นทุนหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และหากไม่เร่งแก้ไขปัญหานี้ การท่องเที่ยวของประเทศคงจะไม่สามารถดำรงความยั่งยืนได้อีกต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) จึงเป็นแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่นและลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 43) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ไม่เน้นปริมาณของนักท่องเที่ยว แต่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการให้การศึกษาและการปลูกจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม (พยอม ธรรมบุตร. 2548: 2-3) ซึ่งการพัฒนาคุณภาพของนักท่องเที่ยวนั้นเป็นเรื่องยากและใช้เวลานาน แต่จะเป็นการพัฒนาที่หวังผลได้ในระยะยาว โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน โดยการจัดให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาอย่างถูกวิธี นั้นหมายถึง การท่องเที่ยวทัศนศึกษาบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ควรส่งเสริมให้แพร่หลายในระบบการศึกษา เพราะการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 1) ดังที่ เซอร์ ฟรานซิส เบคอน กล่าวไว้ในบทความชื่อ Of Travel ว่า การเดินทางเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาสำหรับเยาวชน (สุภาพร มากแจ้ง. 2539: 7)

การส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาอย่างถูกวิธีนั้น รัฐบาลโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ได้กำหนดแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2540-2544 ไว้อย่างชัดเจน เพื่อมุ่งเน้นให้สถาบันการศึกษาใช้กิจกรรมทัศนศึกษาเป็นสื่อในการพัฒนาเยาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสามารถจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ (คณะอนุกรรมการส่งเสริมทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน. 2540: 3)

ในขณะที่กระทรวงการทองเที่ยวและกีฬาและกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมกันรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยในส่วนของกระทรวงการทองเที่ยวและกีฬาจะสนับสนุนการปฏิบัติงานของนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ จัดอบรมยุวมัคคุเทศก์ อบรมความรู้ด้านการทองเที่ยว การประชาสัมพันธ์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการทองเที่ยวในสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทที่จัดเป็นแหล่งทองเที่ยว ส่วนกระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการในส่วนของการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรด้านการทองเที่ยวและสาขาที่เกี่ยวข้องกับการทองเที่ยว ในสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548: 18)

การดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จของกระทรวงศึกษาธิการ คือการจัดโครงการทองเที่ยวทัศนศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2545 ภายใต้ชื่อ "เที่ยวทั่วไทย ไปเพื่อเรียนรู้" โดยนำเด็กด้อยโอกาสจำนวน 100,000 คน ไปทัศนศึกษาทั่วไทย เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาความเป็นไทย ภาคภูมิใจในศิลปะและวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติ รวมทั้งเกิดจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรด้านการทองเที่ยวของประเทศ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของแหล่งทองเที่ยวภายในประเทศ และกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับกระบวนการจัดทัศนศึกษา ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดกิจกรรมทัศนศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่ที่สถานศึกษาดังอยู่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 2) ส่วนกิจกรรมดำเนินการในปี พ.ศ. 2550 นั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้เชิญชวนให้สถาบันอุดมศึกษาจัดกิจกรรมทองเที่ยวไปยังแหล่งทองเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย โดยกระทรวงการทองเที่ยวและกีฬาเป็นศูนย์ประสานงานและให้คำปรึกษา

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศไทยนั้น ได้ยึดแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พุทธศักราช 2529 มาโดยตลอด (การทองเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544: 80-82) แต่ไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานได้ ดังที่สมใจ แซ่โจ้ว (2541: 122-123) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานที่ จ. นครปฐม ของโรงเรียนวัดชนะสงครามและโรงเรียนวัดบูรณาวาส กรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ ทั้งนี้เพราะสถานที่ที่ไปศึกษาอยู่ห่างไกล ส่วนบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 11) ได้กล่าวว่า อุปสรรคจากยานพาหนะเป็นปัญหาหนึ่งของการเดินทางทองเที่ยวที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันอันเนื่องมาจากการขาดความระมัดระวังและขาดความรู้หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์

โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพา

นักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด แต่ก็ประสบปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ ปัญหาด้านความปลอดภัย เนื่องจากเคยเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ระหว่างการเดินทาง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีมติให้ระงับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ห่างไกล ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว (English for Tourism) ได้รับผลกระทบโดยตรง จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมให้มีความปลอดภัยมากที่สุด และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรรายวิชา คือการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในการท่องเที่ยวและการนำเที่ยวได้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะเป็นกุญแจสำคัญไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับการเดินทางด้วยเท้ามาประยุกต์ใช้กับการทัศนศึกษาภายใต้หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งการเดินทางเท้าเป็นรูปแบบหนึ่งของการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว เรียกว่า การขนส่งด้วยตัวเอง (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548: 1) การเดินทางท่องเที่ยวด้วยเท้ายังมีความน่าสนใจ ดังที่ฮอลโลเวย์ (Holloway. 2002: 160) ได้กล่าวว่า การเดินทางด้วยเท้าเป็นรูปแบบการเดินทางที่เก่าแก่และดั้งเดิมที่สุด แต่กลับได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ทั้งการเดินทางไกลและการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ แนวคิดต่อมาคือการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่สามารถเดินเท้าไปถึงได้ในระยะทางและเวลาที่เหมาะสม ซึ่งแหล่งทรัพยากรนั้นอาจไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง แต่เป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนที่รอการค้นหาค้นหาศักยภาพ ดังนั้นสิ่งสำคัญคือการจัดทำแผนกิจกรรมทัศนศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอน

จากสภาพปัญหาและแนวความคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ในละแวกใกล้กับโรงเรียน ได้แก่ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวน่าสนใจต่อการศึกษาค้นหาศักยภาพเพื่อจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เนื่องจากวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ดินจากสังเวชนียสถาน และต้นพระศรีมหาโพธิ์จากประเทศอินเดีย มีความเกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ยังเป็นสถาบันการฝึกหัดครูแห่งแรกของประเทศไทยที่มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่าร้อยปี และเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เป็น กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศ แต่เนื่องจากผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะไม่ใช่นานพาทะในการเดินทางจึงตั้งชื่อกิจกรรมว่า “กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า” เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในระหว่างทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ช่วยส่งเสริมการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนโดยตรง เป็นการปลูกจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัย

ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี (2533: 523-524) ทรงพระราชนิพนธ์บทความทัศนศึกษาการเรียนการสอนของญี่ปุ่น ไว้ในหนังสือมณีพลอยร้อยแสงความว่า

“...เวลาข้าพเจ้าไปเยี่ยมชมวัด... ก็เห็นเด็กเล็ก ๆ มากับครู น่าชื่นชมมากที่เด็กพวกนี้เดินเข้าแถวอย่างเรียบร้อย ครูไม่ต้องต้อนหรือวิ่งไล่จับ ทุกคนมีกระติกน้ำสะอาดไปเอง เคยคิดว่าเด็กอนุบาลไปดูวัดจะรู้เรื่องอะไร ไปดูที่ญี่ปุ่นเกิดความคิดว่า เขาคงต้องการให้เด็กมีความรู้ลึกผูกพันกับสถานที่ ซึ่งเป็นสมบัติของชาติตั้งแต่เล็ก ๆ จะได้ช่วยกันรักษา...การพาเด็กออกทัศนศึกษาเช่นนี้ยังมีโอกาสสอนอย่างอื่น เช่น ความมีวินัย การทิ้งขยะในที่อันควร ที่ญี่ปุ่นนี้จะไม่ค่อยเห็นเศษกระดาษเกลื่อนกลาดตามท้องถนนเลย...”

ด้วยเหตุนี้ กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศจึงมีความสำคัญต่อการปลูกฝังให้นักเรียนซึมซับพฤติกรรมกรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักและภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นผ่านกระบวนการบูรณาการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศ และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นจึงต้องเอื้อต่อการเรียนรู้และฝึกทักษะภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยเกิดความคิดที่จะปรับเปลี่ยนบทบาทของนักเรียนไปสู่การเป็นยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนต่อไปตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวบริเวณโดยรอบโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จากนั้นนำผลการศึกษามาสร้างแผนกิจกรรม และทดลองใช้แผนกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมและพัฒนาแผนต่อไป ซึ่งแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำนุ จะใช้เป็นตัวอย่างและแนวทางในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำนุในรายวิชาอื่น ๆ ทั้งของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่สนใจ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
3. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า เพื่อใช้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ตลอดจนเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าสำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมโดยไม่ต้องใช้ยานพาหนะ มีความประหยัด ปลอดภัย และปลูกฝังให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษาไว้ 3 ส่วน ได้แก่ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถเดินทางถึงกันได้

2. ขอบเขตเนื้อหา

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านี้ ใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีการบูรณาการกับรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

3. ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสร้างแผน ได้แก่ ผู้นำหลัก (Key Informants) ประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และผู้จัดการโรงแรมพระนครแกรนด์วิว

3.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครู วิทยากร และประชาชนท้องถิ่น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ประกอบด้วย
 - 2.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
 - 2.2 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
 - 2.3 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การพัฒนา** หมายถึง กระบวนการสร้างและปรับปรุงแผนปฏิบัติการ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย
 - 1.1 **ขั้นวางแผน (Plan)** หมายถึง การศึกษาสภาพการณ์ ปัญหาและกำหนดแผน
 - 1.2 **ขั้นปฏิบัติ (Act)** หมายถึง การดำเนินการตามแผนที่วางไว้
 - 1.3 **ขั้นสังเกต (Observe)** หมายถึง การตรวจสอบติดตามการดำเนินการ
 - 1.4 **ขั้นสะท้อนผล (Reflect)** หมายถึง การทบทวนการดำเนินการเพื่อปรับปรุงแผน
2. **แผนกิจกรรม** หมายถึง เอกสารที่กำหนดองค์ประกอบของการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จุดศึกษา เนื้อหาสาระ กิจกรรม การสื่อความหมาย เส้นทางเดิน และระยะเวลา
3. **ทัศนศึกษาเชิงนิเวศ** หมายถึง การเดินทางไปในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม แสวงหาความรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
4. **ทัศนศึกษาทางเท้า** หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้และประสบการณ์นอกห้องเรียนในระยะทางที่ไม่ต้องใช้นานพาหนะ
5. **ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา** หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ประกอบด้วย
 - 5.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หมายถึง การบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน ได้แก่

5.1.1 ด้านพุทธิพิสัย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้าง และสำนวนภาษาอังกฤษด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ด้านประวัติศาสตร์ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.1.2 ด้านจิตพิสัย หมายถึง เจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

5.1.3 ด้านทักษะพิสัย หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

5.2 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ และสุขใจของนักเรียนต่อการจัด กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผน ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้ และการ ดำเนินการ

5.3 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ของสิ่งแวดล้อมไปสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งเป็นทั้งข้อดีและข้อเสียต่อระบบทรัพยากรสิ่งแวดล้อม 4 ด้าน ดังนี้

5.3.1 ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางธรณีวิทยา ลักษณะภูมิประเทศ และ สภาพภูมิอากาศ

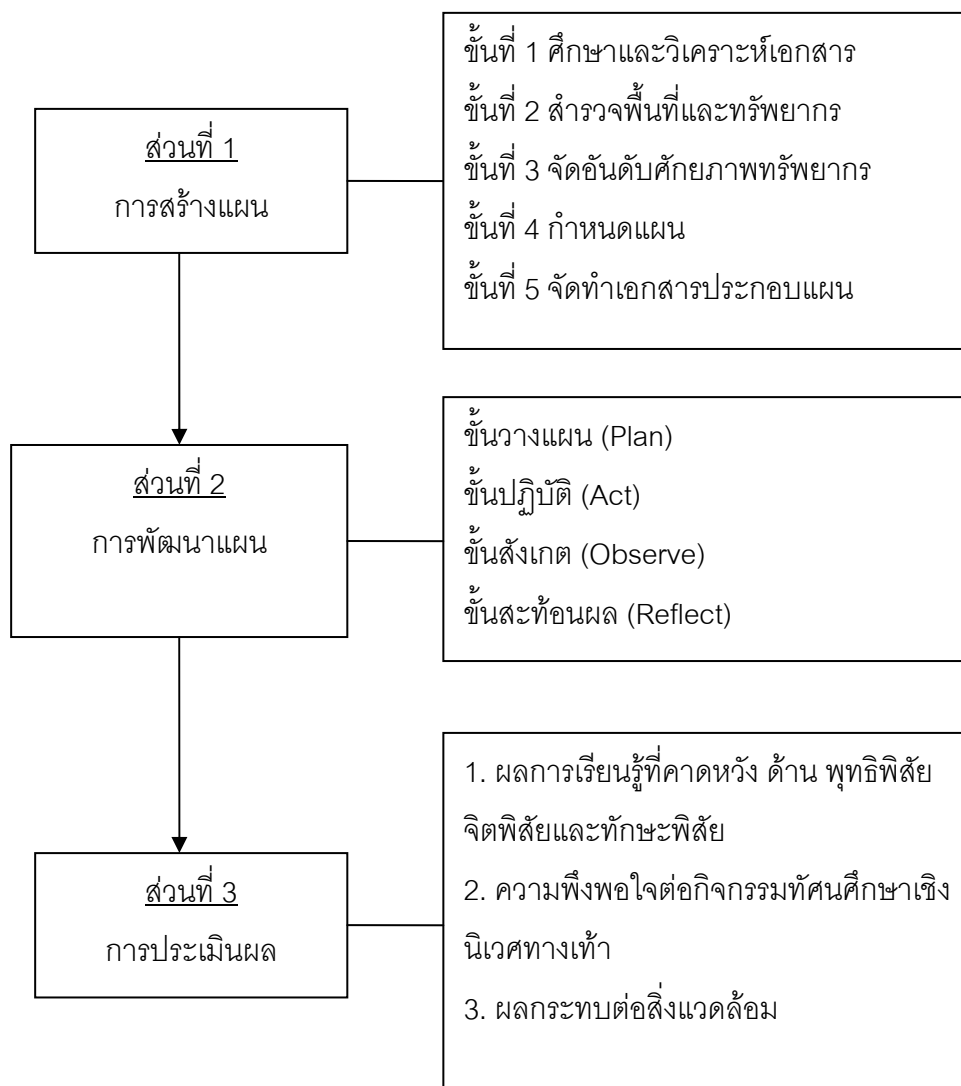
5.3.2 ด้านชีวภาพ ได้แก่ ทรัพยากรพืช และทรัพยากรสัตว์

5.3.3 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ได้แก่ สาธารณูปโภค ขยะมูลฝอย และมลพิษอื่น ๆ

5.3.4 ด้านคุณภาพชีวิต ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจของชุมชน และสุนทรียภาพของ แหล่งท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นการบูรณาการแนวคิดในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การทัศนศึกษา การใช้ภาษาอังกฤษ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็น 3 ส่วน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)
2. การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้วย SWOT (SWOT Analysis)
3. แนวคิดเกี่ยวกับการทัศนศึกษา (Field trip)
4. การบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา
5. การวัดและประเมินผลกิจกรรมทัศนศึกษา
6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)
7. การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา
8. สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่กับมนุษย์มาช้านาน เพราะตั้งแต่บรรพกาล มนุษย์เรียนรู้ที่จะเดินทางแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองอยู่เสมอ (สุภาพร มากแจ้ง. 2539: 1) องค์การท่องเที่ยวโลก (WTO) ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางใด ๆ ก็ตามต้องอยู่อย่างชั่วคราว การเดินทางนั้นต้องเดินทางด้วยความสมัครใจ อีกทั้งต้องไม่ไปประกอบอาชีพ ณ จุดหมายปลายทางที่เดินทางไป (มณีวรรณ พุทธิเสถียร. 2548: 7) อย่างไรก็ตามการเดินทางท่องเที่ยวล้วนมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปเช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อร่วมประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาเรียนรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อทางธุรกิจ เพื่อการเยี่ยมญาติพี่น้อง เพื่อการประกอบศาสนกิจ เพื่อทัศนศึกษา และเพื่อสุขภาพหรือพักผ่อน (ประมุข เจียมสถิตย์. 2547: 8)

การเดินทางท่องเที่ยวจะเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจํานวนมหาศาลในแต่ละปี ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (दनัย บวรเกียรติกุล. 2549:1) แต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเองก็ส่งผลเสียแก่สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารของ สุภาพร มากแจ้ง (2539: 4-5) และ วิมล จิโรจพันธ์และคณะ (2548: 77) สรุปได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านสังคม

การท่องเที่ยวเปลี่ยนสภาพสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ประชาชนท้องถิ่นละทิ้งอาชีพเดิมเข้าสู่วงจรของธุรกิจ เปลี่ยนสภาพการดำรงชีวิต ความเอื้ออารีและไมตรีจิตลดลง แต่อาชญากรรมเพิ่มขึ้น ค่านิยมบางประการเปลี่ยนไป เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความสันโดษ ความรักในศักดิ์ศรีและความรักในถิ่นเกิด เป็นต้น

2. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตเดิมเปลี่ยนแปลง การรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาโดยเห็นเป็นสิ่งดีงาม เช่น การแต่งกาย การกินอยู่ การดำรงชีวิต ฯลฯ นอกจากนี้วัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างที่สูญไปอาจได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาขึ้นอย่างฉาบฉวยเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ทำให้ขาดเอกลักษณ์และความสมจริง กลายเป็นการแสดงและการสาธิต

3. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ภาวะค่าครองชีพสูงในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้สินค้าและบริการ ค่าครองชีพต่าง ๆ สูงขึ้นตามลำดับ การลงทุนด้านการก่อสร้างจะมีผลให้ชาวนาชาวไร่ หันมาหาแรงงานที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า เป็นผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง ในขณะที่ความต้องการผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการด้วย ราคาผลผลิตจึงสูงขึ้น

4. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายประการ ดังนี้

4.1 ผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ น้ำ และดิน อันเกิดจากการเพิ่มมลพิษ ทั้งทางเสียง และก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์จากท่อไอเสียของยานพาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว การทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำและพื้นดิน บริเวณแหล่งท่องเที่ยว

4.2 ผลกระทบต่อระบบนิเวศ ทำให้ระบบนิเวศวิทยาของพืชและสัตว์เปลี่ยนแปลง จากการเคลื่อนย้ายธรรมชาติหรือการสืบทอดของธรรมชาติ เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวครั้งละมาก ๆ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยขาดความรู้ หรือผิดวิธี เช่น การเดินย่ำลงบนกล้าไม้หรือขบรดย่ำไปบนทุ่งหญ้า ป่าละเมาะ หรือชายหาดจะส่งผลให้ระบบนิเวศเสีย เป็นการทำลายต้นไม้และสัตว์บางชนิดที่อาศัยอยู่ได้ดิน การตัดต้นไม้ปรับพื้นที่ทางเดินที่พิกแรม ตัดไม้ทำเชื้อเพลิง การก่อกองไฟและดับไม่สนิทก่อให้เกิดไฟไหม้ป่า เป็นต้น

4.3 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสถาปัตยกรรม การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแออัดของนักท่องเที่ยวหากการจัดการการรองรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งปลูกสร้าง แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน อาคารที่มีความโดดเด่นทางสถาปัตยกรรม

ซึ่งอาจเกิดการหลุดตัว และพังทลายได้ง่าย นอกจากนี้ถ้าวัดจากความเจริญที่มาจากการท่องเที่ยว เช่น แผงลอย ป้ายโฆษณาสินค้าหรือบริการ อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ขัดกับสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหรือโดยรอบแหล่งท่องเที่ยวอาจบดบังความงดงามและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมไปโดยสิ้นเชิง

ด้วยผลกระทบทางลบด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ทำให้ทิศทางของการท่องเที่ยวเริ่มเปลี่ยนแปลงในราวคริสต์ศตวรรษที่1980 โดยภายหลังการประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก หรือ “Earth Summit” ที่เมืองริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล มีส่วนผลักดันให้เกิดแนวคิดในการนำเสนอการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) ที่มีชื่อเรียกอย่างหลากหลาย เช่น Green Tourism , Bio Tourism, Sustainable Tourism, Conservation Tourism, Responsible Tourism และคำที่นิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือ Ecotourism (สินธุ์ สโรบลและคณะ. 2548: 3)

1.1 คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาจากศัพท์บัญญัติของคำว่า "Ecotourism" ในภาษาไทยนั้น นิยมใช้ทั้งคำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในประเทศไทยมีการนำไปใช้ตามแต่พื้นฐานความเข้าใจ อาชีพ หรือวัตถุประสงค์ ราชบัณฑิตยสถาน ได้พิจารณากำหนดคำศัพท์ Ecotourism คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นโดยมากจึงยึดตามราชบัณฑิตยสถาน ส่วนคำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ก็สามารถใช้ได้หากมีคำว่า Ecotourism กำกับไว้ (สุรเชษฐ์ เศรษฐมาส. 2549: ออนไลน์.) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและนิเวศชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) มาจากคำว่า Ecology แปลว่า นิเวศวิทยา และ Tourism แปลว่า การท่องเที่ยว ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงมีบุคคลและองค์กรให้นิยามความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

ซีฟเฟอร์ (Ziffer.1989: 6) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่มีจิตวิญญาณของการอนุรักษ์อย่างซาบซึ้ง ประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องเป็นส่วนที่สร้างงานให้กับคนในท้องถิ่นนั้นอันเนื่องมาจากการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวออสเตรเลีย (Australian Department of Tourism. 1994:17) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อพื้นฐานของการอนุรักษ์ธรรมชาติ มีการให้การศึกษาและการสื่อความหมายในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีการจัดการด้านนิเวศวิทยาให้เกิดความสมบูรณ์ยั่งยืนตลอดไป นอกจากนี้ยังรวมหมายถึง การจัดการและการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวให้ยั่งยืนสืบไปเช่นเดียวกัน

สตีเวนและรอซ (Stephen J. Page & Ross K. Dowling. 2002: 27) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึง การท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติซึ่งอาจเชื่อมโยงทั้งการเที่ยวชมธรรมชาติและการท่องเที่ยวผจญภัย ในลักษณะของกิจกรรมที่หลากหลาย และเป็นการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติด้านการอนุรักษ์

กรมประมง (2546: ออนไลน์) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีทำที่ในการอนุรักษ์ (Conservation) การอนุรักษ์มีความหมายในการร่วมกันป้องกันรักษาให้คงเดิม โดยจะเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท คือธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ที่มีรูปแบบ อนุรักษ์โดยองค์กรที่รับผิดชอบ หรือโดยนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีวิธีการที่หลากหลาย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งเน้นการจัดการและบริหารทรัพยากร ให้คงมีอยู่อย่างยั่งยืนตามนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2550 : ออนไลน์) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และรักษาระบบนิเวศท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจรวมถึงความสามารถและสร้างกำลังใจให้กับชุมชนชนบทได้พึ่งตนเองอีกด้วย

สุรเชษฐ์ เชษฐมาลี (2549: ออนไลน์.) เลือกใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปตามแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ และมีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม โดยมีการควบคุมผลกระทบ และสร้างบรรยากาศของการศึกษาเรียนรู้ ธรรมชาติแวดล้อม พร้อมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต

จากนิยามความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2 ลักษณะและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2538.ออนไลน์) ได้กำหนดลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 7 ประการ ดังนี้

1.2.1 Nature based เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อมด้านความหลากหลายทางชีวภาพด้านสภาพภูมิศาสตร์และด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี โดยยึดหลักสำคัญที่จะต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเหล่านั้นไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

1.2.2 Sustainable managed การท่องเที่ยวทุกประเภทจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องพยายามจัดการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ สภาพแวดล้อม หรือให้กระทบน้อยที่สุด

1.2.3 Inclusive of social and cultural aspects การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวบรวมถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิต เอกลักษณ์ของท้องถิ่น และประเทศ

1.2.4 Environmentally educative ต้องให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อนักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่ต้องการจะหยั่งรากลึกลงในจิตสำนึกของแต่ละคน ในอันที่จะ ถนอมไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมรอบตัวเรา

1.2.5 Benefit and involvement of local people เน้นในการจัดการท่องเที่ยว ประชาชนบนพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และได้รับประโยชน์จากกำไรของการท่องเที่ยว เป็นกุญแจสำคัญไปสู่การกระจายรายได้

1.2.6 Product authentic การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากมุมมองเชิงตลาด มีจุดเน้นว่า ผลิตภัณฑ์ คือ ทัวร์ต่าง ๆ นั้นจะต้องเป็นทัวร์ที่มีลักษณะครบตามเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว ตามข้อ 1-5 มิใช่การนำเอาชื่อ Ecotourism ไปติดบนผลิตภัณฑ์เดิมเท่านั้น

1.2.7 Tourist satisfaction ความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นักท่องเที่ยวที่พอใจจะกลับมาท่องเที่ยวอีก กิจกรรมที่เสนอนักท่องเที่ยวต้องเป็น กิจกรรมที่ตรงหรือเกินความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้องค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ องค์ประกอบด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจุฑาทิพย์ เจริญลาภ และ วชิร ชูรักษา (2549: 2) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ 7 ประการ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การบริการการท่องเที่ยว การให้ การศึกษาและสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อม และตลาดการท่องเที่ยว

1.3 นโยบายหลักของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศโดยกำหนดนโยบายหลักไว้ 8 ประการ ครอบคลุมเนื้อหาและสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในภาพรวม ดังนี้ (กุลวรา สุวรรณพิมล.2548 :41-42)

1.3.1 ส่งเสริม ชักจูงให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เข้าเพิ่มพูนเศรษฐกิจส่วนรวมโดยรวม

1.3.2 ขยายแหล่งท่องเที่ยวให้กระจายไปในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้ถึงประชากรในทุกภูมิภาค

1.3.3 อนุรักษ์และฟื้นฟูสมบัติวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ด้วยดีที่สุด

1.3.4 พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่ดี เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนให้มากขึ้น

1.3.5 เพิ่มความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้สามารถเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางต่าง ๆ ในประเทศไทย ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สินของตนและหมู่คณะ

1.3.6 ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยภายในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และเยาวชน เพื่อเป็นการเพิ่มสวัสดิการด้านการท่องเที่ยวแก่คนไทย

1.3.7 ส่งเสริมคนไทยให้เข้าทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มากที่สุด

1.3.8 ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อันเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

เมื่อวิเคราะห์จากนโยบายหลักพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การขยายแหล่งท่องเที่ยวให้กระจายไปในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้ถึงประชากรในทุกภูมิภาค การอนุรักษ์และฟื้นฟูสมบัติวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ด้วยดีที่สุด และการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อันเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

จากนโยบายได้ขยายผลถึงการกำหนดแผนงาน โครงการ มาตรการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้วยการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์ SWOT เป็นวิธีการหรือเครื่องมือสำหรับการวางแผนที่รู้จักและใช้กันแพร่หลาย ในด้านการท่องเที่ยวนิยมใช้วิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

2.1 คำจำกัดความของ SWOT

SWOT เป็นคำย่อมาจากคำว่า Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats นันทิยา หุตานุวัตร และ ณรงค์ หุตานุวัตร (2542 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน หรือการดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี

Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน หรือการดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี

Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานขององค์กร

Threats คือ อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กร เป็นปัญหาต่อองค์กร

สำหรับผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความตามบริบทของการศึกษาด้านการวางแผนเพื่อการจัดการทัศนศึกษาเชิงนิเวศดังนี้

จุดแข็ง หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพหรือความสำคัญโดดเด่นเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จุดอ่อน หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการพัฒนาแก้ไขให้เป็นจุดแข็งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการวิเคราะห์ SWOT

ในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้วยการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis) นั้นต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณา คุณลักษณะ 4 ด้าน ซึ่ง จารุจน์ กลิ่นดีปดี (อ้างอิงจาก อุไรวรรณ ไทรชมพู. 2548 : 28) กล่าวไว้ดังนี้

2.2.1 **ด้านพื้นที่** คือการดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์โบราณ วัตถุสถานที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งต้องมีปัจจัยอื่นที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิทัศน์ ความยากง่ายในการเข้าถึง เช่นสภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.2.2 **ด้านการจัดการ** คือความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ (Over Carrying Capacity) การจัดการควบคุมกิจการการท่องเที่ยวในพื้นที่

2.2.3 **ด้านกิจกรรม** คือความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

2.2.4 **ด้านการมีส่วนร่วม** คือ องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

สำหรับการวิเคราะห์เพื่อใช้วางแผนจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า สามารถประยุกต์แนวทางการพิจารณาได้ดังนี้

ด้านพื้นที่ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวใดบ้างที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีคุณค่าต่อการศึกษารียนรู้ มีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มีวิทยากร การสื่อความหมาย

ด้านการจัดการ มีการรักษาความปลอดภัยต่อนักเรียน การรองรับจำนวนนักเรียนได้เพียงพอต่อสถานที่ การจัดการทางเดินเท้ามีความสะดวกปลอดภัย ร่มรื่นสวยงาม

ด้านกิจกรรม มีทรัพยากรที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วม องค์กรในชุมชนมีส่วนส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรู้

2.3 เครื่องมือรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ SWOT

เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์ SWOT นั้นผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือดังนี้

2.3.1 ตารางตรวจสอบทรัพยากร (Resource audit)

ตารางตรวจสอบทรัพยากรเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลภาคสนามของ กอดเฟรย์ เคอร์รี่ (Godfrey Kerry) และคลาก แจ็คกี้ (Clarke Jackie) ซึ่งมีองค์ประกอบจำนวน 8 ตาราง (Godfrey Kerry. & Clarke Jackie. 2000: 83-88) ดังนี้

ตาราง 1 รายการทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
1.1 ภูมิทัศน์และ ภูมิอากาศ							
1.2 พืช							
1.3 สัตว์							
1.4 น้ำ							

ตาราง 2 รายการทรัพยากรวัฒนธรรม

ทรัพยากรวัฒนธรรม	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
2.1 มรดกวัฒนธรรม							
2.2 มรดกด้านศาสนา							
2.3 ศิลปชาติพันธุ์							

ตาราง 3 รายการทรัพยากร ด้านมหรรม ปรากฏการณ์สำคัญ

ทรัพยากรมหรรม ปรากฏการณ์	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
3.1 งานมหรรม							
3.2 งานกีฬา							
3.3 งานแสดง สินค้าธุรกิจ							
3.4 งานแสดงอื่น ๆ							

ตาราง 4 รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

ทรัพยากรกิจกรรม	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
4.1 นันทนาการ							
4.2 บริการ							
4.3 สิ่งอำนวยความสะดวก							

ตาราง 5 รายการทรัพยากรด้านบริการ

ทรัพยากรบริการ	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
5.1 การขนส่ง							
5.2 ที่พักแรม							
5.3 การต้อนรับ							
5.4 บริการอื่นๆ							

ตาราง 6 รายการงานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี

มหกรรมและเหตุการณ์	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.

ตาราง 7 การประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจ

ลักษณะของทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
1. ธรรมชาติ			
2. วัฒนธรรม			
3. มหกรรม			
4. กิจกรรม			
5. บริการ			

ตาราง 8 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะทรัพยากร	คุณสมบัติ ความโดดเด่น	ลูกค้ำสำคัญ	โอกาส ในการพัฒนา	อุปสรรค ต่อการพัฒนา	อันดับ
ธรรมชาติ					
วัฒนธรรม					
มหกรรม					
กิจกรรม					
บริการ					

2.3.2 การสัมภาษณ์ผู้นำหลัก

การสัมภาษณ์ผู้นำหลักเป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูลจากบุคคลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์ในเบื้องต้น จะยังไม่ใช่แบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะการซักถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าความเป็นมาและสิ่งที่อยากเล่าก่อน ซึ่งผู้สัมภาษณ์ควรตั้งคำถามตามเรื่องที่กำลังเล่า เพื่อให้เรื่องขยายความมากขึ้นและลงลึกในรายละเอียด จากนั้นจึงใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือนำทางการสัมภาษณ์ ลักษณะเช่นนี้ช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ติดตามเรื่องการสัมภาษณ์และเห็นภาพรวมได้ (นันทิยา หุตาวัตร และ ณรงค์ หุตาวัตร. 2542 : 70)

2.4 เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์ SWOT ในการวิจัยนี้ได้เลือกใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทรัพยากรและการสัมภาษณ์มาจัดประเด็นในการให้น้ำหนักคะแนน ซึ่งช่วยระบุว่า จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคข้อใดเป็นทรัพยากรหลักหรือรองที่จะใช้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเทคนิคนี้ดัดแปลงมาจากการของ ฟลาวเวล (Flavel) และ วิลเลียมส์ (Williams) (นันทิยา หุตาวัตร และ ณรงค์ หุตาวัตร. 2542 : 60) โดยการให้น้ำหนักแต่ละแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากร ใช้วิธีการให้คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ทั้ง 4 ข้อ ด้านพื้นที่ การจัดการ กิจกรรม และการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับสูงจะมีค่าคะแนน 3 คะแนน และลดหลั่นลงไปเป็น 2 และ 1 ตามลำดับ คือ 3 คะแนน เท่ากับ สูง 2 คะแนน เท่ากับ กลาง และ 1 คะแนน เท่ากับ ต่ำ หาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละทรัพยากรโดยการบัตเศษ ทั้งนี้จุดแข็งและโอกาสใช้เครื่องหมาย + ส่วน จุดอ่อนและอุปสรรคใช้เครื่องหมาย - จากเทคนิคนี้สามารถนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา เป็นตัวอย่างดังตาราง 9

ตาราง 9 ตัวอย่างการจัดอันดับทรัพยากรการท่องเที่ยว

จุดแข็ง	ด้านพื้นที่			ด้านการจัดการ			ด้านกิจกรรม			ด้านการมีส่วนร่วม			เฉลี่ย
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
วัด	/			/			/			/			+3
เรือนไทย	/				/			/				/	+2
พิพิธภัณฑ์		/		/				/		/			+3
คลอง			/			/		/				/	+1

ที่มา : ปรับปรุงจาก นันทิยา หุตาวัตร และ ณรงค์ หุตาวัตร. (2542). *SWOT การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจชุมชน*. หน้า 60

จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า วัดและพิพิธภัณฑ์เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีจุดแข็งมีความเหมาะสมในการใช้เป็นทรัพยากรหลักในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ เรือนไทย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการทัศนศึกษา (Field trip)

3.1 ความหมายของการทัศนศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2527: 15) ให้ความหมายของการทัศนศึกษาว่าหมายถึง การพานักเรียนไปศึกษาสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่ต้องการศึกษานอกห้องเรียน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545: 1) ให้ความหมายของการทัศนศึกษาว่าหมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยการเห็น หรือการศึกษานอกสถานที่เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 521) ให้ความหมายของทัศนศึกษาว่าหมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ด้วยการดู การเห็น การศึกษานอกสถานที่

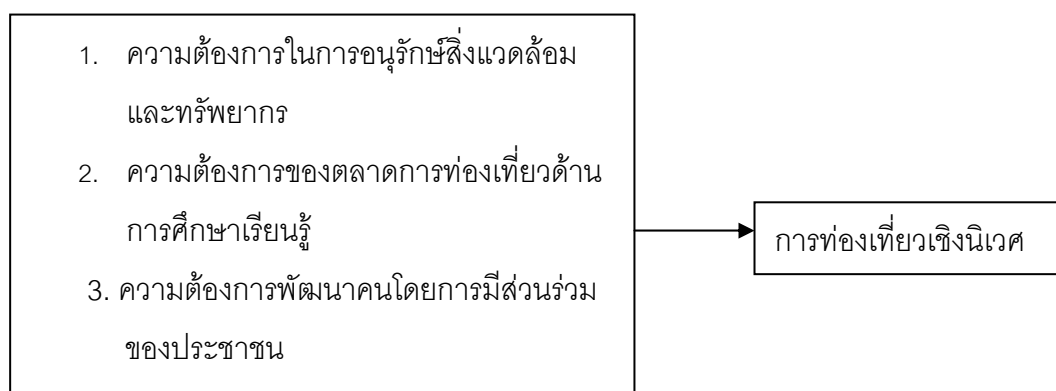
ดังนั้นจึงสรุปว่า การทัศนศึกษา หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ด้วยการเห็น หรือการศึกษานอกสถานที่เพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

3.2 ความสำคัญของการทัศนศึกษา

การท่องเที่ยวทัศนศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย ปลูกจิตสำนึกด้านการ

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาติไทยให้คงอยู่คู่ไทยตลอดไป นอกจากนี้การท่องเที่ยวที่คนศึกษายังมีผลดีต่อประเทศในด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการสร้างและกระจายรายได้แก่ท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน (ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและครอบครัว กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 2) สอดคล้องกับที่ปรีชา แดงโรจน์ (2544: 30) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ

เยาวชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการทัศนศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการประชุม “Earth Summit” ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ในปี พ.ศ.2535 แสดงให้เห็นถึงกระแสความต้องการ 3 ด้านที่ส่งผลให้เยาวชนมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กระแสสำคัญ 3 ด้านที่ส่งผลให้เยาวชนมีส่วนสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). *คู่มือการจัดทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน*. หน้า18

จากกระแสสำคัญทั้ง 3 ด้าน จึงนำไปสู่กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาตามแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวทัศนศึกษาสำหรับเยาวชนระยะ 5 ปี (พ.ศ.2540-2544) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544: 14-15)ได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวเนื่องถึงการให้ความสำคัญต่อเยาวชน โดยเฉพาะ 3 ประการ คือ

1. จัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยให้การศึกษาในระบบโรงเรียนที่ถือเอาการปฏิบัติในสนามเป็นบทเรียนของการศึกษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงผลกระทบของกิจกรรมที่มีต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
2. จัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในระบบโรงเรียน และสถาบันการศึกษาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

3. สนับสนุนสื่อมวลชนและสื่อข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แผนดังกล่าวได้กำหนดนโยบายไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวอย่างถูกวิธีให้กับเยาวชนทั่วประเทศ รวมทั้งเยาวชนระหว่างประเทศด้วย

2. สร้างความรู้ ความเข้าใจในหมู่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน และสถาบันครอบครัว เพื่อใช้กิจกรรมทัศนศึกษาเป็นสื่อในการพัฒนาเยาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยตามความเหมาะสม

3. ระดมความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน องค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งสื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน ตลอดจนมีบทบาทสนับสนุนให้เยาวชนเดินทางท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชาติ โดยมุ่งกระจายจังหวัดหลักไปยังจังหวัดใกล้เคียงอื่น ๆ

4. สร้างค่านิยมให้เยาวชนและประชาชนท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มากขึ้น

5. เสริมสร้างให้เยาวชนและประชาชนเข้าใจและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความสามารถในการบำรุงรักษาและจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเยาวชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

7. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและวิทยาการระหว่างประเทศ โดยให้การท่องเที่ยวเป็นสื่อกลาง

3.3 ลักษณะของการทัศนศึกษา

การทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งสะท้อนออกมาในลักษณะของการศึกษาหาความรู้ และเปิดรับประสบการณ์แปลกใหม่ นำประทับใจจากแหล่งการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม และผลที่เกิดจากการท่องเที่ยวทัศนศึกษาแต่ละครั้ง จะเป็นรากฐานในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540: 14) จำแนกลักษณะของการทัศนศึกษาตามระยะเวลาเป็น 2 ลักษณะ คือ **การทัศนศึกษาระยะสั้น** หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวทัศนศึกษาโดยไม่พักแรม และ**การทัศนศึกษาระยะยาว** หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวทัศนศึกษาโดยมีการพักแรม

3.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวสำหรับการทัศนศึกษา

ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวทัศนศึกษาของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้เป็นฐานในการประกอบกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ที่น่าประทับใจ และเกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 3) ได้จำแนกทรัพยากรการท่องเที่ยวสำหรับการทัศนศึกษาเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.4.1. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ สภาพพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทางภูมิศาสตร์ภูมิอากาศ ธรณีวิทยา และระบบนิเวศ เช่น ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ชายทะเล เกาะแก่ง สัตว์ป่า พันธุ์พืช เป็นต้น นับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด

3.4.2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ

3.4.2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดี ประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนา ได้แก่ วัด วัง ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

3.4.2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือสืบทอดกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อาทิ สภาพชีวิตริมแม่น้ำลำคลอง ตลาดน้ำ เรือนแพ หมู่บ้านชาวเขา ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก พิพิธภัณฑ์ งานเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

3.5 กิจกรรมประกอบการทัศนศึกษา

กิจกรรมประกอบการทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างใดอย่างหนึ่ง ในระหว่างการทัศนศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์นอกห้องเรียนตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ พร้อมทั้งเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 36-37)

3.5.1. กิจกรรมทางวิชาการ หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติแล้วนำมาซึ่งความรู้ทางวิชาการหรือพอกพูนประสบการณ์ ซึ่งสามารถกระทำได้ 3 ระยะ คือ

3.5.1.1 กิจกรรมทางวิชาการก่อนการเดินทาง หมายถึง กิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้า เรื่องราวหรือข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปทัศนศึกษาโดยกำหนดให้ครอบคลุมการเรียนรู้แบบบูรณาการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นย่อย ๆ ให้แต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม รับผิดชอบไปศึกษาค้นคว้า อาทิ ด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และโบราณคดี ศิลปะและสถาปัตยกรรม วัฒนธรรมประเพณี ภาษาและวรรณคดี เศรษฐกิจอาชีพ วิทยาศาสตร์และนิเวศวิทยา โดยอาจให้มาบรรยายสรุปก่อนการเดินทาง

3.5.1.2 กิจกรรมทางวิชาการระหว่างทัศนศึกษา หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่นักเรียนไปทัศนศึกษา ขึ้นอยู่กับประเภทและความเหมาะสมของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการบรรลุสัมฤทธิ์ผลทางเนื้อหาวิชาการ ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การเดินชมสถานที่ท่องเที่ยวและฟังบรรยายจากมัคคุเทศก์ การจดบันทึกข้อมูล การถ่ายภาพ วาดรูป แต่งคำประพันธ์ร้อยแก้ว ร้อยกรอง การผลัดเปลี่ยนกันเป็นมัคคุเทศก์บรรยาย กิจกรรมขี่ม้า ขี่จักรยาน นั่งเกวียน พายเรือ ล่องแพ กิจกรรม Walk rally กิจกรรมศึกษาเส้นทางธรรมชาติ ดูนก ฝึกเสือ ส่องสัตว์ กิจกรรมผจญภัย ปีนเขา ลอดถ้ำ กิจกรรมแคมป์ไฟ ค่ายพักแรม เล่นกีฬา การใช้ชีวิตร่วมกันกับชาวบ้านแบบ Homestay การร่วมกิจกรรมกับคนท้องถิ่น เช่น ทำนา ผลิตสินค้าพื้นเมือง ปลูกป่า เป็นอาสาสมัครบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ต่าง ๆ เป็นต้น

3.5.1.3 กิจกรรมทางวิชาการหลังเสร็จสิ้นการทัศนศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนนำเสนอผลงาน องค์ความรู้ หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการทัศนศึกษาต่อครู เพื่อนนักเรียน ชุมชน หรือสาธารณชน สามารถคิดสร้างสรรค์ได้หลายวิธี อาทิ การบรรยายสรุป การเล่าเรื่อง การจัดนิทรรศการ จัดประกวดภาพถ่าย ภาพวาด คำประพันธ์ การทำรายงานส่งครู การทดสอบวัดความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น

3.5.2. กิจกรรมนันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นระหว่างการเดินทาง ซึ่งต้องใช้ช่วงเวลาหนึ่งจากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดหมายปลายทาง เพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อมกับความรู้ เชื่อมความสัมพันธ์ ได้รู้จักตนเองและเพื่อน ๆ อาจกระทำได้นานพหุหนะการเดินทาง หรือระหว่างพักการทำกิจกรรมทางวิชาการ อาทิ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เกมต่าง ๆ การแนะนำเกร็ดความรู้สถานที่ท่องเที่ยวสองข้างทาง การชมวีดีโอ การแสดงต่าง ๆ เช่น ร้องเพลง เต้นรำ และแสดงละคร เป็นต้น

4. การบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการของทั้งผู้สอนและผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดร่วมกัน (ไตรรัตน์ พิชฌโกศล. 2549: 1) เพราะในธรรมชาติและชีวิตจริง ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีความสัมพันธ์กัน การเรียนรู้ที่ดีจึงควรมีลักษณะของการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้หลาย ๆ ด้าน ซึ่งจะช่วยให้เกิดพัฒนาการทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติไปพร้อม ๆ กัน และโดยธรรมชาติของการทัศนศึกษา สิ่งต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาเรียนรู้ย่อมเกี่ยวข้อสัมพันธ์กัน ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะด้าน เฉพาะทาง (ทีศนา เขมมณี. 2547: 146-147) ดังนั้นการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาควรเป็นลักษณะของการบูรณาการการเรียนรู้

4.1 ความหมายของการบูรณาการการเรียนรู้

ทีศนา แคมมณี (2547: 147) ให้ความหมายของการบูรณาการการเรียนรู้ว่า หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ชนินทรชัย อินทราภรณ์ และ สุวิทย์ หิรัญยานนท์ (2548: 129) ให้ความหมายของการบูรณาการการเรียนรู้ว่า หมายถึง กระบวนการรวมวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนเข้าด้วยกันเพื่อสอนให้ ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันและกัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2549: 48) ให้ความหมายของการบูรณาการการเรียนรู้ว่า หมายถึง การ เชื่อมโยงระหว่างวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้มีประโยชน์และ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ลักษณะการเรียนรู้จะจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือเป็นหัวเรื่อง

เฉลิมพล แก้วสามสี (2550: ออนไลน์) ให้ความหมายของการบูรณาการการเรียนรู้ว่า หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในวิชาต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งวิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ ความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ ความคิด และประสบการณ์ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ในเวลาเดียวกัน ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจลักษณะองค์รวม

สรุปว่า การบูรณาการการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ในวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเข้าเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือหัวเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้องในการเรียนรู้วิชานั้น ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในชีวิตจริง

4.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา

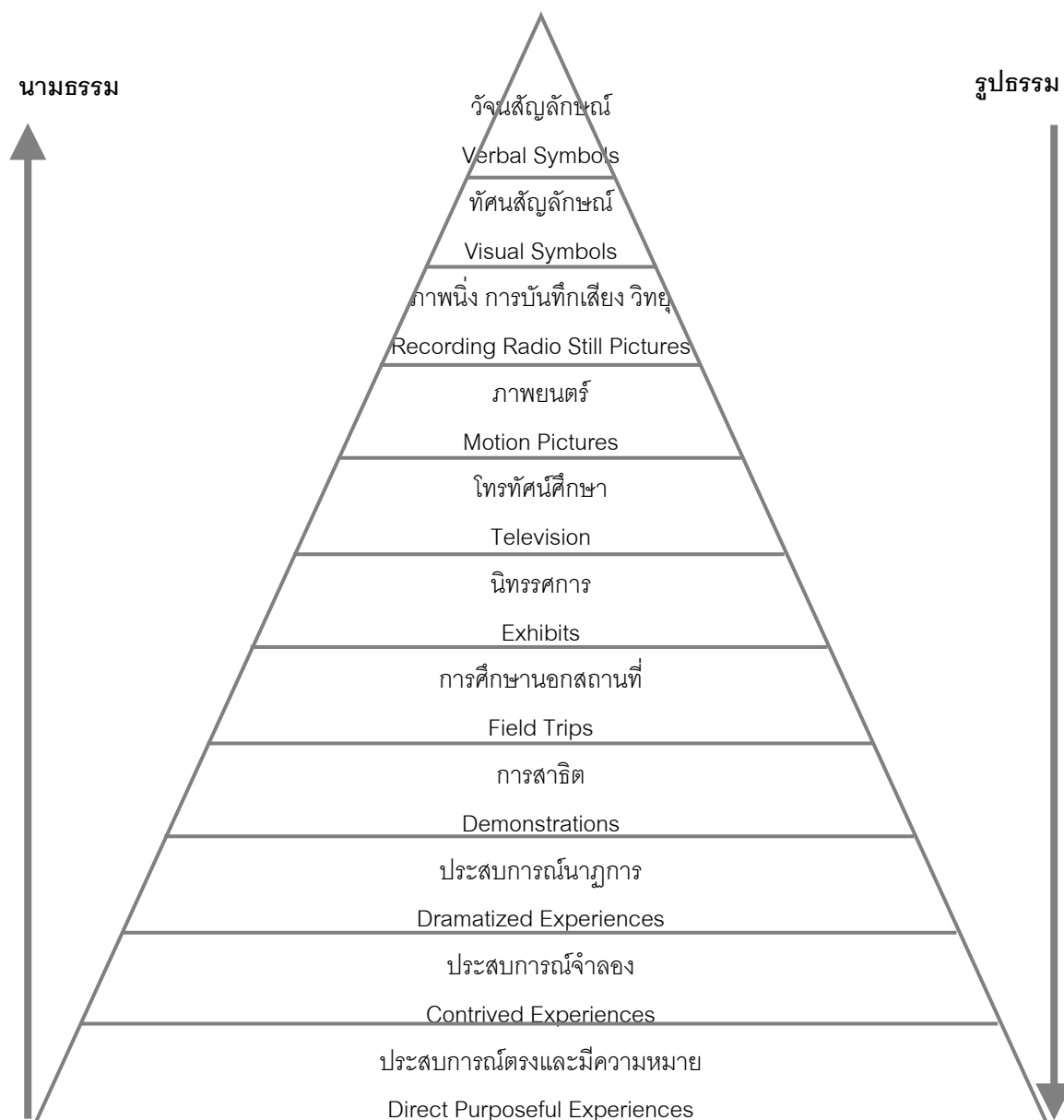
ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 348) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กิจกรรมทัศนศึกษาว่า หมายถึง การนำผู้เรียนออกไปศึกษาหาประสบการณ์ตรงภายนอกสถานศึกษา โดยมีการวางแผนการเดินทางอย่างมีระบบเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน และยังเป็น การเปิดโลกทัศน์ของผู้เรียนให้กว้างไกลอีกด้วย

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 100) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กิจกรรมทัศนศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่นำผู้เรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่ที่เป็น แหล่งความรู้ในเรื่องนั้น (ซึ่งอยู่นอกสถานที่เรียนกันอยู่โดยปกติ) โดยมีการศึกษาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ใน สถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนไว้ และมีการอภิปราย สรุปผลการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษาเรียนรู้

ทศนา แชมมณี (2547: 34) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม
ทัศนศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่
กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่ง
ความรู้ในเรื่องนั้น (ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ) โดยมีการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้น
ตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้ และมีการอธิบายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง
การบูรณาการการเรียนรู้นอกสถานที่ด้วยกระบวนการทัศนศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง
ในการแสวงหาความรู้ การฝึกทักษะในเรื่องที่เรียน รวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสถานที่ที่ไป
เยือน โดยสามารถนำประสบการณ์การรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

การบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียน
ได้รับประสบการณ์ตรงและทำผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ได้ศึกษาเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้เพียงเนื้อหาในตำรา
ซึ่ง บลาวท์ และคลาวสเมียร์ (Blount and Klausmeir. 1968: 7) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัด
ทัศนศึกษาว่า การจัดทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมการศึกษาหาความรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรง (Direct
Experience) ที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์อันทรงคุณค่าให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ทั้งยังเป็นการสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการย้าให้ชุมชนตระหนักถึงความจริงที่ว่า ชุมชนมี
ส่วนร่วมในการเสริมสร้างความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนด้วย นอกจากนี้การจัดทัศนศึกษายังเป็นลักษณะ
ของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งเฟาท์ (Pfouts. 2003: 56-63) ได้เสนอความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า
วิธีการที่ดีที่สุดในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและสังคมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กก็คือการ
เรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรง (Direct learning experience) ซึ่งการได้รับประสบการณ์ตรงนี้ เป็น
ทฤษฎีหนึ่งที่เอดการ์เดล (Edgar Dale) ได้นำมาจัดลำดับไว้ในกรวยประสบการณ์ (Cone of
Experience) โดยมีการศึกษานอกสถานที่ (Field trip) อันเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเสริมประสบการณ์
การเรียนรู้รวมอยู่ด้วย ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงการจัดลำดับประสบการณ์ตามกรวยประสบการณ์ของเอดการ์เดล

ที่มา : <http://gotoknow.org/home>

จากภาพประกอบอธิบายให้เห็นว่า การการศึกษานอกสถานที่ หรือ การทัศนศึกษานั้นช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยกรวยประสบการณ์ของเดลจะเริ่มต้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์หรือการกระทำจริงเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงเกิดขึ้นก่อน ต่อจากนั้นจึงเป็นการเรียนรู้ด้วยการรับประสบการณ์ผ่านสื่อต่าง ๆ อันเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ ไปสู่นามธรรมที่เป็นลักษณะสัญลักษณ์ ซึ่งกิจกรรมทัศนศึกษา จัดเป็นสื่อรูปแบบหนึ่งที่อยู่กึ่งกลางระหว่าง

รูปธรรมและนามธรรม ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาอย่างชัดเจนและมีความหมายยิ่งขึ้น

4.3 รูปแบบการบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา

การจัดทัศนศึกษาในรูปแบบของการบูรณาการเป็นการนำแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยวิธีการศึกษานอกสถานที่ หรือการทัศนศึกษา (อิทธิเดช น้อยไม้. 2547: 3) ซึ่งกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ การบูรณาการภายในวิชา (Intra-disciplinary) และการบูรณาการระหว่างวิชา (Inter-disciplinary) การบูรณาการภายในวิชา เป็นการเชื่อมโยงการสอนระหว่างเนื้อหาวิชาในกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชาเดียวกันเข้าด้วยกัน ซึ่งโดยปกติครูผู้สอนในวิชาต่าง ๆ จะปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ขาดการนำเนื้อหาบูรณาการกันอย่างเป็นรูปธรรมเท่านั้นเอง (ลำลี รักสุทธิ; และคนอื่น ๆ. 2544: 25) ส่วนการบูรณาการระหว่างวิชา มี 4 รูปแบบ (วิชัย วงศ์ใหญ่. 2549: 48) คือ

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนในลักษณะที่ครูผู้สอนในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ในการสอนของตน

2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel) เป็นการสอนโดยครูตั้งแต่สองคนขึ้นไป วางแผนการสอนร่วมกันโดยมุ่งสอนหัวเรื่องหรือความคิดรวบยอดหรือปัญหาเดียวกันแต่สอนต่างวิชาและต่างคนต่างสอน

3. การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) เป็นการสอนลักษณะเดียวกับการสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน แต่มีการมอบหมายงานหรือโครงการร่วมกันของผู้สอนหลายคน

4. การบูรณาการข้ามวิชา หรือการสอนเป็นทีม (Transdisciplinary) เป็นการสอนที่ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ร่วมกันสอนเป็นคณะหรือเป็นทีม มีการวางแผน ปรัชญาหรือร่วมกันโดยกำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือปัญหาร่วมกัน แล้วร่วมกันสอนนักเรียนกลุ่มเดียวกัน

การบูรณาการหลักสูตรเพื่อใช้ในการสอนแบบบูรณาการนั้น มีลักษณะ วิธีการ และความเหมาะสมกับการสอนในระดับชั้นที่ต่างกันไป ดังที่โฟการ์ตี (Fogarty. 2002: 58-69) ได้เสนอวิธีการบูรณาการหลักสูตรที่น่าสนใจไว้ 10 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ Cellular รูปแบบ Connected รูปแบบ Nested รูปแบบ Sequenced รูปแบบ Shared รูปแบบ Webbed รูปแบบ Threaded รูปแบบ Integrated รูปแบบ Immersed และ รูปแบบ Networked ซึ่งรูปแบบที่มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา คือ รูปแบบ Webbed เพราะสามารถบูรณาการเนื้อหาสาระได้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็สามารถบูรณาการได้หลายอย่าง ทั้งวิธีการสอน เทคนิค ทักษะ และสื่อการเรียนการสอน มีสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริงและทำให้นักเรียนเห็น

ความหมายของการเรียนรู้มากที่สุด (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2548: 65) การบูรณาการตามรูปแบบ Webbed นี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงจากการศึกษาเอกสารของ เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว (2548: 35-37) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2548 : 100) และ สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2548: 65-69) สรุปได้ดังนี้

การบูรณาการรูปแบบ Webbed เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แบบใยแมงมุม ซึ่งเป็นวิธีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้หลายกลุ่ม มีลักษณะเป็นการกำหนดหัวข้อ (Theme) ขึ้นมาแล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์คล้ายคลึงกัน หรือต่อเนื่องกันจนจัดเป็นหัวเรื่องเดียวกันได้

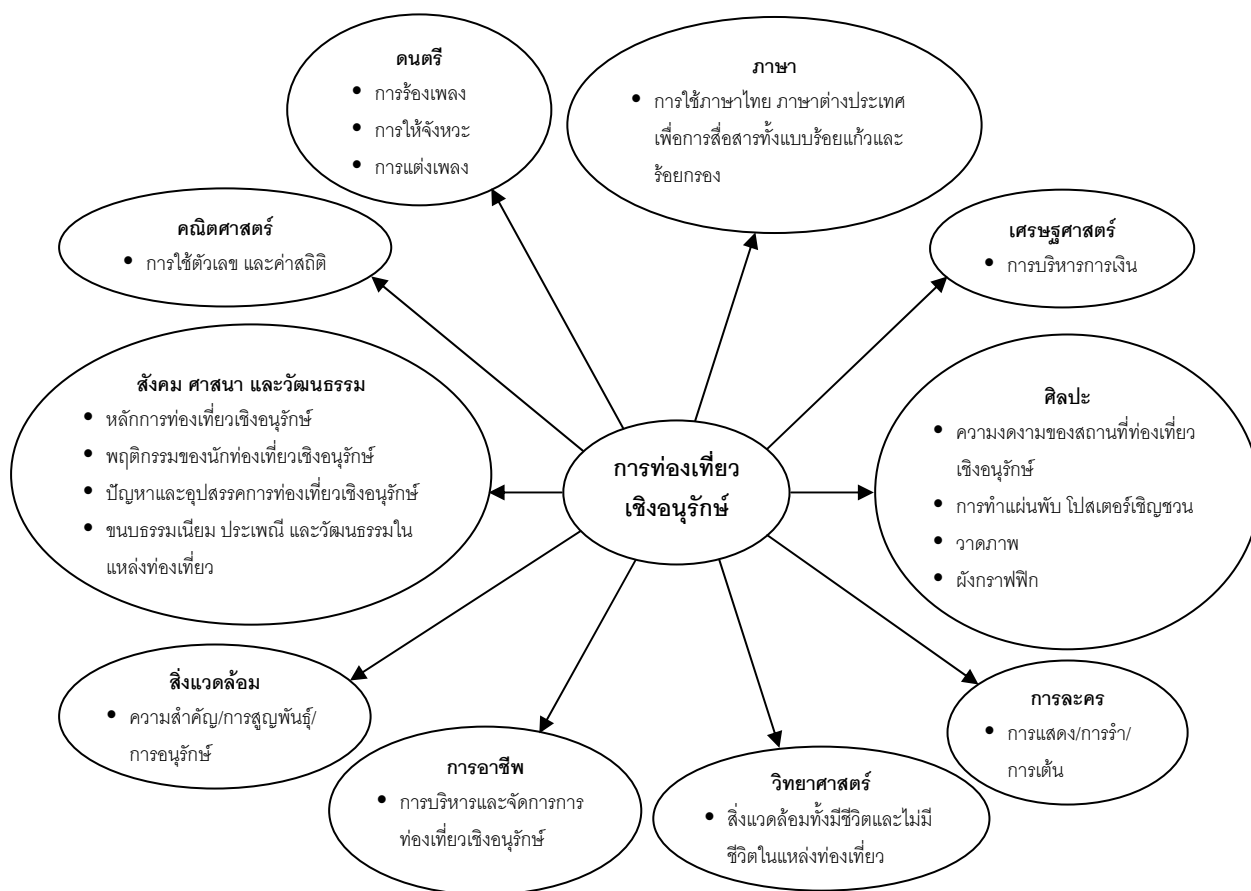
ในการกำหนดหัวข้อหรือตั้งประเด็น (Theme) ต้องวิเคราะห์จากหลักสูตรจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาที่จะนำมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อหาความคิดรวบยอดหลัก (Core Concept) แล้วนำมาตั้งหัวข้อ (Topic) เพื่อแสดงความคิดรวบยอด (Concept) แสดงทักษะ (Skill) หรือ เจตคติ (Attitude) ก็ได้ ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

การบูรณาการตามรูปแบบ Webbed Model มีวิธีการง่าย ๆ ดังนี้

1. ตั้งหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการตั้งหัวข้อเรื่องอาจพิจารณาจากหลักสูตร บริบททางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม หรืออาจกำหนดนโยบายการศึกษาจากสภาพแวดล้อม เหตุการณ์ ปัญหา หรือนโยบายของโรงเรียนที่ต้องการเน้นก็ได้ โดยใช้คำที่กะทัดรัดชัดเจน มีความหมายกว้าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระได้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น สิ่งแวดล้อมน่ารู้ บ้านของฉัน รักเมืองไทย ปัญหาจราจร คว้นพิษ สวนสวายน้ำใส ทำไมน้ำจึงเปลี่ยนสี สหบกข ย้อนรอยบางระจัน ก้าวสู่ภูมิปัญญาไทย เป็นต้น
2. พิจารณาว่ามีเนื้อหาสาระจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดบ้างที่สามารถเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับหัวเรื่อนั้น โดยตั้งเป็นหัวข้อย่อย (Topic) ซึ่งจะมีหลายหัวข้อ จัดเตรียมรายละเอียดที่จะสอนในแต่ละหัวข้อย่อยไว้ให้ชัดเจน
3. จัดลำดับหัวข้อย่อยและเนื้อหาสาระที่จะสอนให้เชื่อมโยงกัน
4. เขียนแผนผังการจัดการเรียนรู้(Mind Mapping) ให้ครอบคลุมหัวข้อเรื่องตลอดหลักสูตร และใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน
5. กำหนดความคิดรวบยอดและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกหัวข้อเรื่อง ตลอดจนสื่อประกอบการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการกัน
6. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่เกี่ยวข้องของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การจัดทัศนศึกษาในรูปแบบของการบูรณาการ ผู้สอนสามารถกำหนดรูปแบบการเรียน การสอนและพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาสาระได้ตามความเหมาะสม ซึ่งอิทธิเดช น้อยไม้ (2547: 5-6) ได้กล่าวไว้เป็นแนวทาง เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อาจพิจารณาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้แผนที่ แผ่นป้าย สัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดเส้นทาง ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ รวมทั้งปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่ส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐานการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพของประชาชน ประวัติความเป็นมาและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น สถานที่สำคัญต่าง ๆ บุคคลสำคัญทั้งในอดีต และปัจจุบัน ภูมิปัญญาพื้นบ้าน รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น นอกจากนี้ควรเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของโบราณสถาน โบราณวัตถุ ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ อาจพิจารณาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ พืชพรรณธรรมชาติต่าง ๆ สิ่งมีชีวิตและความหลากหลายของระบบนิเวศในท้องถิ่นที่ไปทัศนศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้สอนอาจพิจารณาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการเดินทาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อาจพิจารณาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้งานศิลปะในท้องถิ่น การชมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นเมือง และเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถออกมาเป็นผลงานทางศิลปะ เช่นการวาดภาพ การถ่ายภาพที่น่าประทับใจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อาจพิจารณาให้ผู้เรียนรู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนในวิชาภาษาไทย เช่นนิทานพื้นบ้าน วรรณคดี โคลง กลอน ที่สอดคล้องกับสถานที่ที่ไปทัศนศึกษา ฝึกฝนให้เขียนบันทึกจากประสบการณ์ในรูปแบบของร้อยแก้วและร้อยกรอง รวมทั้งการพูดแบบต่างๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้สอนอาจพิจารณาให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาต่างประเทศจากการอ่านหรือจดบันทึกข้อความภาษาต่างประเทศที่มีภาษาไทยคู่กัน การฝึกทักษะการฟังและพูดกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น

ในการบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษานั้น ผู้สอนสามารถบูรณาการการเรียนรู้รูปแบบ Webbed ด้วยการหลอมรวมเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกันได้ เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ดังแสดงในตัวอย่างตามภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างผังมโนทัศน์การบูรณาการเรียนรู้ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ที่มา : พิมพ์ฉัตร เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2548) ทักษะ 5C เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. หน้า100

จากตัวอย่างของการแบบบูรณาการเรียนรู้ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้ แสดงให้เห็นว่าสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้อย่างลงตัว ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษาซึ่งอาศัยแนวคิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงสามารถบูรณาการไปสู่สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นการบูรณาการตามรูปแบบ Webbed หรือ แบบใยแมงมุม โดยใช้หัวข้อเรื่องเป็นแกน เป็นการบูรณาการที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อใช้ในการสอนหลายประการได้แก่

1. ครอบคลุมของหลักสูตร ในการสอนตามปกติของครูนั้นมักพบว่า เนื้อหาสาระบางเรื่องใช้เวลาสอนมากเกินไป และบางเนื้อหาสาระน้อยเกินไปหรือไม่ได้กล่าวถึง การบูรณาการแบบ

นี้จะทำให้ครูเห็นรายละเอียดของหลักสูตรทั้งหมด ครูสามารถจัดเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมได้เป็นอย่างดี

2. ธรรมชาติของการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนพบปัญหาที่ต้องเรียนรู้ ผู้เรียนจะไม่แบ่งแยกรายละเอียดว่าเป็นส่วนของกลุ่มสาระใดจะใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ทั้งหมดในการแก้ปัญหา ร่วมกัน ทำให้มองเห็นปัญหาหลายด้าน ผู้เรียนจะสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่เขาได้เห็น ได้ยิน สัมผัส หรือเกิดความรู้สึก

3. ครูสามารถแทรกทักษะที่จำเป็นและมีความหมายให้นักเรียน อาจเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นหรือทักษะขั้นสูงที่เหมาะสมกับสาระในหัวเรื่องนั้น การใช้เวลาฝึกทักษะตามเวลาที่พอเหมาะกับการสอน เนื้อหาสาระ จะทำให้การฝึกทักษะนั้นมีความหมายมากขึ้น

4. ความยืดหยุ่นในการสอน ตามปกตินั้นครูมักจะสอนไปตามหัวข้อที่จัดเรียงไว้ตามลำดับ แต่การสอนแบบบูรณาการโดยใช้หัวข้อเรื่องเป็นแกน แม้ครูจะวางแผนการสอนไว้ตามหัวข้อเรื่องแล้วก็ตามแต่ยังสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์หรือตามความเหมาะสมได้

5. กิจกรรมการเรียนการสอนชัดเจนและต่อเนื่อง การวางแผนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้หัวข้อเรื่องเป็นแกนนี้ ครูสามารถมองเห็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ครูสามารถแนะนำให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมและตามความต้องการของผู้เรียนที่อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา

6. การส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ การสอนแบบบูรณาการโดยใช้หัวข้อเรื่องเป็นแกน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทำให้เกิดนิสัยรักการค้นคว้า

อย่างไรก็ตาม การบูรณาการรูปแบบ Webbed นี้ก็มีข้อจำกัด คือ การตั้งหัวข้อเรื่องบางครั้งอาจเป็นเรื่องยากสำหรับครู มักจะตั้งหัวข้อเรื่องที่มีความหมายแคบและตื้น มองแค่ผิวเผิน ข้อควรระวังคือ ต้องไม่ทิ้งเค้าโครงที่จำเป็นและสามารถใช้เหตุผลได้อย่างมีระบบ รวมทั้งลำดับของเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการบูรณาการรูปแบบนี้ ครูอาจเสียเวลาอยู่กับการเขียนนานไม่ทันเวลาที่จะเขียนหัวข้อเรื่องการเรียนรู้ได้ตลอดทั้งปี ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งสำหรับรูปแบบนี้คือ ครูจะเน้นที่กิจกรรมมากกว่าการพัฒนาให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด ดังนั้น จึงควรระวังและตระหนักถึงความสำคัญ รวมทั้งความเข้มข้นของเนื้อหาสาระด้วย แต่หากครูผู้สอนมีความเห็นว่าการสอนแบบบูรณาการนั้น นักเรียนยังหย่อนในเนื้อหาสาระหรือทักษะใด ครูก็สามารถหาเวลาเติมเต็มหรือฝึกเพิ่มเติมให้แก่นักเรียนได้ เหมือนกับการสอนหรือฝึกเพิ่มเติมให้ในการสอนแบบปกติ ก็จะทำให้การเรียนรู้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้ว ครูผู้สอนต้องคำนึงอยู่เสมอว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องเป็น การจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน ปฏิบัติจริงลงมือทำ คำนึงและจริยธรรมที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานกลุ่ม และจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้กล้าคิด กล้าทำ (ลำลี รักสุทธิ และคนอื่นๆ. 2544: 30)

4.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยการใช้กิจกรรมทัศนศึกษา

ผู้วิจัยได้เรียบเรียงจากการศึกษาเอกสารของทีศนา เขมมณี(2547: 43-46) สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 : 100 -103) สรุปได้ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน

ผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องมีการวางแผนร่วมกันก่อนจะเดินทางไปทัศนศึกษา สิ่งที่ผู้สอนควรทำความเข้าใจกับผู้เรียนให้ชัดเจนคือ

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการไปศึกษา

1.2 กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา โดยวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาตามช่วงชั้นที่เรียน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดว่าจะบูรณาการการเรียนรู้ด้วยรูปแบบใดและนำสาระการเรียนรู้วิชาใดบ้างมาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ

1.3 กำหนดสถานที่ให้แน่ชัด จะเป็นการดีมากหากผู้สอนและหรือผู้เรียนบางคนมีโอกาสไปศึกษาสถานที่นั้นก่อน จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ดีในการวางแผนขั้นต่อไป และช่วยลดปัญหาเมื่อมีการเดินทางจริง หลังจากไปสำรวจสถานที่และได้ข้อมูลกลับมาแล้ว ผู้สอนและผู้เรียนจึงวางแผนในรายละเอียดต่อไป

1.4 กำหนดกิจกรรมหรือวิธีการที่จะศึกษา จะใช้วิธีอะไร เช่น ใช้การสังเกต จดบันทึก บันทึกเทป ถ่ายภาพ ถ่ายวีดิทัศน์ สัมภาษณ์ เข้าร่วมกิจกรรม ลงมือปฏิบัติ ทดลอง ฯลฯ ซึ่งวิธีการที่จะใช้ดังกล่าว จำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์อะไร ก็ต้องมีการจัดเตรียมให้เรียบร้อย เช่น จัดทำแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ เตรียมเครื่องเล่นเทป กล้องถ่ายรูป เป็นต้น

1.5 กำหนดการเดินทาง ได้แก่ โปรแกรมการเดินทางที่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน

1.6 กำหนดวิธีเดินทาง ได้แก่ ยานพาหนะและเส้นทาง

1.7 กำหนดค่าใช้จ่าย ประมาณการค่าใช้จ่ายในแต่ละเรื่องรวมแล้วเป็นเท่าใด ผู้เรียนต้องออกค่าใช้จ่ายหรือไม่

1.8 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ใครจะต้องช่วยส่วนไหน อย่างไร ควรกำหนดให้ชัดเจน เรื่องต่าง ๆ ที่ตกลงกันนี้ ควรจัดทำเป็นเอกสารแจกให้สมาชิกทุกคนได้รับรู้ตรงกัน ในเรื่องการวางแผนนี้ ถ้าผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้ช่วยกันคิดในแต่ละเรื่องให้ได้ข้อตกลงร่วมกัน จะเป็นการดี เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง และเกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน

1.9 เขียนโครงการเพื่อขออนุมัติงบประมาณและการจัดกิจกรรม เนื่องจากการจัดกิจกรรมเป็นการวางแผนไว้ล่วงหน้าดังนั้นจึงต้องสรุปแผนงานออกมาในรูปโครงการเพื่อการขออนุมัติให้ดำเนินการตามแผนต่อไป

1.10 ติดต่อประสานงานเจ้าของสถานที่อย่างเป็นทางการ เช่น การขอความอนุเคราะห์มีคฤหาสน์ที่ท้องถิ่น หรือวิทยากรบรรยาย

1.11 ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครองนักเรียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองให้มีการตอบรับพร้อมระบุค่าใช้จ่าย (ถ้ามี) ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

1.12 ติดต่อเพื่อขอทำประกันอุบัติเหตุในการเดินทางของทุกคน

1.13 จัดทำคู่มือการเดินทาง ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้จากการวางแผนไว้แล้ว เช่น วัตถุประสงค์ของกิจกรรม กำหนดการเดินทาง แผนที่เส้นทาง ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว คำชี้แจงในการทำกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

2. ขั้นการเดินทางไปทัศนศึกษา

ผู้สอนควรดูแลเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัย สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน และให้คำปรึกษาแนะนำตามความเหมาะสม อาจมีกิจกรรมนันทนาการบรรเทาความเครียดระหว่างเดินทาง

3. ขั้นการศึกษาในแหล่งทัศนศึกษา

เมื่อไปถึงยังสถานที่เป้าหมายแล้ว ผู้สอนควรประชุมผู้เรียนทั้งหมดก่อนปล่อยผู้เรียนให้ไปศึกษาตามความสนใจของตน โดยย้ำถึง วัตถุประสงค์ของการมาศึกษา การเคารพต่อสถานที่ ไม่ทำสิ่งใดอันเป็นการทำลายหรือทำความเสียหายต่อสถานที่ ความปลอดภัย การศึกษาด้วยวิธีการที่เตรียมมา และการนัดหมายรวมทั้งการตรงต่อเวลา เมื่อทำความเข้าใจแล้ว จึงปล่อยให้ผู้เรียนไปศึกษาด้วยตนเอง โดยผู้สอนสังเกตการณ์ทั่ว ๆ ไป หรือหากผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้สื่อความหมายเองก็ต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบ

4. ขั้นการเดินทางกลับและสรุปบทเรียน

โดยปกติ หลังจากทัศนศึกษาสถานที่แล้ว ผู้สอนและผู้เรียนมักไม่มีเวลาที่จะสรุปการเรียนรู้ในทันที เพราะต้องรีบเดินทางกลับ จำเป็นต้องรอไปอีกระยะหนึ่ง ซึ่งทำให้ ความรู้สึก ความคิด และประสบการณ์บางส่วนอาจเลือนไปบ้าง ดังนั้นการสรุปผลการเรียนรู้จึงควรทำทันทีหลังกลับจากทัศนศึกษา โดยทำได้หลายวิธี เช่น การนำเสนอประสบการณ์และข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ในรูปการเขียนอนุทิน (Journal) การอภิปรายร่วมกัน การนำเสนอชิ้นงานกลุ่ม การเขียนรายงาน การจัดนิทรรศการ และอาจประเมินว่าการเรียนรู้ที่ได้รับเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ก็ทำได้โดยการทดสอบวัดความรู้ตามจุดประสงค์หลังกิจกรรมทัศนศึกษา

อย่างไรก็ตามผู้สอนไม่ควรละเลยการประเมินผลการจัดกิจกรรม อาจเป็นแบบประเมินผลหรือแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป ซึ่ง ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 356-357) ได้กำหนดแนวทางของข้อคำถาม ดังนี้ เส้นทางการเดินทางสะดวกและพอใจหรือไม่ ค่าใช้จ่ายรายบุคคลหรือในกลุ่มเพียงพอหรือไม่ เวลาสำหรับการศึกษานอกสถานที่เพียงพอหรือไม่ จำนวนผู้เรียนที่ร่วมเดินทางพอเหมาะหรือยัง ผู้บรรยายปฏิบัติหน้าที่ได้ดีหรือไม่เพียงใด ผู้เรียนมีความประทับใจอะไรมากที่สุดในการศึกษานอกสถานที่ในครั้งนี้ผู้เรียนไม่ประทับใจอะไรมากที่สุด ถ้าจะมีการศึกษานอกสถานที่ที่เดิมนี้อีก มีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง กิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ครั้งนี้ได้รับประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

4.5 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา

ทิสนา แคมมณี (2547: 46) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษา ไว้ดังนี้

ข้อดี

- เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง มีการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนและความเป็นจริง
- เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- เป็นวิธีสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการวางแผน ทักษะการประสานงาน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการแสวงหาความรู้ นอกจากนั้นยังส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเสียสละ เป็นต้น

ข้อจำกัด

- เป็นวิธีสอนที่ยุ่งยากสำหรับผู้สอน เนื่องจากต้องมีการเตรียมการ ติดต่อประสานงาน จัดการ และรับผิดชอบงานหลายด้าน
- เป็นวิธีสอนที่มีค่าใช้จ่ายสูง ใช้เวลามาก และมีความเสี่ยง อาจเกิดอันตรายระหว่างการเดินทางได้
- เป็นวิธีสอนที่อาจเกิดผลไม่คุ้มค่า หากการจัดการและกระบวนการศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร

5. การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาจำเป็นต้องมีการประเมินผลจากการจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ทุกครั้งที่มีการดำเนินการทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงและแผนกิจกรรมต่อไป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อที่ต้องประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านความพึงพอใจ และด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

5.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

การวัดและประเมินผลกิจกรรมทัศนศึกษานั้นสามารถกระทำได้ทั้งการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบและการประเมินตามสภาพจริง

การวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ครูกำหนด โดยพิจารณาถึงพฤติกรรม 3 ด้าน (ฐศรี วงศ์รัตน์; วันทยา วงศ์ศิลปวิทย์; และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2544: 10) คือ

1. ด้านพุทธิพิสัยหรือด้านความรู้ความคิด (Cognitive domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการต่าง ๆ ด้านสติปัญญาและสมอง เช่น การจดจำข้อเท็จจริง ความเข้าใจ ความคิด การตั้งสมมติฐานและปัญหา

2. ด้านจิตพิสัยหรือด้านเจตคติ (Affective domain) เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต และพัฒนาการด้านความสนใจ คุณค่า ความซาบซึ้ง และทัศนคติต่าง ๆ ของนักเรียน

3. ด้านทักษะพิสัยหรือด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain) เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะ ในการปฏิบัติและดำเนินการ เช่น การทดลอง การใช้ภาษา

ส่วนการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือผลงานที่เป็นจริง เป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. 2544: 91) ดังนั้นจึงเหมาะกับการประเมินการปฏิบัติทักษะที่ครูกำหนดให้ทำระหว่างทัศนศึกษา หรือภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมทัศนศึกษา เช่น การบรรยาย สถานที่ท่องเที่ยว การจัดนิทรรศการ การเขียนอนุทิน การได้วาที เป็นต้น

การประเมินตามสภาพจริง มักนิยมใช้ rubrics (Rubrics) เพื่ออธิบายความสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. 2544:137) เป็นเครื่องมือในการให้คะแนน (Scoring tool) ที่มีการระบุเกณฑ์ (Criteria) ประเมินชิ้นงานและคุณภาพของชิ้นงานในแต่ละเกณฑ์ ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินชิ้นงานได้แก่ จุดประสงค์ การจัดเนื้อหา การให้รายละเอียด การใช้ภาษา เป็นต้น และคุณภาพของงานเขียนแต่ละเกณฑ์อาจแบ่งเป็นยอดเยี่ยมจนถึงไม่ดี อาจตั้งเกณฑ์คุณภาพเป็น 4 = ยอดเยี่ยม 3 = ดี 2 = พอใช้ และ 1 = ควรปรับปรุง

5.2 การวัดความพึงพอใจ

ในการจัดการท่องเที่ยวความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ การจัดทัศนศึกษาก็เช่นเดียวกัน ความพึงพอใจของนักเรียนเป็นตัวสะท้อนถึงการพัฒนาปรับปรุงแผนกิจกรรมได้อย่างดี ดังนั้นจึงต้องนำทฤษฎีความพึงพอใจมาประยุกต์ใช้กับการวัดความพึงพอใจ ซึ่งความพึงพอใจนั้นมิผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

สเตรวิสและเซเลส (Strauss; & Sayles. 1960: 233) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งสามารถสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาได้

วอลเลอร์สไตน์ (Wallerstien. 1971: 383) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

กิติมา ปรีดิโลก (2534: 321-322) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจด้านต่าง ๆ ของงาน และได้รับการสนองตอบตามความต้องการ

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ สุขใจ ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการในสิ่งนั้น

ในที่นี้ความพึงพอใจกับการทัศนศึกษา จึงหมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ และสุขใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้ และการดำเนินการ ทั้งนี้ผลของความพึงพอใจจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในครั้งต่อไป

การวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ เลือกเหตุการณ์ที่สำคัญมาศึกษา การเลือกวิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร แต่ละวิธีมีจุดอ่อนด้วยกันทั้งนั้น ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่จะใช้แบบสอบถามในการวัดความพึงพอใจ (Thierry; & Koopman. 1984: 160-161) ซึ่ง จูรีพร กาญจนการุณ (2548: 67) ได้เสนอการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ตามแบบสอบถามของมินนีโซตา (Minnesota Satisfaction Questionnaire) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า MSQ แบบสอบถามนี้เป็นแบบให้บุคคลเลือกตอบในลักษณะมาตราประเมินค่า (Rating scale) ผู้ตอบจะประเมินค่า 5 คะแนน จากสูงสุด (5) คือความพอใจอย่างมาก จนถึงคะแนนต่ำสุด (1) คือความไม่พอใจอย่างมาก ดังแสดงตัวอย่างตามตาราง 10

ตาราง 10 ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจแบบ MSQ

กิจกรรมทัศนศึกษา	ไม่พอใจ อย่างมาก	ไม่พอใจ	เฉย ๆ	พอใจ	พอใจ อย่างมาก
ความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมทัศนศึกษา					
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว					
2. ความรู้ที่ได้จากกิจกรรม					
ฯลฯ					

ที่มา : ปรับปรุงจาก จุรีพร กาญจนการุณ. (2548). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ. หน้า 67

5.3 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมหลายอย่างของมนุษย์จัดเป็นสาเหตุสำคัญในการทำลายสภาพแวดล้อม การเดินทางท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

กนกพร สว่างแจ้ง (2542: 2) ได้ให้ความหมายของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact) ว่าหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของสิ่งแวดล้อม สร้างเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ขึ้นมา โดยสภาพแวดล้อมใหม่ที่สร้างขึ้นอาจจะก่อผลกระทบด้านบวกหรือลบต่อสภาพแวดล้อมเดิมที่เป็นอยู่ ก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาวะของสิ่งแวดล้อมและกิจกรรม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ หรือเกิดโดยมนุษย์สร้างขึ้น

ในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ การวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จึงควรมีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเช่นกัน โดยอาศัยหลักการของการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม EIA (Environmental Impact Assessment) มาปรับประยุกต์ใช้ โดยพิจารณาถึงระบบทรัพยากรสิ่งแวดล้อม 4 ด้าน (4-tiers system) ได้แก่ (ทวีศักดิ์ ศรีบุรี. 2550: ออนไลน์)

1. ด้านกายภาพ (Physical resources) เป็นการศึกษามลกระทบทางกายภาพของทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางธรณีวิทยา ลักษณะภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

2. ด้านชีวภาพ (Ecological resources) เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อระบบนิเวศของทรัพยากรพืช และสัตว์

3. ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ (Human use values) เป็นการศึกษาการใช้ประโยชน์ทั้งกายภาพและชีวภาพของมนุษย์ เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบสาหร่ายพืชน้ำ เป็นต้น

4. ด้านคุณภาพชีวิต (Quality of life) เป็นการศึกษาผลกระทบที่จะเกิดต่อประชาชนและชุมชน เช่น ระบบเศรษฐกิจ ความเชื่อ ค่านิยม สาธารณสุข เป็นต้น

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม กนกพร สว่างแจ้ง (2545: 69-89) ได้อธิบายไว้ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. วิธีตารางแมทริกซ์ (Matrix method) เป็นการใช้ความสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างคุณลักษณะของสภาพแวดล้อม และคุณลักษณะของกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ทั้งสองจะแสดงในรูปตารางแมทริกซ์ โดย จะแสดงค่าออกมาเป็นตัวเลขหรือไม่ก็ได้ หากแสดงออกเป็นตัวเลขจะพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นว่ามีขนาดมาก ปานกลาง หรือน้อย โดยจัดคะแนนความสำคัญเป็น 3, 2, 1 ตามลำดับ

2. วิธีตรวจสอบ (Checklist method) เป็นวิธีการตรวจสอบปัจจัยต่าง ๆ ที่จะแสดงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยึดหลักการที่กำหนดไว้ถึงความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนั้น วิธีนี้เริ่มจากการรวบรวมปัจจัยของทรัพยากรที่อาจจะได้รับผลกระทบแล้วจึงประเมินลักษณะหรือธรรมชาติของผลกระทบ โดยเสนอในลักษณะผลกระทบด้านบวก และผลกระทบด้านลบ ผลกระทบในระยะสั้น และผลกระทบในระยะยาว

3. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ผู้สำรวจต้องเปลี่ยนสภาพข้อมูลหรือตัวแปรออกมาเป็นข้อความเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการโดยให้มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด และต้องคำนึงเสมอว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นใช้สำหรับใคร ดังนั้นการใช้คำศัพท์บางครั้งอาจจำเป็นต้องอธิบายเฉพาะข้อความทุกข้อต้องเข้าใจง่ายและชัดเจนในเรื่องของข้อมูลที่ต้องการ

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)

6.1 นิยามความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีผู้นิยามความหมายไว้ดังนี้

จีน; พาเมลา และแจ๊ค (Jean; Pamela; & Jack. 2004: 12-13) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการหมายถึง การวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเองในฐานะนักวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการค้นคว้าที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงปัญหา การแก้ไข และการพัฒนาของตนเอง และงานส่วนรวม

ชมนาต วิเชียรสาร (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยที่มีการค้นคว้าอย่างมีระบบ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา หรือข้อสงสัย และหาแนวทางมาแก้ปัญหา หรือปรับปรุงงานของตน ในขณะที่กำลังปฏิบัติงานนั้น ๆ อยู่

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เป็นการวิจัยที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในทุวงการ เป็นทฤษฎีของเคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) โดยผนวกทฤษฎีทางสังคมเข้ากับการปฏิบัติจริง ซึ่งแบบจำลองการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Model of action research) ที่เลวิน (Lewin) นำเสนอ มีลักษณะเป็นวงจรของการศึกษาข้อมูล การวางกรอบแนวคิด และการวางแผนปฏิบัติ การปฏิบัติ และการประเมินผลการปฏิบัติ โดยอาจเป็นวงจรซ้ำ ๆ ประดุจเกลียว จนกว่าจะแก้ปัญหาได้ ความรู้ใหม่จะเกิดจากการศึกษาเพื่อแก้ปัญหานี้ (ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคลกุล. 2549: 272-273)

แบบจำลองการวิจัยเชิงปฏิบัติการเดิมของเลวิน (Lewin) เป็นต้นแบบของแบบจำลองต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นในยุคหลัง ซึ่งแม้จะมีรายละเอียดต่างกัน แต่มีองค์ประกอบพื้นฐานคล้ายกันคือ P-A-O-R ดังที่ เคมมิส และ แมคแทกการ์ด (Kemmis and McTaggart.1990: 1014) ได้อธิบายความหมายไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

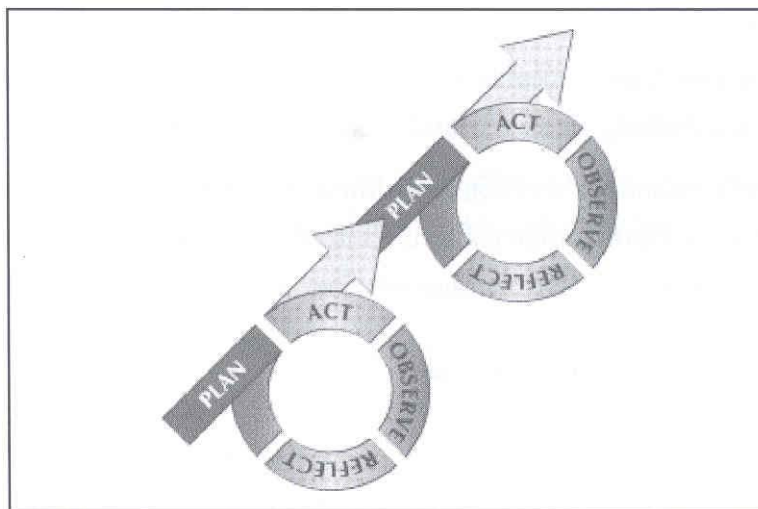
ขั้นการวางแผน (Plan) หมายถึง การกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ตั้งความคาดหวังไว้ เป็นการมองอนาคตข้างหน้าซึ่งไม่สามารถจะทำนายหรือกำหนดล่วงหน้าได้ ต้องมีการเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนอยู่บ้าง ดังนั้นการกำหนดแผนต้องมีความยืดหยุ่นเพียงพอต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

ขั้นปฏิบัติ (Act) หมายถึง การดำเนินการตามแนวทางที่วางแผนไว้อย่างมีเหตุมีผลและมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์

ขั้นสังเกต (Observe) หมายถึง การมุ่งรวบรวมหลักฐานข้ออ้างอิงเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานตามแผนเพื่อที่จะประเมินการปฏิบัติงาน รวมถึงสถานการณ์และข้อขัดข้องของการปฏิบัติได้อย่างตลอด

ขั้นการสะท้อน (Reflect) หมายถึง การหวนคิดถึงการกระทำตามที่ได้บันทึกไว้จากการสังเกตเก็บข้อมูล แต่เป็นการกระทำที่ยังกระจัดกระเจิงซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของกระบวนการ ปัญหา ข้อขัดแย้งและแรงบีบบังคับที่ปรากฏในการปฏิบัติ การสะท้อนภาพจะพิจารณาโดยใช้การอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ร่วมกิจกรรม เป็นการทบทวนอย่างพินิจพิจารณาเพื่อนำไปสู่การปรับแผน และการปฏิบัติใหม่อีกครั้ง

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สามารถสรุปเป็นเกลียวการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The action research spiral) ดังนี้

ภาพประกอบ 5 เกลียวการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The action research spiral)

ที่มา : ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล และสุภาพ ด้ตรามรณ์. (2549). *การออกแบบการวิจัย*. หน้า 273

6.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน

โลกของการเรียนรู้ในปัจจุบันถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ในการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูมีบทบาทเป็นนักวิจัย ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (พิชิต ฤทธิ์จัญญ.2544:2) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบการวิจัยอย่างหนึ่งที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรียกว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research)

6.2.1 คำจำกัดความของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีผู้นิยามความหมายไว้ดังนี้

กอฟเฟรย์ (Geoffrey. 2003: 5) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอน ของครูนักวิจัยหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดขอบเขตของปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และแปลผล และการพัฒนาแผนปฏิบัติการ

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2544: 24) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผู้ได้แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

6.2.2 ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล (2549: 274-275) ได้กล่าวถึงลักษณะของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย มีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการวิจัย ดังนั้นปัญหาวิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครู ซึ่งเป็น “คนใน” มากกว่าความคิดของผู้อื่น หรือจากหลักการทฤษฎีใด ๆ

2. ขอบเขตของการวิจัย จะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัญหาวิจัย เรื่องที่วิจัยอาจเป็นประเด็นที่เล็ก แต่สำหรับครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หรือสภาวะการเรียนหนึ่ง ๆ (Classroom context) ในการศึกษาอาจมุ่งนักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียน ที่ครูผู้ทำการวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

2.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้น ๆ โดยตรง ไม่มุ่งเพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือไม่มุ่งข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป

3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือคณะครูร่วมกัน อีกทั้งอาจมีนักการศึกษาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ ร่วมในการวิจัยด้วยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

4. การวิจัยจะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนตามปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้สึกรว่าอยู่ภายใต้สภาวะการวิจัย ผลการวิจัยจึงอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

5. กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อนและการปฏิบัติอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพิจารณาวิเคราะห์ ทบทวนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองปฏิบัติ

6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่นอาจเป็นการวิจัยเชิงทดลองประยุกต์ ซึ่งดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกับการสอนของครู และใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อนมากนักในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเฉพาะรายเพื่อปรับพฤติกรรมเป็นต้น ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้าง ในด้านความเที่ยงตรงเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาวิจัยทั่วไป ที่อิงทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวดแต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงเท่าที่ครูผู้ทำวิจัยนั้นต้องการ

7. การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นโรงเรียนโครงการพิเศษ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และ ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ปัจจุบันจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ภายใต้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเริ่มใช้หลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2546

โรงเรียนได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า SATIT PM ไว้ดังนี้ (โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2544: 7)

S – Scholarly นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ

A – Accountable นักเรียนมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของสังคม

T – Thinkable นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสังต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

I - Intellectual นักเรียนมีความรู้ มีสติปัญญา และไหวพริบ

T – Technological นักเรียนมีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี

P – Personable นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

M - Morally นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนถูกต้อง เหมาะสม

การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับการสร้างแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นที่ 4 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ซึ่งได้กระทำเป็นตัวอย่างสำหรับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าที่สามารถนำไปใช้ได้กับการบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ ของช่วงชั้นที่ 4 ดังแสดงในตาราง 11- 18 และผังมโนทัศน์ตัวอย่างการบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ตามภาพประกอบ 6

ตาราง 11 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 1 : การอ่าน</u> <u>มาตรฐาน ท 1.1 :</u> ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน	1. สามารถใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้จากการอ่าน นำความรู้และความคิดมาใช้ในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความรู้ สติปัญญา และไหวพริบ	- การอ่านข้อมูล สารสนเทศ ภาษาไทยในแหล่งท่องเที่ยว	ภาษาไทยพื้นฐาน (ม.4-6)
<u>สาระที่ 2 : การเขียน</u> <u>มาตรฐาน ท 2.1 :</u> ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูล สารสนเทศ และการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ	1. สามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเขียนเชิงวิชาการได้	1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสังต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- การจดบันทึก หรือเขียน รายงานการ เดินทางเป็น ภาษาไทย	การเขียน (ม.4)

ตาราง 11 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด</u> <u>มาตรฐาน ท 3.1 :</u> สามารถเลือกฟังและดูอย่างมี วิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่าง มีวิจารณญาณและสร้างสรรค์	1. สามารถนำความรู้จากการฟัง และการดูสื่อรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ เป็นข้อมูลแสดงความคิดเห็น สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์สิ่งที่ได้ ฟัง ได้ดูอย่างมีเหตุผล 2. สามารถพูดในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีมารยาท	1. นักเรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ พิจารณาสິงต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล 2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนถูกต้อง เหมาะสม	- การฟังบรรยาย เป็นภาษาไทย - การชมสถานที่ และสื่อต่างๆ ที่ ใช้ภาษาไทยสื่อ ความหมาย - การซักถามด้วย ภาษาไทยอย่าง รู้จักมารยาทและ กาลเทศะ	ภาษาไทยพื้นฐาน (ม.4-6)

ตาราง 12 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 6 : ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์</u> <u>มาตรฐาน ค 6.4:</u> มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ ได้	2. นำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ในการเรียนรู้งานและการดำเนินชีวิต	1. นักเรียนมีความรู้ มีสติปัญญาและไหวพริบ	- การคำนวณ ค่าใช้จ่ายในการ จัดกิจกรรม	คณิตศาสตร์ (ม.4-6)

ตาราง 13 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 2: ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน ว 2.1 : เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	1. วิเคราะห์ อภิปราย และอธิบายกระบวนการเปลี่ยนแปลงแทนที่ของสิ่งมีชีวิต ความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ ความหลากหลายของระบบนิเวศ และคุณภาพของระบบนิเวศ	1.นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาส่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น	วิทยาศาสตร์ (สิ่งแวดล้อม) (ม.6)

ตาราง 13 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
มาตรฐาน ว 2.2 : เข้าใจความสำคัญของ ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	1. สำรวจ วิเคราะห์สาเหตุสภาพ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติในระดับ ท้องถิ่น วางแผนร่วมกับชุมชน แก้ไขปัญหา เฝ้าระวัง อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1. นักเรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ พิจารณาส่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- การวิเคราะห์ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นและ กำหนดแนวทางการ แก้ปัญหาหรือ อนุรักษ์ร่วมกัน	วิทยาศาสตร์ (สิ่งแวดล้อม) (ม.6)

ตาราง 14 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</u> <u>มาตรฐาน ส 1.1</u> เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน	1. เข้าใจและวิเคราะห์ ความเป็นมาของพระพุทธศาสนา	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสังต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- การศึกษาพุทธประวัติและวิเคราะห์ความเป็นมา	ศาสนากับชีวิต (ม.4-6)
<u>มาตรฐาน ส 1.2</u> ยึดมั่นในศีลธรรม การทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนา	3. ศรัทธาและเห็นคุณค่าความสำคัญของการบริหารจัดการและเจริญปัญญาและสามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน	1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติถูกต้อง เหมาะสม	-การ ฝึกสมาธิเจริญวิปัสสนา - การศึกษาพุทธภาษิตตามต้นไม้ในบริเวณวัด	

ตาราง 14 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>มาตรฐาน ส 1.3</u> ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรม และ ศาสนพิธีของพระพุทธศาสนา ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข	1. รู้และปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมและสิ่งแวดล้อม 2. ร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนา สนับสนุนและเผยแพร่แนวปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา	1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติถูกต้อง เหมาะสม	- การไหว้พระ ทำบุญ ถวายสังฆทาน ฟังธรรมเทศนา - การศึกษาศาสนพิธี	ศาสนากับชีวิต (ม.4-6)

ตาราง 14 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม</u> <u>มาตรฐาน ส 2.1</u> ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก อย่างสันติสุข	3. ตระหนักในความสำคัญของระบบสถาบันทางสังคม เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย ตลอดจนการอนุรักษ์ วัฒนธรรมที่ดั่งามของชาติให้คงอยู่สืบไป	1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติถูกต้อง เหมาะสม	- การฝึกปฏิบัติการ เป็นนักท่องเที่ยวที่ดี เคารพกฎระเบียบของ สถานที่ท่องเที่ยว	ประเพณีและ วัฒนธรรม ไทย (ช่วง ม.4-6)
<u>สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์</u> <u>มาตรฐาน ส 3.1</u> เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ	5. เข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถ ในเชิงวิชาการ	-การศึกษารูปแบบ การจัดการสินค้า O-TOP	เศรษฐกิจ ชุมชน (ช่วง ม.4-6)

ตาราง 14 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์</u> <u>มาตรฐาน ส 4.1</u> เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์และสามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุ เป็นผล มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างยุคสมัยและตระหนักถึงความสำคัญในความต่อเนื่องของเวลา	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสังต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ชาติ	สังคมศึกษา 8 (ม.6)
<u>มาตรฐาน ส 4.3</u> เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย	2. ศึกษากรณีตัวอย่างภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตและอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของชาติ	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ	- การศึกษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมไทยและแนวทางการอนุรักษ์	ภูมิปัญญาไทย (ช่วง ม.4-6)

ตาราง 14 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
	3. ศึกษาวิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ของชาติไทย	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสังต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล 3. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี	- การศึกษาชีวประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น - การพบปะพูดคุยกับบุคคลสำคัญของท้องถิ่น	สังคมศึกษา 5 (ม.4)
<u>สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์</u> <u>มาตรฐาน ส 5.1</u> เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระหว่างที่ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	3. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ และนำเสนอได้	1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสังต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- การเดินศึกษาตามแผนที่เส้นทาง	ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวนานาชาติ (ช่วง ม.4-6)

ตาราง 14 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>มาตรฐาน ส. 5.2</u> เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรีรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	2. เข้าใจกระบวนการที่มนุษย์ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรีรค์วัฒนธรรมที่มีลักษณะพิเศษหรือมีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่	1. นักเรียนมีความรู้ มีสติปัญญา และไหวพริบ 2. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี	- การสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้Resource Audit	ประชากรและการจัดการสิ่งแวดล้อม (ช่วง ม.4-6)

ตาราง 15 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 4 : การสร้างเสริมสุขภาพ</u> <u>มาตรฐาน พ 4.1 :</u> เห็นคุณค่า และมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ	4. ออกกำลังกาย พักผ่อน และร่วมกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมจนเป็นนิสัย	1. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี ความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี	- กิจกรรมนันทนาการ และการเดินเท้า	สุขศึกษาและพลศึกษา 9 (ม.6)
<u>สาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต</u> <u>มาตรฐาน พ 5.1 :</u> ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การเฝ้าระวัง สารเสพติด และความรุนแรง	1. ประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ และแสวงหาแนวทางการป้องกันอันตรายเพื่อความปลอดภัยในชีวิต	1. นักเรียนมีความรู้ สติปัญญา และไหวพริบ	- การปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการระมัดระวังอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง	สุขศึกษาและพลศึกษา 8 (ม.6)

ตาราง 16 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 1 : ทักษะศิลป์</u> <u>มาตรฐาน ศ.1.1 :</u> สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องาน ศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน <u>มาตรฐาน ศ.1.2 :</u> เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า งานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	6. นำความรู้เทคนิคและวิธีการทาง ทัศนศิลป์ที่ตนถนัดและสนใจไปใช้ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และ ชีวิตประจำวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 2. เห็นคุณค่า รักและภาคภูมิใจใน มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ไทย เข้าใจการสืบทอดการทำงาน ทัศนศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม	1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางด้าน เทคโนโลยี 1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสัง ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- การวาดภาพความ ประทับใจ - การถ่ายภาพ - การชมผลงาน ศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น ประติมากรรม จิตรกรรม สถาปัตยกรรม หัตถกรรม เป็นต้น	การออกแบบ (ม.6) การออกแบบ (ม.6)

ตาราง 16 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 2 : ดนตรี</u> <u>มาตรฐาน ศ 2.2 :</u> เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	2. เห็นคุณค่า รัก และภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย เข้าใจการสืบทอดดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมระดับชาติและนานาชาติ	1. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี	- การชมดนตรีและเพลงพื้นบ้าน	สุนทรีภาพทางดนตรี (ม.4)
<u>สาระที่ 3 : นาฏศิลป์</u> <u>มาตรฐาน ศ 3.2 :</u> เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	2. เห็นคุณค่า รัก และภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย เข้าใจการสืบทอดดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมระดับชาติและนานาชาติ	1. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี	- การชมนาฏศิลป์และการแสดงพื้นเมือง - การชมการเล่นพื้นบ้าน	การละครเชิงสร้างสรรค์ (ม.5)

ตาราง 17 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 3 : การออกแบบและเทคโนโลยี</u> <u>มาตรฐาน ง 3.1</u> เข้าใจธรรมชาติและกระบวนการเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา จินตนาการ และความคิดอย่างมีระบบในการออกแบบ สร้างสิ่งของ เครื่องใช้ วิธีการเชิงกลยุทธ์ตามกระบวนการเทคโนโลยี สามารถตัดสินใจ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม โลกของงานและอาชีพ	4. วิเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ผลัดภัณฑ์หรือวิธีการที่ได้จากเทคโนโลยีทั้งระดับประเทศและนานาชาติ	1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสິงต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล 2. นักเรียนมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของสังคม 3. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	- การศึกษาการแปรรูปอาหารเป็นสินค้าของฝาก	อาหารว่างนานาชาติ (ม.6)

ตาราง 17 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 4 : เทคโนโลยีสารสนเทศ</u> <u>มาตรฐาน ง 4.1 :</u> เข้าใจ เห็นคุณค่าและใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหาการทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม	9. ติดต่อสื่อสาร ค้นหาข้อมูลและหาความรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	- การสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศในแหล่งท่องเที่ยว	คอมพิวเตอร์ (ม.4 -6)
<u>สาระที่ 5 : เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ</u> <u>มาตรฐาน ง 5.1 :</u> ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การผลิต การออกแบบ การแก้ปัญหา การสร้างงาน การสร้างอาชีพสุจริตอย่างมีความเข้าใจ มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์	1. วางแผนอย่างมีกลยุทธ์ เลือกและใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมกับงาน	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	- การใช้คอมพิวเตอร์ สร้างสรรค์งาน เช่น ป้ายนิเทศ การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การจัดทำแผ่นพับ เว็บเพจประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น	คอมพิวเตอร์ (ม.4 -6)

ตาราง 18 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 1: ภาษาเพื่อการสื่อสาร</u> <u>มาตรฐาน ต 1.3 :</u> เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน การสื่อสารข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ และสุนทรีย์ภาพ	2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ กิจกรรมสินค้า หรือบริการในท้องถิ่นของตนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	1.นักเรียนมีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความรู้ มีสติปัญญา และไหวพริบ 3. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี 4. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนถูกต้อง เหมาะสม 5. นักเรียนมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของสังคม	- การเป็นยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยวและบริการ	ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 2 (ม.4)

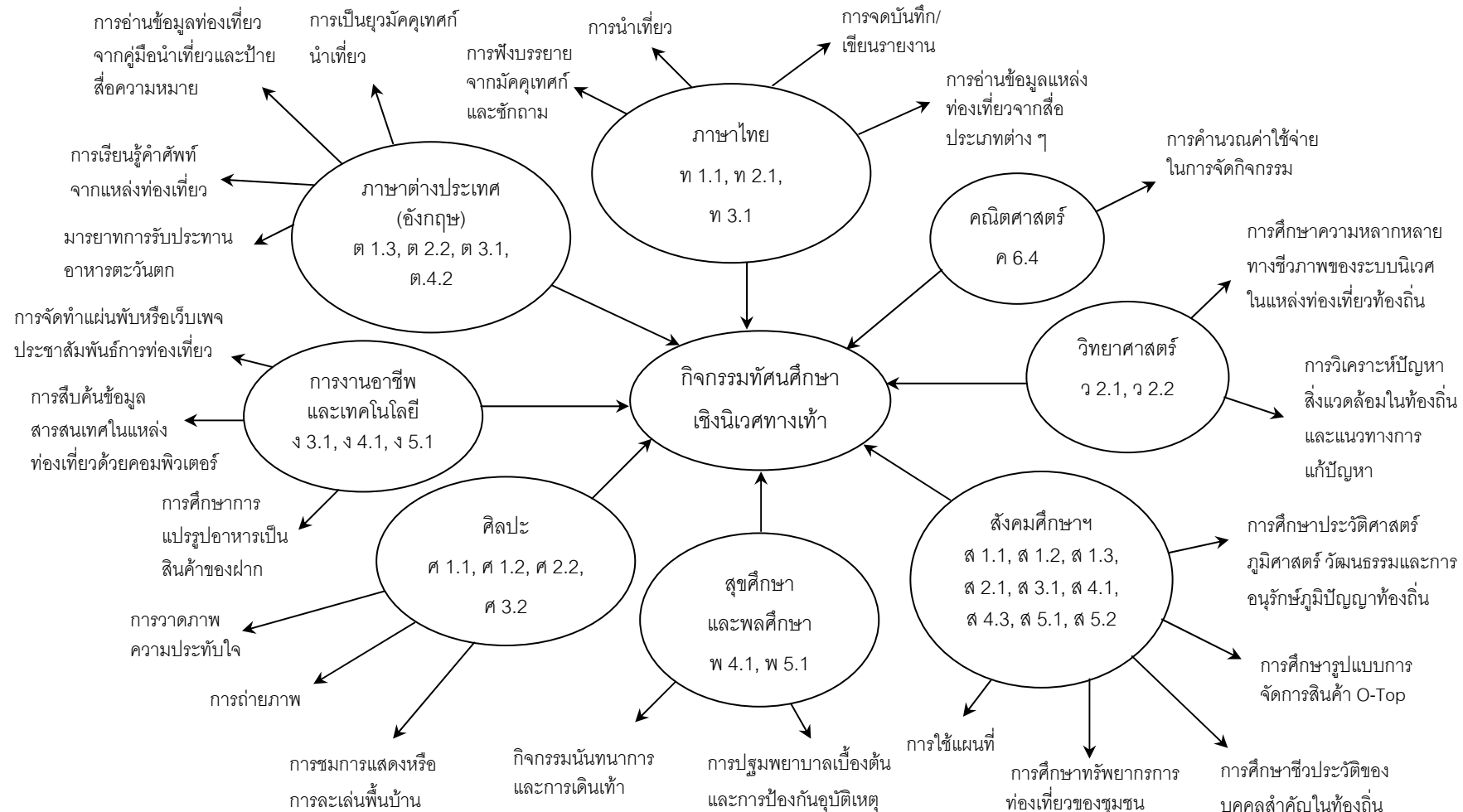
ตาราง 18 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรม</u> <u>มาตรฐาน ต 2.2 :</u> เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ	2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ	1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสິงต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	- มารยาทการรับประทานอาหารตะวันตก	ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 1 (ม.4)
<u>สาระที่ 3 : ภาษากับความสัมพันธ์กับ</u> <u>กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น</u> <u>มาตรฐาน ต 3.1 :</u> ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน	2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อขยายโลกทัศน์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความรู้ มีสติปัญญา และไหวพริบ	- การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษจากแหล่งท่องเที่ยว - การอ่านข้อมูลสารสนเทศภาษาอังกฤษในแหล่งท่องเที่ยว	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน (ม.4-6)

ตาราง 18 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรมการเรียนรู้	รายวิชา
<u>สาระที่ 4 : ภาษาและความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก</u> <u>มาตรฐาน ต. 4.2 :</u> สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม	4. ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความรู้ มีสติปัญญา และไหวพริบ 3. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี 4. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนถูกต้อง เหมาะสม 5. นักเรียนมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของสังคม	- การเป็นยุวมัคคุเทศก์ ท้องถิ่น นำเที่ยวและบริการ	ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 2 (ม.4)

การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษารูปเป็นแผนผังมโนทัศน์กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการได้ดังนี้

ภาพประกอบ 6 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจากกรณีวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจะเห็นว่ากิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าสามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในการแก้ปัญหการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนั้นจึงต้องศึกษาวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อบูรณาการวิชานี้เข้ากับวิชาอื่น ๆ ในระดับชั้นเดียวกัน ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว มีจุดมุ่งหมายในการเตรียมความพร้อมและปูพื้นฐานด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษด้านอุตสาหกรรมบริการ เช่น การท่องเที่ยว การโรงแรม การบริการในร้านอาหาร ฯลฯ และมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติบนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของประเทศไทย เกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษและเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายภาค ดังนั้นจึงจัดสาระการเรียนรู้เป็น 2 รายวิชา คือ ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 1 รหัสวิชา อ 41201 และภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 2 รหัสวิชา อ 41202 มีคำอธิบายรายวิชาดังนี้

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 1 (รหัสวิชา อ 41201)

ฝึกทักษะการพูดและเขียนแสดงความคิดเห็น ความต้องการขอและให้ข้อมูล รวมทั้งการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ บอกเส้นทางและวิธีการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวในสถานการณ์และสถานที่ต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลและให้ความรู้แก่ผู้อื่น เพื่อสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 2 (รหัสวิชา อ 41202)

ฝึกทักษะการพูด อ่าน และเขียนเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ แสดงและนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้า บริการ กิจกรรม วันสำคัญ เทศกาล วิถีชีวิต อาหารไทย รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อเพิ่มทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและให้ข้อมูลได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและน่าสนใจ

8. สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

พื้นที่ที่ศึกษาศักยภาพเป็นธรณีสัณฐานของวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ประกอบด้วยพื้นที่ 3 ส่วน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รวมเนื้อที่ 226 ไร่ 3 งาน 86 ตารางวา (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.2548: 40) ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของแขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน ซึ่งเป็นพื้นที่ทางตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร ที่มีสภาพสังคมเป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท สภาพทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบ มีลำคลองไหลผ่าน มีอาณาเขตดังนี้

- ทิศเหนือ จรดถนนแจ้งวัฒนะ ช่วงวงเวียนอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ถึงสะพานคลองถนน
- ทิศใต้ จรดซอยพหลโยธิน 55 (ซอยชุมชนสุขสันต์)
- ทิศตะวันออก จรดถนนพหลโยธิน ช่วงวงเวียนอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ถึงซอยพหลโยธิน 55 (ซอยชุมชนสุขสันต์)
- ทิศตะวันตก จรดคลองถนน และซอยชุมชนร้อยกรอง

ภาพประกอบ 7 แผนที่แสดงที่ตั้งพื้นที่ที่ศึกษา

ที่มา: http://61.19.205.174/dept/bangkhen/pipit_02.html

8.1 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Wat Pra Srimahadhat Secondary Demonstration School Phranakhon Rajabhat University)

ตั้งอยู่ในเขตธรณีสงฆ์ของวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เลขที่ 7 หมู่ที่ 6 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เดิมชื่อ “โรงเรียนวัดพระศรีมหาธาตุ” เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2496 ต่อมาเมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2513 ได้โอนมาเป็น โรงเรียนมัธยมสาธิต ของวิทยาลัยครูพระนคร สังกัดกรมการฝึกหัดครู ปัจจุบันเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2548 : 1) มีสิ่งที่น่าสนใจดังนี้

8.1.1. อาคารสาธิต 1

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กพื้นไม้สัก สูง 2 ชั้น หลังคาทรงไทยประยุกต์ ตามแบบสถาปัตยกรรมยุค จอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่หาได้ยาก อายุกว่าครึ่งศตวรรษ ปัจจุบันเหลือเพียง 2 แห่ง คือที่โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี และโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครแห่งนี้ เป็นอาคารที่ได้รับการอนุรักษ์เป็นอย่างดี จึงสามารถใช้เป็นอาคารเรียนตามปกติจนถึงปัจจุบัน

ภาพประกอบ 8 อาคารสาธิต 1

8.1.2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจเชิงอนุรักษ์และให้การศึกษาด้านนิเวศวิทยาของพืชและสัตว์ของโรงเรียนและชุมชน จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปีที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี พื้นที่จัดตั้งโครงการนี้เป็นสระน้ำที่ขุดเพื่อนำดินมาถมปรับพื้นที่สร้างอาคารเรียนทรงไทยประยุกต์ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ปัจจุบันมีสัตว์น้ำทุกหมู่ โรงเรียนจึงดำเนินการจัดตั้งเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านระบบนิเวศของสัตว์น้ำและพรรณไม้โดยรอบ

ภาพประกอบ 9 ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

8.2 วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร (Pra Srimahadhatu Monastery)

8.2.1 ที่ตั้งและความสำคัญ

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ระดับ วรมหาวิหาร ตั้งอยู่ริมถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ใกล้กับวงเวียนอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา เป็นวัดเริ่มแรกในระบอบประชาธิปไตยที่ดงามด้วยสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายในบริเวณวัดมีพระเจดีย์ศรีมหาธาตุเป็นปูชนียสถานสำคัญ ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดินจากสังเวชนียสถาน และต้นพระศรีมหาโพธิ์จากประเทศอินเดีย

8.2.2 ประวัติการก่อตั้ง

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นวัดที่สร้างขึ้นหลังจากที่คณะราษฎรได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ หรือระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 การเปลี่ยนแปลงในครั้งนั้นนำมาซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองจนก่อให้เกิดเหตุการณ์ “กบฏบวรเดช” ที่เกิดการสู้รบกัน ณ ท้องทุ่งบางเขน ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลได้สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์สถานการณีสู้รบ เรียกว่า อนุสาวรีย์อำนวยสงคราม หรืออนุสาวรีย์หลักสี่ ต่อมาเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2483 ฯพณฯ พลตรีหลวงพิบูลสงคราม (จอมพล ป. พิบูลสงคราม) ได้เสนออนุมัติเงินเพื่อสร้างวัดให้เป็นอนุสรณ์สถานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้อยู่ใกล้ ๆ กับอนุสาวรีย์หลักสี่และเป็นการอุทิศบุญกุศลให้กับวีรชนผู้เสียชีวิตในสงครามครั้งนั้น คณะรัฐมนตรีจึงลงมติเห็นชอบให้สร้างวัดขึ้นเรียกว่า “วัดประชาธิปไตย”

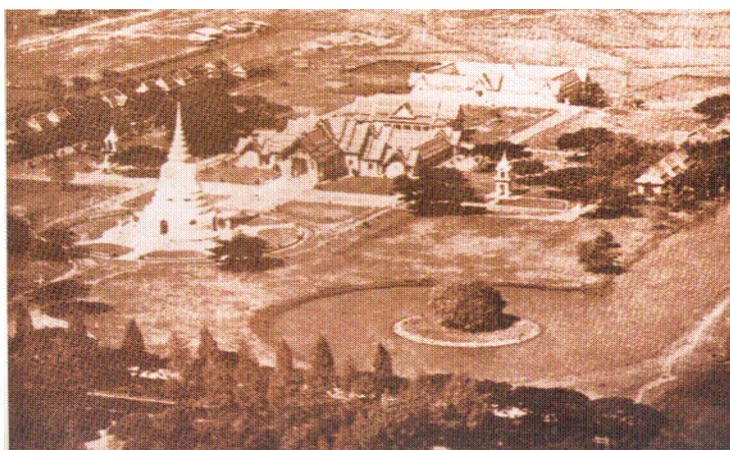
ขณะที่ดำเนินการอยู่นั้นรัฐบาลได้ส่งทูตพิเศษ ซึ่งมีนาวาเอกหลวงดำรง นาวา สวัสดิ์ เป็นหัวหน้าคณะไปเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศในภาคพื้นเอเชีย จึงได้ขอพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิ่งตอนของต้นศรีมหาโพธิ์ 5 กิ่ง และดินจากสังเวชนียสถาน

จากรัฐบาลอินเดียตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2483 และเห็นสมควรนำพระบรมสารีริกธาตุมา
ประดิษฐานไว้ที่พระเจดีย์และ

ต้นศรีมหาโพธิ์นำมาปลูกไว้กลางเกาะคู่น้ำของวัดที่สร้างขึ้นใหม่นี้ เพื่อเป็นสิริมงคลจึงตั้งชื่อใหม่ว่า “วัดพระศรีมหาธาตุ” ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2484 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระอารามหลวงชั้นเอกชนิดวรมหาวิหาร จึงเป็นวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2485 (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2548: 39)

8.2.3 การออกแบบและวางผัง

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ออกแบบโดยพระพรหมพิจิตร (อู๋ ลาภานนท์) สถาปนิกศิษย์เอกของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ผู้ทรงออกแบบพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตร การออกแบบวางผังวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ใช้เส้นแกนหลัก คือ แกนทิศตะวันออก-ตก โดยให้สิ่งสำคัญของวัด เช่น องค์เจดีย์ศรีมหาธาตุ พระอุโบสถ อยู่บนเส้นแกนหลักนี้ ส่วนการจัดวางองค์ประกอบสิ่งก่อสร้างและส่วนประกอบทั้งหมดใช้การจัดวางแบบความสมดุลซ้ายขวาเหมือนกัน เท่ากัน (Formal Balance) เป็นตัวกำหนด การออกแบบแบ่งเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาสทั้ง 3 ด้าน เว้นด้านหน้า ซึ่งแตกต่างจากวัดอื่น ที่ส่วนใหญ่มักจะแบ่งคนละด้าน เช่น วัดสุทัศนเทพวราราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร จะใช้เทคนิคสมัยใหม่ เป็นงานคอนกรีตเสริมเหล็ก ซึ่งได้รับอิทธิพลตะวันตกเข้ามาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (เกษม ชำนาญดี. 2548 : 247)

ภาพประกอบ 10 การออกแบบและวางผังเมื่อแรกสร้างวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

ที่มา : www.watphrasri.org

8.2.4 สถานที่สำคัญในเขตพุทธาวาส

ภายในเขตพุทธาวาสมีปูชนียสถานที่สำคัญดังนี้

8.2.4.1 เจดีย์ศรีมหาธาตุ

เป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นตามเจดีย์ทรงระฆังแบบลังกา ได้รับรูปแบบมาจากพระศรีรัตนเจดีย์ (พระเจดีย์ทอง) วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นด้วยเทคนิคสมัยใหม่ กรรมวิธีคอนกรีตเสริมเหล็ก ไม่ได้ก่ออิฐถือปูนแบบช่างโบราณ (เรียงอิฐขึ้นไปทีละชั้นและฉาบปูนทับ) เป็นวิธีการก่อสร้างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ถือเป็นเจดีย์แบบไทยประยุกต์ สมัยใหม่ของแรก (ลักษณะเดียวกันนี้คือเจดีย์ยุทธหัตถี จังหวัดสุพรรณบุรี) เจดีย์ศรีมหาธาตุสูง 38 เมตร ได้ออกแบบรูปทรงและรายละเอียดเพื่อให้เหมาะสมกับกรรมวิธีการก่อสร้าง ขั้นฐานมีชานเดินได้โดยรอบองค์พระเจดีย์และมีกำแพงล้อมรอบอีกชั้น มีทางขึ้นลง 4 ด้าน ที่องค์พระเจดีย์มีซุ้มประตูเปิดเข้าออกได้ทั้ง 4 ด้าน พร้อมมีซุ้มช่องให้แสงผ่านได้อีก 4 ช่อง ที่บานและกรอบประตูลงรักปิดทอง เขียนลายรดน้ำลายพุ่มข้าวบิณฑ์หน้าสิงห์ ส่วนชั้นมาลัยเถา 3 ชั้น โดยเฉพาะในชั้นบนจะเจาะช่องแสงเพื่อให้แสงสว่างเข้าภายในเป็นจังหวะโดยรอบองค์พระเจดีย์ บนองค์ระฆังจะไม่มีบัลลังก์เหมือนเจดีย์แบบไทยโดยทั่วไป (พบนิยมในเจดีย์มอญ) ส่วนยอดที่เป็นปล้องไฉนก็จะลดรูปแบบให้ง่าย โดยใช้แบบอย่างของบัวกลุ่ม ตามลักษณะของเจดีย์ยอมนมไม้ ยอดบนสุดประดับฉัตร (นิยมในเจดีย์แบบเชียงแสนหรือเจดีย์มอญ)

ภายในพระเจดีย์องค์ใหญ่นี้ มีพระเจดีย์องค์เล็กปิดทองทั้งองค์รูปแบบเดียวกันประดิษฐานอยู่ ตรงกลางเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่ได้ัญเชิญมาจากประเทศอินเดีย (โดยรัฐบาลอินเดียส่งมอบ ซึ่งถือเป็นพระบรมสารีริกธาตุที่มีการมอบกันโดยรัฐบาลทั้ง 2 ประเทศ) ระหว่างผนังด้านในของพระเจดีย์องค์ใหญ่กับพระเจดีย์องค์เล็กก็มีทางเดินได้รอบและที่ผนังทำเป็นช่องสำหรับบรรจุอิฐของรัฐบาลผู้ทำคุณประโยชน์ไว้ 112 ช่อง เหมือนวิหาร Pantheon ของฝรั่งเศส(เกษม ชำนาญดี. 2548 : 248)

ภาพประกอบ 11 พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ภายในประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

8.2.4.2 พระอุโบสถ

สร้างอย่างพระที่นั่งจักรมูข ได้แบบอย่างมาจากพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตร โบสถ์ที่แสดงสัญลักษณ์ของพระอุโบสถจะอยู่ภายในด้านหน้า ผนังภายในมีภาพปูนปั้นรูปตัวที่มีลักษณะพิเศษกว่าอุโบสถของวัดอื่น ๆ โดยเป็นรูปปูนปั้นสถานที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทย เช่น วัดพระธาตุคอกยสุเทพ วัดพระธาตุพนม วัดพระปฐมเจดีย์ ประดับไว้เป็นระยะ ๆ ด้านบนฝาเพดานประดับด้วยลวดลายดาวเพดานที่สวยงาม (เช่นเดียวกับที่วัดหน้าพระเมรุอยุธยา) มุขด้านหน้า (ทิศตะวันออก) เป็นทางเข้า มุขด้านหลังประดิษฐานพระศรีสัมพุทธมุนีพระประธาน (พระพุทธรูปราชจำลอง ข้อสังเกตพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยจะมีหลายแบบ แต่แบบพระพุทธรูปราชจะมีลักษณะเด่นพิเศษคือ นิ้วพระหัตถ์ทั้ง 4 จะยาวเสมอกัน ถือเป็นลักษณะของมหาบุรุษอย่างหนึ่ง พระพุทธรูปมีปีกปฐพีเฉลิมพระเกียรติของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (ลักษณะเดียวกัน) มุขด้านใต้เป็นที่ตั้งอาสนสงฆ์ ส่วนมุขด้านทิศเหนือเป็นที่สาธุชน ต่อจากมุขด้านทิศเหนือและใต้เป็นวิหารคดล้อมรอบ ผนังด้านในวิหารคดประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ ซึ่งจะเป็นที่ศึกษารูปแบบและพุทธลักษณะของพระพุทธรูปได้อย่างดีแห่งหนึ่ง (เกษม ชำนาญดี. 2548 : 249)

ภาพประกอบ 12 พระอุโบสถทรงจักรมูข ภายในประดิษฐานพระศรีสัมพุทธมุนี

8.2.4.3 ต้นพระศรีมหาโพธิ์

รัฐบาลอินเดียมอบกิ่งตอนพระศรีมหาโพธิ์ 5 กิ่งมาพร้อมกับพระบรมสารีริกธาตุและดินจากสังเวชนียสถาน ปลุกที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร 2 กิ่ง บริเวณเกาะรูปวงกลมกลางสระน้ำทั้งด้านทิศเหนือและใต้ (อีก 3 กิ่งไปปลุกที่วัดพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม วัดพระธาตุคอกยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่และวัดพระมหาธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช)

วัดพระศรีมหาธาตุได้ชื่อว่าเป็นวัดเริ่มแรกของระบอบประชาธิปไตยที่สร้างขึ้นในสมัยนั้น รัฐบาลได้ให้สถาปนิกออกแบบพร้อมร่วมคิดร่วมสร้างกันเป็นอย่างดีเยี่ยมและถือว่าเป็นแบบฉบับของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่ฝากฝีมือไว้ให้นุชนรุ่นหลังได้เห็น กับทั้งเป็นที่สถิตของสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดของชาวพุทธทั้งหลาย ได้แก่ พระบรมสารีริกธาตุ ดินจากสังเวชนียสถานทั้ง 4 แห่ง พร้อมต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่เป็นกิ่งตอนจากต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าประทับจนตรัสรู้ จึงเป็นสถานที่สำคัญของท้องถิ่นที่ควรรู้จักและเข้ากราบนมัสการพระบรมสารีริกธาตุ รวมทั้งชมสิ่งต่างๆ ของวัด ซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของเขตบางเขนและของเมืองไทย (เกษม ขำนาญดี. 2548 : 248)

ภาพประกอบ 13 ต้นพระศรีมหาโพธิ์จากประเทศอินเดีย ปลูกบนเกาะกลางน้ำหน้าพระเจดีย์

8.2.5 สถานที่สำคัญในเขตสังฆาวาส

สถานที่สำคัญในเขตสังฆาวาส ได้แก่ ฌาปนสถานกองทัพอากาศ ใช้เป็นสถานที่ฌาปนกิจศพของกองทัพอากาศ และเปิดกว้างสำหรับสาธารณชนทั่วไป มีการจัดพิธีศพแทบทุกวัน ดังนั้นภายในพื้นที่ฌาปนสถานจึงมีร้านค้าสวัสดิการจำหน่ายพวงหรีดไว้บริการด้วย

ภาพประกอบ 14 เขตฌาปนสถานกองทัพอากาศ

8.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Phranakhon Rajabhat University)

เป็นสถาบันการฝึกหัดครูแห่งแรกของประเทศไทย สถาปนาเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2435 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในนาม “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์” มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Normal College” สังกัดกระทรวงธรรมการ ทำหน้าที่ผลิตครูเพื่อรองรับการขยายตัวของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน มีมิสเตอร์กรีนรอด ชาวอังกฤษเป็นอาจารย์ใหญ่คนแรก โดยมีที่ตั้งครั้งแรกอยู่ในบริเวณโรงเรียนเลี้ยงเด็ก ตำบลสวนมะลิ ถนนบำรุงเมือง จากนั้นได้ย้ายสถานที่ตั้งไปอีกหลายแห่ง กระทั่งวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2499 ได้ย้ายโรงเรียนมาตั้ง ณ อาคารเลขที่ 3 หมู่ที่ 6 ตำบลอนุสาวรีย์ อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร บริเวณพื้นที่ของวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร อันเป็นที่ตั้งปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.2549: ออนไลน์) มีสิ่งที่น่าสนใจดังนี้

8.3.1. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตั้งอยู่หน้าอาคารสำนักวิทยบริการ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2535 เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและวางรากฐานการศึกษาไทยให้เจริญงอกงามจวบจนปัจจุบันมาเป็นเวลากว่า 100 ปี

พระบรมราชานุสาวรีย์มีขนาดเท่าครึ่งพระองค์จริง ประทับยืนอยู่บนแท่นหินแกรนิตในคลองพระองค์ครูเนติบัณฑิต เมื่อครั้งที่ทรงสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ บริเวณด้านหน้าแท่นประทับมีจารึกพระราชหัตถเลขาของพระองค์เกี่ยวกับการเพิ่มเงินสำหรับจัดการฝึกหัดอาจารย์ (วิโรจน์ เขี่ยมเจริญ. 2550: 80) เป็นพระบรมราชานุสรณ์อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและประชาชนโดยทั่วไป

ภาพประกอบ 15 พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

8.3.2 ศาลพระพิฆเนศวร

เป็นที่ประดิษฐานของพระพิฆเนศ ปางประทับบนหัวกะโหลก องค์มีสี่ทอ มีเศียรเป็นช้าง ตั้งอยู่บนลานหินอ่อนภายในซุ้มที่สร้างบริเวณอาคาร 4 จัดสร้างเมื่อ พ.ศ. 2514 พระพิฆเนศเป็นเจ้าแห่งศิลปวิทยาการ การประพันธ์ และเป็นผู้ขจัดอุปสรรคทั้งมวล เชื่อกันว่าเมื่อบูชาแล้วจะป้องกันความขัดข้องที่จะเกิดขึ้นได้ ตั้งอยู่ด้านหน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จึงมีประชาชนกราบไหว้ขอพรเป็นจำนวนมาก พระพิฆเนศวรเป็นเทวรูปที่มหาวิทยาลัยใช้เป็นตราประจำสถาบันมาตั้งแต่ครั้งที่โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครู” เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2461 และได้ย้ายที่ตั้งไปอยู่ที่พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม และโดยที่ในพระราชวังสนามจันทร์มีศาลพระพิฆเนศวรอยู่แล้ว จึงได้นำรูปพระพิฆเนศวรมาเป็นตราสัญลักษณ์และสร้างศาลขึ้นเป็นที่สักการะบูชาเมื่อย้ายที่ตั้งมาที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร (วิโรจน์ เอี่ยมเจริญ. 2550: 80)

ภาพประกอบ 16 ศาลพระพิฆเนศวร

8.3.3. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย

ตั้งอยู่ที่ชั้น 2 อาคาร 100 ปี การฝึกหัดครูไทย เป็นสถานที่จัดแสดงประวัติความเป็นมาของการศึกษาไทยในอดีตและการฝึกหัดครูไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 จวบจนปัจจุบัน มีการจัดแสดงนิทรรศการด้วยภาพถ่ายโบราณ อุปกรณ์การเรียนการสอนในสมัยก่อน นอกจากนี้ยังแสดงประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระราชวงศ์ไทยกับการศึกษาอีกด้วย (วิโรจน์ เอี่ยมเจริญ. 2550: 81) เปิดบริการทุกวัน ยกเว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 8.30 -16.30 น โดยไม่เสียค่าเข้าชม มีวิทยากรบรรยายและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ภาพประกอบ 17 การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย

8.3.4 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน

จัดตั้งโดยสำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว ให้เป็นแหล่งรวบรวม และเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวบางเขน เพื่อเผยแพร่แก่ประชาชน นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ซึ่งเป็นนโยบายของกรุงเทพมหานคร ในการที่จะ พัฒนาให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งวัฒนธรรม โดยพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นหนึ่งในจำนวน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ที่มีอยู่ทั้งสิ้น 23 แห่ง พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เขตบางเขน มีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “BMA Local Museum Bangkok District” ตั้งอยู่ตรง ข้ามกับพิพิธภัณฑ์ 100 ปีการฝึกหัดครูไทย ภายในพิพิธภัณฑ์จัดแสดงความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของดีและแหล่งท่องเที่ยวของเขต บางเขน เปิดบริการวันพุธ-วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 8.00 น.-16.30 น. ไม่เสียค่าเข้าชม มีวิทยากร บรรยายและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้มีบริการนำชมเรือนไทยริมน้ำและวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารสำหรับนักเรียนที่มาทัศนศึกษาเป็นหมู่คณะ (สำนักงานวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว. 2549: ออนไลน์)

ภาพประกอบ 18 นิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน

8.3.5. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สร้างแบบเรือนไทยภาคกลาง ลักษณะเป็นเรือนหมู่ 5 หลัง ยกพื้นใต้ถุนสูง หลังคาเป็นทรงจั่วสูง มุงด้วยกระเบื้องดินเผา ประกอบด้วยเรือนนอน ห้องโถง และศาลากลางน้ำยื่นไปในลำคลองที่ทอดยาวมาจากวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารและขุดขึ้นตั้งแต่สมัยแรกสร้างวัด ภูมิทัศน์โดยรอบสวยงามร่มรื่นด้วยไม้ไทยนานาพันธุ์ บอนไซประเภทต่าง ๆ และที่โดดเด่นคือน้ำตกจำลองและรูปปั้นสัตว์ที่สร้างสรรคจากการริเื้อเคลขยะ ผลงานของพระ ดร.สถาปนา พุทธวังโส พระนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีเด่น

วัตถุประสงค์ของการก่อสร้างเรือนไทยนี้เพื่อเป็นที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางในการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวของเขตบางเขน เป็นสถานที่จัดกิจกรรมตามประเพณีหรืองานมหกรรมต่าง ๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง งานเย็นแผ่นดินถิ่นบางเขน ทั้งนี้ยังเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้สถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลาง แก่คนรุ่นหลังได้อย่างดียิ่ง นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งรวมศิลปวิทยาการหลายแขนงเนื่องจากใช้เป็นที่ตั้งของแหล่งการเรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์รีไซเคิล พระสถาปนา ศูนย์ศึกษาบอนไซ และสถาบันโชน ในอนาคตจะมีการจัดสร้างตลาดน้ำจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยนักศึกษาและชุมชนท้องถิ่น มีบริการนำชมโดยยุวมัคคุเทศก์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2550: 63-68) เปิดบริการให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 8.00 – 16.30 น. โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ภาพประกอบ 19 ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

8.3.6 อุทยานเฉลิมพระเกียรติ

สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาส 6 รอบพระชมมายุเมื่อปี พ.ศ. 2542 มีการจารึกประวัติการก่อตั้งมหาวิทยาลัยไว้บนแผ่นหินอ่อน เพื่อให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ ปัจจุบันมีสิ่งที่น่าสนใจคือ การจัดสร้างน้ำตกจำลอง โดยพระ ดร.สถาปนา พุทธิวงโส พระนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีเด่น ซึ่งท่านได้นำขยะมารีไซเคิลสร้างเป็นโซดหิน ขอนไม้ทางเดิน ต้นไม้ และรูปปั้นสัตว์นานาชนิดอย่างสวยงาม

ภาพประกอบ 20 อุทยานเฉลิมพระเกียรติมีน้ำตกกรีไซเคิลจากขยะ

8.3.7 โรงแรมพระนครแกรนด์วิว

เป็นอาคารฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ให้บริการห้องพักระดับมาตรฐาน จำนวน 54 ห้อง ห้องรับประทานอาหารไทยและตะวันตกห้องประชุม สัมมนา และจัดเลี้ยง ที่สะดวกสบาย พรั่งพร้อมด้วยอุปกรณ์ที่ทันสมัย สามารถรองรับผู้เข้าสัมมนาได้ถึง 200 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2549: ออนไลน์)

ภาพประกอบ 21 โรงแรมพระนครแกรนด์วิว

8.4 สถานที่สำคัญบริเวณใกล้เคียง

อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกบริเวณวงเวียนอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ (ช่วงรอยต่อระหว่างถนนรามอินทรา กับถนนแจ้งวัฒนะ) แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน เป็นอนุสรณ์สถานเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ “กบฏบวรเดช” เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2476 ในสมัยรัชกาลที่ 7 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 โดยบุคคลกลุ่มหนึ่งรวมตัวกันในนามว่า “คณะกู้บ้านเมือง” มีพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบวรเดช กุสุมาลากร เป็นหัวหน้าคณะ วางแผนบีบบังคับรัฐบาล ซึ่งมีพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทยให้ลาออก เพราะไม่พอใจการบริหารประเทศ คณะกู้บ้านเมืองได้เกลี้ยกล่อมทหารและพลเรือนในหลายจังหวัด เช่น นครราชสีมา สระบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ให้รวมกำลังกันขับเคื้อนมายึดสนามบินดอนเมือง จึงเกิดการสู้รบกันระหว่างคณะกู้บ้านเมืองกับฝ่ายรัฐบาล เหตุการณ์ครั้งนี้มีตำรวจและทหารเสียชีวิตทั้งหมด 17 นาย (ปราณี กล้าส้ม. 2545: 220)หลังเหตุการณ์สงบ จึงมีการสร้างอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2479

อนุสาวรีย์นี้แบ่งไว้ด้วยสี่สัญลักษณ์ที่เป็นศิลปกรรมสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐบาลในขณะนั้น ด้วยการชูประเด็นสำคัญที่ยึดเป็นหลักความชอบทางการเมืองของรัฐบาล 5 ประการ ได้แก่ กองทัพ ชาติ ศาสนา กษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันได้ก่อสร้างอุโมงค์ลอดทางแยกอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญในแนวถนนพหลโยธิน โดยอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญยังคงตั้งอยู่ในพื้นที่เดิม ทำให้บริเวณรอบ ๆ สถานที่ตั้งอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญมีทัศนียภาพสวยงามและมีความโดดเด่น ปัจจุบันมีการสร้างหีบบัตรเลือกตั้งขนาดยักษ์ไว้ภายในบริเวณวงเวียนด้านทิศใต้ สื่อให้เห็นถึงความเป็นมาและความสำคัญของอนุสาวรีย์และพื้นที่บริเวณนี้ต่อการได้มาซึ่งประชาธิปไตยของประเทศได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 22 อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ และหีบบัตรเลือกตั้งขนาดใหญ่

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยในเรื่องนี้แล้ว ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดทำวิจัยเรื่องนี้โดยตรง แต่มีผลงานวิจัยที่คล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคนอื่น ๆ (2537: 191-198) ได้ทำวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวเยาวชน จากกลุ่มตัวอย่างชาวไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 3,706 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเยาวชนจะมีอำนาจตัดสินใจในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวน้อยกว่ากลุ่มอื่น มักจะขึ้นอยู่กับผู้พาไปว่าจะไปท่องเที่ยวที่ใดบ้าง ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อทัศนศึกษา และนิยมพักแรมที่วัดและโรงเรียนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปกว่าครึ่งประเทศไม่มีโอกาสเดินทางไปท่องเที่ยวที่ใดเลยในรอบปี 2536 รัฐควรพิจารณาสนับสนุนหาโอกาสให้เยาวชนไทยที่ขาดโอกาสเหล่านี้ได้มีโอกาสท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากขึ้น

รุจรินทร์ พรหมศิริ (2540: 73-80) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชา สังคมศึกษาโดยการสอนแบบการศึกษานอกสถานที่” โดยสุ่มตัวอย่างนักเรียนจากนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนกาญจนาภิเษก จ.จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 88 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาแบบการศึกษานอกสถานที่ กับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการศึกษานอกสถานที่ มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือการสอน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการสอนแบบการศึกษานอกสถานที่ เป็นการช่วยให้ครูและนักเรียนได้รับความรู้จากแหล่งข้อมูลที่เป็นจริง สามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน สามารถเปลี่ยนเจตคติที่พึงประสงค์ไปสู่การปลูกฝังค่านิยมด้านสิ่งแวดล้อมให้เยาวชนรู้จักห่วงแหน เกิดความภาคภูมิใจ รักและหวงใยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ยากหากเรียนเฉพาะในห้องเรียน

สมใจ แซ่โจ้ว (2541: 120-134) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานที่สำหรับเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดชนะสงครามและโรงเรียนวัดปทุมวาส กรุงเทพมหานคร” โดยทดลองจัดการศึกษานอกสถานที่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 63 คน จากโรงเรียนวัดชนะสงครามและโรงเรียนวัดปทุมวาส โดยก่อนการทดลองได้รวบรวมข้อมูลและศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานที่จากผู้บริหาร จำนวน 16 คน และครูผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 14 คน จากทั้งสองโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาหลักของการจัดการศึกษานอกสถานที่ คือเรื่องค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะค่ายานพาหนะ ทั้งนี้เพราะ

สถานที่ที่ไปศึกษาอยู่ห่างไกล สิ่งที่โรงเรียนต้องการความช่วยเหลือคือ การจัดบริการยานพาหนะในการศึกษานอกสถานที่และการติดต่อแหล่งทรัพยากรที่จะไปศึกษา สำหรับการปฏิบัติการจัดการศึกษานอกสถานที่ ผู้ศึกษาได้นำนักเรียนของโรงเรียนทั้งสองไปศึกษาทางวัฒนธรรม ณ จังหวัดนครปฐม โดยขอความร่วมมือจากชุมชนที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ และหน่วยองค์กรต่าง ๆ ในสังคม ในด้านงบประมาณ วิทยากร และความปลอดภัย ผลการจัดพบว่านักเรียนทุกคนต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านระเบียบวินัย และความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ในสิ่งที่ต่าง ๆ และจากการประเมินผลทางด้านความรู้ของนักเรียนนั้น นักเรียนตอบคำถามได้ในช่วง 95-100% และพึงพอใจอย่างมากในแหล่งทรัพยากรที่ศึกษา รวมถึงวิทยากรนำชมและสันทนการตลอดเส้นทาง นอกจากนี้นักเรียนมีความพึงพอใจในการศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนกว่าร้อยละ 90 ลักษณะการจัดการศึกษานอกสถานที่ที่ได้ทดลองปฏิบัติการนี้น่าจะเป็นรูปแบบหนึ่งที่โรงเรียนต่าง ๆ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักเรียนประถมต่อไป และสามารถจัดรูปแบบการศึกษานอกสถานที่เฉพาะราย กรณีที่เด็กนักเรียนเดินทางไปศึกษานอกสถานที่ร่วมกับครอบครัวและผู้ปกครอง

สร้อยทิพย์ สมัครเขตรการณ (2543: 97-106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือศึกษาธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประจำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มือศึกษาธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า คู่มือศึกษาธรรมชาติทำให้ผู้ศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้น

กิตติศักดิ์ ศรีปัดดา (2544: 83-92) ได้วิจัยเรื่อง แผนปฏิบัติการสื่อความหมายธรรมชาติและโบราณคดีประจำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล ผลการวิจัยพบว่า แผนปฏิบัติการสื่อความหมายธรรมชาติที่สร้างขึ้นสามารถใช้สื่อความหมายกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีสื่อประกอบ คือ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ นิทรรศการ ใบงานและแผ่นพับ ใบความรู้ ผลการทดลองใช้ปรากฏว่า แผนปฏิบัติการดังกล่าวทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ศิรินทิวา ปัทมคม (2544: 81-90) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกัณฑ์รักษ์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับการใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านการวางแผนการใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น สำหรับการเรียนการสอนศิลปศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ด้านหลักการและความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นต่อการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระบบโรงเรียน 3) ด้านการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนโดยใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ 4) ด้านผลที่คาดหวัง

จากการใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับการสอนศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ยังต้องการสนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอนศิลปศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

รติกร สุขเจริญ (2547: 56-61) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่องระบบนิเวศชายหาด ของนักเรียนโรงเรียนวัดสุวรรณคีรีวงศ์ จังหวัดภูเก็ต” โดยทดลองจัดกิจกรรมค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุวรรณคีรีวงศ์ อำเภอกระทุ่ม จังหวัดภูเก็ต จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 30 คน โดยนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่องระบบนิเวศชายหาด วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละคะแนนเฉลี่ยและทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังปฏิบัติด้วย t-test ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนหลังการปฏิบัติกิจกรรมค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่อง ระบบนิเวศชายหาด สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการปฏิบัติกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

เกศสุดา สติหิสนันติกุล (2548: 22-23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทสถาบันการศึกษากับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยสรุปผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า สถาบันการศึกษามีบทบาทดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรหลากหลายสาขา เช่น ภูมิศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ นำไปสู่แผนปฏิบัติหรือกิจกรรมที่สามารถเชื่อมกับชุมชนท้องถิ่น 2) มีการพัฒนาหลักสูตรการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี 3) มีการนำนักเรียน นักศึกษาเข้าไปเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ 4) ปูพื้นฐานเรื่องการท่องเที่ยว เพื่อปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก 5) สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรเรียนรู้ทั้งการเป็นนักท่องเที่ยวและการบริการ นอกจากนี้ยังพบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาในระบบว่า ควรมีการสร้างการเรียนรู้ในท้องถิ่นแต่ละระดับที่ผสมผสานความรู้เข้ากับความรู้ท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่นอย่างมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ หนุนเสริมการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยมีลำดับขั้น ดังนี้ 1) ระดับประถม สร้างจิตสำนึก และความรักท้องถิ่น 2) ระดับมัธยม เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง 3) ระดับอาชีวะ เรียนรู้จิตสำนึกการบริการ 4) ระดับมหาวิทยาลัย ปริญญาตรีควรเรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวกับชุมชน ปริญญาโทควรเรียนรู้จากการทำงานวิจัยกับชุมชน ถึงระดับปริญญาเอกควรเป็นเรื่องการวิจัยและพัฒนา

นุชสินี สิริบุหงา (2548: 85-89) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร” โดยสุ่มตัวอย่างจากเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 424 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนนิยมเดินทาง

ท่องเที่ยวด้วยตนเอง พร้อมกับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง และครอบครัว สถานที่ท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเล อุทยานประวัติศาสตร์ และการจัดกิจกรรมประเพณี สื่อโทรทัศน์จะเป็นสื่อที่ได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย ไม่มีความสัมพันธ์กับฤดูกาลท่องเที่ยว จำนวนครั้ง จำนวนวัน ค่าใช้จ่าย รูปแบบการเดินทาง บุคคลที่เดินทางด้วย พาหนะในการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม

พัชร วิจิตรไพศาล (2548: 53-60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมแบบเน้นงานปฏิบัติ โดยทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนา(ประสิทธิ์วิทยาการ) อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 11 คน ซึ่งได้จากการรับสมัครแล้วสอบคัดเลือก และดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมและแผนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติจำนวน 5 แผน แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการศึกษาและฝึกปฏิบัติในห้องเรียน จำนวน 27 ชั่วโมง ระยะที่สอง เป็นการฝึกอบรมนอกสถานที่ในสถานการณ์จริง จำนวน 10 ชั่วโมง โดยนำนักท่องเที่ยวต่างชาติไปท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านการพูดภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องและมีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น ส่วนด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวพบว่า ความสามารถในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว การมีคุณลักษณะในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ การใช้ภาษาในการสื่อสารที่เข้าใจง่าย และการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับเกือบพอใช้ ส่วนลักษณะด้านการพูด กิริยามารยาทที่เหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถบอกปัญหา วิธีแก้ปัญหา บอกสิ่งที่ตนสามารถปฏิบัติได้ดี และบอกจุดอ่อนของตนเองที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาได้

ตุลย์ ทรงไทรย์ (2549: 135-150) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเขาพระเจดีย์ บริเวณพื้นที่ของสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี โดยทำการสำรวจสภาพป่าและกำหนดจุดศึกษา เพื่อสร้างคู่มือฝึกอบรมและกำหนดกิจกรรมประกอบเส้นทางศึกษาธรรมชาติ จากนั้นนำไปฝึกอบรมกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อพัฒนาความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา โดยอาศัยฐานความคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การทัศนศึกษา การใช้ภาษาอังกฤษ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนั้นจึงกำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษาวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การสร้างแผน ประกอบด้วย

- ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร
- ขั้นที่ 2 สำรวจพื้นที่และทรัพยากร
- ขั้นที่ 3 จัดอันดับศักยภาพทรัพยากร
- ขั้นที่ 4 กำหนดแผน
- ขั้นที่ 5 จัดทำเอกสารประกอบแผน

ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามหลัก PAOR ดังนี้

- 1. ขั้นวางแผน (Plan)
- 2. ขั้นปฏิบัติ (Act)
- 3. ขั้นสังเกต (Observe)
- 4. ขั้นสะท้อนผล (Reflect)

ส่วนที่ 3 การประเมินผล ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมตามแผน 3 ประเด็น ได้แก่

- 1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 2. ความพึงพอใจ
- 3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 1 การสร้างแผน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวางแผนตามกระบวนการของการทัศนศึกษาและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การศึกษาศักยภาพของทรัพยากร และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

2. ศึกษาแนวคิดและการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษา

3. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่ศึกษา

4. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถบรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสอดคล้องกับรายวิชาของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 สํารวจพื้นที่และทรัพยากร

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจทรัพยากร การใช้พื้นที่และการบริหารจัดการ ดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยใช้ตารางตรวจสอบทรัพยากร (Resource Audit)

2. รวบรวมข้อมูลด้านการบริหารจัดการพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์ผู้นำหลัก (Key Informants) ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และผู้จัดการโรงแรมพระนครแกรนด์วิว

ขั้นที่ 3 จัดอันดับศักยภาพทรัพยากร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลภาคสนามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลดังนี้

1. ข้อมูลจากการตรวจสอบทรัพยากร เนื่องจากเป็นข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปตามประเด็นเนื้อหาของการสังเกตการณ์โดยภาพรวมและวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล เนื่องจากข้อมูลนี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงทำการวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content analysis) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ โดยวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

3. นำข้อมูลทั้ง 2 ส่วน มาพิจารณาประกอบการประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจเพื่อจัดอันดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่

ขั้นที่ 4 กำหนดแผน

ผู้วิจัยกำหนดเป็นแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า โดยนำกิจกรรมการเรียนรู้จากการวิเคราะห์หลักสูตรมาวิเคราะห์ร่วมกับทรัพยากรที่จัดอันดับ แล้วกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมลงในแผน ซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของกิจกรรมทัศนศึกษาซึ่งประกอบด้วย

1.1 จุดประสงค์ทั่วไป เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวกับวิชาอื่นที่จะบูรณาการ

1.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ต่าง ๆ ที่จะบรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. กำหนดจุดศึกษา สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมประจำจุดศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดจุดศึกษา สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมให้สัมพันธ์กันและ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดจุดศึกษา โดยคัดเลือกจากอันดับความสำคัญของทรัพยากร

2.2 กำหนดสาระการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากคุณค่าและความสำคัญ ของทรัพยากร

2.3 กำหนดกิจกรรม โดยนำกิจกรรมที่วิเคราะห์ร่วมกับหลักสูตรและ ทรัพยากรมาระบุให้ชัดเจน ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประเภทดังนี้

2.3.1 กิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้นำ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนเป็น ผู้ดำเนินการนำเที่ยวหรือผู้สื่อความหมาย

2.3.2 กิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ตาม เป็นกิจกรรมที่นักเรียนทำหน้าที่ เป็นนักท่องเที่ยวหรือผู้รับการสื่อความหมาย

2.4 ตั้งชื่อจุดศึกษา ให้มีความน่าสนใจ สื่อความหมายให้เห็นถึงลักษณะ ของทรัพยากร สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมประจำจุดศึกษานั้น ๆ

3. กำหนดเส้นทางการเดิน

ผู้วิจัยดำเนินการเชื่อมโยงจุดศึกษาแต่ละจุดเข้ากับเส้นทางการเดิน ใน ลักษณะที่ไม่ซ้ำเส้นทางหรือย้อนไปมา (Loop) โดยคำนึงถึงความสะดวกปลอดภัย และความเหมาะสม ของเวลาตลอดกิจกรรม

4. กำหนดลักษณะการสื่อความหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะการสื่อความหมายประจำจุดศึกษา ด้วยวิธีการนำ ชม บรรยาย และซักถาม โดยบุคคล 2 กลุ่มตามประเภทของกิจกรรม ดังนี้

4.1 นักเรียนเป็นผู้สื่อความหมายภาษาอังกฤษ โดยการแสดงบทบาท สมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา

4.2 วิทยากรท้องถิ่นเป็นผู้สื่อความหมายภาษาไทย โดยการบรรยายให้ ความรู้ประจำจุดศึกษา

ขั้นที่ 5 สร้างเอกสารประกอบแผนกิจกรรม

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบแผน ดังนี้

1. เอกสารโครงการทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

ดำเนินการเขียนโครงการการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า เสนอต่อฝ่ายบริหาร โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ตามวิธีการเขียนโครงการเพื่อขออนุมัติงบประมาณและการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ชื่อโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนปฏิบัติงาน สถานที่ วัน เวลา วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ผลที่คาดว่าจะได้รับ และแนวทางการประเมินผล

2. คู่มือนำเที่ยว (Guide Book)

ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือนำเที่ยวสองภาษา คือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบดังนี้

1. ข้อมูลประจำจุดศึกษา เป็นการให้ข้อมูลพื้นฐานของทรัพยากรการท่องเที่ยว ประวัติความเป็นมา คุณค่าและความสำคัญ
2. คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เป็นการนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในเนื้อหาออกมาอธิบายความหมายเป็นภาษาไทยเพื่อให้จดจำเป็นพิเศษ
3. ภาพประกอบ เป็นภาพของแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา
4. แผนที่เส้นทาง แสดงเส้นทางการเดินจากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้าย
5. กำหนดการนำเที่ยว (Tour Itinerary) เป็นการระบุเวลา สถานที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดการจัดกิจกรรม
6. กิจกรรมตอบคำถามประจำจุดศึกษา เป็นการตั้งคำถามที่อาศัยความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษามาเขียนตอบ

3. แผนการจัดการเรียนรู้และโปรแกรมการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์

ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า และการสรุปกิจกรรม นอกจากนี้ยังได้จัดทำเอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ใบกิจกรรม แบบประเมินผลกิจกรรม และแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Act) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) หรือ P-A-O-R มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นวางแผน ดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดระยะเวลาการทดลอง ซึ่งครอบคลุม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า และการสรุปกิจกรรมในชั้นเรียน

1.2 กำหนดการทดลอง โดยจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 50 คน ครั้งที่ 1 ม.4/1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ครั้งที่ 2 ม.4/2 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ และครั้งที่ 3 ม.4/3 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น

2. ขั้นปฏิบัติ

2.1 ขั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม

2.1.1 ประสานงานธุรการเพื่อออกหนังสือราชการ ประกอบด้วย หนังสือเชิญวิทยากร โดยระบุวัน เวลา สถานที่ ให้ชัดเจน และหนังสือขออนุญาตเข้าชมสถานที่ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และจำนวนผู้เข้าชมทั้งนักเรียนและครูให้แน่ชัด

2.1.2 จัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

2.1.3 ทดสอบก่อนดำเนินกิจกรรมโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน

2.1.4 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.1.5 ชี้แจงข้อตกลงในการดำเนินกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าแก่นักเรียนและครูก่อนการทัศนศึกษา

2.1.6 วัดเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

2.2 ขั้นปฏิบัติการระหว่างดำเนินกิจกรรม

2.2.1 ดำเนินการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผน

2.2.2 ดำเนินการสังเกตโดยใช้แบบสังเกต

2.2.3 ประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

2.2.4 ประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนท้องถิ่น

2.3 ขั้นปฏิบัติการหลังจัดกิจกรรม

2.3.1 ทดสอบหลังกิจกรรมโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้หลังเรียน

2.3.2 วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามเจตคติ

2.3.3 สอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

3. ขั้นสังเกต

ผู้วิจัยสังเกต ติดตาม ตรวจสอบปัญหาหรือข้อขัดข้องของการจัดกิจกรรมตามแผน ด้านการใช้เวลา การปฏิบัติกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม และสภาพการณ์โดยทั่วไป

4. ขั้นสะท้อนผล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องของแผนดำเนินการดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.2 ประชุมนักเรียนและผู้ร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น และสรุปผลการดำเนินงาน

4.3 นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแผน จากนั้นนำไปดำเนินการทดลองในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 3 การประเมินผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผน ซึ่งดำเนินการในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทั้งก่อนจัดกิจกรรม ระหว่างดำเนินกิจกรรม และภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมในแต่ละครั้ง โดยมีผลการจัดกิจกรรมที่ต้องประเมินดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการจัดกิจกรรม 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย ซึ่งใช้เครื่องมือวัดดังนี้

1.1 การวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านพุทธิพิสัย

ผู้วิจัยวัดความรู้ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังกิจกรรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน โดยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นบางชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 2 คำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2) สร้างแบบทดสอบ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้

3) เสนอแบบทดสอบต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4) หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบเนื้อหาแล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = Index of Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

5) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ผ่านการเรียนรายวิชานี้มาแล้ว

6) หาค่าความยากง่ายของข้อสอบ (Difficulty) แล้วเลือกข้อที่มีความยากง่ายตั้งแต่ 0.2-0.8

7) หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (Corrected item total correlation) และเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

8) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach Coefficient)

1.2 การวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านจิตพิสัย

ผู้วิจัยวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านจิตพิสัยด้วยการวัดเจตคติ โดยใช้แบบสอบถามเจตคติตามวิธีของอัสกูด (The Semantic Differential Scale) ดำเนินการวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวิธีการสร้างดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดเจตคติ ตามแบบของอัสกูด

2) ดำเนินการสร้างแบบวัดเจตคติ โดยเลือกคำคุณศัพท์ที่แสดงความรู้สึกในเชิงนิมาน (Positive) และนิเสธ (Negative) โดยแบ่งสเกลเป็น 7 ช่วง

3) นำแบบสอบถามเจตคติเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4) หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบเนื้อหาแล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = Index of Objective Congruence) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ให้ครู 3 คน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการให้คะแนน 3 คน (Inter rater correlation)

5) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ผ่านการเรียนรายวิชานี้มาแล้ว

6) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (Corrected item total correlation) และเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

7) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach Coefficient)

1.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านทักษะพิสัย

ผู้วิจัยและครูผู้ร่วมกิจกรรมดำเนินการประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวจากการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินตามสภาพจริง

2) กำหนดหลักเกณฑ์และสร้างแบบประเมินเป็น 2 ชุด คือ ชุด ก. เป็นแบบประเมินบทบาทมัคคุเทศก์ และ ชุด ข. เป็นแบบประเมินบทบาทนักท่องเที่ยว กำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

2.1) ชุด ก. แบบประเมินบทบาทมัคคุเทศก์ ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ การใช้ภาษา การสื่อความหมาย และบุคลิกภาพ

2.2) ชุด ข. แบบประเมินบทบาทนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ การใช้ภาษา การแสดงความคิดเห็นหรือซักถาม และบุคลิกภาพ

3) นำแบบประเมินทักษะเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ภาษา และความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2. ความพึงพอใจ

เป็นการสร้างแบบสอบถามนักเรียนเพื่อวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามและหลักการวัดความพึงพอใจ

2. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. นำข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทะเลเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบเนื้อหาแล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = Index of Objective Congruence) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ให้ครู 3 คน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการให้คะแนน 3 คน (Inter rater correlation)

5. นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

6. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (Corrected item total correlation) และเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach Coefficient)

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่น ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามและหลักการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 : เป็นคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพในชุมชน ซึ่งเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 : เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเรื่องผลกระทบของการจัดกิจกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และด้านคุณภาพชีวิต มีลักษณะเป็นสเกล 7 ช่วง โดยผลกระทบทางบวก กำหนดระดับเป็น +3 +2 +1 ผลกระทบทางลบกำหนดระดับเป็น -3 -2 -1 และไม่มีผลกระทบกำหนดเป็น 0

ตอนที่ 3 : เป็นข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3. เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของสำนวนภาษา การใช้ถ้อยคำ จากนั้นนำไปปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ

4. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบ เนื้อหาแล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = Index of Item Objective Congruence) โดย เลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

5. นำไปทดลองใช้กับประชาชนท้องถิ่น จำนวน 20 คน

6. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (Corrected item total correlation) และเลือกข้อที่มีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach Coefficient)

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบ ความถูกต้อง และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

1.1 แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนกิจกรรมและหลังกิจกรรม ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test (dependent)

1.2 แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการใช้อังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กำหนดระดับความรู้สึกเป็นตัวเลขโดยให้จุดกึ่งกลางเป็น 0 ส่วนที่เป็นนิมิต ให้มีค่าบวก และส่วนนิเสธ มีค่าเป็นลบ นั่นคือ มีค่าอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3 การให้คะแนนกำหนดค่าเป็น 7 ระดับคือ +3 ให้ 7 คะแนน +2 ให้ 6 คะแนน +1 ให้ 5 คะแนน 0 ให้ 4 คะแนน -1 ให้ 3 คะแนน -2 ให้ 2 คะแนน -3 ให้ 1 คะแนน เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำ

1.3 แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

กำหนดคะแนนการประเมิน 3 ด้าน รวม 15 คะแนน แปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน 12.51 – 15.00	มีความสามารถระดับ	ดีมาก
ช่วงคะแนน 10.51 – 12.50	มีความสามารถระดับ	ดี
ช่วงคะแนน 7.51 – 9.50	มีความสามารถระดับ	พอใช้
ช่วงคะแนน 5.00 - 7.50	มีความสามารถระดับ	ต้องปรับปรุง

1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ กำหนดค่าเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน มาก ให้ 4 คะแนน ปานกลาง ให้ 3 คะแนน น้อย ให้ 2 คะแนน และน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง ดังนี้

- ช่วงคะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ น้อยที่สุด
- ช่วงคะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ น้อย
- ช่วงคะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ ปานกลาง
- ช่วงคะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มาก
- ช่วงคะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มากที่สุด

1.5 แบบสอบถามความคิดเห็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดระดับความคิดเห็นเป็นตัวเลขโดยให้จุดกึ่งกลางเป็น 0 ส่วนที่เป็นความรู้สึกทางบวก ให้มีค่าบวก และที่เป็นความรู้สึกทางลบ มีค่าเป็นลบ นั่นคือ มีค่าอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3 การให้คะแนนกำหนดค่าเป็น 7 ระดับคือ + 3 ให้ 7 คะแนน +2 ให้ 6 คะแนน +1 ให้ 5 คะแนน 0 ให้ 4 คะแนน - 1 ให้ 3 คะแนน -2 ให้ 2 คะแนน -1 ให้ 1 คะแนน กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ช่วง ดังนี้

- ช่วงคะแนน 1.00 - 3.00 หมายถึง ส่งผลกระทบในทางลบ
- ช่วงคะแนน 3.01 - 4.00 หมายถึง ไม่มีผลกระทบ
- ช่วงคะแนน 4.01 - 7.00 หมายถึง ส่งผลกระทบในทางบวก

2. นำข้อมูลทั่วไปมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่แสดงผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำเสนอผลของข้อมูลเป็นตารางประกอบการอธิบาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ากรณีศึกษา: โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสร้างแผน ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน และส่วนที่ 3 การประเมินผล และส่วนที่ 4 สรุปผลการพัฒนา

4.1 ส่วนที่ 1 การสร้างแผน

การวิจัยในส่วนนี้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแผน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ขั้นที่ 2 การสำรวจพื้นที่และทรัพยากร ขั้นที่ 3 การจัดอันดับศักยภาพทรัพยากร ขั้นที่ 4 การกำหนดแผน และขั้นที่ 5 การจัดทำเอกสารประกอบแผน ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลจากกระบวนการของการสร้างแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย ได้แก่ แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การศึกษาศักยภาพของทรัพยากร การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษา การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่ศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

หลังจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเป็นไปได้ในการนำมาจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถบรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสอดคล้องกับรายวิชาในช่วงชั้นที่ 4 ได้ จากการวิเคราะห์หลักสูตรพบว่ามีการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้เป็นตัวเลือกจำนวน 29 กิจกรรมการเรียนรู้ จาก 21 รายวิชา แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังแสดงตามตาราง 19-26

ตาราง 19 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 1 : การอ่าน ท 1.1	1.สามารถใช้แหล่งความรู้พัฒนา ประสบการณ์และความรู้จากการ อ่าน นำความรู้และความคิดมา ใช้ในการตัดสินใจและการ แก้ปัญหา สร้างวิสัยทัศน์ในการ ดำเนินชีวิต	1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความรู้ สติปัญญา และไหวพริบ	การอ่านข้อมูล แหล่งท่องเที่ยว	ภาษาไทย พื้นฐาน (ม.4-6)
สาระที่ 2 : การเขียน ท 2.1	1.สามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเขียนเชิงวิชาการได้	นักเรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ พิจารณา สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	การจัดบันทึก	การเขียน (ม.4)
สาระที่ 3: การฟัง การดู และการพูด ท. 3.1	1. สามารถนำความรู้จากการฟัง และการดูสื่อรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ เป็นข้อมูลแสดงความคิดเห็น สามารถวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่ได้ ฟัง ได้ดูอย่างมีเหตุผล 2. สามารถพูดในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีมารยาท	นักเรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ พิจารณา สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตน ถูกต้อง เหมาะสม	การฟังบรรยาย การชมสถานที่ การสอบถาม ข้อมูล	ภาษาไทย พื้นฐาน (ม.4-6)

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าได้มีจำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ การอ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว วิชาภาษาไทยพื้นฐาน การฟังบรรยาย การชมสถานที่ การสอบถามข้อมูล ซึ่งเป็นการฝึกทักษะทางภาษา วิชาภาษาไทยพื้นฐานตลอดช่วงชั้นที่ 4 และการจัดบันทึก เป็นการฝึกทักษะทางภาษา วิชาการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 20 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 1 : ทักษะทาง คณิตศาสตร์ ค 6.4	2. นำความรู้และทักษะที่ได้จาก การเรียนรู้คณิตศาสตร์ไปประยุกต์ ในการเรียนรู้และการดำเนิน ชีวิต	นักเรียนมีความรู้ มี สติปัญญา และไหวพริบ	การคำนวณปี พุทธศักราช และปี คริสต์ศักราช	คณิตศาสตร์ (ม.4-6)

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเข้าได้มีเพียงกิจกรรมเดียว ได้แก่ การคำนวณปีพุทธศักราชและปีคริสต์ศักราช โดยเปลี่ยนปีพุทธศักราชเป็นปีคริสต์ศักราช และเปลี่ยนปีคริสต์ศักราชเป็นปีพุทธศักราช ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 4 ที่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษาความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว

ตาราง 21 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 2 : ชีวิต กับสิ่งแวดล้อม ว 2.1	1. วิเคราะห์ อภิปราย และ อธิบายกระบวนการเปลี่ยนแปลง แทนที่ของสิ่งมีชีวิต ความสำคัญ ของความหลากหลายทาง ชีวภาพ ความหลากหลายของ ระบบนิเวศ และคุณภาพของ ระบบนิเวศ	1.นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ พิจารณา สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	การศึกษา ระบบนิเวศ ของแหล่ง ท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	วิทยาศาสตร์ (สิ่งแวดล้อม) (ม.6)
ว 2.2	1.สำรวจ วิเคราะห์สาเหตุสภาพ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติในระดับ ท้องถิ่น วางแผนร่วมกับชุมชน แก้ไขปัญหา เฝ้าระวัง อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	นักเรียนมีความสามารถในการ การคิดวิเคราะห์ พิจารณาสิ่ง ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	การวิเคราะห์ และกำหนด แนวทางการ แก้ปัญหา สิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่น	วิทยาศาสตร์ (สิ่งแวดล้อม) (ม.6)

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเข้าได้มี 2 กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิชาวิทยาศาสตร์ (สิ่งแวดล้อม) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 22 การวิเคราะห์หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ส 1.1 ส 1.2 ส 1.3	1. เข้าใจและวิเคราะห์ ความเป็นมาของพระพุทธศาสนา 3. ศรัทธาและเห็นคุณค่า ความสำคัญของการบริหารจัดการ และเจริญปัญญาและสามารถ ปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน 1. รู้และปฏิบัติตนตามหลัก ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยนำมาประยุกต์ใช้กับสังคม และสิ่งแวดล้อม	1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ พิจารณา สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล 3. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติถูกต้อง เหมาะสม	1. การศึกษา พุทธประวัติ 2. การเจริญ วิปัสสนา 3. การไหว้ พระ ทำบุญ	ศาสนากับ ชีวิต (ม.4-6)
สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน ชีวิตในสังคม ส 2.1	3. ตระหนักในความสำคัญของ ระบบสถาบันทางสังคม เห็น คุณค่าของภูมิปัญญาไทย และ วัฒนธรรมไทย ตลอดจนการ อนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงามของ ชาติให้คงอยู่สืบไป	นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติถูกต้อง เหมาะสม	การปฏิบัติ ตนเป็น นักท่องเที่ย ที่ดี	ประเพณีและ วัฒนธรรม ไทย (ช่วง ม.4-6)
สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์ ส 3.1	5. เข้าใจเกี่ยวกับระบบและ วิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวันได้	นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในเชิงวิชาการ	การศึกษา รูปแบบสินค้า O-TOP	เศรษฐกิจ ชุมชน (ช่วง ม.4-6)

ตาราง 22 (ต่อ)

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์ ส 4.1	1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างยุคสมัยและตระหนักถึง ความสำคัญในความต้องการ ของเวลา	1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ พิจารณา สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	การศึกษา ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น	สังคมศึกษา 8 (ม.6)
ส 4.3	2. ศึกษากรณีตัวอย่างภูมิปัญญา ไทยที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตและ อนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของชาติ 3. ศึกษาวิเคราะห์ผลงานของ บุคคลสำคัญที่มีส่วนสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและ ประวัติศาสตร์ของชาติไทย	1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ 2. นักเรียนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ พิจารณา สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	1.การศึกษา ภูมิปัญญาไทย 2.การศึกษา ชีวประวัติของ บุคคลสำคัญใน ท้องถิ่น	ภูมิปัญญาไทย (ช่วง ม.4-6) สังคมศึกษา 5 (ม.4)
สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์ ส 5.1	3. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทาง พื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ และ นำเสนอได้	นักเรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ พิจารณาสัง ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	การศึกษาแผนที่ แหล่งท่องเที่ยว	ภูมิศาสตร์การ ท่องเที่ยว (ม.4-6)
ส 5.3	2. เข้าใจกระบวนการที่มนุษย์ใช้ ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการ สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่มีลักษณะ พิเศษหรือมีเอกลักษณ์เฉพาะ พื้นที่	นักเรียนมีความรู้ มี สติปัญญา และไหวพริบ	การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	ประชากรและ การจัดการ สิ่งแวดล้อม (ช่วง ม.4-6)

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเข้าได้มี 10
กิจกรรม 8 รายวิชาครอบคลุมทั้งรายวิชาในกลุ่มสาระพื้นฐานและกลุ่มสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระ
พื้นฐานได้แก่ การศึกษาพุทธประวัติ การเจริญวิปัสสนา การไหว้พระ ทำบุญ วิชาศาสนากับชีวิต

ตลอดช่วงชั้นที่ 4 การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา 8 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ การศึกษาชีวประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนกลุ่มสาระเพิ่มเติมได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี วิชาประเพณีและวัฒนธรรมไทย การศึกษารูปแบบสินค้า O-Top วิชาเศรษฐกิจชุมชน การศึกษาภูมิปัญญาไทย วิชาภูมิปัญญาไทย การศึกษาแผนที่แหล่งท่องเที่ยว วิชาภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิชาประชากรและการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรายวิชาเหล่านี้กำหนดให้เรียนในชั้นปีใดชั้นปีหนึ่งของช่วงชั้น จากการวิเคราะห์หลักสูตรจะเห็นว่าเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้เข้ากับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าได้มากที่สุด

ตาราง 23 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 4 : การสร้างเสริม สุขภาพ พ 4.1	4. ออกกำลังกาย พักผ่อน และ ร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ เหมาะสมจนเป็นนิสัย	นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี	กิจกรรม นันทนาการและ การเดินเท้า	สุขศึกษาและ พลศึกษา 9 (ม.6)
สาระที่ 5 : ความปลอดภัย ในชีวิต พ 5.1	1. ประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ และแสวงหาแนวทางการป้องกัน อันตรายเพื่อความปลอดภัยใน ชีวิต	นักเรียนมีความรู้ สติปัญญา และไหวพริบ	การป้องกัน อุบัติเหตุระหว่าง การเดินทาง	สุขศึกษาและ พลศึกษา 8 (ม.6)

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าได้มี 2 กิจกรรม จาก 2 รายวิชา ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการและการเดินเท้า วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา 9 การป้องกันอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง วิชาสุขศึกษา 8 ซึ่งเป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการวิเคราะห์จะเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าที่มุ่งเน้นให้ใช้การเดินทางด้วยเท้าแทนการใชยานพาหนะ ซึ่งนอกจากจะเป็นการออกกำลังกายแล้วยังเป็นการหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุอีกด้วย

ตาราง 24 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 1 : ทัศนศิลป์ ศ 1.1 ศ 1.2	6. นำความรู้เทคนิคและวิธีการทางทัศนศิลป์ที่ตนถนัดและสนใจไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เห็นคุณค่า รักและภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย เข้าใจการสืบทอดการทำงานทัศนศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม	1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี 2. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสິงต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	1.การวาดภาพ 2.การบันทึกภาพ 3.การชมผลงานศิลปะ	การออกแบบ (ม.6)
สาระที่ 2 : ดนตรี ศ 2.2	2. เห็นคุณค่า รัก และภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย เข้าใจการสืบทอดดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม	นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี	1.การชมดนตรีที่บ้าน 2. การชมนานาศิลป์ พื้นเมือง	สุนทรีภาพทางดนตรี (ม.4)
สาระที่ 3 : นาฏศิลป์ ศ 3.2	ดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมระดับชาติและนานาชาติ			การละครเชิงสร้างสรรค์ (ม.5)

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท่าได้มี 5 กิจกรรม 3 รายวิชา ได้แก่ การวาดภาพ การบันทึกภาพ และการชมงานศิลปะ ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาการออกแบบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การชมดนตรีที่บ้าน วิชาสุนทรีภาพทางดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และการชมนานาศิลป์พื้นเมือง วิชาการละครเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตาราง 25 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 3 : การ ออกแบบและ เทคโนโลยี ง 3.1	4. วิเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการที่ได้จากเทคโนโลยีทั้ง ระดับประเทศ และนานาชาติ	นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสິง ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	1. การศึกษาการ แปรรูปอาหาร เป็นสินค้าของ ฝาก 2. การศึกษา รูปแบบงาน บริการใน โรงแรม	1. อาหารว่าง นานาชาติ (ม.6) 2. การจัดการ ขายสินค้าและ บริการ (ม.4)
สาระที่ 4 : เทคโนโลยี สารสนเทศ ง 4.1	9. ติดต่อสื่อสาร ค้นหาข้อมูล และหาความรู้ผ่านเครือข่าย คอมพิวเตอร์อย่างมี ประสิทธิภาพ	นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางด้าน เทคโนโลยี	1. การสืบค้น ข้อมูลจากระบบ สารสนเทศใน แหล่งท่องเที่ยว	คอมพิวเตอร์ (ม.4 -6)
สาระที่ 5 : เทคโนโลยีเพื่อการ ทำงานและอาชีพ ง 5.1	1. วางแผนอย่างมีกลยุทธ์ เลือก และใช้เทคโนโลยีอย่าง สร้างสรรค์และเหมาะสมกับงาน		2. การนำเสนอ ความรู้และ ประสบการณ์ ผ่านสื่อ คอมพิวเตอร์	

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าได้มี 3 กิจกรรม 2 รายวิชา ได้แก่ การศึกษาการรูปแบบอาหารเป็นสินค้าของฝาก วิชาอาหารว่างนานาชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การศึกษารูปแบบงานบริการในโรงแรม วิชาการจัดการขายสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศในแหล่งท่องเที่ยว การนำเสนอความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการนำทักษะวิชาคอมพิวเตอร์ ตลอดช่วงชั้นที่ 4 มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 26 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระ/ มาตรฐานการ เรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	กิจกรรม การเรียนรู้	รายวิชา
สาระที่ 1: ภาษาเพื่อการ สื่อสาร ต 1.3	2. นำเสนอความคิดรวบยอด เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ กิจกรรม สินค้า หรือบริการใน ท้องถิ่นของตนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	1.นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในเชิงวิชาการ 2. นักเรียนมีความรู้ มี สติปัญญา และไหวพริบ 3. นักเรียนมีบุคลิกภาพดี มี ความเป็นผู้นำ และมีมนุษย สัมพันธ์ดี	1. การแสดง บทบาทสมมุติ การเป็น มัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยว 2. การเรียนรู้ คำศัพท์จากแหล่ง ท่องเที่ยว 3. การอ่านข้อมูล แหล่งท่องเที่ยว	1. ภาษาอังกฤษ เพื่อการ ท่องเที่ยว (ม.4)
สาระที่ 2 : ภาษาและ วัฒนธรรม ต 2.2	2. เข้าใจความเหมือนและความ แตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของ เจ้าของภาษากับของไทยที่มี อิทธิพลต่อการใช้ภาษา และ นำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ	4. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตน ถูกต้อง เหมาะสม		
สาระที่ 3 : ภาษากับ ความสัมพันธ์ กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ต 4.2	2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการ แสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเพื่อขยาย โลกทัศน์จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ	5. นักเรียนมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของสังคม 6. นักเรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ พิจารณาสัง ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล		
สาระที่ 4 : ภาษากับ ความสัมพันธ์ กับชุมชนและ โลก ต. 4.2	4. ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ของชุมชน ท้องถิ่น และ ประเทศชาติ			

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าได้มี 3 กิจกรรม 1 รายวิชา ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว การเรียนรู้คำศัพท์จากแหล่งท่องเที่ยว การอ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะทางภาษาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นที่ 2 การสำรวจพื้นที่และทรัพยากร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพื้นที่ที่ศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นก่อนเริ่มสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวภายในบริเวณพื้นที่ที่ศึกษาทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ พื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวชิราวุธราชวิทยาลัยพระนคร พื้นที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งขั้นตอนของการสำรวจพื้นที่และทรัพยากรนี้ แบ่งวิธีดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ คือ การสำรวจข้อมูลโดยใช้การสังเกต ซึ่งผู้วิจัยได้จดบันทึกและถ่ายภาพ และการสำรวจโดยการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญในพื้นที่ นำเสนอผลการผลการศึกษาเอกสารและการสำรวจไว้ด้วยกัน ลำดับตามวิธีดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลจากการสังเกต

ในการสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้สังเกตและจดบันทึกลงในตารางสำรวจทรัพยากร (Resource Audit) ซึ่งกำหนดรายละเอียดในการสำรวจออกเป็นประเภทของทรัพยากร 5 ประเภท คือ ด้านธรรมชาติ ด้านวัฒนธรรม ด้านมหกรรมปรากฏการณ์ ด้านกิจกรรม และด้านบริการ โดยให้ระบุชื่อและลักษณะของทรัพยากร ที่ตั้ง การเข้าถึง ผู้ใช้ประโยชน์ บริการนักท่องเที่ยว ข้อมูลนักท่องเที่ยว และผู้ติดต่อ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสำรวจและข้อมูลปฐมภูมิจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพื้นที่ที่ศึกษาในขั้นที่ 1 มาเรียบเรียงพร้อมภาพประกอบ นำเสนอแยกตามพื้นที่ได้ดังนี้

1) โรงเรียนมัธยมศึกษาวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวชิราวุธราชวิทยาลัยพระนคร

ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2496 ตามคำริชของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น เพื่อให้เป็นสถานศึกษาคู่กับวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สำคัญใกล้เคียงกับการอำเภอบางเขน โรงเรียนตั้งอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ ติดกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถประจำทางสาย 29ก 59 95 150 356 ปอ. 524 ปอ.554 รถสวัสดิการทหารอากาศ และรถตู้เอกชนได้อย่างสะดวกสบาย มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่น่าสนใจคือ อาคารสาธิต 1 และ ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ รายละเอียดตามตาราง 27

ตาราง 27 ทรัพยากรท่องเที่ยวในโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ชื่อ / ประเภททรัพยากร	ลักษณะ	คุณค่าและความสำคัญ	บริการ
 อาคารสาธิต 1 ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	อาคารเรียนทรงไทยประยุกต์ 2 ชั้น สถาปัตยกรรมสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม หลังคาทรง ไทยมีมุขหน้า โอ่อาสวยงาม พื้นห้องเรียนปูด้วยไม้สักทอง ส่วนระเบียงทางเดินและบันได ปูด้วยหินขัด	เป็นอาคารเรียนที่ทรงคุณค่า ในเชิงอนุรักษ์รูปแบบ สถาปัตยกรรม และมี ค ว า ม ส ำ ค ัญ ท ำ ง ประวัติศาสตร์การก่อตั้งโดย จอมพล ป.พิบูลสงคราม อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 3 ของไทย	เปิดให้เข้า ชมวัน จันทร์-ศุกร์ ในเวลา ราชการ
 ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้ เฉลิมพระเกียรติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ	สระน้ำรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้าน ทิศตะวันตกและทิศใต้มี ระเบียงให้อาหารปลาพร้อม ป้ายนิเทศพันธุ์สัตว์น้ำ ส่วนทิศ ตะวันออกและทิศเหนือจัดทำ ทางเดินเท้าจากวัสดุรีไซเคิล เป็นส่วนแสดงพรรณไม้ พืช สมุนไพร แปลงเกษตรสาธิต และจักรยานปั่นรดน้ำต้นไม้ พลังงานทดแทน	เป็นแหล่งพักผ่อนเชิงนิเวศ และแหล่งเรียนรู้ด้าน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของชุมชน	เปิดให้เข้า ชมทุกวัน ไม่เว้น วันหยุด ราชการ

2) วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

สร้างขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลแด่ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์กบฏบวรเดช และเป็นอนุสรณ์
 แห่งการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ตามดำริของรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน
 พ.ศ. 2485 ตั้งอยู่ที่ถนนพหลโยธิน ใกล้กับวงเวียนอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ สามารถเดินทางโดย
 รถยนต์ส่วนตัว รถประจำทางสาย 26 36 39 59 95ก ปอ.185 ปอ.524 และรถตู้เอกชน มีทรัพยากร
 ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระ
 อุโบสถ และฉาปนสถานกองทัพอากาศ รายละเอียดตามตาราง 28

ตาราง 28 ทรัพยากรท่องเที่ยวบริเวณวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

ชื่อ / ประเภททรัพยากร	ลักษณะ	คุณค่าและความสำคัญ	บริการ
 อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	รูปทรงดอกบัวตูม ประดับกลีบบัว 2 ชั้น ผนังด้านทิศตะวันตกจารึกนามทหารและตำรวจที่เสียชีวิตในการปราบกบฏ ทิศตะวันออกจารึกโคลงสยามานุสสติ ทิศใต้ประดับรูปปั้นครอบครัวชาวนาไทย และทิศเหนือมีรูปปั้นธรรมจักร บนยอดประดิษฐานพานรัฐธรรมนูญ	เป็นอนุสรณ์สถานแห่งการสละชีพเพื่อชาติและประชาธิปไตย โดยสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านสื่อสัญลักษณ์ 5 ประการ คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ และกองทัพไทย	มีตำรวจจราจรอำนวยความสะดวกบริเวณวงเวียน
 พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	เจดีย์ทรงระฆัง 2 ชั้น ชั้นนอกเป็นคอนกรีตสีขาว ตั้งแต่คอระฆังถึงปลียอดบุกระเบื้องโมเสกสีทองยอดฉัตรแบบพม่า ส่วนเจดีย์ชั้นในเป็นเจดีย์ทอง ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและดินจากสังเวชนียสถานไว้บนยอด ผนังห้องโถงเป็นที่บรรจุอัฐิของวีรบุรุษที่สำคัญของชาติ จำนวน 112 ช่อง	เป็นปูชนียสถานที่สำคัญของชาติซึ่งประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและดินจากสังเวชนียสถานที่รัฐบาลอินเดียมอบให้ เป็นที่บรรจุอัฐิของอดีตนายกรัฐมนตรีถึง 3 ท่าน ได้แก่ พระยาพหลพลพยุหเสนา จอมพล ป. พิบูลสงคราม และปรีดี พนมยงค์	มีคณะแม่ชีนำปฏิบัติธรรมและสวดมนต์ เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 06.00 - 18.00 น.
 พระอุโบสถ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	พระอุโบสถทรงจัตุรมุข แบบเดียวกับวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ภายในประดิษฐานพระศรีสัมพุทธมุนี ผนังด้านในทำเป็นช่องพัทธสีมาและภาพปูนปั้นปูชนียสถานที่สำคัญ ด้านนอกมีวิหารคดประดิษฐานพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ	เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญของชุมชน เป็นแหล่งศึกษาสถาปัตยกรรมจิตรกรรมและประติมากรรมอันทรงคุณค่า	มีคณะสงฆ์นำสวดทำวัตรเช้าและเย็น (กำลังบูรณะยังไม่เปิดให้เข้าชม)

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อ / ประเภททรัพยากร	ลักษณะ	คุณค่าและความสำคัญ	บริการ
 ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ	เป็นต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ ทรงพุ่มสวยงาม ปลูกไว้บนเกาะกลางน้ำหน้าพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ด้านทิศเหนือและทิศใต้ ได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิ	เป็นต้นพระศรีมหาโพธิ์จากต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ ได้มาโดยคณะทูตเดินทางไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศอินเดีย เมื่อปี 2483 ทำพิธีปลูกโดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ต่อมาในปี 2489 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและพระอนุชาได้เสด็จมาทรงทำนาบริเวณนี้	ชมได้ตามเวลาเปิด-ปิดของวัด ตั้งแต่เวลา 05.00 น. - 18.00 น.
 ต้นปาล์มขวด ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ	เป็นต้นปาล์มขวดที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมารทรงปลูกไว้บริเวณลานดินข้างบันไดทางขึ้นพระอุโบสถทั้งสองข้าง เมื่อครั้งเสด็จยังวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2510	เป็นอนุสรณ์แห่งการเสด็จเยือนวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เมื่อครั้งรัชกาลที่ 8 และพระอนุชาเสด็จมาทรงทำนา เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ	ชมได้ตามเวลาเปิด-ปิดของวัด ตั้งแต่เวลา 05.00 น. - 18.00
 ฌาปนสถานกองทัพอากาศ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านกิจกรรมและบริการ	เป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับการตายที่มีชื่อเสียงเนื่องจากมีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร มีศาลาจำนวน 30 หลัง และเมรุ 2 หลัง ร้านสวัสดิการ พวงหรีด 1 ร้าน มีลานจอดรถกว้างขวาง	เป็นสถานที่จัดพิธีกรรมอย่างครบวงจร ตั้งแต่การรดน้ำศพ การแต่งดอกไม้ประดับโลงศพ การวางหรีด การสวดอภิธรรม การจัดเลี้ยงอาหาร การปลงศพ ซึ่งเป็นพิธีกรรมทางวัฒนธรรมที่สามารถศึกษาหาความรู้ได้	จัดงานศพอย่างครบวงจรทุกวัน

3) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2435 เดิมชื่อ โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ (The Normal Collage) ได้เปลี่ยนชื่อและย้ายที่ตั้งหลายครั้ง ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน เดินทางโดยรถโดยสารประจำทางสาย 29ก 59 95 150 356 524 544 และรถตู้เอกชน ภายในมหาวิทยาลัยมีพื้นที่กว้างขวางร่มรื่นสะอาด สวยงาม มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ศาลพระพิฆเนศวร หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน และโรงแรมพระนครแกรนด์วิว ดังตาราง 29

ตาราง 29 ทรัพยากรท่องเที่ยวภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ชื่อ / ประเภททรัพยากร	ลักษณะ	คุณค่าและความสำคัญ	บริการ
 พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	พระราชานุสาวรีย์ขนาดเท่าครึ่งพระองค์จริง ประทับยืน ทรงครุยเนติบัณฑิตบนแท่นแกรนิต ด้านหน้าแท่นประทับมีแผ่นโลหะจารึกสำเนาพระราชหัตถเลขาเกี่ยวกับการเพิ่มเงินสำหรับการฝึกหัดอาจารย์	เป็นการเกิดพระเกียรติรัชกาลที่ 5 ผู้ทรงจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ขึ้นเป็นสถาบันฝึกหัดครูแห่งแรกของไทยกระทั่งเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครจวบจนปัจจุบันนับเป็นสิ่งเคารพสักการะสูงสุดของมหาวิทยาลัย	สักการะได้ทุกวัน
 ศาลพระพิฆเนศวร ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	เป็นแบบขัณฑ์ปรกณัม มีมุข 4 ด้าน ตั้งอยู่บนลานหินอ่อนภายในขัณฑ์ประดิษฐานองค์พระพิฆเนศวรสีทองประทับบนหัตถะโหลก จาลองแบบมาจากศาลพระพิฆเนศวรพระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย	เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำมหาวิทยาลัย เพราะเชื่อว่าพระพิฆเนศเป็นเทพแห่งความรู้และศิลปะ ช่วยดลบันดาลความสำเร็จด้านการศึกษา ในอดีตเคยใช้เป็นตรามหาวิทยาลัย	สักการะได้ทุกวัน

ตาราง 29 (ต่อ)

ชื่อ / ประเภททรัพยากร	ลักษณะ	คุณค่าและความสำคัญ	บริการ
 หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	มณฑปทรงจัตุรมุข สร้าง อย่างพระที่นั่งไศวรราชวิสุทธิ อาสน์ พระราชวังบางปะอิน ตั้งอยู่กลางสระน้ำ มีสะพาน ทางเดินเข้า 3 ทาง ภายใน มณฑปประดิษฐานพระพุทธรูป ปางสมาธิ ปางปฐมโพธิ์เฉลิมพระ เกียรติ ซึ่งเป็นพระพุทธรูป ประจำมหาวิทยาลัย	สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระ เกียรติพระบาทสมเด็จพระ พระเจ้าอยู่หัวในวโรกาส พระราชพิธีกาญจนา ภิเษก ปี 2539 เป็นศูนย์ รวมจิตใจของคณาจารย์ นักศึกษาและบุคลากร ของมหาวิทยาลัย	สักการะได้ ทุกวัน
 พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	เป็น พิพิธภัณฑ์ แบบ ปฏิสัมพันธ์ที่สามารถจับต้อง สัมผัสวัตถุจัดแสดงได้ จัด แสดงประวัติความเป็นมา ของการฝึกหัดครูไทยสู่การ เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระ นครด้วยเทคนิคแสง เสียง และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีห้องชมวีดิทัศน์คอมพิวเตอร์ สืบค้นข้อมูล	เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ด้านประวัติศาสตร์ของ การศึกษาไทยนับแต่สมัย รัชกาลที่ 5 ถึงปัจจุบันที่ น่าสนใจทั้งยังเป็น อนุสรณ์ครบรอบ 100 ปี ของการฝึกหัดครูไทยอัน ทรงคุณค่ายิ่ง	เปิดให้เข้า ชมในวัน และเวลา ราชการ มี วิทยากร บรรยาย
 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	เป็น พิพิธภัณฑ์ ของ กรุงเทพมหานครที่บอกเล่า เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น แนะนำของดี และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ของเขตบางเขน	เป็นแหล่งรวบรวมและ เรียนรู้มรดกทาง วัฒนธรรมของท้องถิ่น บางเขน เพื่อเผยแพร่แก่ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และ นักท่องเที่ยว	เปิดให้เข้า ชมวันพุธ- วันอาทิตย์ เวลา 8.00 -16.30 น.

ตาราง 29 (ต่อ)

ชื่อ / ประเภททรัพยากร	ลักษณะ	คุณค่าและความสำคัญ	บริการ
 ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ วัฒนธรรมและกิจกรรม	อาคารเรือนไทยประยุกต์ ภาคกลางแบบเรือนคหบดี จำนวน 4 หลัง มีนอกชาน และศาลากลางน้ำ ตกแต่ง ภูมิทัศน์ด้วยประติมากรรมรี ไซเคิลและน้ำตกจำลอง ชั้น ล่างจัดแสดงศิลปวัตถุ ห้อง ต่างๆ บนเรือนจัดแสดง นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ	เป็นสถานที่จัดแสดง วัฒนธรรมและงาน ประเพณีที่สำคัญของ ท้องถิ่น เช่นการแสดง โขน งานเขียนแผ่นดิน ถิ่นบางเขน เป็นแหล่ง เรียนรู้ภูมิปัญญาไทย การจัดการท่องเที่ยวและ สิ่ง แ ว ด ลั อ ม ซึ่ง ดำเนินงานโดยนักศึกษา และประชาชนท้องถิ่น	เปิดให้เข้า ชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.00 - 16.30 น. มีวิทยากร นำชม
 โรงแรมพระนครแกรนด์วิว ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านบริการ	เป็นอาคารฝึกประสบการณ์ วิชาชีพด้านการโรงแรมและ การท่องเที่ยว ตัวอาคารสูง 6 ชั้น มีห้องพัก 54 ห้อง ห้องประชุม 3 ห้อง ให้บริการนักท่องเที่ยวอย่าง มาตรฐานโรงแรมทั่วไป	เป็นแหล่งฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการโรงแรมและการ ท่องเที่ยวของ มหาวิทยาลัย	บริการ ห้องพัก ห้อง ประชุม และจัด เลี้ยงใน ราคา สวัสดิการ
 อุทยานเฉลิมพระเกียรติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ	เป็นสวนหย่อมที่ร่มรื่นด้วย ไม้ยืนต้น ที่สำคัญคือต้นปีบ ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำ มหาวิทยาลัย ภายในสวนมี น้ำตกจำลองจากวัสดุรี ไซเคิล	เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อน ใจเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาส พระราชพิธีกาญจนา ภิเษก	เปิดให้เข้า ชมทุกวัน ตลอดเวลา

ตาราง 29 (ต่อ)

ชื่อ / ประเภททรัพยากร	ลักษณะ	คุณค่าและความสำคัญ	บริการ
 ต้นป๊อบ (กาชะลาง) ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ	ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ปลูกอยู่ในสวนหย่อม หน้าโรงแรมพระนครแกรนด์วิว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงปลูกเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2542	เป็นไม้สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	ไม่มี
 ศูนย์ขนมอบและขนมไทยดอกลีป ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านบริการ	ศูนย์ผลิตและจำหน่ายขนมอบและขนมไทยโดยฝีมือนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหาร	เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหาร	จำหน่ายขนมอบและขนมไทย เปิดบริการวันจันทร์-วันศุกร์ 8.00 -19.00 น.
 งานเยือนแผ่นดินถิ่นบางเขน ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านมหกรรม	- งานมหกรรมที่จัดโดยเขตบางเขนและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีการแสดงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นบางเขน มีการออกร้านจำหน่ายของดีเขตบางเขน	เป็นงานมหกรรมทางวัฒนธรรมที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับชาวบางเขน	ไม่มี

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่และการบริหารพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์และการท่องเที่ยวร่วมกัน นำเสนอแยกตามพื้นที่ได้ดังนี้

1) วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

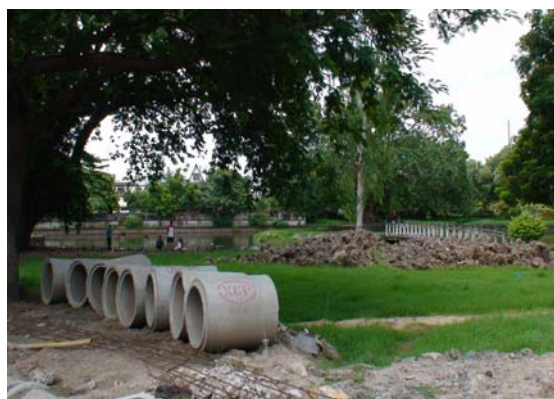
ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พระมหานิรุตต์ ฐิตสัณโณ เลขาธิการเจ้าคณะภาค 8 วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร พบว่าขณะนี้ทางวัดกำลังดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมของชุมชนที่สง่างามและทรงคุณค่าแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเขตบางเขนและกรุงเทพมหานคร โดยมีโครงการพัฒนาที่สำคัญคือ โครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถและพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ โครงการจัดสร้างพุทธอุทยาน และโครงการจัดตั้งวิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญาวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1.โครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถและพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 เป็นโครงการความร่วมมือกับกองทัพอากาศในการพัฒนาปูชนียสถานของวัดให้มีความสง่างาม เนื่องจากปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรมไม่เคยบูรณะมาก่อนนับแต่แรกสร้าง จึงขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาค โดยโครงการนี้ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการทั้งสิ้น 75 ล้านบาท ซึ่งขณะนี้กำลังบูรณะพระเจดีย์โดยซ่อมเสาดอม่อ ผิวนั่ง ทาสีรอบพระเจดีย์ กรูไมเสดสีทองบริเวณปล้องไฉนและหัวเสากระเป๋ียงคอระฆัง ปรับปรุงลานคอนกรีตรอบพระเจดีย์ เริ่มบูรณะเดือนเมษายน 2550 แล้วเสร็จเดือนมกราคม 2551 ส่วนพระอุโบสถกำลังดำเนินการเปลี่ยนกระเบื้องหลังคา ปรับปรุงเครื่องบน หน้าบัน ซ่อมผนัง และเสาศระอุโบสถ ปิดทองเขียนลายรดน้ำประตู หน้าต่าง และปรับปรุงกระเบื้องคด เริ่มบูรณะเดือนมิถุนายน 2550 กำหนดแล้วเสร็จเดือนสิงหาคม 2551

ภาพประกอบ 23 พระเจดีย์ศรีมหาธาตุและพระอุโบสถระหว่างการบูรณะ

2. โครงการจัดสร้างพุทธอุทยาน เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา เป็นความร่วมมือกับเขตบางเขน และ กรุงเทพมหานคร พัฒนาพื้นที่ด้านหน้าพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ โดยจัดสร้างสถาปัตยกรรมภายในอุทยาน เพื่อเป็นจุดศึกษาด้านพุทธประวัติ สังเวชนียสถาน 4 ตำบลเชื่อมโยงกับความสำคัญของพระเจดีย์และต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีการจัดนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับก้น้ำน้ำชัยพัฒนาและภาพจิตรกรรมเรื่องพระมหาชนกอบพระเจดีย์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดทำเอกสารภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกจากนี้ยังได้ประสานกับขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ (ขสมก.) และอาจารย์ลักษณะ เรขานิเทศ เข้าร่วมโครงการทัวร์ไหว้พระ 9 วัด ของ ขสมก. เนื่องจากวัดตั้งอยู่ใกล้กับอุโมงค์บางเขนซึ่งเป็นสถานีต้นทางโดยจะเป็นจุดเริ่มต้นให้นักท่องเที่ยวได้แวะนมัสการพระบรมสารีริกธาตุก่อนเดินทางสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 24 พื้นที่ด้านหน้าพระเจดีย์ศรีมหาธาตุกำลังพัฒนาให้เป็นพุทธอุทยาน

3. โครงการจัดตั้งวิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญาวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางตอนเหนือของวัดซึ่งเป็นแหล่งพาศึกษาธรรมที่ทรุดโทรมให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาแก่พระสงฆ์และประชาชนทั่วไป เนื่องจากสถานที่แห่งนี้เป็นที่มาของคดียุติธรรมของชาวบางเขน ด้วยในปี พ.ศ. 2489 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและพระอนุชาได้เสด็จมาทอดพระเนตรการทำนาและทรงหว่านข้าวในบริเวณนี้ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับเกาะพระศรีมหาโพธิ์ด้านทิศเหนือ ดังนั้นที่แห่งนี้จึงควรพัฒนาให้เป็นสถานที่เกิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์ทั้งสองพระองค์ โดยการจัดตั้งเชิงงบประมาณจำนวน 300 ล้านบาทจากงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากมหาวิทยาลัย และผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเพื่อให้นักเรียน

นักศึกษา และประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสทางการศึกษาวิจัยด้านพุทธศาสตร์และปรัชญา ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตและดำรงชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม มหาวิทยาลัยได้ออกแบบอาคารเพื่อเทิดพระเกียรติ ใช้สัญลักษณ์อาคารเป็นรูป 9 เหลี่ยม แทนความหมายถึงพระเกียรติแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ กับทั้งให้รูปแบบส่งเสริมเอกลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา โดยอาคารมีรูปทรงดอกบัว ซึ่งหมายถึงความเจริญงอกงามทางจิตใจ อันเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งของพระพุทธศาสนาและการศึกษา ทั้งยังเป็นอาคารที่ออกแบบให้ประหยัดพลังงาน เหมาะกับสภาพอากาศเขตร้อนชื้นของประเทศไทย นอกจากนี้จะจัดสร้างพระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณด้วย

ภาพประกอบ 25 พื้นที่ก่อสร้างและแบบจำลองวิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญาฯ

2) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ในส่วนของพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รศ.เกษม ชำนาญดี รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและวางแผน อ.พรชัย ตามถิ่นไทย รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม และ อ.วิเชียร แดงสว่าง ผู้จัดการโรงแรมพระนครแกรนด์วิว พบว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้ปรัชญา “มหาวิทยาลัยไทย เพื่อความเป็นไท” เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบูรณาการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างรายได้ให้กับนักศึกษาและประชาชนท้องถิ่น จึงได้ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครขึ้น โดยมองเห็นศักยภาพของมหาวิทยาลัยและพื้นที่โดยรอบที่จะส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้นดังนี้

1. ตั้งอยู่บนพื้นที่ประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์กบฏบวรเดช ซึ่งเป็นการต่อสู้เพื่อปกป้องประชาธิปไตยของชาติ จึงมีสถานที่สำคัญเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์อยู่บริเวณใกล้เคียง คือ

อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญและวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ประกอบกับมหาวิทยาลัยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานกว่า 116 ปี เป็นต้นกำเนิดของการฝึกหัดครูของประเทศไทย

2.มีแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรบริการด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว เช่น พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย ศาลพระพิฆเนศวร พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงแรมพระนครแกรนด์วิว ซึ่งให้บริการด้านที่พักและการจัดประชุมสัมมนา ศูนย์ผลิตขนมอบและขนมไทยดกปิบ ให้บริการด้านสินค้าที่ระลึกและของฝาก มีธนาคารทหารไทยให้บริการด้านการเงิน

3.มีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่นสวยงาม โดดเด่นด้วยการจัดแต่งภูมิทัศน์ด้วยประติมากรรมริไซเคิล ซึ่งเป็นผลงานการสร้างสรรค์ของ พระดร.สถาปนา พุทธิวงโส พระนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีเด่น ดังนั้นจึงเหมาะเป็นตัวอย่างแก่การศึกษาเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีนโยบายในการพัฒนาให้เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยนักศึกษา คณาจารย์และประชาชนท้องถิ่น เช่น นักศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ เป็นผู้จัดการด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ การจัดทำบัญชี นักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดการแสดงทางวัฒนธรรมไทย เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยว นักศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เป็นผู้ผลิตสินค้าที่ระลึกและออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือแม้กระทั่งนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครก็สามารถมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ได้ อาทิ การเป็นยุวมัคคุเทศก์ การแสดงทางนาฏศิลป์ เป็นต้น ในอนาคตชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมโดยจะมีการจัดสร้างตลาดน้ำบริเวณเรือนไทย เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาจำหน่ายสินค้า และจะจัดสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเข้าไปชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนนอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้ส่งคณาจารย์และบุคลากรไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยมหาวิทยาลัยที่มหาวิทยาลัยปทุมธานี รัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ปีละหลายรุ่น เพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนาศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครต่อไป

ภาพประกอบ 26 โครงการนำร่องท่องเที่ยวบางเขน จัดอบรมยุวมัคคุเทศก์และทดลองตลาดน้ำ

3) โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผศ. เกษม ช่วยพั่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ทำให้ทราบว่าโรงเรียนมีนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้และการศึกษาดูงานเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในมหาวิทยาลัยและบริเวณใกล้เคียง โรงเรียนจึงต้องมีการพัฒนาด้านภูมิทัศน์ให้สวยงาม ส่งเสริมทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในบริเวณโรงเรียนให้โดดเด่น ได้แก่ การพัฒนาโครงการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ โดยจัดทำเขลิ้งไม้ทางเดินริมน้ำและทางเดินรอบสระ ซึ่งเป็นงานประติมากรรมวิจิตรเคลื่นเดียวกับบริเวณมหาวิทยาลัย จัดทำแปลงเกษตรสาธิต แปลงพืชสมุนไพร และป้ายสื่อความหมายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชนิดของพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เพื่อให้เป็นแหล่งบูรณาการการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียนและเป็นแหล่งพักผ่อนเชิงนิเวศของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ โดยติดป้ายชื่อเป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อด้อนรับผู้มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงานทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ภาพประกอบ 27 ป้ายสื่อความหมายบริเวณศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

ขั้นที่ 3 การจัดอันดับศักยภาพทรัพยากร

ผู้วิจัยได้นำทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านมหกรรม ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านกิจกรรม และทรัพยากรท่องเที่ยวด้านบริการ มาวิเคราะห์ความโดดเด่นและจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปจัดอันดับศักยภาพทรัพยากร ดังแสดงตามตาราง 30

ตาราง 30 การประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจ

ทรัพยากร	ศักยภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
1. ธรรมชาติ	พื้นที่ที่ศึกษามีความร่มรื่น สวยงาม สภาพแวดล้อมค่อนข้างดี มีลำคลองที่ยังคงความเป็นธรรมชาติ	1. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร มีต้นพระศรีมหาโพธิ์จากต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าทรงประทับตรัสรู้ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีการจัดภูมิทัศน์ด้วยประติมากรรมรีไซเคิลที่เป็นตัวอย่างของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีสระน้ำที่เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านนิเวศวิทยา	- ต้นพระศรีมหาโพธิ์ - ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ฯ - ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ
2. วัฒนธรรม	เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์และเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาและการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเขตบางเขน	1. เป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย 2. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและดินจากสังเวชนียสถานที่ได้รับมอบจากรัฐบาลอินเดีย 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถาบันการฝึกหัดครูแห่งแรกของประเทศไทยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนา 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีการส่งเสริมด้านการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของท้องถิ่น 5. โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีอาคารเรียนสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม	- อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ - เจดีย์ศรีมหาธาตุ - พิพิธภัณฑ์ การฝึกหัดครูไทย - พระราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 - ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ฯ - อาคารสาธิต 1

ตาราง 30 (ต่อ)

ประเภท ทรัพยากร	ศักยภาพ	ความโดดเด่น เมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูด นักท่องเที่ยว
3. มหกรรม	จัดงานสืบสานประเพณีและ มหกรรมต่าง ๆ อาทิ ประเพณี ลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ งานเยือนแผ่นดินถิ่นบางเขน	งานเยือนแผ่นดินถิ่นบางเขน เป็นงานแสดง ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและของดีเขต บางเขน แต่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก	งานเยือนแผ่นดิน ถิ่นบางเขน
4. กิจกรรม	วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร จัดพิธีศุภกวัน มีชื่อเสียงเป็น ที่รู้จักโดยทั่วไป	เป็นวัดมีชื่อเสียงด้านสถาปัตยกรรม มีบริการ สถาปนิกจิตรกรรม ตั้งแต่การรดน้ำศพ การ แต่งดอกไม้ประดับโลงศพ การวางหรีด การ สวดอภิธรรม การจัดเลี้ยงอาหาร และการ ปลงศพ	สถาปัตยกรรม กองทัพอากาศ
5. บริการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการท่องเที่ยวครบ ครัน ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ร้าน สะดวกซื้อ ธนาคาร และศูนย์ ออกกำลังกาย	1. โรงแรมพระนครแกรนด์วิวเป็นอาคารฝึก ประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมของ นักศึกษาที่ให้บริการในราคาสวัสดิการ 2. ศูนย์ผลิตขนมอบและขนมไทยดอกป๊อปจัด จำหน่ายสินค้าของฝากโดยนักศึกษา	- โรงแรมพระนคร แกรนด์วิว - ศูนย์ผลิตขนม อบและขนมไทย ดอกป๊อป

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ที่ศึกษามีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นจำนวน 13 รายการ แบ่งเป็น ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ จำนวน 3 รายการ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมจำนวน 6 รายการ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านมหกรรม 1 รายการ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านกิจกรรม 1 รายการ และทรัพยากรท่องเที่ยวด้านบริการ 2 รายการ สามารถนำมาจัดอันดับศักยภาพโดยการนับผลรวมของจำนวนรายการทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภท ดังแสดงตามตาราง 33

ตาราง 31 การจัดอันดับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว

ประเภท ทรัพยากร/ จำนวน	ทรัพยากร ที่มีความโดดเด่น	คุณสมบัติความโดดเด่น	อันดับ ที่
1. ธรรมชาติ 3 รายการ	1. ต้นพระศรีมหาโพธิ์ 2. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 3. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้ เฉลิมพระเกียรติ	- เป็นต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าประทับตรัสรู้ - ตกแต่งภูมิทัศน์ด้วยประติมากรรมรีไซเคิล ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านนิเวศวิทยาของชุมชน	2
2. วัฒนธรรม 6 รายการ	1. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 2. เจดีย์ศรีมหาธาตุ 3. พิพิธภัณฑ์ การฝึกหัดครูไทย 4. พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 5. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 6. อาคารสาธิต 1	- เป็นอนุสรณ์สถานการปราบกบฏบวรเดช - ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและดินจาก สังเวชนียสถาน - เป็นพิพิธภัณฑ์แบบปฏิสัมพันธ์ จัดแสดง ประวัติการฝึกหัดครูไทยด้วยเทคโนโลยีที่ ทันสมัย - เป็นพระราชานุสาวรีย์ทรงคุ้ยเณรบัณฑิต - เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและ การจัดการการท่องเที่ยว - เป็นอาคารเรียนที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม	1
3. มหกรรม 1 รายการ	1. งานเยือนแผ่นดินถิ่นบางเขน	- เป็นงานแสดงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและ ของดีเขตบางเขน แต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก	5
4. กิจกรรม 1 รายการ	1. ฌาปนสถานกองทัพอากาศ	- จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการตายครบวงจร มี ชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดี	4
5. บริการ 2 รายการ	1. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว 2. ศูนย์ผลิตขนมอบและขนมไทยดอก ปีบ	- เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการ โรงแรม - เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้าน วิทยาศาสตร์การอาหาร	3

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นการจัดอันดับศักยภาพทรัพยากรได้ดังนี้ อันดับ 1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม อันดับ 2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ อันดับ 3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบริการ อันดับ 4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านกิจกรรม และอันดับ 5 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านมหรหรรรม

ขั้นที่ 4 การสร้างแผน

ผู้วิจัยสร้างแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT ของทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จัดอันดับมา การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดศึกษา เป็นการเลือกทรัพยากรการท่องเที่ยวจากการวิเคราะห์ SWOT มากำหนดจุดศึกษา และขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการเลือกสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้จากการวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดศึกษาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ SWOT ของทรัพยากรท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ SWOT ของทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง 5 ประเภท ตามการจัดอันดับศักยภาพทรัพยากร ดังตาราง 32 - 36

ตาราง 32 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม

ทรัพยากร ท่องเที่ยวด้าน วัฒนธรรม	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค	โอกาส
1. อาคารสาธิต 1	เป็นสถาปัตยกรรมยุค จ อ ม พ ล ป . พิ ญ ล สงความที่หาชมได้ยาก	ขาดป้ายสื่อความหมาย	ไม่มี	เป็นสถานที่ถ่าย ทำภาพยนตร์และ โฆษณา
2. พระเจดีย์ศรี มหาธาตุ	ประดิษฐานพระบรม สารีริกธาตุ และดินจาก สังเวชนียสถานรวมทั้ง เป็นที่บรรจุอัฐิของ รัฐบาล	ขาดป้ายสื่อความหมาย	ไม่มี	เป็นจุดเริ่มต้นทัวร์ ไหว้พระ 9 วัดของ ขสมก.
3. พระอุโบสถ	ลักษณะเดียวกับพระ อุโบสถวัดเบญจมบพิตร ที่รู้จักไปทั่วโลก	ขาดป้ายสื่อความหมาย	อยู่ระหว่างบูรณะ ไม่อนุญาตให้เข้า ชม	เป็นจุดเริ่มต้นทัวร์ ไหว้พระ 9 วัดของ ขสมก.

ตาราง 32 (ต่อ)

ทรัพยากร ท่องเที่ยวด้าน วัฒนธรรม	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค	โอกาส
4. ศูนย์วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร	มีเรือนไทยเป็นแหล่ง เรียนรู้ด้านภูมิปัญญา ไทยและการจัดการ สิ่งแวดล้อม	การบริหารจัดการด้าน การท่องเที่ยวยังไม่เกิดขึ้น อย่างเป็นรูปธรรม	ติดกับเขตก่อสร้าง ทำให้สูญเสีย ทัศนียภาพ	กำลังพัฒนาเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่ สำคัญของเขต บางเขน
5. พิพิธภัณฑ์การ ฝึกหัดครูไทย	เป็นพิพิธภัณฑ์แบบ ปฏิสัมพันธ์ นำเสนอ ประวัติการฝึกหัดครูไทย ด้วยเทคโนโลยีที่ ทันสมัยแต่ตกแต่งด้วย สถาปัตยกรรมสมัย รัชกาลที่ 5	ขาดความโดดเด่น เนื่องจากตั้งอยู่บนชั้นของ อาคาร	ไม่มี	ได้รับการตีพิมพ์ ในหนังสือ "เที่ยว 100 พิพิธภัณฑ์" ของสำนักพิมพ์ แปลน ริดเดอร์ส
6. พระราชานุ - สาวรีย์รัชกาลที่ 5	เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ประจำมหาวิทยาลัย	ขาดป้ายสื่อความหมาย	ไม่มี	ไม่มี
7. หอพระราชภัฏ พระนครเฉลิม พระเกียรติ	ลักษณะเหมือนพระที่ นั่งไฉวรวิชัยพิพาสน์ พระราชวังบางปะอิน	ขาดป้ายสื่อความหมาย	ไม่มี	เป็นจุดสังเกต (Landmark) ของ พื้นที่
8. ศาลพระ พิฆเนศวร	เป็นที่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ประจำมหาวิทยาลัย	ขาดป้ายสื่อความหมาย	ตั้งอยู่นอกเส้นทาง หลักของ มหาวิทยาลัย	ไม่มี
9.อนุสาวรีย์ พิทักษ์ รัฐธรรมนูญ	เป็นอนุสรณ์การปราบ กบฏในเหตุการณ์กบฏ บวรเดช	ขาดการพัฒนาภูมิทัศน์ ให้สวยงาม	ป้ายสื่อ ความหมายตั้งอยู่ กลางวงเวียน ไม่ สะดวกแก่การเข้า ไปศึกษาข้อมูล	มีโครงการ รถไฟฟ้าตัดผ่าน
10. พิพิธภัณฑ์ ท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เขตบางเขน	เป็นพิพิธภัณฑ์ประจำ เขตบางเขน	ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการสื่อความหมาย ภาษาอังกฤษ	ปิดปรับปรุง	ได้รับงบประมาณ ส่งเสริมจาก กรุงเทพมหานคร

ตาราง 33 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ

ทรัพยากร ท่องเที่ยวด้าน ธรรมชาติ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค	โอกาส
1. ศูนย์ศึกษาพันธุ์ สัตว์น้ำ และ พรรณไม้เฉลิม พระเกียรติ	เป็นแหล่งเรียนรู้ด้าน นิเวศวิทยาและการ อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำและ พรรณไม้	ขาดป้ายนิเทศพันธุ์ไม้	ไม่มี	กำลังพัฒนาเป็น แหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศของ ชุมชน
2. ต้นพระศรีมหา โพธิ์	เป็นต้นพระศรีมหาโพธิ์ จากต้นเดิมที่ พระพุทธเจ้าประทับ ตรัสรู้	ขาดป้ายสื่อความหมาย	ฝูงนกพิราบบริเวณ ต้นโพธิ์อาจเป็น พาหะของโรค ไข้หวัดนก	กำลังพัฒนาให้ เป็นพุทธอุทยาน
3. ต้นปาล์มขวด	เป็นต้นไม้ที่สมเด็จพระ บรมโอรสาธิราชสยาม กุฎราชกุมารทรงปลูก เมื่อครั้งทรงพระเยาว์	ขาดป้ายสื่อความหมาย ไม่มีการให้ความสำคัญ	อยู่หน้าพระอุโบสถ ซึ่งกำลังบูรณะ การเข้าชมจึงไม่ สะดวก	ไม่มี
4 ศูนย์วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร	เป็นแหล่งเรียนรู้บนไฮ พันธุ์ไม้ไทยและการ จัดการสิ่งแวดล้อมด้วย ประติมากรรมรีไซเคิล	ขาดป้ายสื่อความหมาย	พื้นที่ติดกับเขต ก่อสร้างทำให้ สูญเสียทัศนียภาพ	กำลังพัฒนาเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่ สำคัญของเขต บางเขน
5. ต้นปีป (กาซะลอง)	เป็นต้นไม้ประจำ มหาวิทยาลัย	ขาดป้ายสื่อความหมาย	ไม่มี	ตั้งเป็นชื่อ ผลิตภัณฑ์เพื่อ ส่งเสริมการ ท่องเที่ยว
6. อุทยานเฉลิม พระเกียรติ	จัดแต่งด้วย ประติมากรรมรีไซเคิล	การตกแต่งมีรูปแบบ เดียวกับศูนย์วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวฯ	ไม่มี	ไม่มี

ตาราง 34 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยวด้านบริการ

ทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านธรรมชาติ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค	โอกาส
1.โรงแรมพระนคร แกรนด์วิว	เป็นแหล่งฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการโรงแรมและ การท่องเที่ยวของ นักศึกษา	ขาดอุปกรณ์การ รับประทานอาหาร ตะวันตกที่จะใช้ใน การจัดการเรียนการ สอน	การย้ายท่าอากาศยานนานาชาติทำ ให้นักท่องเที่ยวต่างชา ติลดจำนวนลง	พัฒนาเป็นที่พักที่ได้ มาตรฐานสำหรับ นักท่องเที่ยว โดย เน้นผู้มาสัมมนา หรือศึกษาดูงาน
2 ศูนย์ผลิตขนมอบ และขนมไทยดอกป๊อป	เป็นแหล่งผลิตงาน ฝีมือของนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ การอาหาร	บุคคลากรไม่ เพียงพอต่อการให้ ความรู้แก่ผู้สนใจ	สินค้าของศูนย์ราคา ค่อนข้างสูง	พัฒนาผลิตภัณฑ์ ของศูนย์ให้เป็น เอกลักษณ์ของ มหาวิทยาลัย

ตาราง 35 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยวด้านกิจกรรม

ทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค	โอกาส
1.ศูนย์วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	จัดกิจกรรมทาง วัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยและ ชุมชน	การจัดกิจกรรมยังไม่ ค่อยเป็นที่รู้จัก	พื้นที่ติดกับเขต ก่อสร้างทำให้การจัด กิจกรรมไม่สะดวก	จัดสร้างตลาดน้ำ นำเที่ยวโดยนักเรียน นักศึกษา
2.ฌาปนสถาน กองทัพอากาศ	ความมีชื่อเสียงด้าน การจัดพิธีกรรมแบบ ครบวงจร	เกิดความขัดแย้ง ด้านสิทธิประโยชน์	ไม่มี	พัฒนาเป็นแหล่ง เรียนรู้พิธีกรรม เกี่ยวกับการตาย

ตาราง 36 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของทรัพยากรท่องเที่ยวด้านมหกรรม

ทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านมหกรรม	จุดแข็ง	จุดอ่อน	อุปสรรค	โอกาส
งานเยือนแผ่นดินถิ่น บางเขน	สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ของเขต บางเขน	ขาดความต่อเนื่องใน การจัดให้เกิดเป็นงาน ประจำปี	การตอบรับจาก ประชาชนภายนอก ยังไม่ดีพอ	ส่งเสริมให้เป็น งานประจำปีของ เขตบางเขน

2. การกำหนดจุดศึกษา

ผู้วิจัยได้นำทรัพยากรท่องเที่ยวซึ่งได้วิเคราะห์ SWOT ไว้จำนวนทั้งสิ้น 18 รายการ มาคัดเลือกให้เหลือเพียงทรัพยากรที่มีความเหมาะสมในการนำมากำหนดจุดศึกษา โดยทรัพยากรที่มีจุดแข็งหรือโอกาสต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียกว่า “เด่นและเอื้อ” และมีจุดอ่อนหรืออุปสรรคไม่ชัดเจนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียกว่า “ด้อยแต่เอื้อ” จะได้รับการคัดเลือก ส่วนทรัพยากรที่มีจุดแข็งหรือโอกาสที่ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียกว่า “เด่นแต่ไม่เอื้อ” และทรัพยากรที่มีจุดอ่อนหรืออุปสรรคที่ชัดเจนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียกว่า “ด้อยและไม่เอื้อ” จะไม่ได้รับการคัดเลือก ดังตาราง 37

ตาราง 37 การคัดเลือกทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อกำหนดจุดศึกษา

พื้นที่	ทรัพยากรท่องเที่ยว	เลือก	ไม่เลือก	เหตุผลในการคัดเลือก
โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	1. อาคารสาธิต 1	/		เด่นและเอื้อ
	2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้ฯ	/		เด่นและเอื้อ
วัดพระศรีมหาธาตุวรมหา วิหาร	1. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ	/		ด้อยแต่เอื้อ
	2. พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ	/		เด่นและเอื้อ
	3. ต้นพระศรีมหาโพธิ์	/		เด่นและเอื้อ
	4. พระอุโบสถ		/	เด่นแต่ไม่เอื้อ
	5. ต้นปาล์มขวิด		/	ด้อยและไม่เอื้อ
	6. ฉาปนสถานกองทัพอากาศ		/	เด่นแต่ไม่เอื้อ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	1. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ฯ	/		เด่นและเอื้อ
	2. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย	/		เด่นและเอื้อ
	3. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ฯ		/	เด่นแต่ไม่เอื้อ
	4. พระราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 5	/		เด่นและเอื้อ
	5. หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ	/		เด่นและเอื้อ
	6. ศาลพระพิฆเนศวร		/	เด่นแต่ไม่เอื้อ
	7. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว	/		ด้อยแต่เอื้อ
	8. ศูนย์ผลิตขนมอบและขนมไทยดอกป๊อบ		/	ด้อยและไม่เอื้อ
	9. ต้นป๊อบ	/		ด้อยแต่เอื้อ
	10. อุทยานเฉลิมพระเกียรติ		/	ด้อยและไม่เอื้อ

จากตาราง 37 แสดงให้เห็นว่ามีทรัพยากรท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือกให้นำมากำหนดจุดศึกษาจำนวน 11 รายการ ได้แก่ อาคารสาธิต 1 ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงแรมพระนครแกรนด์วิว หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ และต้นป๊อป ซึ่งเมื่อนำมาจัดตามกลุ่มพื้นที่และเชื่อมโยงเส้นทางการเดินแล้วสามารถกำหนดจุดศึกษาได้ 5 จุดศึกษา ดังนี้

จุดศึกษาที่ 1 พื้นที่โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทรัพยากรท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา ได้แก่ อาคารสาธิต 1 และศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

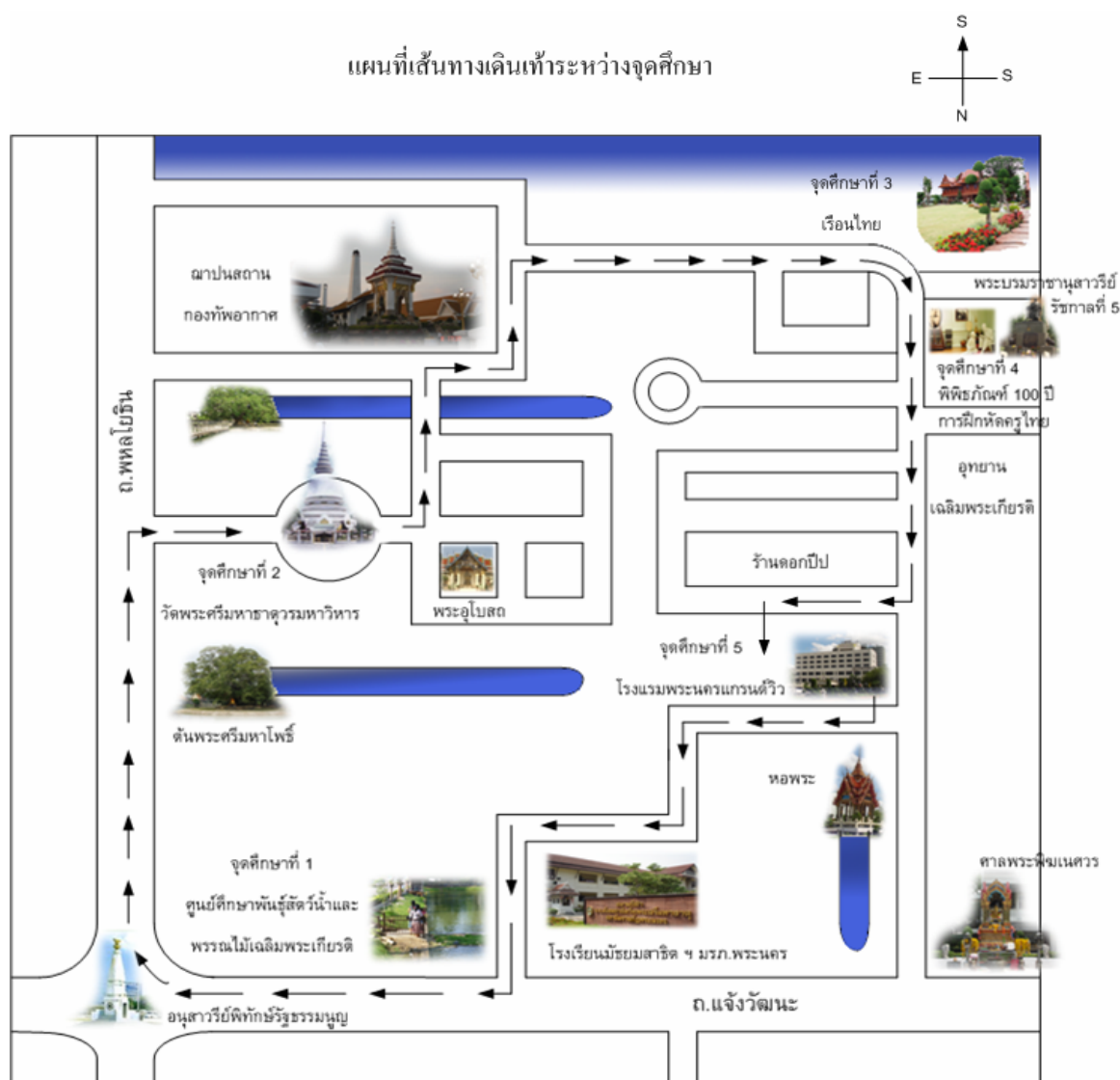
จุดศึกษาที่ 2 พื้นที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ทรัพยากรท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา ได้แก่ อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ และต้นพระศรีมหาโพธิ์

จุดศึกษาที่ 3 พื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทรัพยากรท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

จุดศึกษาที่ 4 พื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทรัพยากรท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา ได้แก่ พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย

จุดศึกษาที่ 5 พื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทรัพยากรท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา ได้แก่ โรงแรมพระนครแกรนด์วิว หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ และต้นป๊อป

ในการกำหนดเส้นทางการเดินนั้นให้เดินเวียนขวาจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้โดยไม่ย้อนเส้นทาง เริ่มจากจุดศึกษาที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผ่านไปตามถนนแจ้งวัฒนะทางทิศตะวันออก เลี้ยวขวาไปทางทิศใต้ผ่านอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญไปตามถนนพหลโยธินเข้าพื้นที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ซึ่งเป็นจุดศึกษาที่ 2 ผ่านพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ แล้วเลี้ยวซ้ายหน้าพระอุโบสถผ่านฌาปนสถานกองทัพอากาศ จากนั้นมุ่งตรงสู่พื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครทางทิศตะวันตกจนสุดถนนจะเห็นเรือนไทยอันเป็นที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นจุดศึกษาที่ 3 แล้วเดินย้อนขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทยและพระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นจุดศึกษาที่ 4 จนกระทั่งถึงจุดศึกษาที่ 5 โรงแรมพระนครแกรนด์วิว แล้วเลี้ยวขวากลับมายังจุดศึกษาที่ 1 รวมระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ดังแสดงตามแผนที่เส้นทางการเดินเท้า

ภาพประกอบ 28 เส้นทางเดินเท้าจากจุดศึกษาที่ 1 ถึงจุดศึกษาที่ 5

เมื่อกำหนดจุดศึกษาและเชื่อมโยงเส้นทางเดินเท้าแล้ว ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อจุดศึกษาเป็นภาษาไทยด้วยคำคล้องจองเพื่อให้จดจำได้ง่าย และตั้งชื่อภาษาอังกฤษที่สัมพันธ์กับชื่อภาษาไทยเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ดังนี้

- จุดศึกษาที่ 1 “สาธิตฯ พระนคร” (The Demonstration School of University)
- จุดศึกษาที่ 2 “อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย” (The Commemoration of Democracy)
- จุดศึกษาที่ 3 “ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า” (The Wisdom of Thais)
- จุดศึกษาที่ 4 “กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู” (The Century of Thai Teacher's Training)
- จุดศึกษาที่ 5 “โรงแรมหรรค์พระนคร” (The Hotel of University)

3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไป

เมื่อกำหนดจุดศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไปของกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำให้สอดคล้องกับทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง 5 จุดศึกษาและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว จุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไป มี 4 ข้อดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นบางเขน
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นบางเขน
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว
4. เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. การกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษา

เมื่อมีการกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปของกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำแล้ว จึงเป็นขั้นตอนของการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไปและเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเดียวกันทั้ง 5 จุดศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมไว้ 3 ประเภทดังนี้

1. การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มอบหมายให้นักเรียนทำงานกลุ่ม โดยการเขียนบทสนทนาการนำเที่ยวระหว่างมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวและนำบทสนทนานั้นมาฝึกพูดในจุดศึกษาที่กลุ่มได้รับมอบหมาย ซึ่งมุ่งหวังให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไปข้อ 3 และข้อ 4

2. การตอบคำถามคู่มือนำเที่ยว

เป็นกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคล โดยกำหนดให้นักเรียนศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษาจากคู่มือนำเที่ยวและป้ายสื่อความหมาย แล้วตอบคำถามท้ายบทในคู่มือนำเที่ยวเพื่อบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไปข้อ 1 และข้อ 2

3. การฟังบรรยายจากวิทยากรประจำจุดศึกษาและจัดบันทึก

เป็นกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคล โดยกำหนดให้นักเรียนจดบันทึกการฟังวิทยากรบรรยายประจำจุดศึกษาลงในบันทึกท้ายเล่มของคู่มือนำเที่ยว เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไปข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 4

5. การกำหนดรายละเอียดของรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษา

เมื่อกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ประเภทซึ่งแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวในแต่ละจุดศึกษา รายละเอียดในส่วนนี้ประกอบด้วย จุดประสงค์ของกิจกรรม เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลาของกิจกรรม และผู้ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งออกมาเป็นแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำ แยกตามจุดศึกษาทั้ง 5 จุดศึกษาดังนี้

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 1

เวลา 08.30 -09.00 น. (30 นาที)

ชื่อจุดศึกษา สาธิตฯ พระนคร (The Demonstration School of University)

แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา 1. อาคารสาธิต 1
2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

ตาราง 38 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 1

ประเภทของกิจกรรม/ ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
1. การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนกลุ่มที่ 1	1.1 สนทนาเกี่ยวกับอาคารสาธิต 1 และศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 ประวัติและลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารสาธิต 1 1.2 ประวัติและความสำคัญของศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	1.1 แนะนำอาคารสาธิต 1 1.2 นำชมศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ
2. การตอบคำถามประจำจุดศึกษาในคู่มือแนะนำ ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับอาคารสาธิต 1 เป็นภาษาอังกฤษได้ 2.2 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับพันธุ์สัตว์น้ำจัดและพรรณไม้เขตร้อนเป็นภาษาอังกฤษจากป้ายสื่อความหมายได้	2.1 ประวัติและลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารสาธิต 1 2.2 พันธุ์สัตว์น้ำจัดและพรรณไม้เขตร้อน	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำ 2.2 ชมอาคาร ให้อาหารปลา ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้ตามป้ายสื่อความหมาย 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร และจัดบันทึก ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน วิทยากร : อ.ภพรพรรณ กุลดั่ง	3.1 สรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นภาษาไทยได้	3.1 แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.1 ฟังบรรยายบริเวณระเบียงทางเดินริมสระน้ำ 3.2 จัดบันทึกทำคู่มือแนะนำ 3.3 เขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 2

เวลา 09.00 -10.00 น. (60 นาที)

ชื่อจุดศึกษา อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย (The Commemoration of Democracy)

แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา 1. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 2. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

ตาราง 39 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 2

ประเภทของกิจกรรม/ ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
1. การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนกลุ่มที่ 2	1.1 สนทนาเกี่ยวกับอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ เป็นภาษาอังกฤษได้ 1.2 สนทนาเกี่ยวกับวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 ประวัติและความสำคัญของอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 1.2 ประวัติและปูชนียสถานของวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	1.1 แนะนำอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 1.2 นำชมวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
2. การตอบคำถามประจำจุดศึกษาในคู่มือแนะนำเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญและวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 ประวัติและความสำคัญของอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 2.2 ประวัติและปูชนียสถานของวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 ชมอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ สักการะพระบรมสารีริกธาตุ 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา
3.การฟังบรรยายจากวิทยากรและจัดบันทึก ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน วิทยากร: อ. นราธิป แก้วทอง และ พระมหานิรุตต์ ฐิตสวโร	3.1 สรุปเกียรติประวัติรัฐบุรุษที่สำคัญของชาติโดยสังเขปเป็นภาษาไทยได้ 3.2 สรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดเป็นภาษาไทยได้	3.1 รัฐบุรุษที่สำคัญของชาติ 3.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในวัด	3.1 ฟังบรรยายภายในพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ 3.2 จัดบันทึกท้ายคู่มือแนะนำเที่ยว 3.3 เขียนสรุปเกียรติประวัติรัฐบุรุษที่สำคัญของชาติ 3.4 เขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัด

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 3

เวลา 10.00 -10.45 น. (45 นาที)

ชื่อจุดศึกษา ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า (The Wisdom of Thai)

แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ตาราง 40 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 3

ประเภทของกิจกรรม / ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
1. การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนกลุ่มที่ 3	1.1 สนทนาเกี่ยวกับศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 กิจกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยวของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	1.1 นำชมศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. การตอบคำถามประจำจุดศึกษาในคู่มือแนะนำเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 กิจกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยวของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 ชมเรือนไทย นิทรรศการศิลปะท้องถิ่น บางเขน ประติมากรรมรีไซเคิล น้ำตกจำลอง บอนไซ และภูมิทัศน์โดยรอบ 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน วิทยากร : อ.พรชัย ตามถิ่นไทย	3.1 บอกลักษณะของเรือนไทยภาคกลางเป็นภาษาไทยได้ 3.2 ยกตัวอย่างวิธีการรีไซเคิลขยะเป็นภาษาไทยได้	3.1 สถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลาง 3.2 ประติมากรรมรีไซเคิล	3.1 ฟังบรรยายบนเรือนไทย 3.2 จัดบันทึกทำคู่มือแนะนำเที่ยว 3.3 เขียนบรรยายลักษณะเรือนไทยภาคกลาง 3.4 เขียนตัวอย่างวิธีการรีไซเคิลขยะ

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 4

เวลา	10.45 -11.15 น. (30 นาที)
ชื่อจุดศึกษา	กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู (The Century of Teacher's Training)
แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา	1. พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 2. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย

ตาราง 41 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 4

ประเภทของกิจกรรม / ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
1. การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนกลุ่มที่ 4	1.1 สนทนาเกี่ยวกับพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทยเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการสถาปนาโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์	1.1 นำสัการะพระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 1.2 แนะนำพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย
2. การตอบคำถามประจำจุดศึกษาในคู่มือแนะนำเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทยเป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการสถาปนาโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 สัการะพระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวศึกษาประวัติการฝึกหัดครูไทยภายในพิพิธภัณฑ์ 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน วิทยากร : คุณปาราลี ตามถิ่นไทย	3.1 ลำดับเหตุการณ์การก่อกำเนิดโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นภาษาไทยได้	3.1 ประวัติการฝึกหัดครูไทย	3.1 ฟังบรรยายภายในพิพิธภัณฑ์ 3.2 จัดบันทึกทำคู่มือแนะนำเที่ยว 3.3 เติมข้อมูลเพื่อลำดับเหตุการณ์

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 5

เวลา 11.15-12.10 น. (55นาที)

ชื่อจุดศึกษา โรงแรมหรรุ่พระนคร (The Hotel of University)

แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา 1. โรงแรมพระนครแกรนด์วิวและสิ่งที่น่าสนใจบริเวณโรงแรม ได้แก่

1.1 หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ 1.2 ต้นป๊อบ

ตาราง 42 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 5

ประเภทของกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
1. การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนกลุ่มที่ 5	1.1 สนทนาเกี่ยวกับโรงแรมพระนครแกรนด์วิวหอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติและต้นป๊อบเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 การบริการด้านที่พักของโรงแรมพระนครแกรนด์วิว 1.2 ความสำคัญของหอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติและต้นป๊อบ	1.1 แนะนำโรงแรมพระนครแกรนด์วิว 1.2 นำชมหอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติและต้นป๊อบ
2. การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับโรงแรมพระนครแกรนด์วิว รวมทั้งสิ่งที่น่าสนใจบริเวณใกล้เคียงเป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 ความสำคัญของโรงแรมพระนครแกรนด์วิวหอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติและต้นป๊อบ	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 สักการะพระพุทธรูปปางปฐมเมตตาเฉลิมพระเกียรติ ชมนต้นป๊อบ และบริเวณด้านนอกโรงแรมพระนครแกรนด์วิว 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร ผู้ปฏิบัติกิจกรรม : นักเรียนทุกคน วิทยากร : อ.วิเชียร แดงสว่าง ผู้จัดการโรงแรม	3.1 บอกความสำคัญของแผนกบริการส่วนหน้าเป็นภาษาไทยได้ 3.2 บอกสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักเป็นภาษาอังกฤษได้ 3.2 ยกตัวอย่างวิธีการอนุรักษ์พลังงานภายในโรงแรมเป็นภาษาไทยได้	3.1 การบริการส่วนหน้า (Front Office) 3.2 การจัดการห้องพัก (Room Management) 3.3 การจัดการโรงแรมเชิงอนุรักษ์ (Green Hotel)	3.1 ฟังบรรยายที่ห้องโถงและห้องพัก 3.2 เยี่ยมชมส่วนต่าง ๆ ของโรงแรม 3.3 เขียนความสำคัญของแผนกบริการส่วนหน้า 3.4 เขียนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก 3.5 เขียนตัวอย่างการอนุรักษ์พลังงาน

ขั้นที่ 5 การสร้างเอกสารประกอบแผน

เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการสร้างแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่ เอกสารโครงการทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า คู่มือนำเที่ยว และแผนการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. เอกสารโครงการทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

ผู้วิจัยได้เขียนโครงการของประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า เป็นค่าตอบแทนวิทยากรบรรยายประจำจุดศึกษา จำนวน 3,600 บาท จัดกิจกรรม 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 วันที่ 15 กรกฎาคม 2551 ครั้งที่ 2 วันที่ 24 กรกฎาคม 2551 และครั้งที่ 3 วันที่ 1 สิงหาคม 2551

2. คู่มือนำเที่ยว

ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือนำเที่ยวสองภาษา คือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด A4 พับครึ่งเย็บเป็นเล่ม มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

ก. ส่วนนำ ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ กำหนดการเดินทาง แผนที่เส้นทางเดินเท้า และข้อมูลพื้นฐานของเขตบางเขต

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา เรียงลำดับตามเส้นทางเดินเท้าจากจุดศึกษาที่ 1 ถึงจุดศึกษาที่ 5

ค. ส่วนท้ายเล่ม ประกอบด้วย กิจกรรมนำความรู้ประจำจุดศึกษาและหน้าสำหรับการจดบันทึก ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษามีข้อคำถามจากส่วนเนื้อหาและการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากป้ายสื่อความหมายประจำจุดศึกษาให้นักเรียนเขียนตอบ

3. แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลา และการประเมินผลการเรียนรู้ ที่สอดคล้องและครอบคลุมแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า จำนวน 6 แผน ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนรวม 14 คาบ 6 สัปดาห์ ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย Before Traveling ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 คาบ รวม 8 คาบ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนก่อนจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า รายละเอียดมีดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง How to be a good tourist? มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อห้ามและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยว และไวยากรณ์เรื่อง ประโยคคำสั่ง (Imperative

Sentence) กิจกรรมการเรียนรู้คือ การอ่านผ่านพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และฝึกเขียนประโยคคำสั่งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เอกสารประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ แผ่นพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง Appropriate tourist behavior in different settings และใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง Polite Imperative in Tourist Attractions (Do's and Don't 's) ประเมินผลจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียนและการทำแบบฝึกหัด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง Are you ready to travel? มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ที่ใช้ในการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้คือ การอ่านเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น เอกสารประกอบการเรียนรู้ได้แก่ ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง Tourist Attractions Around School ประเมินผลโดยการนำเสนอความเข้าใจจากการอ่านหน้าชั้นเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Are you ready to travel? มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์เรื่องกรรมวาจก (Passive Voice) สำหรับการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้คือ การฝึกแต่งประโยคกรรมวาจก เอกสารประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือเรียน English for Tourism I ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียนหน้า 6

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Are you ready to be a tourist guide? มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของมัคคุเทศก์ สำนวนภาษาตามกระบวนการของการนำเที่ยวและการเขียนบทนำเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่ การชมวีดิทัศน์ตัวอย่างการนำเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ การศึกษาอุปประโยคและสำนวนภาษาในกระบวนการนำเที่ยว การฝึกแต่งประโยคในการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว และการเขียนบทนำเที่ยวของกลุ่ม สื่อและเอกสารการเรียนรู้ได้แก่ วีดิทัศน์การนำเที่ยว ใบกิจกรรมที่ 4 เรื่อง Bangkok's attractions และใบกิจกรรมที่ 5 เรื่อง A procedure of taking a tour ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัด

หน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย Taking an Ecotourism Walking Field Trip ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 จำนวน 4 คาบ รวม เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า มีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Taking an Ecotourism Walking Field Trip มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของท้องถิ่น การบูรณาการภาษาอังกฤษกับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาไทย และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่ การฟังบรรยายจากวิทยากร การศึกษาเรียนรู้ประจำจุดศึกษา และการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว สื่อและเอกสารการเรียนรู้ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา คู่มือนำ

เที่ยว และใบกิจกรรมที่ 6 ประเมินผลจากการตอบคำถามในคู่มือนำเที่ยวและประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษจากการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

หน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย The extreme experience ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 2 คาบ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสรุปบทเรียนหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า มีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง The extreme experience มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของกลุ่ม ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กิจกรรมการเรียนรู้คือ การพูดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สื่อและเอกสารการเรียนรู้ ได้แก่ เทปบันทึกภาพการแสดงบทบาทสมมติและใบกิจกรรมที่ 7 เรื่อง Group work discussion ประเมินผลจากการนำเสนอการอภิปราย

4.2 ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน

การวิจัยในส่วนนี้เป็นการนำแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ามาทดลองจัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ห้องเรียน แต่แต่ละครั้งห่างกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน(P-A-O-R) ได้แก่ ขั้นวางแผนก่อนจัดกิจกรรม(Plan) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม(Act) ขั้นสังเกตการณ์ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม(Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรม (Reflect) เมื่อจบการทดลองในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้นำปัญหาหรือข้อขัดข้องจากการปฏิบัติกิจกรรมตามแผน มาพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงแผนเพื่อใช้กับการทดลองในครั้งต่อไป การทดลองแต่ละครั้งมีช่วงเวลาการดำเนินงานตามตาราง 43

ตาราง 43 ระยะเวลาการดำเนินการทดลอง

ชั้น/วัน	มิถุนายน 2551		กรกฎาคม 2551				สิงหาคม 2551		
	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4	สัปดาห์ที่ 5	สัปดาห์ที่ 6	สัปดาห์ที่ 7	สัปดาห์ที่ 8	สัปดาห์ที่ 9
ม.4/1 อังคาร	จัดการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4				จัดกิจกรรม ตามแผนฯ 15 ก.ค. 51	สอบกลางภาค	สรุป กิจกรรม	สอบซ่อม กลางภาค	
ม.4/2 พฤหัสบดี	จัดการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4				หยุดวัน อาสาฬหบูชา 17 ก.ค. 51		จัดกิจกรรม ตามแผนฯ 31 ก.ค. 51	สรุป กิจกรรม	สอบซ่อม กลางภาค
ม.4/3 ศุกร์	จัดการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4				หยุดวัน เข้าพรรษา 18 ก.ค. 51		สอบซ่อม กลางภาค	จัดกิจกรรม ตามแผนฯ 8 ส.ค. 51	สรุป กิจกรรม

4.2.1 การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ซึ่งเป็นนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จำนวน 54 คน ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2551 ดำเนินการทดลองเพื่อพัฒนาแผนตามกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการวางแผน

ผู้วิจัยได้วางแผนด้านการใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ระหว่างเดือน มิถุนายน-สิงหาคม 2551 เป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์ (ปฏิบัติจริง 6 สัปดาห์) โดยสัปดาห์ที่ 1-4 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา และฝึกทักษะด้านไวยากรณ์ การอ่าน และการเขียน สัปดาห์ที่ 5 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้นอกชั้นเรียน โดยจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและฝึกทักษะการพูดจากประสบการณ์ตรง ส่วนสัปดาห์ที่ 6 ไม่มีการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากสอบกลางภาค และสิ้นสุดที่สัปดาห์ที่ 7 เป็นกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อสรุปผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนรายละเอียดตามตาราง 44

ตาราง 44 การวางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	แผนการจัดการ เรียนรู้ที่/เรื่อง	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/เอกสารการ เรียนรู้
1	17 มิ.ย. 51 10.20-12.10 น.	1. How to be a good tourist?	1. การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 2. Imperative Sentence	1. อ่านแผนพับ 2. เขียนประโยค Imperative	1. แผนพับ 2. ใบกิจกรรมที่ 1-2
2	24 มิ.ย. 51 10.20-12.10 น.	2. Are you ready to travel?	คำศัพท์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	อ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	ใบกิจกรรมที่ 3
3	1 ก.ค. 51 10.20-12.10 น.	3. Are you ready to travel?	Passive Voice	เขียนประโยค Passive Voice	หนังสือเรียน
4	8 ก.ค. 51 10.20-12.10 น.	4. Are you ready to be a tourist guide?	1. ลักษณะของมัคคุเทศก์ 2. ส่วนวนภาษาในการนำเที่ยว	1. ชมการนำเที่ยว 2. เขียนบทนำเที่ยวของกลุ่ม	1. วีดิทัศน์ 2. ใบกิจกรรมที่ 4-5
5	15 ก.ค. 51 08.30-12.10 น.	5. Taking an Ecotourism Walking Field Trip	ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและการจัดการสิ่งแวดล้อม จากสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า 1. แสดงบทบาทสมมุติ 2. ตอบคำถามคู่มือแนะนำเที่ยว 3. พังวิทยาการบรรยายและจัดบันทึก	1. แหล่งท่องเที่ยว 2. คู่มือแนะนำเที่ยว 3. ใบกิจกรรมที่ 6
7	22 ก.ค. 51 10.20-12.10 น.	6. The extreme experience	การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	การพูดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	1. เทปบันทึกภาพ 2. ใบกิจกรรมที่ 7

2. ขั้นตอนปฏิบัติ

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า แบ่งช่วงเวลาการปฏิบัติกิจกรรม เป็น 3 ระยะ คือ ขั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม ขั้นปฏิบัติระหว่างดำเนินกิจกรรม และขั้นปฏิบัติหลังจัดกิจกรรม

2.1 ขั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม

เป็นขั้นตอนของการประสานงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ดำเนินการในช่วง สัปดาห์ที่ 1-4 ดังนี้

1. การประสานงาน

ผู้วิจัยได้ออกจดหมายขอเข้าชมสถานที่และอนุเคราะห์วิทยากรไปยังผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และผู้จัดการโรงแรมพระนครแกรนด์วิว เพื่อขออนุญาตเข้าชมศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย และโรงแรมพระนครแกรนด์วิว

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนรวม 8 คาบ ซึ่งก่อนจัดการเรียนการสอนได้ทดสอบความรู้ก่อนจัดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน วัดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนให้ความสนใจอย่างดี

2.2 ขั้นปฏิบัติระหว่างดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ดำเนินการในช่วงสัปดาห์ที่ 5 ซึ่งกำหนดให้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ใช้เวลาการจัดกิจกรรมตามแผนเป็นเวลา 4 คาบ ตั้งแต่เวลา 08.00 – 12.10 น. ก่อนปฏิบัติกิจกรรมผู้วิจัยได้วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามเจตคติ และแจกอาหารว่างให้นักเรียนนำติดตัวไปรับประทานด้วย ส่วนระหว่างการเดินทางได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวของนักเรียนโดยใช้แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ซึ่งมีผู้ประเมินเป็นอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 4 คน เป็นอาจารย์ไทย 2 คน อาจารย์ชาวต่างชาติ 2 คน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

2.3 ขั้นปฏิบัติหลังจัดกิจกรรม

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ในช่วงสัปดาห์ที่ 6 ใช้เวลาจัดการเรียนการสอน 2 คาบ เพื่อสรุปการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านอกจากนี้ได้ดำเนินการทดสอบความรู้หลังจัดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้หลังเรียน วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามเจตคติ และสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

3. ขั้นสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกต ติดตาม และตรวจสอบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านในด้านการใช้เวลา การปฏิบัติกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม และสภาพการณ์โดยทั่วไป ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการไปพร้อมกับขั้นปฏิบัติกิจกรรม ผลการสังเกตมีดังนี้

3.1 การใช้เวลา

การจัดกิจกรรมตามแผนครั้งที่ 1 นี้กำหนดระยะเวลาไว้ 4 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที หรือคิดเป็นเวลา 3 ชั่วโมง 40 นาที แต่เมื่อปฏิบัติจริงใช้เวลาถึง 4 ชั่วโมง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการคลาดเคลื่อนของเวลาในแต่ละจุดศึกษา ดังแสดงตามตาราง 45

ตาราง 45 ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าน ครั้งที่ 1

จุดศึกษาที่ / ชื่อจุดศึกษา	เวลาตามแผน	รวมระยะ เวลาตาม แผน	เวลาที่ ปฏิบัติจริง	รวมระยะ เวลาที่ ปฏิบัติจริง
1. สถิติฯ พระนคร	08.30 – 09.00 น.	30 นาที	08.40 – 09.25 น.	45 นาที
2. อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย	09.00 – 10.00 น.	60 นาที	09.25 – 10.30 น.	65 นาที
3. ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า	10.00 – 10.45 น.	45 นาที	10.30 – 11.20 น.	50 นาที
4. กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู	10.45 – 11.15 น.	30 นาที	11.20 – 11.50 น.	30 นาที
5. โรงแรมหูกู่พระนคร	11.15 – 12.10 น.	55 นาที	11.50 – 12.30 น.	40 นาที
รวมเวลาตลอดกิจกรรม	08.30 – 12.10 น.	3.40 ชั่วโมง	08.30 – 12.30 น.	4 ชั่วโมง

จากตาราง 45 เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลารวมกิจกรรมเกินจากแผน 20 นาที เนื่องจากจุดศึกษาที่ 1 เริ่มปฏิบัติกิจกรรมช้าไป 10 นาที ระยะเวลาปฏิบัติจริงในจุดศึกษาที่ 1 จึงใช้เวลารวมเกินไป 15 นาที การคลาดเคลื่อนของการใช้เวลาในจุดศึกษาที่ 1 ส่งผลให้การใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมประจำจุดศึกษาอื่น ๆ ต้องคลาดเคลื่อน

3.2 การปฏิบัติกิจกรรม

การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษาทั้ง 3 กิจกรรม ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว การฟังบรรยายจากวิทยากร นั้นปฏิบัติได้ครบทุกจุดศึกษา แต่พบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดศึกษาตามตาราง 46

ตาราง 46 สภาพปัญหาของการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 1

จุดศึกษาที่ / ชื่อจุดศึกษา	สภาพปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้		
	การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว	การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	การฟังบรรยายจากวิทยากร
1. สถิติฯ พระนคร	ประเมินผลยากเพราะแยกไม่ออกระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยว	ไม่มี	ไม่มี
2. อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย	ประเมินผลยากเพราะแยกไม่ออกระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยว	ไม่มี	ไม่มี
3. ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า	ประเมินผลยากเพราะแยกไม่ออกระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยว	ไม่มี	ไม่มี
4. กว่าจะตรวราชการฝึกหัดครู	รีบเร่งเพราะเวลาไม่พอ	ไม่มี	วิทยากรไม่มั่นใจในการนำเสนอ
5. โรงแรมหูกู่พระนคร	รีบเร่งเพราะเวลาไม่พอ	ไม่มี	ไม่มี

จากตาราง 46 กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีปัญหามากที่สุดคือ การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว พบปัญหาในการประเมินด้านทักษะพิสัย เนื่องจากครูผู้ร่วมประเมินแยกไม่ออกระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยวเพราะทุกคนแต่งเครื่องแบบนักเรียน จึงต้องเสียเวลาในการรายงานตัวก่อนเริ่มปฏิบัติกิจกรรม ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมในจุดศึกษาที่ 4 และ 5 เป็นไปด้วยความรีบเร่งเพราะเวลาไม่พอ รองลงมาคือ ปัญหาวิทยากรบรรยายประจำจุดศึกษาที่ 4 เป็นเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑที่เข้ามารับผิดชอบงานใหม่ จึงขาดความมั่นใจการนำเสนอ

3.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม

ผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 54 คน ครูจำนวน 4 คน และวิทยากรจำนวน 5 คน ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ผลการสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมปรากฏตามตาราง 47

ตาราง 47 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 1

ผู้ปฏิบัติ	กิจกรรม	ผลการปฏิบัติ	ปัญหาและอุปสรรค
นักเรียน จำนวน 54 คน	การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว	นักเรียนทุกคนแสดงความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างเต็มความสามารถ	นักเรียนชักข้อบกพร่องหนึ่งรอบทำให้เสียเวลา
	การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	นักเรียนกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	นักเรียนบางคนทำคู่มือชำรุดและสูญหาย
	การฟังวิทยากรบรรยาย	นักเรียนฟังวิทยากรบรรยายอย่างตั้งใจ	ไม่พบปัญหาและอุปสรรค
	การเดินตามเส้นทาง	นักเรียนสนุกสนานกับการเดินตามเส้นทางที่กำหนด	สภาพอากาศร้อน ทำให้กระหายน้ำและเหนื่อยง่าย
ครู 4 คน 1. อ.อำนาจ ขาวเครือม่วง 2. อ.ชัยเดช นาคสะอาด 3. อ.Rudyl R. Lummaad 4. อ.Charade T.Balba	การประเมินการ แสดงบทบาท สมมติ	ครูประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน	ครูจำชื่อนักเรียนได้ไม่ครบ ทำให้เสียเวลาต้องรายงานตัวก่อนเริ่มการแสดงบทบาทสมมติ
วิทยากร 5 คน 1. อ.ภทพรพรรณ กุลด้วง 2. อ.พรชัย สุปิงคลัด 3. อ.นราธิป แก้วทอง 4. คุณฐิติรัฐ อันปรุง 5. อ.วิเชียร แดงสว่าง	การบรรยายให้ความรู้	วิทยากรบรรยายได้นำเสนอใจยกเว้นพิพจน์ภัยพิบัติการฝึกหัดครูไทยเนื่องจากเจ้าหน้าที่เพิ่งรับตำแหน่งแทนคนเก่าซึ่งลาออกไปจึงยังขาดความรู้และประสบการณ์	มีการเปลี่ยนวิทยากรดังนี้ 1. จุดศึกษาที่ 2 อ. นราธิป แก้วทอง และพระมหานิรุตต์ ฐิตสัโร เป็น อ.พรชัย สุปิงคลัด 2. จุดศึกษาที่ 3 อ.พรชัย ตามถิ่นไทย เป็น คุณฐิติรัฐ อันปรุง 3. จุดศึกษาที่ 4 คุณปาราลิ ตามถิ่นไทยเป็น คุณฐิติรัฐ อันปรุง

3.4 สภาพการณ์โดยทั่วไป

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 1 นี้ สถานการณ์ราบรื่น แต่สภาพอากาศร้อน มีแดดจัด ทำให้การเดินทางมีความเหน็ดเหนื่อย นอกจากนี้จุดศึกษาที่ 2 ยังมีเสียงอึกทึกจากรถยนต์บริเวณวงเวียนอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ และเสียงเครื่องจักรที่กำลังปรับภูมิทัศน์บริเวณวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารทำลายบรรยากาศของการท่องเที่ยว ส่วนจุดศึกษาที่ 5 การเข้าชมห้องพักของโรงแรมพระนครแกรนด์วิว นั้นติดขัดเล็กน้อยเนื่องจากในวันนั้นมีนักท่องเที่ยวเข้าพักเกือบทุกห้อง ทางโรงแรมสามารถเปิดให้เข้าชมได้เพียงห้องเดียว จึงเกิดความแออัด และเป็นไปอย่างรีบเร่ง เพราะเวลามีจำกัด

4. ขั้นตอนอันผล

ผู้วิจัยได้นำผลการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ามาทบทวนสภาพปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นโดยหารือกับคณะครูที่เข้าร่วมโครงการและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 เพื่อหาข้อสรุปในการพัฒนาแผน ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ด้านการใช้เวลา

การกำหนดระยะเวลาตลอดกิจกรรมและระยะเวลาการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละจุดศึกษามีความเหมาะสม ไม่จำเป็นต้องปรับระยะเวลา แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เวลาตลอดกิจกรรมเกินไป 20 นาทีนั้น เกิดจากการเริ่มปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่ตรงตามกำหนดเวลา เนื่องจากต้องเสียเวลาทำแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้อังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และชี้แจงการปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้นจึงควรนัดพบกันก่อนเริ่มกิจกรรมประมาณ 15 นาที หรือหลังจากเคารพธงชาติ โดยไม่ต้องรอให้ถึงเวลา 08.30 น.

2. ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดปัญหา คือ การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ซึ่งปัญหาไม่ได้เกิดจากผู้ปฏิบัติกิจกรรมแต่เกิดจากผู้ประเมินกิจกรรม เนื่องจากผู้ร่วมประเมินเป็นอาจารย์ชาวต่างประเทศและอาจารย์ใหม่ จึงจำชื่อนักเรียนได้ไม่ครบทุกคน ทำให้ยากที่จะแยกแยะว่าใครเป็นมัคคุเทศก์หรือนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องมีการรายงานตัวก่อนปฏิบัติกิจกรรมทำให้เสียเวลา เพื่อแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในครั้งต่อไป ควรมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำป้ายชื่อหรือบัตรมัคคุเทศก์ ประจำกลุ่มของตนไว้เพื่อความสะดวกในการประเมิน

3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติ

ปัญหาที่เกิดจากผู้ปฏิบัติกิจกรรมมีเพียงวิทยากร เนื่องจากวิทยากรที่เชิญไว้ไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ ผู้วิจัยได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าดังนี้

จุดศึกษาที่ 2 อาจารย์นราธิป แก้วทอง อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ รับผิดชอบเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับประวัติรัฐบุรุษภายในพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ไม่สามารถมาปฏิบัติภารกิจได้ เนื่องจากติดภารกิจฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการจัดการท่องเที่ยวที่มหาวิทยาลัยบริกัมยัง รัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา และพระมหานริุตต์ ฐิตสัโร ทำหน้าที่บรรยายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดนั้นติดภารกิจไปศึกษาดูงานด้านการจัดแสดงภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ประเทศอิตาลี เพื่อนำความรู้มาประยุกต์กับการจัดแสดงภาพพระมหาชนทที่บริเวณพระเจดีย์ศรีมหาธาตุของวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมอบหมายให้ อาจารย์พรชัย สุปิงคลัด อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์อีกท่านหนึ่งทำหน้าที่บรรยายแทนวิทยากรทั้ง 2 ท่าน

จุดศึกษาที่ 3 อาจารย์พรชัย ตามถิ่นไทย รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รับผิดชอบเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลาง และการจัดแต่งภูมิทัศน์ด้วยประติมากรรมรีไซเคิล แต่ติดภารกิจลาไปศึกษาต่อปริญญาเอก สำนักศิลปะและวัฒนธรรมจึงมอบหมายให้คุณฐิติรัฐ อันปรง เจ้าหน้าที่ดูแลพิพิธภัณฑสถานการฝึกหัดครูไทยนำชมสถานที่ แต่ไม่สามารถบรรยายให้ความรู้ได้ ระหว่างนั้นอาจารย์นราธิป แก้วทอง ซึ่งเสร็จจากภารกิจการฝึกอบรมภาษาอังกฤษพอดีจึงตามมาสมทบ ณ จุดศึกษาที่ 3 และได้รับความอนุเคราะห์ให้เป็นวิทยากรบรรยายแทนคุณฐิติรัฐ อันปรง

จุดศึกษาที่ 4 คุณปาราลี ตามถิ่นไทย เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานการฝึกหัดครูไทย รับผิดชอบเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการฝึกหัดครูไทย ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากลาออกจากตำแหน่งแล้ว สำนักศิลปะและวัฒนธรรมจึงมอบหมายให้คุณฐิติรัฐ อันปรง เจ้าหน้าที่ดูแลพิพิธภัณฑสถานการฝึกหัดครูไทยคนใหม่เป็นวิทยากร ซึ่งยังบรรยายให้ข้อมูลยังไม่ดีนัก ผู้วิจัยจึงเสริมข้อมูลในบางส่วนบ้าง

สำหรับการมอบหมายหน้าที่วิทยากรในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ผู้วิจัยได้ประสานงานวิทยากรท่านเดิมอีกครั้งเพื่อยืนยันความสะดวก ได้รับการยืนยัน 4 ท่าน คือ อาจารย์ภทรพรรณ กุลด้วง อาจารย์ยิวเชียร แดงสว่าง อาจารย์นราธิป แก้วทอง และคุณฐิติรัฐ อันปรง จึงกำหนดวิทยากรประจำจุดศึกษา ดังนี้

จุดศึกษาที่ 1 อาจารย์ภทรพรรณ กุลด้วง เช่นเดิม

จุดศึกษาที่ 2 จากอาจารย์พรชัย สุปิงคลัด กลับไปเป็น อาจารย์นราธิป แก้วทอง เช่นเดิมและทำหน้าที่บรรยายแทนพระมหานริุตต์ ฐิตสัโร

จุดศึกษาที่ 3 จากเดิมคุณฐิติรัฐ อันปรง เป็น อาจารย์นราธิป แก้วทอง

จุดศึกษาที่ 4 จากคุณปาราลี ตามถิ่นไทย เป็น คุณฐิติรัฐ อันปรง

จุดศึกษาที่ 5 อาจารย์ยิวเชียร แดงสว่าง เช่นเดิม

4. ด้านสภาพการณ์โดยทั่วไป

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดขึ้น เป็นปัจจัยภายนอกซึ่งไม่สามารถควบคุมได้แต่สามารถหลีกเลี่ยงได้ นั่นคือ สภาพอากาศที่ร้อนและเสียงอึกที่กจากยานพาหนะและการก่อสร้าง จึงมีการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหานี้ โดยให้นักเรียนเตรียมร่ม หมวก และน้ำดื่มติดตัวไปด้วย และหาจุดบรรยายที่ห่างไกลจากถนนและเขตก่อสร้างและที่มีเสียงดังรบกวน

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาในครั้งแรก นอกจากจะนำข้อสรุปจากแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมมาเป็นส่วนสำคัญในการปรับปรุงแผนแล้ว ผู้วิจัยยังพิจารณาผลการประเมินการจัดกิจกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความพึงพอใจ และผลกระทบต่องานแวดล้อม มาร่วมพิจารณาด้วย ซึ่งแม้จะไม่สามารถนำไปปรับปรุงแผนได้ทั้งหมด แต่เป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของแผน ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลและนำเสนอไว้ดังนี้

การประเมินผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 1

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านั้นครอบคลุมการประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

1.1 ด้านพุทธิพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม โดยการสอบวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ด้วยแบบทดสอบภาษาอังกฤษแบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นบางเขน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 22 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test แบบ dependent samples ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 48

ตาราง 48 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

N	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
54	12.13	3.13	17.28	2.30	-10.897*	53	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 48 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเป็น 12.13 และ 17.28 ตามลำดับ

1.2 ด้านจิตพิสัย

ผู้วิจัยได้วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า โดยใช้แบบสอบถามเจตคติแบบมาตรวัดของอัสสกุต์ (The Semantic Differential Scale) ที่เลือกใช้คำคุณศัพท์ที่แสดงความรู้สึกตรงกันข้ามกันมาแสดงเจตคติทั้งในทางบวกและทางลบ และทำการเปรียบเทียบเจตคติก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ t-test แบบ dependent samples ซึ่งได้แยกวิเคราะห์เจตคติออกเป็น 2 ด้าน คือ เจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ และเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 49

ตาราง 49 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

ความรู้สึก	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. สนุกสนาน-น่าเบื่อ	5.81	1.13	5.89	1.11	-0.353	53	0.725
2. คล่องแคล่ว-ติดขัด	4.89	1.22	5.00	1.27	-0.507	53	0.614
3. มั่นใจ-ลังเล	4.96	1.35	5.03	1.15	-0.340	53	0.735
4. ต้องการ-ต่อต้าน	5.81	1.26	5.98	1.17	-0.802	53	0.426
5. จำเป็น-ไร้ค่า	6.30	1.00	6.46	1.02	-0.852	53	0.398
6. เต็มใจ-ฝืนใจ	5.91	1.26	6.17	1.06	-1.345	53	0.184
7. สุขใจ-ทุกข์ใจ	5.85	1.04	5.85	1.14	0.000	53	1.000
รวม (เฉลี่ย)	5.65	1.18	5.77	1.13	-0.600	53	0.583

จากตาราง 49 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 50 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

ความรู้สึก	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		t	d.f.	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. จำเป็น-ไม่จำเป็น	6.54	0.72	6.70	0.57	-1.352	54	0.182
2. เกี่ยวข้อง-ขัดแย้ง	6.39	0.83	6.50	0.72	-0.685	54	0.496
3. เกิดประโยชน์-ไร้ค่า	6.65	0.65	6.67	0.67	-0.145	54	0.886
4. คู้มค่า-สิ้นเปลือง	6.33	0.89	6.39	0.97	-0.296	54	0.768
5. ง่าย-ยุ่งยาก	5.61	1.32	5.63	1.48	-0.064	54	0.949
6. ทันสมัย-ล้าหลัง	6.00	1.32	5.94	1.41	0.214	54	0.831
รวม (เฉลี่ย)	6.25	0.96	6.31	0.97	-0.388	54	0.685

จากตาราง 50 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไม่มีความแตกต่างกัน

1.3 ด้านทักษะพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวจากการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมินตามสภาพจริง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบประเมินบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์ ครอบคลุมความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ภาษา ด้านการสื่อความหมาย และด้านบุคลิกภาพ ชุดที่ 2 แบบประเมินบทบาทสมมติการเป็นนักท่องเที่ยว ครอบคลุมความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ภาษา ด้านการสอบถามหรือแสดงความคิดเห็น และด้านบุคลิกภาพ ซึ่งแบบประเมินทั้ง 2 ชุด มีคะแนนรวมทุกด้าน 15 คะแนนเท่ากัน กำหนดเกณฑ์การแปรค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน 12.51 – 15.00	มีความสามารถระดับ	ดีมาก
ช่วงคะแนน 10.51 – 12.50	มีความสามารถระดับ	ดี
ช่วงคะแนน 7.51 – 9.50	มีความสามารถระดับ	พอใช้
ช่วงคะแนน 5.00 - 7.50	มีความสามารถระดับ	ต้องปรับปรุง

ผลการศึกษาปรากฏดังตาราง 51

ตาราง 51 แสดงค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

บทบาท	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{X}$	เกณฑ์
มัคคุเทศก์	11.00	15.00	13.00	ดีมาก
นักท่องเที่ยว	11.00	14.00	12.44	ดี

จากตาราง 51 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ที่แสดงบทบาทสมมุติเป็นมัคคุเทศก์มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในระดับดีมาก ส่วนนักเรียนที่แสดงบทบาทสมมุติเป็นนักท่องเที่ยวมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในระดับดี

2. ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภายหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ซึ่งเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ 5 ระดับ วิเคราะห์ผลโดยการหาค่าเฉลี่ยรายข้อ กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง ดังนี้

- ช่วงคะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ น้อยที่สุด
 - ช่วงคะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ น้อย
 - ช่วงคะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ ปานกลาง
 - ช่วงคะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มาก
 - ช่วงคะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มากที่สุด
- ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 52

ตาราง 52 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม
ทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
รูปแบบกิจกรรม								
1. การเดินตามเส้นทาง	11.0	23.0	19.0	1.0	0.0	3.81	.78	มาก
2. การแสดงบทบาทมัคคุเทศก์	12.0	21.0	17.0	3.0	1.0	3.74	.94	มาก
3. การแสดงบทบาทนักท่องเที่ยว	14.0	25.0	13.0	2.0	0.0	3.94	.81	มาก
4. การบันทึกภาพกิจกรรมกลุ่ม	7.0	23.0	20.0	4.0	0.0	3.61	.81	มาก
5. การฟังวิทยากรบรรยาย	14.0	18.0	15.0	5.0	2.0	3.68	1.08	มาก
6. การจดบันทึกการฟังบรรยาย	4.0	15.0	25.0	8.0	2.0	3.20	.92	ปานกลาง
7. การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	3.0	16.0	24.0	10.0	1.0	3.19	.87	ปานกลาง
8. การเยี่ยมชมสถานที่	26.0	22.0	5.0	1.0	0.0	4.35	.73	มาก
9. การเขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	7.0	19.0	21.0	6.0	1.0	3.46	.92	ปานกลาง
สื่อการเรียนรู้								
1. คู่มือแนะนำเที่ยว	24.0	24.0	5.0	1.0	0.0	4.31	.72	มาก
2. วิทยากร	20.0	14.0	18.0	2.0	0.0	3.96	.93	มาก
3. ป้ายสื่อความหมาย	11.0	26.0	15.0	2.0	0.0	3.85	.79	มาก
แหล่งการเรียนรู้								
1. อาคารสาธิต 1	18.0	23.0	12.0	1.0	0.0	4.07	.80	มาก
2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	15.0	26.0	10.0	3.0	0.0	3.98	.83	มาก
3. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ	13.0	19.0	17.0	5.0	0.0	3.74	.93	มาก
4. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	21.0	25.0	8.0	0.0	0.0	4.24	.70	มาก
5. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	24.0	25.0	5.0	0.0	0.0	4.35	.65	มาก
6. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย	27.0	21.0	5.0	1.0	0.0	4.37	.73	มาก
7. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	18.0	18.0	17.0	1.0	0.0	3.98	.85	มาก
8. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว	17.0	17.0	12.0	5.0	3.0	3.74	1.16	มาก

ตาราง 52 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
องค์ประกอบอื่น ๆ								
1. ระยะเวลา	11.0	19.0	17.0	4.0	3.0	3.57	1.07	มาก
2. สภาพเส้นทาง	10.0	19.0	17.0	6.0	2.0	3.54	1.04	มาก
3. ระยะเวลา	11.0	24.0	15.0	2.0	2.0	3.74	.96	มาก
4. ค่าใช้จ่าย	18.0	19.0	15.0	1.0	1.0	3.96	.93	มาก
5. อาหารว่าง	13.0	20.0	18.0	3.0	0.0	3.80	.88	มาก
6. ความรู้ที่ได้รับ	23.0	26.0	5.0	0.0	0.0	4.33	.64	มาก
7. ประสบการณ์ที่ได้รับ	30.0	18.0	6.0	0.0	0.0	4.44	.69	มาก
8. ความสนุกสนาน	26.0	22.0	5.0	1.0	0.0	4.33	.80	มาก
9. ความปลอดภัย	21.0	21.0	8.0	3.0	1.0	4.07	.97	มาก
รวม (เฉลี่ย)	16.2	20.1	13.4	2.8	0.7	3.91	0.86	มาก

จากตาราง 52 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในระดับมาก ยกเว้นกิจกรรมการจดบันทึกการฟังบรรยาย การตอบคำถามในคู่มือนำเที่ยว และการเขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งทางบวกและทางลบ วิเคราะห์ผลจากค่าร้อยละและคะแนนเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน 1.00 - 3.00 หมายถึง ส่งผลกระทบในทางลบ

ช่วงคะแนน 3.01 - 4.00 หมายถึง ไม่มีผลกระทบ

ช่วงคะแนน 4.01 - 7.00 หมายถึง ส่งผลกระทบในทางบวก

มีประชาชนตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งนี้ จำนวน 10 คน ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 53 - 56

ตาราง 53 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการทดลองครั้งที่ 1

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	3	30.0
หญิง	7	70.0
รวม	10	100.0

จากตาราง 53 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.0

ตาราง 54 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจากการทดลองครั้งที่ 1

อายุ	ต่ำสุด	สูงสุด	$\bar{X}$
	20	49	30.80

จากตาราง 54 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 30.80 ปี

ตาราง 55 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการทดลองครั้งที่ 1

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักบวช	1	10.0
2. ครู	5	50.0
3. ค้าขาย	1	10.0
4. นักศึกษา	1	10.0
5. อื่น ๆ	2	20.0
รวม	10	100.0

จากตาราง 55 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากประกอบอาชีพครู คิดเป็นร้อยละ 50.0

ตาราง 56 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผลกระทบต่องuestต่อสิ่งแวดลอม
จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจากการทดลองครั้งที่ 1

รายการ	ระดับของผลกระทบ							$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	ทางบวก				ทางลบ					
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก			
1. ต้นไม้	2.0	0.0	0.0	7.0	1.0	0.0	0.0	4.50	1.35	บวก
2. ทางเดินเท้า	2.0	1.0	1.0	5.0	1.0	0.0	0.0	4.80	1.39	บวก
3. แหล่งน้ำ	0.0	2.0	5.0	0.0	3.0	0.0	0.0	4.15	1.01	บวก
4. มลภาวะ	2.0	0.0	0.0	6.0	2.0	0.0	0.0	4.40	1.42	บวก
5. สาธารณสมบัติ	2.0	4.0	1.0	2.0	1.0	0.0	0.0	5.40	1.35	บวก
6. อาคารสถานที่	3.0	2.0	1.0	3.0	1.0	0.0	0.0	5.30	1.49	บวก
7. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	5.0	3.0	1.0	1.0	0.0	0.0	0.0	6.20	1.03	บวก
8. วิถีชีวิตของคนในชุมชน	1.0	4.0	1.0	4.0	0.0	0.0	0.0	5.20	1.14	บวก
9. ความสะอาดของสถานที่	1.0	1.0	1.0	1.0	5.0	1.0	0.0	3.90	1.59	ไม่มี
10.ความสงบเงียบของสถานที่	0.0	1.0	2.0	2.0	2.0	2.0	0.0	3.70	1.34	ไม่มี
11. ความมีคุณค่าของสถานที่	7.0	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.70	.84	บวก
12. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่	7.0	2.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.60	.70	บวก
13. การใช้เส้นทางจราจร	2.0	1.0	1.0	4.0	1.0	1.0	0.0	4.60	1.65	บวก
14. รายได้ของคนในชุมชน	2.0	4.0	4.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.80	.78	บวก
รวม (เฉลี่ย)	2.6	2.0	1.4	2.5	1.2	0.3	0.0	5.09	1.22	บวก

จากตาราง 56 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนมากคิดว่ากิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าส่งผลดีต่อสิ่งแวดลอม โดยมีระดับความคิดเห็นในทางบวก ยกเว้นด้านความสะอาดและความสงบเงียบของสถานที่ที่ไม่มีผลกระทบต่องuestต่อสิ่งแวดลอม

4.2.2 การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ซึ่งเป็นนักเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ จำนวน 53 คน ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2551 ดำเนินการทดลองเพื่อพัฒนาแผนตามกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการวางแผน

ผู้วิจัยได้วางแผนด้านการใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ (ปฏิบัติจริง 6 สัปดาห์) สัปดาห์ที่ 1-4 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา และฝึกทักษะด้านไวยากรณ์ การอ่าน และการเขียน สัปดาห์ที่ 5 ไม่มีการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นวันหยุดเนื่องในวันอาสาฬหบูชา ส่วนสัปดาห์ที่ 6 ไม่มีการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากสอบกลางภาค สัปดาห์ที่ 7 จึงได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า และสัปดาห์ที่ 8 เป็นกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อสรุปผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนรายละเอียดตามตาราง 57

ตาราง 57 การวางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	แผนการจัดการ เรียนรู้ที่/เรื่อง	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/เอกสารการ เรียนรู้
1	19 มิ.ย. 51 10.20-12.10 น.	1. How to be a good tourist?	1. การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 2. Imperative Sentence	1. อ่านแผนพับ 2. เขียนประโยค Imperative	1. แผนพับ 2. ใบกิจกรรมที่ 1-2
2	26 มิ.ย. 51 10.20-12.10 น.	2. Are you ready to travel?	คำศัพท์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	อ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	ใบกิจกรรมที่ 3
3	3 ก.ค. 51 10.20-12.10 น.	3. Are you ready to travel?	Passive Voice	เขียนประโยค Passive Voice	หนังสือเรียน
4	10 ก.ค. 51 10.20-12.10 น.	4. Are you ready to be a tourist guide?	1. ลักษณะของมัคคุเทศก์ 2. ส่วนวนภาษาในการนำเที่ยว	1. ชมการนำเที่ยว 2. เขียนบทนำเที่ยวของกลุ่ม	1. วีดิทัศน์ 2. ใบกิจกรรมที่ 4-5
7	31 ก.ค. 51 08.30-12.10 น.	5. Taking an Ecotourism Walking Field Trip	ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและการจัดการสิ่งแวดล้อม จากสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า 1. แสดงบทบาทสมมุติ 2. ตอบคำถามคู่มือแนะนำเที่ยว 3. พังวิทยาการบรรยายและจัดบันทึก	1. แหล่งท่องเที่ยว 2. คู่มือแนะนำเที่ยว 3. ใบกิจกรรมที่ 6
8	7 ส.ค. 51 10.20-12.10 น.	6. The extreme experience	การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	การพูดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	1. เทปบันทึกภาพ 2. ใบกิจกรรมที่ 7

2. ขั้นตอนปฏิบัติ

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า แบ่งช่วงเวลากิจกรรมปฏิบัติกิจกรรม เป็น 3 ระยะ คือ ขั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม ขั้นปฏิบัติระหว่างดำเนินกิจกรรม และขั้นปฏิบัติหลังจัดกิจกรรม

2.1 ขั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม

เป็นขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการประสานงานวิทยากร ดำเนินการดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1-4 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนรวม 8 คาบ ซึ่งก่อนจัดการเรียนการสอนได้ทดสอบความรู้ก่อนจัดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนให้ความสนใจอย่างดี

2. การประสานงาน

ผู้วิจัยได้ประสานงานวิทยากร ได้แก่ อาจารย์ภทรพรรณ กุลด้วง อาจารย์นราธิป แก้วทอง อาจารย์วิโรจน์ แดงสว่าง และคุณฐิติรัฐ อันปรง เพื่อยืนยันการเป็นวิทยากรบรรยายในครั้งที่ 2 ได้รับการตอบรับการเข้าร่วมจากวิทยากรทุกท่าน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานอาจารย์ไปยังอาจารย์ผู้ร่วมการประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ได้รับการยืนยัน 2 ท่าน คือ Mr. Rudyl R.Lummaad และ Miss Charade T. Balba ส่วนอาจารย์ชัยเดช นาคสะอาด ติดภารกิจการสอนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

2.2 ขั้นปฏิบัติระหว่างดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ดำเนินการในช่วงสัปดาห์ที่ 7 ซึ่งกำหนดให้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ใช้เวลาการจัดกิจกรรมตามแผนเป็นเวลา 4 คาบ ตั้งแต่เวลา 08.30 – 12.10 น. ก่อนปฏิบัติกิจกรรมผู้วิจัยได้วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามเจตคติ ส่วนระหว่างการทำกิจกรรมได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวของนักเรียนโดยใช้แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ซึ่งมีอาจารย์ชาวต่างประเทศเข้าร่วมประเมิน จำนวน 2 คน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

2.3 ขั้นปฏิบัติหลังจัดกิจกรรม

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ในช่วงสัปดาห์ที่ 8 ใช้เวลาจัดการเรียนการสอน 2 คาบ เพื่อสรุปการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านอกจากนี้ได้ดำเนินการทดสอบความรู้หลังจัดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้หลังเรียน วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามเจตคติ และสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

3. ขั้นสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกต ติดตาม และตรวจสอบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านในด้านการใช้เวลา การปฏิบัติกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม และสภาพการณ์โดยทั่วไป ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการไปพร้อมกับขั้นปฏิบัติกิจกรรม ผลการสังเกตมีดังนี้

3.1 การใช้เวลา

การจัดกิจกรรมตามแผนครั้งที่ 1 นี้กำหนดระยะเวลาไว้ 4 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที หรือคิดเป็นเวลา 3 ชั่วโมง 40 นาที และเมื่อปฏิบัติจริงใช้เวลา 3 ชั่วโมง 30 นาที การใช้เวลาแต่ละจุดศึกษาเป็นไปตามแผน ดังแสดงตามตาราง 58

ตาราง 58 การใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 2

จุดศึกษา	เวลาตามแผน	ระยะ เวลา ตาม แผน	เวลาที่ ปฏิบัติจริง	ระยะ เวลาที่ ปฏิบัติ จริง
1. สถิติฯ พระนคร	08.30 – 09.00 น.	30 นาที	08.30 – 09.00 น.	30 นาที
2. อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย	09.00 – 10.00 น.	60 นาที	09.00 – 10.00 น.	60 นาที
3. ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า	10.00 – 10.45 น.	45 นาที	10.00 – 10.45 น.	45 นาที
4. กว่าจะตวพระราชพิธีพื้กหัดครู	10.45 – 11.15 น.	30 นาที	10.45 – 11.25 น.	40 นาที
5. โรงแรมหูกู่พระนคร	11.15 – 12.10 น.	55 นาที	11.25 – 12.00 น.	35 นาที
รวมเวลาตลอดกิจกรรม	08.30 – 12.10 น.	3.40 ชั่วโมง	08.30 – 12.00 น.	3.30 ชั่วโมง

จากตาราง 58 เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมคลาดเคลื่อนเพียงเล็กน้อย โดยจุดศึกษาที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นก่อนกำหนดเวลา 10 นาที ถือว่ารักษาเวลาเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

3.2 การปฏิบัติกิจกรรม

การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษาทั้ง 3 กิจกรรม ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว การฟังบรรยายจากวิทยากร นั้นปฏิบัติได้ครบทุกกิจกรรมและครบทุกจุดศึกษา พบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะจุดศึกษาที่ 4 ในส่วนของการฟังบรรยายจากวิทยากร ดังแสดงตามตาราง 59

ตาราง 59 สภาพปัญหาของการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 2

จุดศึกษาที่ / ชื่อจุดศึกษา	สภาพปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้		
	การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว	การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	การฟังบรรยายจากวิทยากร
1. สถิติฯ พระนคร	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
2. อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
3. ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
4. กว่าจะตรวระการฝึกหัดครู	ไม่มี	ไม่มี	การให้ข้อมูลของวิทยากรยังไม่เต็มที่
5. โรงแรมหรรษะพระนคร	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

จากตาราง 59 วิทยากรบรรยายประจำจุดศึกษาที่ 4 ยังคงบรรยายให้ข้อมูลยังไม่เต็มที่ที่นักเรียนจึงไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงช่วยเสริมข้อมูลบางส่วนในการบรรยาย

3.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม

ผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 53 คน ครูจำนวน 3 คน และวิทยากรจำนวน 4 คน ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ผลการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมมีตามตาราง 60

ตาราง 60 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 2

ผู้ปฏิบัติ	กิจกรรม	ผลการปฏิบัติ	ปัญหาและอุปสรรค
นักเรียน จำนวน 53 คน	การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว	นักเรียนทุกคนแสดงความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างเต็มความสามารถ	ไม่มี
	การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	นักเรียนกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	ไม่มี
	การฟังวิทยากรบรรยาย	นักเรียนฟังวิทยากรบรรยายอย่างตั้งใจ ยกเว้นจุดศึกษาที่ 4	การบรรยายของวิทยากรไม่น่าสนใจ
	การเดินตามเส้นทาง	นักเรียนสนุกสนานกับการเดินตามเส้นทางที่กำหนด	ไม่มี
ครู 3 คน 1. อ.อำนาจ ขาวเครือม่วง 3. อ.Rudyl R. Lummaad 4. อ.Charade T.Balba	การประเมินการ แสดงบทบาท สมมติ	ครูประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน	ขาดผู้ร่วมประเมินไป 1 คน
วิทยากร 4 คน 1. อ.ภทรพรรณ กุลด้วง 2. อ.นราธิป แก้วทอง 3. อ.วิเชียร แดงสว่าง 4. คุณฐิติรัฐ อันปรุง	การบรรยายให้ความรู้	วิทยากรบรรยายได้น่าสนใจ ยกเว้นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไทยที่วิทยากรยังขาดความมั่นใจ	ไม่มี

3.4 สภาพการณ์โดยทั่วไป

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 2 นี้ สถานการณ์ราบรื่นดีมาก สภาพอากาศดี ไม่ร้อน ทำให้นักเรียนสนุกกับการเดินเท้าและการปฏิบัติกิจกรรม บริเวณวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารมีกลุ่มนักเรียนระดับชั้นอนุบาลมาทัศนศึกษาแต่ไม่กระทบต่อการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนเพราะนักเรียนที่มาเป็นกลุ่มเล็กและการเข้าชมสถานที่แต่ละจุดไม่ชนกัน

4. ขั้นตอนผล

การกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 2 นี้ปฏิบัติได้ตามแผนที่ทั้งในด้านการใช้เวลา การปฏิบัติกิจกรรม และการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมีเพียงการบรรยายในจุดศึกษาที่ 4 เท่านั้นที่ทำให้การปฏิบัติกิจกรรมขาดความน่าสนใจ จากการประชุมกับคณะครูผู้ร่วมกิจกรรมและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ทำให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาสำหรับการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไปว่า ควรให้อาสาในการพัฒนาตนเองของวิทยาการ ไม่ควรเปลี่ยนคนใหม่ โดยการบรรยายนั้นให้ผู้วิจัยเป็นวิทยากรร่วม

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาในครั้งที่ 2 นี้ นอกจากจะนำข้อสรุปจากแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมมาเป็นส่วนสำคัญในการปรับปรุงแผนแล้ว ผู้วิจัยยังพิจารณาผลการประเมินการจัดกิจกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความพึงพอใจ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มาร่วมพิจารณาด้วย ซึ่งแม้จะไม่สามารถนำไปปรับปรุงแผนได้ทั้งหมด แต่เป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของแผน ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลและนำเสนอไว้ดังนี้

การประเมินผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 2

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 ด้านพุทธิพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม โดยการสอบวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ด้วยแบบทดสอบภาษาอังกฤษแบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นบางเขน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 22 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test แบบ dependent samples ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 61

ตาราง 61 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2

N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
53	7.64	3.49	14.17	3.43	-12.744*	52	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 61 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเป็น 7.64 และ 14.17 ตามลำดับ

1.2 ด้านจิตพิสัย

ผู้วิจัยได้วัดเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามเจตคติชุดเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 ผลปรากฏดังตาราง 62

ตาราง 62 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2

ความรู้สึก	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. สนุกสนาน-น่าเบื่อ	6.28	1.04	6.23	0.85	0.312	52	0.756
2. คล่องแคล่ว-ติดขัด	5.51	1.07	5.17	1.12	1.642	52	0.107
3. มั่นใจ-ลังเล	5.55	1.17	5.23	1.14	2.182*	52	0.034
4. ต้องการ-ต่อต้าน	5.98	1.08	6.19	0.98	-1.198	52	0.236
5. จำเป็น-ไร้ค่า	6.26	0.88	6.49	0.72	-1.518	52	0.135
6. เต็มใจ-ฝืนใจ	6.28	0.93	6.30	0.75	-0.121	52	0.904
7. สุขใจ-ทุกข์ใจ	6.23	1.10	6.21	0.79	0.113	52	0.911
รวม (เฉลี่ย)	6.01	1.04	5.97	0.91	0.202	52	0.440

จากตาราง 62 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 63 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังกิจกรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2

ความรู้สึก	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. จำเป็น-ไม่จำเป็น	6.49	0.91	6.20	0.79	1.819	53	0.075
2. เกี่ยวข้อง-ขัดแย้ง	6.23	0.97	6.73	0.68	-3.976*	53	0.000
3. เกิดประโยชน์-ไร้ค่า	6.68	0.47	6.42	0.84	2.132*	53	0.038
4. คุ่มค่า-สิ้นเปลือง	6.38	0.84	6.83	0.34	-3.901*	53	0.000
5. ง่าย-ยุ่งยาก	5.66	1.11	6.67	0.55	-5.944*	53	0.000
6. ทนสมัย-ล้าหลัง	6.00	1.14	6.32	0.93	-1.800	53	0.078
รวม (เฉลี่ย)	6.24	0.91	6.53	0.69	-1.945*	53	0.032

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 63 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ด้านทักษะพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวจากการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมินตามสภาพจริง ซึ่งมีหลักเกณฑ์การประเมินและการวิเคราะห์ผลเช่นเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 64

ตาราง 64 แสดงค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ 2

บทบาท	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{X}$	เกณฑ์
มัคคุเทศก์	10.00	14.00	12.11	ดี
นักท่องเที่ยว	9.00	13.00	11.47	ดี

จากตาราง 64 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในระดับดี

2. ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำกายหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจชุดเดียวกับการทดลองในครั้งที่ 1 ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 65

ตาราง 65 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม
ทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
รูปแบบกิจกรรม								
1. การเดินตามเส้นทาง	16.0	20.0	17.0	0.0	0.0	3.98	.80	มาก
2. การแสดงบทบาทผัดคู่เทศก์	16.0	22.0	14.0	1.0	0.0	4.00	.81	มาก
3. การแสดงบทบาทนักท่องเที่ยว	16.0	21.0	16.0	0.0	0.0	4.00	.78	มาก
4. การบันทึกภาพกิจกรรมกลุ่ม	17.0	22.0	14.0	0.0	0.0	4.06	.76	มาก
5. การฟังวิทยากรบรรยาย	22.0	18.0	9.0	1.0	3.0	4.04	1.09	มาก
6. การจดบันทึกการฟังบรรยาย	8.0	22.0	17.0	6.0	0.0	3.60	.92	มาก
7. การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	6.0	21.0	22.0	4.0	0.0	3.55	.80	มาก
8. การเยี่ยมชมสถานที่	31.0	12.0	7.0	1.0	2.0	4.30	1.03	มาก
9. การเขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	11.0	21.0	18.0	3.0	0.0	3.75	.85	มาก
สื่อการเรียนรู้								
1. คู่มือแนะนำเที่ยว	22.0	20.0	8.0	3.0	0.0	4.15	.89	มาก
2. วิทยากร	28.0	17.0	5.0	3.0	0.0	4.32	.87	มาก
3. ป้ายสื่อความหมาย	19.0	21.0	12.0	1.0	0.0	4.09	.81	มาก
แหล่งการเรียนรู้								
1. อาคารสาธิต 1	18.0	21.0	10.0	2.0	2.0	3.96	1.02	มาก
2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	17.0	26.0	5.0	1.0	3.0	4.04	1.02	มาก
3. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ	11.0	30.0	9.0	1.0	2.0	3.89	.89	มาก
4. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	28.0	21.0	2.0	2.0	0.0	4.38	.88	มาก
5. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	32.0	16.0	3.0	2.0	0.0	4.35	.65	มาก
6. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย	31.0	17.0	3.0	2.0	0.0	4.42	.91	มาก
7. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	23.0	23.0	5.0	2.0	0.0	4.22	.91	มาก
8. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว	1.0	22.0	27.0	3.0	0.0	4.21	.99	มาก

ตาราง 65 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
องค์ประกอบอื่น ๆ								
1. ระยะทาง	16.0	16.0	17.0	2.0	2.0	3.79	1.04	มาก
2. สภาพเส้นทาง	13.0	17.0	16.0	7.0	0.0	3.68	.99	มาก
3. ระยะเวลา	19.0	21.0	11.0	2.0	7.0	4.04	.96	มาก
4. ค่าใช้จ่าย	23.0	15.0	14.0	1.0	0.0	4.13	.88	มาก
5. อาหารว่าง	19.0	19.0	12.0	3.0	0.0	3.96	1.05	มาก
6. ความรู้ที่ได้รับ	24.0	22.0	5.0	2.0	0.0	4.25	.92	มาก
7. ประสบการณ์ที่ได้รับ	33.0	15.0	5.0	0.0	0.0	4.53	.67	มากที่สุด
8. ความสนุกสนาน	35.0	11.0	7.0	0.0	0.0	4.53	.72	มากที่สุด
9. ความปลอดภัย	28.0	20.0	5.0	0.0	0.0	4.43	.67	มาก
รวม (เฉลี่ย)	20.1	18.9	10.9	1.9	0.7	4.09	0.88	มาก

จากตาราง 65 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านประสบการณ์ที่ได้รับและความสนุกสนาน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3. ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษา ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 12 คน ผลการศึกษปรากฏตามตาราง 66 - 68

ตาราง 66 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	4	33.3
หญิง	8	66.7
รวม	12	100.0

จากตาราง 66 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.7

ตาราง 67 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

อายุ	ต่ำสุด	สูงสุด	$\bar{X}$
	23	61	37.16

จากตาราง 67 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 37.16 ปี

ตาราง 68 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักบวช	1	8.3
2. ครู	2	16.7
3. ค้าขาย	1	8.3
4. นักศึกษา	0	0.0
5. อื่น ๆ	8	66.7
รวม	12	100.0

จากตาราง 68 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในการสอบถาม

ตาราง 69 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

รายการ	ระดับของผลกระทบ							$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	ทางบวก				ทางลบ					
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก			
1. ต้นไม้	0.0	1.0	9.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.42	.79	บวก
2. ทางเดินเท้า	0.0	2.0	1.0	7.0	1.0	1.0	0.0	4.17	1.11	บวก
3. แหล่งน้ำ	0.0	1.0	1.0	9.0	1.0	0.0	0.0	4.17	.72	บวก
4. มลภาวะ	0.0	1.0	1.0	9.0	1.0	0.0	0.0	4.08	.90	บวก
5. สาธารณสมบัติ	1.0	0.0	0.0	8.0	9.0	1.0	0.0	3.92	1.16	บวก
6. อาคารสถานที่	1.0	0.0	3.0	8.0	0.0	0.0	0.0	4.50	.90	บวก
7. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	2.0	3.0	2.0	5.0	0.0	0.0	0.0	5.16	1.19	บวก
8. วิถีชีวิตของคนในชุมชน	2.0	2.0	3.0	4.0	1.0	0.0	0.0	5.00	1.28	บวก
9. ความสะอาดของสถานที่	1.0	1.0	0.0	5.0	3.0	1.0	1.0	3.75	1.60	ไม่มี
10.ความสงบ 										

จากตาราง 69 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนมากคิดว่ากิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีระดับความคิดเห็นในทางบวก ยกเว้นด้านความสะอาดที่ไม่ได้รับผลกระทบและความสงบของสถานที่ที่ได้รับผลกระทบในทางลบ

4.2.3 การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ซึ่งเป็นนักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาญี่ปุ่น จำนวน 47 คน จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า วันที่ 8 สิงหาคม 2551 ดำเนินการทดลองเพื่อพัฒนาแผนตามกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการวางแผน

ผู้วิจัยได้วางแผนด้านการใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า เป็นระยะเวลา 9 สัปดาห์ (ปฏิบัติจริง 6 สัปดาห์) สัปดาห์ที่ 1-4 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน สัปดาห์ที่ 5 ไม่มีการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นวันหยุดเนื่องในวันเข้าพรรษา ส่วนสัปดาห์ที่ 6 ไม่มีการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากสอบกลางภาค สัปดาห์ที่ 7 จัดดำเนินการสอบซ่อมกลางภาค กระทั่งสัปดาห์ที่ 8 จึงได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า และสรุปผลการจัดกิจกรรม ในสัปดาห์ที่ 9 รายละเอียดการจัดกิจกรรมตามตาราง 70

ตาราง 70 การวางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	แผนการจัดการ เรียนรู้ที่/เรื่อง	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/เอกสารการ เรียนรู้
1	20 มิ.ย. 51 10.20-12.10 น.	1. How to be a good tourist?	1. การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 2. Imperative Sentence	1. อ่านแผนพับ 2. เขียนประโยค Imperative	1. แผนพับ 2. ใบกิจกรรมที่ 1-2
2	27 มิ.ย. 51 10.20-12.10 น.	2. Are you ready to travel?	คำศัพท์เกี่ยวกับแหล่ง ท่องเที่ยวท้องถิ่น	อ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	ใบกิจกรรมที่ 3
3	4 ก.ค. 51 10.20-12.10 น.	3. Are you ready to travel?	Passive Voice	เขียนประโยค Passive Voice	หนังสือเรียน
4	11 ก.ค. 51 10.20-12.10 น.	4. Are you ready to be a tourist guide?	1. ลักษณะของมัคคุเทศก์ 2. จำนวนภาษาในการนำ เที่ยว	1. ชมการนำเที่ยว 2. เขียนบทนำเที่ยวของกลุ่ม	1. วีดิทัศน์ 2. ใบกิจกรรมที่ 4-5
8	8 ส.ค. 51 08.30-12.10 น.	5. Taking an Ecotourism Walking Field Trip	ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและการจัดการ สิ่งแวดล้อม จากสถานที่ ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า 1. แสดงบทบาทสมมุติฯ 2. ตอบคำถามคู่มือนำเที่ยว 3. ฟังวิทยากรบรรยายและจัดบันทึก	1. แหล่งท่องเที่ยว 2. คู่มือนำเที่ยว 3. ใบกิจกรรมที่ 6
9	15 ส.ค. 51 10.20-12.10 น.	6. The extreme experience	การแสดงความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ	การพูดแสดงความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ	1. เทปบันทึกภาพ 2. ใบกิจกรรมที่ 7

2. ชั้นปฏิบัติ

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า แบ่งช่วงเวลากิจกรรมปฏิบัติกิจกรรม เป็น 3 ระยะ คือ ชั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม ชั้นปฏิบัติระหว่างดำเนินกิจกรรม และชั้นปฏิบัติหลังจัดกิจกรรม

2.1 ชั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม

เป็นขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการประสานงานวิทยากร ดำเนินการดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนรวม 8 คาบ ซึ่งก่อนจัดการเรียนการสอนได้ทดสอบความรู้ก่อนจัดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนให้ความสนใจอย่างดี

2. การประสานงาน

ผู้วิจัยได้ประสานงานวิทยากรก่อนจัดกิจกรรม 1 สัปดาห์ ได้แก่ อาจารย์ภทรพรรณ กุลด้วง อาจารย์นราธิป แก้วทอง อาจารย์วิโรจน์ แดงสว่าง และคุณจุติรัฐ อันปรุง เพื่อยืนยันการเป็นวิทยากรบรรยายในครั้งที่ 3 ได้รับการตอบรับการเข้าร่วมจากวิทยากรทุกท่าน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานอาจารย์ไปยังอาจารย์ผู้ร่วมการประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ได้รับการยืนยัน 1 ท่าน คือ อาจารย์ชัยเดช นาคสะอาด ส่วน Mr. Rudy R.Lummaad และ Miss Charade T. Balba ติดภารกิจการสอนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ผู้วิจัยจึงประสานไปยัง อาจารย์ทุติยพร บุญลี และ Miss Michiyo Matsuoka ซึ่งเป็นอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเช่นเดียวกัน ได้รับการตอบรับที่จะเข้าร่วมการประเมินแทน

2.2 ชั้นปฏิบัติระหว่างดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ดำเนินการในช่วงสัปดาห์ที่ 8 ซึ่งกำหนดให้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ใช้เวลาการจัดกิจกรรมตามแผนเป็นเวลา 4 คาบ ตั้งแต่เวลา 08.00 – 12.10 น. ก่อนปฏิบัติกิจกรรมผู้วิจัยได้วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามเจตคติ ส่วนระหว่างการทำกิจกรรมได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวของนักเรียนโดยใช้แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ซึ่งมีผู้ร่วมประเมิน จำนวน 3 คน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

2.3 ขั้นปฏิบัติหลังจัดกิจกรรม

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ในช่วงสัปดาห์ที่ 9 ใช้เวลาจัดการเรียนการสอน 2 คาบ เพื่อสรุปการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านอกจากนี้ได้ดำเนินการทดสอบความรู้หลังจัดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้หลังเรียน วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยแบบสอบถามเจตคติ และสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

3. ขั้นสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกต ติดตาม และตรวจสอบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านในด้านการใช้เวลา การปฏิบัติกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม และสภาพการณ์โดยทั่วไป ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการไปพร้อมกับขั้นปฏิบัติกิจกรรม ผลการสังเกตมีดังนี้

3.1 การใช้เวลา

การจัดกิจกรรมตามแผนครั้งที่ 3 นี้กำหนดระยะเวลาไว้ 4 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที หรือคิดเป็นเวลา 3 ชั่วโมง 40 นาที แต่เมื่อปฏิบัติจริงใช้เวลาถึง 4 ชั่วโมงเท่ากับการจัดกิจกรรมในครั้งที่ 1 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการคลาดเคลื่อนของเวลาในจุดศึกษาที่ 2-4 ดังแสดงตามตาราง 71

ตาราง 71 การใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าน ครั้งที่ 3

จุดศึกษาที่ / ชื่อจุดศึกษา	เวลาตามแผน	ระยะ เวลา ตาม แผน	เวลาที่ ปฏิบัติจริง	ระยะ เวลาที่ ปฏิบัติ จริง
1. สมิติฯ พระนคร	08.30 – 09.00 น.	30 นาที	08.30 – 09.00 น.	30 นาที
2. อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย	09.00 – 10.00 น.	60 นาที	09.00 – 10.20 น.	80 นาที
3. ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า	10.00 – 10.45 น.	45 นาที	10.20 – 11.00 น.	40 นาที
4. กว่าจะตรวรัชการฝึกหัดครู	10.45 – 11.15 น.	30 นาที	11.00 – 11.50 น.	50 นาที
5. โรงแรมหรรษะพระนคร	11.15 – 12.10 น.	55 นาที	11.50 – 12.30 น.	30 นาที
รวมเวลาตลอดกิจกรรม	08.30 – 12.10 น.	3.40 ชั่วโมง	08.30 – 12.30 น.	4 ชั่วโมง

จากตาราง 71 เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลาเกินจากแผน 20 นาที เพราะจุดศึกษาที่ 2 ใช้เวลาเกินไป 20 นาที ส่งผลให้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมในจุดศึกษาที่ 3 - 5 เกิดความคลาดเคลื่อน

3.2 การปฏิบัติกิจกรรม

การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษาทั้ง 3 กิจกรรม ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว การฟังบรรยายจากวิทยากร นั้นปฏิบัติได้ครบทุกกิจกรรมและครบทุกจุดศึกษา แต่พบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดศึกษาตามตาราง 72

ตาราง 72 สภาพปัญหาของการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 3

จุดศึกษาที่ / ชื่อจุดศึกษา	สภาพปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้		
	การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว	การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	การฟังบรรยายจากวิทยากร
1. สถิติฯ พระนคร	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
2. อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย	ไม่มี	ใช้เวลานานเพราะต้องรอเข้าชม	ไม่มี
3. ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า	ไม่มี	ไม่มี	รีบเร่งเพราะมีนักเรียนกลุ่มอื่นเข้าชมสถานที่
4. กว่าจะตรวรัชการฝึกหัดครู	ไม่มี	รีบเร่งเพราะมีนักเรียนกลุ่มอื่นเข้าชมสถานที่	ผู้วิจัยบรรยายแทนวิทยากร
5. โรงแรมหรรษานุเคราะห์	รีบเร่งเพราะเวลาไม่พอ	รีบเร่งเพราะเวลาไม่พอ	เริ่มช้ากว่ากำหนด

จากตาราง 72 ปัญหาที่พบในการปฏิบัติกิจกรรม คือ จุดศึกษาที่ 2 เนื่องจากในวันนั้นมีกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ประมาณ 50 คน ที่ร่วมโครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์เขตบางเขนได้เข้ามาชมภายในพระเจดีย์ศรีมหาธาตุอยู่ก่อนแล้ว จึงต้องรอให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวออกจากพระเจดีย์ก่อนเพราะสถานที่คับแคบไม่สามารถเข้าชมได้ทั้งหมด ส่งผลให้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลภายในพระเจดีย์เพื่อตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยวนั้นเกิดความล่าช้า ส่วนจุดศึกษาที่ 3 การบรรยายของวิทยากรค่อนข้างกระชับและรีบเร่ง เพราะนักเรียนกลุ่มเดิมที่อบรมยุวมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์ ตามเข้ามาชมสถานที่ สืบเนื่องไปถึงจุดศึกษาที่ 4 ภายในพิพิธภัณฑ์จึงค่อนข้างแออัด วิทยากรไม่สามารถบรรยายได้ทั่วถึง ผู้วิจัยจึงรับหน้าที่บรรยายแทน ในขณะที่วิทยากรบรรยายให้กับนักเรียนที่อบรมยุวมัคคุเทศก์ ส่วนจุดศึกษาที่ 5 เวลาการปฏิบัติกิจกรรมเหลือน้อย จึงกระทบต่อทุกกิจกรรม

3.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม

ผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 54 คน ครูจำนวน 4 คน และวิทยากรจำนวน 4 คน ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ผลการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมมีตามตาราง 73

ตาราง 73 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ครั้งที่ 3

ผู้ปฏิบัติ	กิจกรรม	ผลการปฏิบัติ	ปัญหาและอุปสรรค
นักเรียน จำนวน 47คน	การแสดงบทบาทสมมติการเป็นมััคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว	นักเรียนทุกคนแสดงความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างเต็มความสามารถ	ไม่มี
	การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	นักเรียนกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	การค้นหาคำตอบในจุดศึกษาที่ 2 และ 4 ไม่สะดวก
	การฟังวิทยากรบรรยาย	นักเรียนฟังวิทยากรบรรยายอย่างตั้งใจ	ไม่มี
	การเดินตามเส้นทาง	นักเรียนสนุกสนานกับการเดินตามเส้นทางที่กำหนด	จุดศึกษาที่ 2-4 เดินชมไม่สะดวกเพราะคนเยอะ
ครู 4 คน 1. อ.อำนาจ ขาวเครือม่วง 2. อ.ชัยเดช นาคสะอาด 3. อ.ทศิตพร บุญลี 4. อ. Michiyo Mutsuoka	การประเมินการ แสดงบทบาท สมมติ	ครูประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน	ไม่มี
วิทยากร 4 คน 1. อ.ภทรพรรณ กุลด้วง 2. อ.นราธิป แก้วทอง 3. อ.วิเชียร แดงสว่าง 4. คุณจิรัฐ อ้นปรุ่ง	การบรรยายให้ความรู้	วิทยากรบรรยายได้น่าสนใจ จุดศึกษาที่ 2 บรรยายแบบยืดเวลา ส่วนจุดศึกษาที่ 3 บรรยายแบบกระชับเวลา จุดศึกษาที่ 4 เปลี่ยนวิทยากรกะทันหัน ให้ผู้วิจัยบรรยายแทน	วิทยากรประจำจุดศึกษาที่ 4 ไม่สามารถบรรยายได้ เพราะรับหน้าที่บรรยายให้กับกลุ่มยุวมัคคุเทศก์จากโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

3.4 สภาพการณ์โดยทั่วไป

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 3 นี้ สภาพอากาศดี การเดินทางจึงไม่ค่อยเหน็ดเหนื่อยมาก แม้สถานการณ์ในจุดศึกษาที่ 2-4 จะไม่ค่อยราบรื่นเพราะมีกลุ่มนักเรียนจากโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์เข้ามาท่องเที่ยวด้วย แต่กลับเป็นการสร้างบรรยากาศของการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ทำให้การจัดกิจกรรมในครั้งนี้คึกคัก สนุกสนานและมีชีวิตชีวา ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่นมีคุณค่าและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

4. ขั้นตอนผล

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 3 นี้ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามแผนยกเว้นการใช้เวลา ทั้งนี้สาเหตุของปัญหามาจากการเข้าชมสถานที่พร้อมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่สามารถแก้ปัญหาได้ จากการประชุมกับคณะครูผู้ร่วมกิจกรรมและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ทำให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาสำหรับการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไปว่า ควรประสานไปยังหน่วยงานที่ดูแลสถานที่ว่าในวันที่จะจัดกิจกรรมนั้นมีกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นเข้าชมสถานที่บ้างหรือไม่ หากมีต้องปรับเปลี่ยนเวลาไม่ให้ชนกัน เพื่อลดปัญหาความแออัดและวิทยากรก็สามารถบรรยายได้ทั่วถึงในเวลาที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาในครั้งที่ 3 นี้ นอกจากจะนำข้อสรุปจากแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมมาเป็นส่วนสำคัญในการปรับปรุงแผนแล้ว ผู้วิจัยยังพิจารณาผลการประเมินการจัดกิจกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความพึงพอใจ และผลกระทบต่องานสิ่งแวดล้อม มาร่วมพิจารณาด้วย ซึ่งแม้จะไม่สามารถนำไปปรับปรุงแผนได้ทั้งหมด แต่เป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของแผน ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลและนำเสนอไว้ดังนี้

การประเมินผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 3

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 ด้านพุทธิพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม โดยการสอบวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ด้วยแบบทดสอบภาษาอังกฤษแบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นบางชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 22 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test แบบ dependent samples ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 74

ตาราง 74 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

N	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
47	7.57	2.88	15.04	3.00	-13.241*	46	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 74 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเป็น 7.57 และ 15.04 ตามลำดับ

1.2 ด้านจิตพิสัย

ผู้วิจัยได้วัดเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามเจตคติชุดเดียวกับการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ผลปรากฏดังตาราง 75

ตาราง 75 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดกิจกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

ความรู้สึก	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. สนุกสนาน-น่าเบื่อ	5.83	1.15	6.34	1.07	-3.675*	46	0.001
2. คล่องแคล่ว-ติดขัด	4.85	1.30	5.77	1.20	-5.702*	46	0.000
3. มั่นใจ-ลังเล	4.85	1.35	5.85	0.96	-6.327*	46	0.000
4. ต้องการ-ต่อต้าน	5.55	1.28	6.25	1.13	-4.721*	46	0.000
5. จำเป็น-ไร้ค่า	6.29	0.88	6.51	0.85	-1.529	46	0.133
6. เต็มใจ-ฝืนใจ	5.94	1.11	6.40	1.08	-3.292*	46	0.002
7. สุขใจ-ทุกข์ใจ	5.83	1.27	6.38	1.13	-3.277*	46	0.002
รวม (เฉลี่ย)	5.59	1.19	6.21	1.06	-4.075*	46	0.020

* มีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .05

จากตาราง 75 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 76 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

ความรู้สึก	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	d.f.	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. จำเป็น-ไม่จำเป็น	6.53	0.75	6.66	0.56	-1.098	46	0.278
2. เกียวข้อง-ขัดแย้ง	6.28	0.80	6.60	0.58	-2.700*	46	0.010
3. เกิดประโยชน์-ไร้ค่า	6.53	0.69	6.89	0.31	-3.874*	46	0.000
4. คู้มค่า-สิ้นเปลือง	6.32	0.75	6.53	0.69	-1.608	46	0.115
5. ง่าย-ยุ่งยาก	5.11	1.60	5.85	1.14	-3.948*	46	0.000
6. ทันสมัย-ล้าหลัง	5.85	1.12	6.28	0.85	-2.523*	46	0.015
รวม (เฉลี่ย)	6.10	0.95	6.47	0.69	-2.625	46	0.070

จากตาราง 76 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4/3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไม่มีความแตกต่างกัน

1.3 ด้านทักษะพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวจากการแสดงบทบาท
สมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมินตามสภาพจริง ซึ่งมีหลักเกณฑ์การ
ประเมินและการวิเคราะห์ผลเช่นเดียวกับการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 77

ตาราง 77 แสดงค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์แ
นักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

บทบาท	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{X}$	เกณฑ์
มัคคุเทศก์	11.00	14.00	12.59	ดี
นักท่องเที่ยว	9.00	14.00	12.03	ดี

จากตาราง 77 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษ
เพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

2. ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ต่อการจัดกิจกรรมทัศน
ศึกษาเชิงนิเวศทางทำภายหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจชุดเดียวกับการ
ทดลองในทั้ง 2 ครั้ง ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 78

ตาราง 78 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม
ทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
รูปแบบกิจกรรม								
1. การเดินตามเส้นทาง	11.0	22.0	14.0	0.0	0.0	3.93	.73	มาก
2. การแสดงบทบาทมัคคุเทศก์	12.0	24.0	9.0	1.0	1.0	3.96	.85	มาก
3. การแสดงบทบาทนักท่องเที่ยว	12.0	19.0	15.0	1.0	0.0	3.89	.81	มาก
4. การบันทึกภาพกิจกรรมกลุ่ม	10.0	21.0	15.0	1.0	0.0	3.85	.77	มาก
5. การฟังวิทยากรบรรยาย	13.0	20.0	12.0	2.0	0.0	3.93	.84	มาก
6. การจัดบันทึกการฟังบรรยาย	7.0	17.0	17.0	3.0	3.0	3.47	1.03	ปานกลาง
7. การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	8.0	17.0	17.0	3.0	2.0	3.55	.99	มาก
8. การเยี่ยมชมสถานที่	25.0	17.0	5.0	0.0	0.0	4.42	.68	มาก
9. การเขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	14.0	21.0	9.0	2.0	1.0	3.96	.93	มาก
สื่อการเรียนรู้								
1. คู่มือแนะนำเที่ยว	21.0	17.0	7.0	2.0	0.0	4.21	.86	มาก
2. วิทยากร	22.0	18.0	7.0	0.0	0.0	4.32	.72	มาก
3. ป้ายสื่อความหมาย	19.0	18.0	10.0	0.0	0.0	4.19	.77	มาก
แหล่งการเรียนรู้								
1. อาคารสาธิต 1	18.0	19.0	9.0	1.0	0.0	4.14	.81	มาก
2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	21.0	17.0	8.0	1.0	0.0	4.23	.81	มาก
3. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ	10.0	21.0	11.0	4.0	1.0	3.74	.97	มาก
4. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	21.0	16.0	9.0	1.0	0.0	4.19	.90	มาก
5. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	30.0	12.0	4.0	1.0	0.0	4.51	.75	มากที่สุด
6. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย	26.0	19.0	2.0	0.0	0.0	4.51	.59	มากที่สุด
7. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	16.0	24.0	6.0	1.0	0.0	4.14	.81	มาก
8. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว	17.0	22.0	6.0	1.0	1.0	4.12	.88	มาก

ตาราง 78 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
องค์ประกอบอื่น ๆ								
1. ระยะทาง	11.0	25.0	10.0	1.0	0.0	3.98	.74	มาก
2. สภาพเส้นทาง	9.0	22.0	15.0	1.0	0.0	3.83	.76	มาก
3. ระยะเวลา	17.0	18.0	10.0	2.0	0.0	4.06	.87	มาก
4. ค่าใช้จ่าย	25.0	13.0	8.0	1.0	0.0	4.32	.84	มาก
5. อาหารว่าง	21.0	18.0	6.0	2.0	0.0	4.23	.84	มาก
6. ความรู้ที่ได้รับ	31.0	12.0	4.0	0.0	0.0	4.57	.65	มากที่สุด
7. ประสบการณ์ที่ได้รับ	34.0	10.0	3.0	0.0	0.0	4.65	.59	มากที่สุด
8. ความสนุกสนาน	31.0	12.0	3.0	1.0	0.0	4.55	.72	มากที่สุด
9. ความปลอดภัย	26.0	16.0	8.0	5.0	0.0	4.45	.69	มาก
รวม (เฉลี่ย)	18.6	17.6	8.9	1.3	0.3	4.13	0.80	มาก

จากตาราง 78 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย องค์ประกอบด้านความสนุกสนาน ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3. ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษา ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 คน ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 79 – 82

ตาราง 79 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 3

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	5	50.0
หญิง	5	50.0
รวม	10	100.0

จากตาราง 79 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0

ตาราง 80 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 3

อายุ	ต่ำสุด	สูงสุด	$\bar{X}$
	19	42	29.60

จากตาราง 80 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 29.60 ปี

ตาราง 81 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการทดลองครั้งที่ 3

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักบวช	2	20.0
2. ครู	3	30.0
3. ค้าขาย	1	10.0
4. นักศึกษา	3	30.0
5. อื่น ๆ	1	10.0
รวม	10	100.0

จากตาราง 81 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากประกอบอาชีพครูและเป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.0 เท่ากัน

ตาราง 82 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม
จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

รายการ	ระดับของผลกระทบ							$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	ทางบวก				ทางลบ					
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก			
1. ต้นไม้	2.0	1.0	0.0	5.0	2.0	0.0	0.0	4.60	1.50	บวก
2. ทางเดินเท้า	2.0	1.0	2.0	5.0	0.0	0.0	0.0	5.00	1.25	บวก
3. แหล่งน้ำ	1.0	1.0	0.0	5.0	3.0	0.0	0.0	4.20	1.32	บวก
4. มลภาวะ	2.0	0.0	0.0	6.0	2.0	0.0	0.0	4.40	1.43	บวก
5. สาธารณสมบัติ	1.0	2.0	1.0	2.0	4.0	0.0	0.0	4.40	1.50	บวก
6. อาคารสถานที่	2.0	1.0	0.0	4.0	3.0	0.0	0.0	4.50	1.58	บวก
7. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.0	3.0	0.0	4.0	0.0	0.0	0.0	5.50	1.35	บวก
8. วิถีชีวิตของคนในชุมชน	2.0	3.0	1.0	4.0	0.0	0.0	0.0	5.30	1.25	บวก
9. ความสะอาดของสถานที่	2.0	1.0	1.0	3.0	3.0	0.0	0.0	4.60	1.57	บวก
10.ความสงบเงียบของสถานที่	0.0	2.0	0.0	1.0	5.0	1.0	0.0	3.60	1.35	บวก
11. ความมีคุณค่าของสถานที่	3.0	5.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	5.70	1.49	บวก
12. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่	3.0	5.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	5.90	1.10	บวก
13. การใช้เส้นทางจราจร	1.0	1.0	0.0	8.0	0.0	0.0	0.0	4.50	1.08	บวก
14. รายได้ของคนในชุมชน	2.0	3.0	2.0	3.0	0.0	0.0	0.0	5.40	1.17	บวก
รวม (เฉลี่ย)	1.9	2.1	0.5	3.7	1.7	0.1	0.0	4.83	1.35	บวก

จากตาราง 82 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนมากคิดว่ากิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีระดับความคิดเห็นในทางบวก

4.3 ส่วนที่ 3 การประเมินผล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากประเมินการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าทั้ง 3 ครั้ง มาวิเคราะห์ผลในภาพรวม 3 ด้าน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความพึงพอใจ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินผลประสิทธิผลของแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าที่สร้างและพัฒนาขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ประกอบด้วยผลการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

1.1 ด้านพุทธิพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม โดยการสอบวัดความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียน จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 154 คน ด้วยแบบทดสอบภาษาอังกฤษแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นบางเขน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 22 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test แบบ dependent samples ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 83

ตาราง 83 ผลการศึกษาด้านพุทธิพิสัยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 3 ห้องเรียน

N	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
154	9.19	3.83	15.53	3.41	-20.776*	153	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 83 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเป็น 9.19 และ 15.53 ตามลำดับ

1.2 ด้านจิตพิสัย

ผู้วิจัยได้วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า โดยใช้แบบสอบถามเจตคติแบบมาตรวัดของอัสสุด (The Semantic Differential Scale) ที่เลือกใช้คำคุณศัพท์ที่แสดงความรู้สึกตรงกันข้ามกัน มาแสดงเจตคติทั้งในทางบวกและทางลบ และทำการเปรียบเทียบเจตคติก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้ t-test แบบ dependent samples ซึ่งได้แยกวิเคราะห์เจตคติออกเป็น 2 ด้าน คือ เจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ และเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 84

ตาราง 84 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน

ความรู้สึก	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	df	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. สนุกสนาน-น่าเบื่อ	5.97	1.11	6.15	1.01	-1.24	153	0.489
2. คล่องแคล่ว-ติดขัด	5.08	1.20	5.31	1.20	-1.52	153	0.241
3. มั่นใจ-ลังเล	5.12	1.29	5.37	1.08	-1.50	153	0.262
4. ต้องการ-ต่อต้าน	5.78	1.21	6.14	1.09	-2.24	153	0.215
5. จำเป็น-ไร้ค่า	6.28	0.92	6.49	0.86	-1.30	153	0.223
6. เต็มใจ-ฝืนใจ	6.04	1.10	6.29	0.96	-1.59	153	0.361
7. สุขใจ-ทุกข์ใจ	5.97	1.14	6.15	1.02	-1.055	153	0.638
รวม (เฉลี่ย)	5.75	1.14	5.99	1.03	-1.491	153	0.348

จากตาราง 84 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 85 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน

ความรู้สึก	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	d.f.	P-Value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. จำเป็น-ไม่จำเป็น	6.52	0.79	6.52	0.64	-0.210	153	0.178
2. เกียวข้อง-ขัดแย้ง	6.3	0.87	6.61	0.66	-2.454	153	0.169
3. เกิดประโยชน์-ไร้ค่า	6.62	0.60	6.66	0.61	-0.629	153	0.308
4. คุ่มค่า-สิ้นเปลือง	6.34	0.83	6.58	0.67	-1.935	153	0.294
5. ง่าย-ยุ่งยาก	5.46	1.34	6.05	1.06	-3.319	153	0.316
6. ทันสมัย-ล้าหลัง	5.95	1.19	6.18	1.06	-1.370	153	0.308
รวม (เฉลี่ย)	6.20	0.94	6.43	0.78	-1.653	153	0.262

จากตาราง 85 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไม่มีความแตกต่างกัน

1.3 ด้านทักษะพิสัย

ผู้วิจัยได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวจากการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมินตามสภาพจริง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบประเมินบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์ ครอบคลุมความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ภาษา ด้านการสื่อความหมาย และด้านบุคลิกภาพ ชุดที่ 2 แบบประเมินบทบาทสมมติการเป็นนักท่องเที่ยว ครอบคลุมความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ภาษา ด้านการสอบถามหรือแสดงความคิดเห็น และด้านบุคลิกภาพ ซึ่งแบบประเมินทั้ง 2 ชุด มีคะแนนรวมทุกด้าน 15 คะแนนเท่ากัน กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน 12.51 – 15.00	มีความสามารถระดับ	ดีมาก
ช่วงคะแนน 10.51 – 12.50	มีความสามารถระดับ	ดี
ช่วงคะแนน 7.51 – 9.50	มีความสามารถระดับ	พอใช้
ช่วงคะแนน 5.00 - 7.50	มีความสามารถระดับ	ต้องปรับปรุง

ผลการศึกษาปรากฏดังตาราง 86

ตาราง 86 แสดงค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนนการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน

บทบาท	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{X}$	เกณฑ์
มัคคุเทศก์	10.00	15.00	12.52	ดี
นักท่องเที่ยว	9.00	14.00	12.00	ดี

จากตาราง 86 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

2. ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน 1.00 -1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับ	น้อยที่สุด
ช่วงคะแนน 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับ	น้อย
ช่วงคะแนน 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับ	ปานกลาง
ช่วงคะแนน 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับ	มาก
ช่วงคะแนน 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับ	มากที่สุด

ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 87

ตาราง 87 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม
ทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจำนวน 3 ห้องเรียน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
รูปแบบกิจกรรม								
1. การเดินตามเส้นทาง	38.0	65.0	50.0	1.0	0.0	3.91	.77	มาก
2. การแสดงบทบาทมัคคุเทศก์	40.0	67.0	40.0	5.0	2.0	3.90	.87	มาก
3. การแสดงบทบาทนักท่องเที่ยว	42.0	65.0	44.0	3.0	0.0	3.95	.80	มาก
4. การบันทึกภาพกิจกรรมกลุ่ม	34.0	66.0	49.0	5.0	0.0	3.84	.80	มาก
5. การฟังวิทยากรบรรยาย	49.0	56.0	36.0	8.0	5.0	3.88	1.02	มาก
6. การจดบันทึกการฟังบรรยาย	19.0	54.0	59.0	17.0	5.0	3.42	.96	ปานกลาง
7. การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว	17.0	54.0	63.0	17.0	3.0	3.42	.89	ปานกลาง
8. การเยี่ยมชมสถานที่	82.0	51.0	17.0	2.0	2.0	4.36	1.83	มาก
9. การเขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	32.0	61.0	48.0	11.0	2.0	3.71	.92	มาก
สื่อการเรียนรู้								
1. คู่มือแนะนำเที่ยว	67.0	61.0	20.0	6.0	0.0	4.23	.82	มาก
2. วิทยากร	70.0	49.0	30.0	5.0	0.0	4.19	.86	มาก
3. ป้ายสื่อความหมาย	49.0	65.0	37.0	3.0	0.0	4.03	.80	มาก
แหล่งการเรียนรู้								
1. อาคารสาธิต 1	54.0	63.0	31.0	4.0	2.0	4.06	.88	มาก
2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	54.0	69.0	23.0	5.0	3.0	4.08	.90	มาก
3. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ	34.0	70.0	37.0	10.0	3.0	3.74	.93	มาก
4. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	70.0	62.0	19.0	3.0	0.0	4.27	.83	มาก
5. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	86.0	53.0	12.0	1.0	2.0	4.43	.77	มาก
6. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย	84.0	57.0	10.0	1.0	2.0	4.43	.76	มาก
7. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	57.0	65.0	28.0	1.0	3.0	4.11	.86	มาก
8. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว	56.0	66.0	18.0	7.0	7.0	4.01	1.04	มาก

ตาราง 87 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
องค์ประกอบอื่น ๆ								
1. ระยะทาง	38.0	60.0	44.0	7.0	5.0	3.77	.98	มาก
2. สภาพเส้นทาง	32.0	58.0	48.0	14.0	2.0	3.68	.95	มาก
3. ระยะเวลา	47.0	63.0	36.0	4.0	4.0	3.94	.94	มาก
4. ค่าใช้จ่าย	66.0	47.0	37.0	3.0	1.0	4.13	.89	มาก
5. อาหารว่าง	53.0	57.0	36.0	5.0	3.0	3.99	.94	มาก
6. ความรู้ที่ได้รับ	78.0	60.0	14.0	2.0	0.0	4.38	.76	มาก
7. ประสบการณ์ที่ได้รับ	97.0	43.0	14.0	0.0	0.0	4.54	.66	มากที่สุด
8. ความสนุกสนาน	92.0	45.0	15.0	1.0	1.0	4.47	.75	มาก
9. ความปลอดภัย	75.0	57.0	18.0	3.0	1.0	4.31	.80	มาก
รวม (เฉลี่ย)	55.6	56.8	32.2	5.3	2.0	4.04	0.90	มาก

จากตาราง 87 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านประสบการณ์ที่ได้รับ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมทัศนศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งทางบวกและทางลบ วิเคราะห์ผลจากค่าร้อยละและคะแนนเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน 1.00 - 3.00 หมายถึง ส่งผลกระทบในทางลบ

ช่วงคะแนน 3.01 - 4.00 หมายถึง ไม่มีผลกระทบ

ช่วงคะแนน 4.01 - 7.00 หมายถึง ส่งผลกระทบในทางบวก

มีประชาชนตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำทั้ง 3 ครั้ง รวม 32 คน ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 88 - 90

ตาราง 88 แสดงร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมจำนวน 3 ครั้ง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	12	37.5
หญิง	20	62.5
รวม	32	100.0

จากตาราง 88 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5

ตาราง 89 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมจำนวน 3 ครั้ง

อายุ	ต่ำสุด	สูงสุด	$\bar{X}$
	19	61	32.81

จากตาราง 89 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 32.81 ปี

ตาราง 90 แสดงร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดกิจกรรมจำนวน 3 ครั้ง

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักบวช	4	12.5
2. ครู	11	34.4
3. ค้าขาย	3	9.3
4. นักศึกษา	4	12.5
5. อื่น ๆ	10	31.3
รวม	32	100.0

จากตาราง 90 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพครู คิดเป็นร้อยละ 34.4

ตาราง 91 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม
จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจำนวน 3 ครั้ง

รายการ	ระดับของผลกระทบ							$\bar{X}$	S	เกณฑ์
	ทางบวก				ทางลบ					
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก			
1. ต้นไม้	4.0	3.0	1.0	21.0	3.0	0.0	0.0	4.50	1.19	บวก
2. ทางเดินเท้า	4.0	4.0	4.0	17.0	2.0	1.0	0.0	4.62	1.26	บวก
3. แหล่งน้ำ	1.0	4.0	1.0	19.0	7.0	0.0	0.0	4.15	1.01	บวก
4. มลภาวะ	4.0	1.0	1.0	21.0	4.0	1.0	0.0	4.28	1.22	บวก
5. สาธารณสมบัติ	4.0	3.0	2.0	12.0	7.0	1.0	0.0	4.53	1.44	บวก
6. อาคารสถานที่	6.0	3.0	4.0	15.0	14.0	0.0	0.0	4.75	1.34	บวก
7. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	10.0	9.0	3.0	10.0	0.0	0.0	0.0	5.59	1.24	บวก
8. วิถีชีวิตของคนในชุมชน	5.0	9.0	5.0	12.0	1.0	0.0	0.0	5.15	1.94	บวก
9. ความสะอาดของสถานที่	4.0	3.0	2.0	9.0	11.0	2.0	1.0	4.06	1.58	บวก
10.ความสงบเงียบของสถานที่	1.0	3.0	2.0	3.0	17.0	5.0	1.0	3.41	1.36	ไม่มี
11. ความมีคุณค่าของสถานที่	13.0	11.0	2.0	2.0	3.0	1.0	0.0	5.81	1.45	บวก
12. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่	11.0	13.0	4.0	4.0	0.0	0.0	0.0	5.96	1.00	บวก
13. การใช้เส้นทางจราจร	3.0	3.0	3.0	16.0	5.0	1.0	1.0	4.25	1.36	บวก
14. รายได้ของคนในชุมชน	8.0	8.0	10.0	6.0	0.0	0.0	0.0	5.53	1.14	บวก
รวม (เฉลี่ย)	5.6	5.5	3.1	11.9	5.3	0.9	0.2	4.76	1.32	บวก

จากตาราง 91 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนมากคิดว่ากิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีระดับความคิดเห็นในทางบวก และเป็นกิจกรรมที่ไม่มีผลกระทบต่อความสงบเงียบของสถานที่

4.4 ส่วนที่ 4 สรุปผลการพัฒนา

การพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าเป็นกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน(P-A-O-R) ได้แก่ ขั้นวางแผนก่อนจัดกิจกรรม(Plan) ขั้นปฏิบัติการ(Act) ขั้นสังเกตการณ์ระหว่างปฏิบัติการ (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect) โดยนำแผนกิจกรรมที่สร้างขึ้นมาทดลองจัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ห้องเรียน แต่ละครั้งห่างกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์ แล้วนำผลการปฏิบัติการมาพิจารณาปรับปรุงแผนในแต่ละครั้ง ผลการพัฒนาแผนทั้ง 3 ครั้งมีดังนี้

4.4.1 การพัฒนาแผนครั้งที่ 1

จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 54 คน ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2551 ในช่วงสัปดาห์ที่ 5 ของการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำผลการสังเกตการณ์ปฏิบัติการทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ามาทบทวนสภาพปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น โดยหารือกับคณะครูที่เข้าร่วมโครงการและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 เพื่อหาข้อสรุปในการพัฒนาแผน ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ด้านการใช้เวลา

การกำหนดระยะเวลาตลอดกิจกรรมและระยะเวลาการปฏิบัติการในแต่ละจุดศึกษามีความเหมาะสม ไม่มีการปรับระยะเวลา แต่กำหนดเวลานัดหมายก่อนเริ่มกิจกรรมประมาณ 15 นาที หรือหลังจากเคารพธงชาติโดยไม่ต้องรอให้ถึงเวลา 08.30 น. เพื่อทำแบบสอบถามเจตคติ และชี้แจงการปฏิบัติการ

2. ด้านการปฏิบัติการ

การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว มอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำป้ายชื่อหรือบัตรมัคคุเทศก์ ประจำกลุ่มของตนไว้เพื่อความสะดวกในการประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติ

มีการกำหนดวิทยากรประจำจุดศึกษาที่ 2-4 ใหม่ ดังนี้ จุดศึกษาที่ 2 -3 ได้แก่ อาจารย์นราธิป แก้วทอง และจุดศึกษาที่ 4 ได้แก่ คุณฐิติรัฐ อันปรง

4. ด้านสภาพการณ์โดยทั่วไป

สภาพอากาศที่ร้อน ให้นักเรียนเตรียมร่ม หมวก และน้ำดื่มติดตัวไปด้วย และการหลีกเลี่ยงมลภาวะทางเสียงให้หาจุดบรรยายที่ห่างไกลจากถนนและเขตก่อสร้างที่มีเสียงดังรบกวน

ในการพัฒนาแผนครั้งที่ 1 ได้วิเคราะห์ผลการประเมินประสิทธิภาพของแผนจากการประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านความพึงพอใจ และด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ครอบคลุมการประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

1.1 ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังปฏิบัติการไม่แตกต่างกัน

1.3 ด้านทักษะพิสัย นักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติเป็นมัคคุเทศก์มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดีมาก ส่วนนักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติเป็นนักท่องเที่ยวมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

2. ความพึงพอใจ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำในระดับมาก

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนท้องถิ่นมีระดับความคิดเห็นในทางบวก

4.1.2 การพัฒนาแผนครั้งที่ 2

จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 53 คน ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2551 ในช่วงสัปดาห์ที่ 7 ของการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำผลการสังเกตการปฏิบัติการทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำมาทบทวนสภาพปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นโดยหารือกับคณะครูที่เข้าร่วมโครงการและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 เพื่อหาข้อสรุปในการพัฒนาแผน ได้ข้อสรุปว่า การปฏิบัติการไม่เกิดปัญหา ปฏิบัติได้ตามแผน ทั้งด้านการใช้เวลา การปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติการ จึงไม่มีการปรับปรุงแผน

ในการพัฒนาแผนครั้งที่ 2 ได้วิเคราะห์ผลการประเมินประสิทธิภาพของแผนจากการประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านความพึงพอใจ และด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ครอบคลุมการประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

1.1 ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังปฏิบัติการไม่แตกต่างกัน แต่เจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังปฏิบัติการแตกต่างกัน

1.3 ด้านทักษะพิสัย นักเรียนที่แสดงบทบาทสมมุติทั้งที่เป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

2. ความพึงพอใจ

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในระดับมาก

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนท้องถิ่นมีระดับความคิดเห็นในทางบวก

4.1.3 การพัฒนาแผนครั้งที่ 3

จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 47 คน ในวันที่ 8 สิงหาคม 2551 อยู่ในช่วงสัปดาห์ที่ 8 ของการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำผลการสังเกตการปฏิบัติการทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ามาทบทวนสภาพปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นโดยประชุมกับคณะครูที่เข้าร่วมโครงการและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 เพื่อหาข้อสรุปในการพัฒนาแผน ได้ข้อสรุปว่า ไม่มีการปรับปรุงแผน เนื่องจากการปฏิบัติการเป็นไปตามแผน ยกเว้นด้านการใช้เวลาที่ล่าช้าในการเข้าชมสถานที่ในจุดศึกษาที่ 2-4 เพราะมีนักเรียนจากโรงเรียนอื่นมาทัศนศึกษาด้วย จึงกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาโดยการตรวจสอบเวลาการเข้าชมสถานที่กับหน่วยงานที่ดูแลสถานที่ก่อนเข้าชม

ในการพัฒนาแผนครั้งที่ 3 ได้วิเคราะห์ผลการประเมินประสิทธิภาพของแผนจากการประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านความพึงพอใจ และด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ครอบคลุมการประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

1.1 ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังปฏิบัติการแตกต่างกันส่วนเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังปฏิบัติการไม่แตกต่างกัน

1.3 ด้านทักษะพิสัย นักเรียนที่แสดงบทบาทสมมุติทั้งที่เป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

2. ความพึงพอใจ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในระดับมาก

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนท้องถิ่นมีระดับความคิดเห็นในทางบวก

จากการประเมินผลการจัดกิจกรรมทั้ง 3 ครั้ง สรุปผลการประเมินในภาพรวมดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังปฏิบัติการไม่แตกต่างกัน

1.3 ด้านทักษะพิสัย นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

2. ความพึงพอใจ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในระดับมาก

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าไม่เป็นกิจกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่กลับส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนมีคุณค่าและความสำคัญในการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

จากการประเมินผลการทดลอง 3 ครั้ง สรุปได้ว่า แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ามีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และสามารถชดเชยประสบการณ์ที่ขาดหายจากการเดินทางไปทัศนศึกษาไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย ได้สรุปผลอภิปราย และนำเสนอข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
3. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้อาศัยฐานความคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การทัศนศึกษา และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จึงกำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษาวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสร้างแผน ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน และ ส่วนที่ 3 การประเมินผล

ส่วนที่ 1 การสร้างแผน ดำเนินการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่การศึกษาแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การบูรณาการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษา และการวิเคราะห์หลักสูตร

ขั้นที่ 2 สำรวจพื้นที่และทรัพยากร ด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยใช้ตารางตรวจสอบทรัพยากร (Resource Audit) และการสัมภาษณ์ผู้นำหลัก (Key Informants)

ขั้นที่ 3 จัดอันดับศักยภาพทรัพยากร ด้วยการประเมินคุณสมบัติความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจ

ขั้นที่ 4 กำหนดแผน โดยการใช้วิเคราะห์ SWOT ทรัพยากรที่จัดอันดับเพื่อเลือกทรัพยากรมากำหนดจุดศึกษา ตั้งชื่อจุดศึกษา เชื่อมโยงเส้นทางการเดิน จากนั้นจึง กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษา และผู้ปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 5 สร้างเอกสารประกอบแผนกิจกรรม ได้แก่ เอกสารโครงการทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า คู่มือนำเที่ยวสองภาษา แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือวัดและประเมินผลกิจกรรม ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังเรียน แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า และแบบสอบถามความคิดเห็นผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน ดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan) กำหนดระยะเวลาในการทดลอง และกลุ่มในการทดลองโดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ห้องเรียนละ 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 10 คน กำหนดการทดลอง โดยจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 154 คน โดยทดลองห้องเรียนละ 1 ครั้ง รวม 3 ครั้ง ระยะเวลาห่างกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์

2. ขั้นปฏิบัติ (Action) แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ขั้นปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรม ประสานงานการเข้าชมสถานที่และเรียนเชิญวิทยากรจัดเตรียมเอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ทดสอบความรู้ก่อนเรียน จัดการเรียนรู้การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และวัดเจตคติของนักเรียนต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนจัดกิจกรรม

2.2 ขั้นปฏิบัติระหว่างดำเนินกิจกรรม จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าตามแผนประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว และสอบถามความคิดเห็นผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม

2.3 ขั้นปฏิบัติหลังจัดกิจกรรม ทดสอบความรู้หลังเรียน วัดเจตคติของนักเรียนต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังจัดกิจกรรม และสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

3. ขั้นสังเกต (Observation) ดำเนินการตรวจสอบปัญหา ข้อขัดข้องของการใช้เวลา การปฏิบัติกิจกรรม ผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และ สภาพการณ์โดยทั่วไป

4. ขั้นสะท้อนผล (Reflection) นำข้อมูลที่ได้จากการวัดความพึงพอใจ การประเมินผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม และการสังเกตไปวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแผนและทดลองในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 3 การประเมินผล

ดำเนินการไปพร้อมกับส่วนของการพัฒนาแผน ในขั้นปฏิบัติ (Action) ซึ่งมีการประเมินผล 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย 2) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า และ 3) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้สามารถสรุปผลการวิจัย ออกเป็น 3 ส่วน ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ส่วนที่ 1 การสร้างแผน

จากกระบวนการของการสร้างแผน สามารถกำหนดแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า ซึ่งประกอบด้วย 5 จุดศึกษา สรุปได้ ดังนี้

จุดศึกษาที่ 1 “สาธิตฯ พระนคร” ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้ ตลอดจนแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียน ณ อาคารสาธิต 1 และศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

จุดศึกษาที่ 2 “อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย” ศึกษาประวัติศาสตร์เหตุการณ์กบฏบวรเดชและรัฐบุรุษที่สำคัญของไทยในยุคแรกเริ่มประชาธิปไตย ณ บริเวณอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญและวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

จุดศึกษาที่ 3 “ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า” ศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลาง และการตกแต่งภูมิทัศน์ด้วยประติมากรรมรีไซเคิล ณ ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

จุดศึกษาที่ 4 “กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู” ศึกษาประวัติความเป็นมาของการฝึกหัดครูไทยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ณ พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทยและพระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

จุดศึกษาที่ 5 “โรงแรมหรรุค์พระนคร” ศึกษาการจัดการส่วนหน้า การจัดการห้องพัก และการจัดการโรงแรมเชิงอนุรักษ์ (Green Hotel) ณ อาคารฝึกประสบการณ์วิชาชีพพระนครแกรนด์วิว

ในแต่ละจุดศึกษา มีกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ประเภท ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว และการฟังวิทยากรบรรยาย

5.1.2 ส่วนที่ 2 การพัฒนาแผน

จากการทดลองจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจำนวน 3 ครั้ง สรุปประเด็นในการพัฒนาแผนได้ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 มีการปรับปรุงแผน 3 ด้านคือ

1. ด้านการใช้เวลา ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเวลาที่กำหนดไว้ตามแผน แต่ให้เพิ่มการกำหนดเวลานัดพบก่อนเริ่มกิจกรรมในจุดศึกษาที่ 1 อย่างน้อย 15 นาที เพื่อเตรียมความพร้อม
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรม แต่ปรับแก้รายละเอียดการปฏิบัติกิจกรรม คือ กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ให้จัดทำป้ายชื่อ หรือบัตรประจำตัวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งต่อผู้ประเมิน
3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติกิจกรรม มีการกำหนดวิทยากรบรรยายประจำจุดศึกษาที่ 2-4 ใหม่

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสภาพอากาศและความเหน็ดเหนื่อย โดยให้นักเรียนเตรียมหมวกหรือร่มเพื่อป้องกันความร้อนและฝนตก เตรียมน้ำดื่มติดตัวไประหว่างเดินทาง

การทดลองครั้งที่ 2 จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ไม่มีการปรับปรุงแผน

การทดลองครั้งที่ 3 จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ไม่มีการปรับปรุงแผน แต่มีข้อเสนอแนะในการเข้าชมสถานที่ว่า ไม่ควรเข้าชมเป็นกลุ่มใหญ่เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ต้องประสานผู้ดูแลสถานที่ให้แน่ชัดว่ามีกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้าชมในเวลาเดียวกันหรือไม่ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความแออัดและวิทยากรสามารถบรรยายได้ทั่วถึงในเวลาที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน

5.1.3 ส่วนที่ 3 การประเมินผล

การประเมินผลการจัดกิจกรรมตามแผนแบ่งออกเป็น 3 ด้านสรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านทักษะพิสัย นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

1.3 ด้านเจตคติ นักเรียนมีเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

2. ด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3. ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว

จากการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบการสร้างแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า พบว่าทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การจัดกิจกรรมมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวด้านบริการ

ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ได้แก่ อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งสามารถใช้เป็นแหล่งการจัดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้ เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของศาสตราจารย์นายแพทย์ ประเวศ วะสี (2548: 34-40) ที่กล่าวว่า “การจัดการความรู้” คือรูปธรรมของการเคารพความรู้ในตัวคน ความรู้ในตัวคนได้มาจากวิถีชีวิต จึงสอดคล้องและมีประโยชน์ต่อชีวิตและวิถีชีวิตร่วมกัน เป็น “ความรู้เชิงวัฒนธรรม” และทรัพยากรด้านธรรมชาติ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ เนื่องจากเป็นสถานที่พักผ่อนเชิงนิเวศและเป็นแหล่งบูรณาการการเรียนรู้ทางธรรมชาติโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและทำให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. 2538: ออนไลน์) ส่วนทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ พระนครแกรนด์วิว ซึ่งนอกจากจะเป็นโรงแรมที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั่วไปแล้ว ยังให้บริการด้านการศึกษาในการเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครอีกด้วย นับเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งสอดคล้องกับที่เฟาท์ (Pfouts.2003: 56-63) ได้เสนอความคิดเห็นว่า วิธีการที่ดีที่สุดในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและสังคมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กก็คือการเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง

5.2.2 แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

จากการพัฒนาแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยการนำแผนไปทดลองจัดกิจกรรมจำนวน 3 ครั้ง กล่าวได้ว่าแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถชดเชยการขาดโอกาสในการเดินทางไปทัศนศึกษาออกสถานที่ไกล ๆ ได้ เพราะการเดินทางเป็นกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับคำกล่าวของฮอลโลเวย์ (Holloway.2002: 160) ที่ว่าการเดินทางด้วยเท้าเป็นรูปแบบที่เก่าแก่ที่สุดแต่กลับได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ทั้งนี้กิจกรรมการเดินทางด้วยเท้ายังเป็นการรณรงค์ให้ลดการใช้รถยนต์ซึ่งเป็นตัวการสำคัญในการก่อ

มลพิษทางอากาศและสภาวะโลกร้อน กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจึงมีความเหมาะสมกับการปลูกฝังจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน และควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้การเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกศสุดา สลธิธิสันติสุข (2548: 22-23) เรื่องบทบาทสถาบันการศึกษากับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยให้ข้อเสนอแนะว่าการศึกษาในระบบ ควรมีการสร้างการเรียนรู้ในท้องถิ่นแต่ละระดับที่ผสมผสานความรู้เข้ากับความรู้ท้องถิ่นอย่างมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ หนุนเสริมการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยระดับประถม ควรสร้างจิตสำนึกและความรักท้องถิ่น ระดับมัธยม ควรส่งเสริมให้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง ระดับอาชีวะ เรียนรู้จิตสำนึกการบริการ ระดับมหาวิทยาลัย ปริญาตรีควรเรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวกับชุมชน ปริญาโทควรเรียนรู้จากการทำงานวิจัยกับชุมชน ถึงปริญาเอกควรเป็นเรื่องการวิจัยและพัฒนา

เมื่อวิเคราะห์ถึงเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจะเห็นว่า มีลักษณะการบูรณาการการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม บูรณาการเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ บูรณาการเนื้อหาด้านชีววิทยา และสิ่งแวดล้อมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี บูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงแรมเชิงอนุรักษ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา บูรณาการกิจกรรมการเดินทางเพื่อสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ บูรณาการกิจกรรมการบันทึกภาพและการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บูรณาการกิจกรรมการจดบันทึกการฟังวิทยากรบรรยาย การอ่านและตอบคำถามในคู่มือนำเที่ยว และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ บูรณาการกิจกรรมการอ่านและตอบคำถามในคู่มือนำเที่ยว และกิจกรรมการฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษในการท่องเที่ยวผ่านการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว ลักษณะดังกล่าวนี้จึงเป็นการบูรณาการการเรียนรู้รูปแบบ webbed ซึ่งโฟการ์ตี (Fogarty. 2002: 58-69) ได้กล่าวว่า เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพราะสามารถบูรณาการเนื้อหาสาระได้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็สามารถบูรณาการได้หลายอย่าง ทั้งวิธีการสอน เทคนิค ทักษะ และสื่อการเรียนการสอน มีสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริงและทำให้นักเรียนเห็นความหมายของการเรียนรู้มากที่สุด

5.2.3 ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

5.2.3.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5.2.3.1.1 ด้านพุทธิพิสัย

จากการทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 3 ครั้ง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ามีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติ ศรีปัดดา (2544: 83-92) ที่ได้ศึกษาแผนปฏิบัติการสื่อความหมายธรรมชาติและโบราณคดี ประจำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล พบว่าแผนปฏิบัติการดังกล่าวทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในขณะเดียวกันก็สามารถอธิบายได้ด้วยผลงานวิจัยของสร้อยทิพย์ สมัครเขตรการณ (2543: 97-106) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือศึกษาธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประจำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว พบว่าเมื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มือศึกษาธรรมชาตินักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของรติกร สุขเจริญ (2547: 56-61) เกี่ยวกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการปฏิบัติค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีวงศ์ จ.ภูเก็ต พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการปฏิบัติกิจกรรมค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่หากมีการวางแผนไว้อย่างดีแล้ว การจัดการเรียนรู้ย่อมเกิดประสิทธิผล

5.2.3.1.2 ด้านจิตพิสัย

ผลการศึกษาเจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าพบว่าเจตคติก่อนและหลังการปฏิบัติกิจกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของตุลย์ ทรงไตรย์ (2549: 135-150) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเขาพระเจดีย์ พบว่านักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมการเดินป่าศึกษาธรรมชาติมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก ต้องใช้เวลานานซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การพัฒนาคุณภาพของนักท่องเที่ยวเป็นเรื่องยากและใช้เวลานาน แต่จะเป็นการพัฒนาที่หวังผลได้ในระยะยาวโดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน (กระทรวงศึกษาธิการ.2545: 1) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเจตคติทั้งก่อนและหลังปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 3 ห้องเรียนพบว่า มีค่าเฉลี่ยเจตคติในทางดี หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นคุณค่าและสำคัญ รวมทั้งตระหนักถึงประโยชน์ของการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ดังนั้นเจตคติทั้งก่อนและหลัง

ปฏิบัติกิจกรรมจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเจตคติของนักเรียนจะเปลี่ยนไปในทางลบ แต่กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท่าเป็นการช่วยเน้นย้ำและปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้ฝังรากลึกลงไป ดังคำกล่าวของรุจรินัน พรหมศิริ (2540: 73-80) ที่ว่าการศึกษานอกสถานที่สามารถปลูกฝังค่านิยมด้านสิ่งแวดล้อมให้เยาวชนรู้จักหวงแหน เกิดความภาคภูมิใจ รักและห่วงใยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.3.1.3 ด้านทักษะพิสัย

ผลการประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษในการท่องเที่ยวของนักเรียนอยู่ในระดับดี ซึ่งให้เห็นว่ากิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ตามแผนนั้น สามารถใช้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวได้เพราะเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับการวิจัยของพัชรี วิจิตรไพศาล (2548:58) ซึ่งได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อการเป็นมัคคุเทศก์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมแบบเน้นงานปฏิบัติ พบว่าการฝึกอบรมแบบเน้นงานปฏิบัติสามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการเป็นมัคคุเทศก์ได้ ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านการพูดภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องและมีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น การประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษจากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท่าในครั้งนี้แม้ว่าไม่ได้มีการเปรียบเทียบพัฒนาการ แต่ก็เป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าที่จะพัฒนาทักษะทางการพูดภาษาอังกฤษได้อย่างทั่วถึงตามศักยภาพของบุคคล นักเรียนที่ทราบว่าตนมีทักษะทางการพูดภาษาอังกฤษที่ดีก็จะได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มให้เป็นมัคคุเทศก์ประจำกลุ่ม ในขณะที่นักเรียนที่เป็นนักท่องเที่ยวก็ไม่ได้ถูกดูแคลนเพราะได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษซักถามอย่างเต็มความสามารถของตน

5.2.3.2 ความพึงพอใจ

จากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท่าให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้งรูปแบบกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ ระยะเวลา สภาพเส้นทาง ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย อาหารว่าง ความรู้ที่ได้รับ ความสนุกสนาน และความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมใจ แซ่โจ้ว (2541: 120-134) ที่ได้ศึกษาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานที่สำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยทดลองจัดการศึกษานอกสถานที่ยังสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอย่างมาก ทั้งแหล่งทรัพยากรที่ศึกษา วิทยากร และการสนทนาการตลอดเส้นทาง

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านประสบการณ์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นครั้งแรกที่นักเรียนมีโอกาสได้เดินทางไปทัศนศึกษากับโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษามาเป็นเวลาหลายปีนับแต่ประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางไปทัศนศึกษา ณ จังหวัดจันทบุรีในปี

2548 ทำให้มีนักเรียนเสียชีวิต 2 คน การขาดโอกาสดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเนาวรัตน์ พลายน้อย (2537: 191-198) ที่กล่าวว่ากลุ่มเยาวชนอายุ 15 ปีขึ้นไปกว่าครึ่งประเทศไม่มีโอกาสเดินทางไปท่องเที่ยวที่ใดเลยในรอบปี 2536 แม้ว่าข้อค้นพบนี้จะผ่านมานานกว่าสิบปีแล้ว แต่ก็สามารถอธิบายถึงสาเหตุของการขาดประสบการณ์การเรียนรู้นอกสถานที่ของนักเรียนในปัจจุบันได้อย่างดี ผลงานวิจัยดังกล่าวยังมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ไว้ด้วยว่า รัฐควรพิจารณาสนับสนุนหาโอกาสให้เยาวชนไทยได้ท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากขึ้น ซึ่งเรื่องนี้กุลวรา สุวรรณพิมล (2548: 41-42) ได้ระบุว่าเป็นหนึ่งในแปดนโยบายหลักของการส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนั้นการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจึงเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแก่เยาวชนที่ขาดโอกาส ทั้งนี้แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้ายังเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดลำดับประสบการณ์ตามกรวยประสบการณ์ (The Cone of Experience) ของเอ็ดการ์เดล (Edgar Dale) ที่จัดลำดับให้การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรุจรินทร์ พรหมศิริ (2540: 73-80) เกี่ยวกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชา สังคมศึกษาโดยการสอนแบบการศึกษานอกสถานที่ ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ที่สามารถเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน

ผลของความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านี้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อที่ 7 ที่ว่า Tourist satisfaction หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นักท่องเที่ยวที่พอใจจะกลับมาท่องเที่ยวอีก กิจกรรมที่เสนอต่อนักท่องเที่ยวต้องเป็นกิจกรรมที่ตรงหรือเกินความคาดหวังของนักท่องเที่ยว (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.2538: ออนไลน์)ซึ่งกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าในครั้งนี้ทำให้นักเรียนจำนวนหนึ่งเกิดจิตอาสาที่จะสมัครเข้าร่วมโครงการนำร่องท่องเที่ยวบางเขน ของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อรับการอบรมเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น แม้ว่าจะต้องกลับมาท่องเที่ยวตามเส้นทางเดิมก็ตาม

5.2.3.3 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าโดยประชาชนท้องถิ่นจำนวน 32 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 32.81 ปีประกอบอาชีพครู ต่างมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ไม่ได้เป็นการทำลายสภาพแวดล้อมหรือส่งผลกระทบในทางลบ แต่กลับส่งผลกระทบในทางบวก ซึ่งสามารถอธิบายในภาพรวมได้ว่านักเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การท่องเที่ยวภายในชุมชนท้องถิ่นมีคุณค่า เกิดการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มากขึ้น เป็นการ

ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชนอีกด้วย การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้านี้จึงสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศข้อที่ 2 ว่า “Sustainable managed” หมายถึง การท่องเที่ยวทุกประเภทจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องพยายามจัดการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดผลกระทบในทางทำลายสภาพแวดล้อม (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. 2538: ออนไลน์)

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั้งในส่วนของการนำไปทดลองใช้ครั้งต่อไปการใช้แผนเป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนการวิจัยต่อยอดดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาแผนครั้งต่อไป

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าที่ได้พัฒนาขึ้นนี้แม้จะผ่านการทดลองใช้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาถึง 3 ครั้ง และผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ แต่อย่างไรก็ตามก็มีข้อจำกัดบางประการด้านระยะเวลาและวิทยากร ควรมีการพัฒนา ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาแผนกิจกรรมที่สามารถจัดทัศนศึกษาได้ภายในเวลา 2 คาบเรียน เป็นการเฉพาะเจาะจงกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของกลุ่มผู้เรียน เช่น นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงศึกษารวมชาติ โดยบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับชีววิทยา เพื่อศึกษาระบบนิเวศบริเวณศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ไม้เฉลิมพระเกียรติ นักเรียนแผนการเรียนศิลปภาษา จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงวัฒนธรรม โดยบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับสังคมศึกษา เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทยบริเวณศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาแผนในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับแนวโน้มการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่เน้นความสนใจเฉพาะด้าน เฉพาะกลุ่ม เป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นแนวเดี่ยวไม่ฉาบฉวย

2. ควรจัดวิทยากรที่มีการสาธิตให้เห็นถึงการปฏิบัติจริงสลับกับวิทยากรบรรยาย เพราะจะทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น เช่น การสาธิตการปูเตียงโดยแม่บ้านของโรงแรมพระนครแกรนด์วิว สาธิตการประดิษฐ์งานศิลปกรรมจากขยะรีไซเคิลโดยบุคลากรของศูนย์รีไซเคิลและบอนไซ เป็นต้น

3. การวัดเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรกระทำก่อนเริ่มการเรียนการสอนในชั้นเรียนและภายหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพราะการวัดเจตคติก่อนและหลังจัดกิจกรรมทัศนศึกษานั้น เป็นช่วงเวลาที่ไม่นานพอที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐ

1. สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา หากไม่สามารถจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลได้ ก็ควรจัดกิจกรรมทัศนศึกษาภายในชุมชนท้องถิ่นเพื่อชดเชยประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ขาดหายไป และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาควรมีการบูรณาการการเรียนรู้และสอดแทรกกิจกรรมหรือสาระการเรียนรู้ที่เป็นการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทุกปีหรือทุกช่วงชั้น โดยเริ่มจากการทัศนศึกษาในท้องถิ่นเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้รู้จักรากเหง้าของตนเอง โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จากนั้นจึงขยายไปสู่การทัศนศึกษาในสถานที่ท่องเที่ยวที่ไกลออกไป
4. หากสถาบันการศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว หรือมีการส่งเสริมพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ควรจัดฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นโดยรับสมัครผู้ที่มีจิตอาสาจะเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษาในการนำเที่ยวในท้องถิ่น

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยต่อยอดซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อจัดทำแผนกิจกรรมทัศนศึกษาให้มีความเป็นปัจจุบันให้มากขึ้น เนื่องจากบริเวณพื้นที่ที่ศึกษายังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่กำลังดำเนินการพัฒนาอยู่อีกมาก เช่น พุทธอุทยานวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร วิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญา ศูนย์วิชิไชเคิลและบอนไซ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา และตลาดน้ำบริเวณเรือนไทย เป็นต้น
2. ศึกษาผลการดำเนินงาน สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาโครงการนำร่องท่องเที่ยวบางเขน ของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อนำเที่ยวสถานที่สำคัญบริเวณวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าจำนวน 5 คน ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการร่วมกับนักศึกษาจากคณะต่าง ๆ และต้องทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์รองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดห้องเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและครอบครัว กระทรวงฯ.
- . (2548). *รูปแบบการห้องเรียนเชิงอนุรักษ์และวิถีชีวิตภูมิปัญญาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงฯ.
- การห้องเรียนแห่งประเทศไทย. (2544). *คู่มือการจัดทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน*. กรุงเทพฯ: กองห้องเรียนเยาวชน การห้องเรียนฯ.
- กรมวิชาการ. (2544). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2545). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กนกพร แจ่มสว่าง. (2545). *การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- กิตติมา ปริติลล. (2534). *ทฤษฎีการบริหารองค์กร*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติศักดิ์ ศรีปัดถา. (2544). *แผนปฏิบัติการสื่อความหมายธรรมชาติและโบราณคดีประจำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). *หลักการมัคคุเทศก์*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- เกศสุดา สลิตินันติกุล. (2548). *บทบาทสถาบันการศึกษากับการจัดการห้องเรียนโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษม ชำนาญดี. (2548). *พลังปัญญา...113 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). *การวิจัยตลาด*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมประมง. (2546). *สถานที่ห้องเรียนเชิงอนุรักษ์ทางการประมง*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.fisheries.go.th/fisheries/tr/index.php>
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน. (2540). *แผนการส่งเสริมการห้องเรียนทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2540-2544)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

- จุฑาทิพย์ เจริญลาภ และ วชิร ชูรักษา. (2549). *แนวโน้มการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- จรีพร กาญจนการุณ. (2548). *จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. (2542). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- เฉลิมพล แก้วสามสี. (2550). *การเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2550 จาก, <http://www.geocities.com/jackypoll2/history.htm>
- ชนินทร์ชัย อินทิมารณ และ สุวิทย์ หิรัญยกานนท์. (2548). *ปทานุกรมศัพท์การศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ; วันทยา วงศ์ศิลปกริมย์; และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2544). *การวิจัยเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ทิปส์ พับลิเคชั่น.
- दनัย บวรเกียรติกุล. (2549). *ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและปัญหาสุขภาพจากการท่องเที่ยวและนันทนาการ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ตุลย์ ทรงไตรย์. (2549). *การพัฒนาเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เขาพระเจดีย์ บริเวณพื้นที่ของสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ไตรรัตน์ พิพัฒโภคผล. (2549). *แนวทางการเรียนรู้โดยการบูรณาการข้ามสาระหรือบูรณาการหน่วยหน่วยบูรณาการรวมเกียรติ*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศนา แหมมณี. (2547). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2547). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ ศรีบุรี. (2550). *การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2550, จาก <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~sthavivo/eia/index.html>
- นันทิยา หุตานุวัตร และ ณรงค์ หุตานุวัตร. (2542). *SWOT การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจชุมชน*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคนอื่น ๆ. (2537). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

- นุชสินี สิทธิบุหงา. (2548). การส่งเสริมการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและพฤติกรรม
การท่องเที่ยวภายในประเทศของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
ประเทศไทย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การขนส่งผู้โดยสารเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดี
ดีไซน์.
- เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. (2548). การสอนแบบบูรณาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการ
เรียนรู้.
- ประกอบ ประพันธ์วิทยา. (2542). ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏ
พระนคร.
- ประมุข เจียมสิทธิธ. (2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการด้านการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม.
(การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี กล้าส้ม. (2545). ย่านเก่าในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2549). การออกแบบการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พยอม ธรรมบุตร. (2548). หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.(เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ:
สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัดสำเนา.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ :
สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2548). ทักษะ 5C เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการ
จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชร วิจิตรไพศาล. (2548). การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อการ
เป็นยุวมัคคุเทศก์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมแบบเน้น
งานปฏิบัติ. สารนิพนธ์ ศศ.ม.(การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มณีวรรณ พุทฺธเสถียร. (2548). *ความต้องการของประชาชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนในอำเภอฟินาแม จังหวัดนครราชสีมา*. สารนิพนธ์ วท.ม.(การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2548). *มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 113 ปี ย้อนอดีตสู่อนาคต*. กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ.
- (2549). จากโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ สู่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2549, จาก <http://www.pnru.ac.th/>
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2538). *ลักษณะของ Ecotourism*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2549, จาก <http://eco.swu.ac.th/ecotourism.html>
- (2549). *ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว*. (เอกสารโครงการ). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยฯ.
- รติกร สุขเจริญ. (2547). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมค่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่องระบบนิเวศชายหาด ของนักเรียนโรงเรียนวัดสุวรรณคีรีวงศ์ จังหวัดภูเก็ต*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค.
- รุจรินทร์ พรหมศิริ. (2540). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการศึกษานอกสถานที่*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2548). *คู่มือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนฯ.
- (2546). *หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนฯ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2549, พฤศจิกายน). การเรียนรู้บูรณาการ : การแก้ปัญหาอนาคต. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*. ฉบับที่ 1: 48.
- วิมล จิโรจน์พันธุ์ และคณะ. (2548). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- วิโรจน์ เต็มเจริญ. (2550). *สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. ใน *สืบสานวัฒนธรรมไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 115 ปี*. หน้า 80-81. กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ.

- วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร. (2549). *ประวัติวัด*. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2549, จาก <http://www.watphrasri.org>.
- สิน สโรบล และคณะ. (2546). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ*. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2546.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาพร มากแจ้ง. (2539). *หลักมัคคุเทศก์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาล. (ม.ป.ป.). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ความหมายที่หลายคนอยากรู้*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2549, จาก <http://conservation.forest.ku.ac.th/ecotourdb>
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). *20 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม การเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สมใจ แซ่โจ้ว. (2541). *การศึกษาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานที่สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดชนะสงครามและโรงเรียนวัดปรณาวาส กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ศศ.ม.(วัฒนธรรมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.*
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2533). *ทัศนศึกษาการเรียนการสอนของญี่ปุ่น 1*. ใน *มณีพลอยร้อยแสง*. หน้า 523-524. กรุงเทพฯ: เจริญทองการพิมพ์.
- สมศักดิ์ ภูวภัทวารธน์. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เดอะโนว์เลจ เซ็นเตอร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550, 3 กรกฎาคม). *คำสั่งที่ ศธ.0505(5)/857 เรื่องขอเชิญชวนจัดทัศนศึกษาไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในประเทศไทย*.
- สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (2549). *พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2549, จาก [http:// www.bkkmuseum.com](http://www.bkkmuseum.com)
- สำลี รักสุทธี; และคนอื่น ๆ. (2544). *เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สร้อยทิพย์ สมัคร์เขตรการณ. (2543). *การพัฒนาคู่มือศึกษาธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประจำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว*. ปริญญาโท ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อิทธิเดช น้อยไม้. (2547, มิถุนายน-ตุลาคม). *การจัดทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้แบบบูรณาการ*. ศึกษาศาสตร์. ปีที่ 16 (ฉบับที่ 1): 3-7

- อุไรวรรณ ไทรหมภู. (2548). *การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพื่อชุมชนบางกระเจ้า ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Australian Department of Tourism. (1994). *National Ecotourism Strategy*. Canberra: Australian Government Publishing Service.
- Blount, N.S. & Klausmeir, H.J. (1986). *Teaching in Secondary School*. New York : Harper & Rowe.
- Forgarty, R. (2002). *How to Integrate the Curricula*. Pearson Education, Inc. IL: Skyline Professional Development.
- Geoffrey E. Mills. (2003). *Action Research : A Guide for the Teacher Researcher*. 2nd ed. New Jersey : Pearson Education Limited.
- Godfrey, Kerry; & Clarke, Jackie. (2000). *The Tourism Development Handbook*. London: Cassell.
- Holloway, Christopher J. (2002). *The Business of Tourism*. 6th ed. Essex: Pearson Education Limited.
- Jean McNiff, Pamela Lomax and Jack Whitehead. (2003). *You and Your Action Research Project*. 2nd ed. New York : RoutledgeFalmer.
- Kemmis S.; & McTaggart R. (1990). *The Action Research Planner*. 3th ed. Victoria: Deakin University Press.
- Page, Stephen J.; & Dowling, Ross K. (2002). *Ecotourism*. Essex: Pearson Education Limited.
- Pfouts, D.K. (2003). "The Benefit of Outdoor Learning Centers for Young Gifted Learners" *Gifted Child Today*. 26(1) : P.56-63.
- Strauss, George; & Saylas , Lenard R. (1960). *The Human Problems of Management*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Stringer, Ernie T. (2004). *Action Research in Education*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Wallerstein, Harvey. (1971). *A dictionary of Psychology*. Maryland: Penguin Book.
- Ziffer, K.A. (1989). *Ecotourism: The Uneasy Alliance*. Washington, DC: Conservation International and Ernst & Yong.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ตารางการสำรวจทรัพยากร
- ตารางการประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจ
- ตารางการจัดอันดับศักยภาพทรัพยากร
- ตารางวิเคราะห์ SWOT
- บทสัมภาษณ์

ตาราง 92 รายการที่ 1 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
1.1 ภูมิทัศน์ และ ภูมิอากาศ	สวนหย่อม และน้ำตก จำลองจากห้วยไร่ไฮเคิล	เรือนไทย และอุทยาน เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	รถประจำทางสาย 59 95 150 356 ปอ.524 และ ปอ. 554 ผ่านหน้า มหาวิทยาลัย จากนั้นเดินเท้าหรือ ใช้บริการรถเวียน ผ่านหน้าเรือนไทย	นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวและ ประชาชนทั่วไป	บริการนำชมเรือนไทย และฉายวิดีทัศน์การสร้าง งานศิลปกรรมจากห้วย ไร่ไฮเคิล เปิดให้เข้าชมวันจันทร์- ศุกร์ เวลา 9.00 -16.30 น.	ไม่มี	คุณปาราลี ตามถิ่นไทย 083-138- 5539
1.2 พืช	ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นปาล์มขวด	เกาะกลางน้ำด้านซ้าย และขวา หน้าพระเจดีย์ ศรีมหาธาตุ วัดพระศรีมหาธาตุ หน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีมหาธาตุ	รถประจำทางสาย 59 95ก 26 36 ปอ. 524 ผ่านหน้าวัด การเดินเท้า	พุทธศาสนิกชน ประชาชนทั่วไป	สักการะต้นพระศรี มหาโพธิ์ จากต้นเดิมที่ พระพุทธรเจ้าทรงตรัสรู้ ณ ประเทศอินเดีย ชมต้นปาล์มขวดที่สมเด็จพระ บรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ทรง ปลูกเมื่อทรงพระเยาว์	ไม่มี	พระมหา นิรุตต์ ฐิตสวโร 0-2521- 7300

ตาราง 92 (ต่อ)

ทรัพยากร ธรรมชาติ	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
	ต้นกาสะลอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	การเดินเท้า	นักศึกษา	ชมต้นกาสะลองหรือต้น ปีป ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำ มหาวิทยาลัย และต้นที่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิ ราช สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปลูกอยู่หน้าโรงแรม พระนครแกรนด์วิว	ไม่มี	ไม่มี
	พืชผักสมุนไพร	ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำ และพันธุ์ไม้เฉลิมพระ เกียรติ โรงเรียนมัธยม สาธิตฯ	รถประจำทางสาย 59 95 150 356 ปอ.524 และ ปอ. 554 ผ่านหน้า โรงเรียน	นักเรียน	ชมการปลูกผักสวนครัว ปลอดสารพิษ	กลุ่มผู้มาศึกษาดูงาน ด้านการจัดการเรียน การสอนทั้ง ภายในประเทศและ ต่างประเทศ	ผศ. เกษม ช่วยพั่ง 02-521- 0690
1.3 สัตว์	นกพิราบ	หน้าพระเจดีย์ศรี มหาธาตุ วัดพระศรี ฯ	การเดินเท้า รถส่วนบุคคล	นักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป	การให้อาหารนกพิราบที่มี อยู่เป็นจำนวนมาก	ไม่มี	ไม่มี

ตาราง 92 (ต่อ)

ทรัพยากรธรรมชาติ	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
	สัตว์น้ำจืด เช่น ปลาเต่า ตะพาบน้ำ	ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ไม้ ฯ โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ และสระน้ำรอบเกาะพระศรีมหาโพธิ์	การเดินเท้า รถส่วนบุคคล	นักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป	การให้อาหารสัตว์น้ำ การทำบุญเสดาะเคราะห์	กลุ่มผู้มาศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ประชาชนทั่วไป	ผศ. เกษม ช่วยพั่ง 02-521- 0690
1.4 น้ำ	คลอง สระน้ำ	วัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร และ โรงเรียน มัธยมสาธิตฯ	การเดินเท้า รถส่วนบุคคล	นักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป	การจัดกิจกรรมตาม ประเพณี เช่น ลอยกระทง การแข่งขันเรือ	ไม่มี	ไม่มี

ตาราง 93 รายการที่ 2 ทรัพยากรวัฒนธรรม

ทรัพยากรวัฒนธรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
2.1 มรดกวัฒนธรรม	ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	การเดินทางหรือใช้บริการรถเวียนของมหาวิทยาลัย	นักเรียน นักศึกษานักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป	นำชมสถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลาง การจัดแสดงงานหัตถกรรมของเขตบางเขน เช่น เครื่องเบญจรงค์ ชุมกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น การฝึกหัดโขน การจัดค่ายศิลปะ เป็นต้น	นักท่องเที่ยวชาวไทย	คุณปาราลี ตามถิ่นไทย 083-138-5539 หรือ อ.กฤษณา ศักดิ์ศรี ผอ.สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
	พิพิธภัณฑ์ 100 ปี การฝึกหัดครูไทย	อาคาร 100 ปี การฝึกหัดครูไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	การเดินทางหรือใช้บริการรถเวียนของมหาวิทยาลัย	นักเรียน นักศึกษานักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป	ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการฝึกหัดครูของประเทศไทย และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบางเขน	นักท่องเที่ยวชาวไทย	คุณปาราลี ตามถิ่นไทย 083-138-5539

ตาราง 93 (ต่อ)

ทรัพยากร วัฒนธรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
	พระราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว	หน้าอาคาร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	การเดินเท้าหรือใช้ บริการรถเวียนของ มหาวิทยาลัย	นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป	สัการะพระราช านุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 ผู้ทรงสถาปนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	ไม่มี	ไม่มี
	ศาลพระพิฆเนศวร	หน้าอาคาร 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	การเดินเท้าหรือใช้ บริการรถเวียนของ มหาวิทยาลัย	นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป	สัการะพระพิฆเนศวร	ไม่มี	ไม่มี
	หอพระพุทธรูป ปางปฐมเทศนา พระ เกียรติ	กลางสระน้ำ หน้า มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	การเดินเท้าหรือใช้ บริการรถเวียนของ มหาวิทยาลัย	นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป	นมัสการพระพุทธรูป ประจำมหาวิทยาลัย	ไม่มี	ไม่มี
	อาคารเรียนยุคจอม พล ป. พิบูลสงคราม	โรงเรียนมัธยม สาธิตฯ	การเดินเท้า	นักเรียน นักศึกษา	ชมสถาปัตยกรรมไทย สมัยจอมพล ป. พิบูล สงคราม	ไม่มี	ผศ. เกษม ช่วยพนัก 02-521 0690

ตาราง 93 (ต่อ)

ทรัพยากร วัฒนธรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	การเดินเท้าหรือใช้ บริการรถเวียนของ มหาวิทยาลัย	นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป	ปิดให้บริการ นักท่องเที่ยว เนื่องจาก ย้ายที่ตั้งใหม่	นักท่องเที่ยวชาวไทย	ฝ่ายพัฒนา เยาวชน 2 สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการ ท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร 02-246-0301 ต่อ 2588
	อนุสาวรีย์พิทักษ์ รัฐธรรมนูญ	อนุสาวรีย์พิทักษ์ รัฐธรรมนูญ	รถประจำทางสาย 26 36 59 95 95 ก 150 356 ปอ.524 และ ปอ.554 ผ่าน วงเวียน	นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป	นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป	ไม่มี	ไม่มี

ตาราง 93 (ต่อ)

ทรัพยากร วัฒนธรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
2.2 มรดกด้าน ศาสนา	พระเจดีย์ศรี มหาธาตุ	วัดพระศรีมหาธาตุ	การเดินเท้า	นักท่องเที่ยวและ พุทธศาสนิกชน	สักการะพระบรม สารีริกธาตุและดินจาก สังเวชนียสถาน ชมพระเจดีย์ และศึกษา ประวัติศาสตร์ (เปิดบูรณะปฏิสังขรณ์) มีโรงงานช้างพระเจดีย์	นักท่องเที่ยวชาวไทย เฉลี่ยวันละประมาณ 50 คน มีนักท่องเที่ยว ต่างชาติบ้างเล็กน้อย	พระมหา นิรุตต์ จิตสัรวโร 0-2521-7300
	พระอุโบสถ	วัดพระศรีมหาธาตุ	การเดินเท้า	นักท่องเที่ยวและ พุทธศาสนิกชน	นมัสการ พระสัมพุทธมุนี ชมพระอุโบสถรูปแบบ วัดเบญจมบพิตร (เปิดบูรณะปฏิสังขรณ์)	ไม่มี	พระมหา นิรุตต์ จิตสัรวโร 0-2521-7300
	ฌาปนสถาน กองทัพอากาศ	วัดพระศรีมหาธาตุ	การเดินเท้า	กองทัพอากาศ พุทธศาสนิกชน	จัดพิธีฌาปนกิจ จำหน่ายพวงหรีด	ประชาชนมาร่วมงาน ฌาปนกิจเฉลี่ยวันละ 800 คน	พระมหา นิรุตต์ จิตสัรวโร 0-2521-7300

ตาราง 93 (ต่อ)

ทรัพยากร วัฒนธรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
2.3 ศิลปชาติพันธุ์	การทำพวงหรีด	บ้านพักสวัสดิการ ฌาปนสถาน กองทัพอากาศ	การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	รับจัดพวงหรีดงานศพ	ไม่มี	คุณอนันต์ เสนียวงศ์ บ้านเลขที่ 30
	การทำขนมไทยและ ขนมอบ	ศูนย์ผลิตขนมอบ ดอกปีป มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	การเดินเท้าหรือใช้ รถเวียนภายใน มหาวิทยาลัย	นักศึกษา ประชาชน ทั่วไป	จำหน่ายขนมไทยและ ขนมอบ	ไม่มี	ศูนย์ผลิตขนมอบ ดอกปีป มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร

ตาราง 94 รายการที่ 3 ทรัพยากรด้านมหรรม ปรางูการณัสำคัญ

ทรัพยากร มหรรม ปรางูการณั	ชื้อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
3.1 งานมหรรม	งานแห่เทียนพรรษา	วัดพระศรีมหาธาตุ	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	ไม่มี	ไม่มี	วัดพระศรี มหาธาตุวรมหา วิหาร
	งานสมโภชพระ เจดีย์ศรีมหาธาตุ	วัดพระศรีมหาธาตุ	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	ไม่มี	ไม่มี	และ สำนัก ศิลปวัฒนธรรม
	งานประเพณี สงกรานต์	วัดพระศรีมหาธาตุ	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	ไม่มี	ไม่มี	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
	งานประเพณี ลอยกระทง	สระน้ำรอบเกาะ พระศรีมหาโพธิ์	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	ไม่มี	ไม่มี	
	งานเยือนแผ่นดิน ถิ่นบางเขน	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	นักศึกษา คณาจารย์	ไม่มี	ไม่มี	

ตาราง 94 (ต่อ)

ทรัพยากร มหกรรม ปรากฏการณ์	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
3.2 งานกีฬา	การแข่งขันเรือ 5 ฝีพาย	คลองช้างเรือกไทย มหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	นักศึกษา ประชาชนทั่วไป	ไม่มี	ไม่มี	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
3.3 งานแสดงสินค้า ธุรกิจ	งานแสดงสินค้าหนึ่ง ตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ เขต บางเขน	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	ไม่มี	ไม่มี	
3.4 งานแสดงอื่น ๆ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

ตาราง 95 รายการที่ 4 ทรัพยากรด้านกิจกรรม

ทรัพยากรกิจกรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
4.1 นันทนาการ	ศูนย์สุขภาพ พระนครพิเทนส	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	การเดินเท้า รถไฟฟ้าของ มหาวิทยาลัยหรือ รถส่วนตัว	นักเรียน นักศึกษา บุคลากร อาจารย์ นักท่องเที่ยว และประชาชน ทั่วไป	อุปกรณ์ออกกำลังกายและผู้ฝึกสอน ค่าบริการสมาชิก ในราคาถูก	ไม่มี	0-2521-0151 0-2521-1439 ต่อ 3211 สายตรง 0-2552-3960
4.2 บริการ	พิพิธาปนกิจ	ฌาปนสถาน กองทัพอากาศ	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	พวงหรีด ดอกไม้ ประดับโลงศพ หีบศพ สวดพระ อภิธรรม ปลงศพ	ไม่มี	วัดพระศรี มหาธาตุวรมหา วิหาร
4.3 สิ่งอำนวยความสะดวก	ลานจอดรถ ลานกิจกรรม	ฌาปนสถาน กองทัพอากาศและ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	รถยนต์ รถประจำ ทาง การเดินเท้า	ประชาชนทั่วไป	จอดรถฟรี บริการให้เช่าสนาม กีฬา และลานจัด กิจกรรมต่าง ๆ	ไม่มี	วัดพระศรี มหาธาตุวรมหา วิหารและ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร

ตาราง 96 รายการที่ 5 ทรัพยากรด้านบริการ

ทรัพยากรกิจกรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
5.1 การขนส่ง	รถไฟฟ้า	เส้นทางรอบมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	ไม่มี	นักเรียน นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย	รับส่งนักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย	ไม่มี	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
5.2 ที่พักแรม	โรงแรมพระนครแกรนด์วิว	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	การเดินเท้า รถส่วนตัวหรือรถไฟฟ้าของมหาวิทยาลัย	นักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป	ห้องพัก อาหาร ประชุมสัมมนาจัดเลี้ยง	นักท่องเที่ยว ชาวไทยและ ชาวต่างชาติ	อ.วิเชียร แดงสว่าง ผู้จัดการโรงแรม 0-2521-7900-7 08-7977-8524 www.ripn.ac.th
5.3 การต้อนรับ	ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	การเดินเท้า รถส่วนตัวหรือรถไฟฟ้าของมหาวิทยาลัย	นักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป	บริการข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัย	ไม่มี	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร

ตาราง 96 (ต่อ)

ทรัพยากรกิจกรรม	ชื่อและลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ผู้ติดต่อ
5.4 บริการอื่นๆ	ครัวพระนคร	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	การเดินเท้า รถส่วนตัวหรือ รถไฟฟ้าของ มหาวิทยาลัย	นักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป	บริการอาหารไทย จีน จัดเลี้ยงในและนอก สถานที่ เปิดเวลา 8.00 – 21.00 น. ทุกวัน	ไม่มี	คุณวีณา 08-9365-6902 0-2521-5417
	ดอกปีบ	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร	การเดินเท้า รถส่วนตัวหรือ รถไฟฟ้าของ มหาวิทยาลัย	นักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป	จำหน่ายขนมอบและ ขนมไทย	ไม่มี	มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
	ร้านสวัสดิการ ทอ.	฼าปนสถาน กองทัพอากาศ วัดพระศรีมหาธาตุ	การเดินเท้าหรือ รถส่วนตัว	ประชาชนทั่วไป	จำหน่ายพวงหรีด รับจัดดอกไม้	ไม่มี	วัดพระศรีมหาธาตุ รมหาวิหาร

ตาราง 97 รายการงานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี

มหกรรมและเหตุการณ์	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
งานแห่เทียนพรรษา						✓	✓					
งานสมโภชพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ						✓						
งานประเพณีสงกรานต์				✓								
งานประเพณีลอยกระทง											✓	
งานวันสถาปนามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร										✓		
งานเยือนแผ่นดินถิ่นบางเขน	✓											

ตาราง 98 การประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจดึงดูดใจ

ลักษณะของทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
1. ธรรมชาติ	พื้นที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และโรงเรียน มัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมี ความร่มรื่น ภูมิทัศน์สวยงาม สภาพแวดล้อม ค่อนข้างดี	1. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นที่ ประดิษฐานของต้นพระศรีมหาโพธิ์ซึ่งปลูกจาก กิ่งตอนจากต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าทรงประทับ ตรัสรู้ที่พุทธคยา และดินจากสังเวชนียสถาน 4 ตำบล ที่รัฐบาลไทยอัญเชิญมาจากประเทศ อินเดีย 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีภูมิสถาปัตยกรรม ที่มีความโดดเด่นด้านการจัดสวนหย่อมด้วยงาน ศิลปกรรมจากขะริโซเคิล 3. โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร มีสระน้ำที่เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้าน นิเวศวิทยา	1. ต้นพระศรีมหาโพธิ์ บนเกาะกลางน้ำวัดพระศรี มหาธาตุวรมหาวิหาร 2. สวนหย่อมและน้ำตกจำลองภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 3. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ไม้เฉลิมพระ เกียรติ โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร

ตาราง 98 (ต่อ)

ลักษณะของทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
2. วัฒนธรรม	วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารยังคงความเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาและเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สำคัญของเขตบางเขน ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น	1. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ส่วนพระอุรังคธาตุของพระพุทธเจ้า ซึ่งขุดค้นพบ ณ บริเวณพระมหาสถูปธรรมราชาธิกะที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงให้สร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถาบันการฝึกหัดครูแห่งแรกของประเทศไทยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนา	1. เจดีย์ศรีมหาธาตุ มีลักษณะการก่อสร้างที่มีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ด้วยกรรมวิธีคอนกรีตเสริมเหล็กแห่งแรกในยุคประชาธิปไตย โดยสร้างเป็นเจดีย์ 2 ชั้น ชั้นนอกเป็นเจดีย์องค์ใหญ่สีขาวทรงระฆังยอดฉัตรสีทองผ่องแผ้วด้านในของเจดีย์องค์ใหญ่บรรจุอัฐิของบูรพบุรุษผู้ทำคุณประโยชน์ต่อแผ่นดิน จำนวน 112 ซอง ส่วนเจดีย์ชั้นในเป็นเจดีย์องค์เล็กทรงระฆังคว่ำสีทองทั้งองค์ ยอดพระเจดีย์เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ มีทางเดินได้รอบองค์เจดีย์ 2. พิพิธภัณฑ์ 100 ปี การฝึกหัดครูไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถานที่ศึกษาประวัติศาสตร์ด้านการฝึกหัดครูของไทยรวมทั้งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบางเขน

ลักษณะของทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
3. มหกรรม	วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และโรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จัดงานสืบสานประเพณีไทยทุกปี เช่น แห่เทียนพรรษา ลอยกระทง สงกรานต์ ส่วนงานมหกรรมต่าง ๆ จัดตามวาระ ได้แก่ งานสมโภชพระเจดีย์ งานวันสถาปนามหาวิทยาลัย และงานเยือนแผ่นดินถิ่นบางเขน	3. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีการส่งเสริมด้านการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ความโดดเด่นด้านเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีน้อย เพราะเป็นประเพณีไทยที่จัดขึ้นทุกภูมิภาค ส่วนงานมหกรรมที่จัดตามวาระยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนัก	3. เรือนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นบางเขน โดยเป็นที่ตั้งของศูนย์ศึกษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมไทยและการท่องเที่ยว ศูนย์ไร่เค็ด ศูนย์ศึกษาบอนไซ และสถาบันइन จึงเป็นสถานที่รวบรวมศิลปวิทยาการเพื่อการศึกษาเรียนรู้ทั้งด้านสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม นาฏศิลป์ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดการการท่องเที่ยว งานมหกรรมยังไม่เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมากนัก

ตาราง 98 (ต่อ)

ลักษณะของทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
4. กิจกรรม	ฌาปนสถานกองทัพอากาศ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร มีบริการฌาปนกิจแบบครบวงจร ได้แก่ ศาลาสวดพระอภิธรรมจำนวน 20 หลัง เมรุ 2 หลัง บริการจัดดอกไม้ พวงหรีด และอาหารโดยสวัสดิการกองทัพอากาศ	วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นศาสนสถานที่มีชื่อเสียงด้านการฌาปนกิจของกรุงเทพมหานคร	ฌาปนสถานกองทัพอากาศ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นวัดที่มีผู้มางานฌาปนกิจหนาแน่นมาก
5. บริการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีบริการด้านที่พักที่ได้มาตรฐานด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับหนึ่ง	เป็นอาคารฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมของนักศึกษาที่บริหารงานโดยอาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัย	โรงแรมพระนครแกรนด์วิว ให้บริการห้องพักและอาหารในราคาย่อมเยา ตั้งอยู่ใกล้กับพระนครพิตรเนส ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการเครื่องออกกำลังกายได้ในราคาย่อมเยาเช่นกัน

ตาราง 99 การจัดอันดับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวรายทรัพยากร

รายการ ทรัพยากรท่องเที่ยว	ลักษณะ/จุดดึงดูด	ความโดดเด่นของประเภททรัพยากร					ประเภททรัพยากรที่มีศักยภาพสูงสุด
		ธรรมชาติ	วัฒนธรรม	มหกรรม	กิจกรรม	บริการ	
พื้นที่โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 1. อาคารสาธิต 1	อาคารเรียนอนุรักษ์ พื้นไม้สัก 2 ชั้น รูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม	4	1	5	2	3	วัฒนธรรม
2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	แหล่งเรียนรู้ด้านนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้	1	5	4	2	3	ธรรมชาติ
พื้นที่วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร 1. พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ	เจดีย์ทรงระฆังยอดฉัตร 2 ชั้น ผนังด้านในชั้นนอกบรรจุอัฐิของรัฐบาลฯ ชั้นในเป็นเจดีย์ทององค์เล็กประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและดินจากสังเวชนียสถาน	5	1	3	2	4	วัฒนธรรม
2. ต้นพระศรีมหาโพธิ์	ปลูกบนเกาะกลางน้ำจากหน่อพระศรีมหาโพธิ์ของต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้	1	3	4	2	5	ธรรมชาติ
3. พระอุโบสถ	ทรงจัตุรมุข ลักษณะพระอุโบสถวัดเบญจม-บพิตร ประดิษฐานพระศรีสัมพุทธมุนี (พระพุทธชินราชจำลอง) ผนังด้านในประดับด้วยประติมากรรมปูนต่ำภาพปูนนูนสถานที่สำคัญของไทย	5	1	4	2	3	วัฒนธรรม

ตาราง 99 (ต่อ)

รายการ ทรัพยากรท่องเที่ยว	ลักษณะ/จุดดึงดูด	ความโดดเด่นของประเภททรัพยากร					ประเภททรัพยากรที่มีศักยภาพสูงสุด
		ธรรมชาติ	วัฒนธรรม	มหกรรม	กิจกรรม	บริการ	
4. ต้นปาล์มขวด	ต้นปาล์มที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารทรงปลูกเมื่อทรงพระเยาว์	1	2	3	4	5	ธรรมชาติ
5. ฌาปนสถานกองทัพอากาศ	จัดพิธีฌาปนกิจศพแบบครบวงจร มีบริการจัดดอกไม้ พวงหรีด โรงศพ สวดพระอภิธรรม และฌาปนกิจ	3	1	2	1	1	กิจกรรม วัฒนธรรม บริการ
พื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร							
1. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	เรือนไทยภาคกลาง แบบเรือนหมู่คหบดี ตกแต่งสวนด้วยพันธุ์ไม้ไทย บอนไซ น้ำตกจำลอง และประติมากรรมรีไซเคิลเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยและชุมชน	1	1	2	1	3	วัฒนธรรม ธรรมชาติ กิจกรรม
2. พิพิธภัณฑ์ การฝึกหัดครูไทย	พิพิธภัณฑ์แบบมีปฏิสัมพันธ์ จัดแสดงประวัติการฝึกหัดครูไทย การเฉลิมพระเกียรติพระราชนิพนธ์ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบางเขน	5	1	4	2	3	วัฒนธรรม

ตาราง 99 (ต่อ)

รายการ ทรัพยากรท่องเที่ยว	ลักษณะ/จุดดึงดูด	ความโดดเด่นของประเภททรัพยากร					ประเภททรัพยากรที่มีศักยภาพสูงสุด
		ธรรมชาติ	วัฒนธรรม	มหรรรรม	กิจกรรม	บริการ	
3. พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	พระบรมรูปทรงครุฑเนติบัณฑิต ประทับยืน หน้าพระแท่น มีพระราชหัตถเลขาเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์	5	1	4	2	3	วัฒนธรรม
4. หอพระพุทธรูปปางปฐมเมธิพระเกียรติ	สร้างแบบพระที่นั่งไอศวรรย์ทิพาอาสน์ พระราชวังบางปะอิน ตั้งอยู่กลางน้ำ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางปฐมเมธิพระเกียรติ พระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัย	3	1	5	2	4	วัฒนธรรม
5. ศาลพระพิณเนศวร	ซุ้มปกรณัม ประดิษฐานพระพิณเนศวร เทวรูป ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเคยใช้เป็นตรามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมาก่อน	5	1	3	2	4	วัฒนธรรม
6. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว	อาคารฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมของนักศึกษา บริการห้องพักราคาพิเศษสำหรับอาจารย์ และข้าราชการ	5	4	3	2	1	บริการ
7. ศูนย์ผลิตขนมบอบและขนมไทยดอกปีบ	แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์การอาหารของนักศึกษา	5	4	3	2	1	บริการ
8. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน	จัดแสดงประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยว และของดีเขตบางเขน	5	1	4	3	2	วัฒนธรรม

ตาราง 99 (ต่อ)

รายการ ทรัพยากรท่องเที่ยว	ลักษณะ/จุดดึงดูด	ความโดดเด่นของประเภททรัพยากร					ประเภททรัพยากรที่มีศักยภาพสูงสุด
		ธรรมชาติ	วัฒนธรรม	มหกรรม	กิจกรรม	บริการ	
9. งานเยือนแผ่นดินถิ่นบางเขน	การแสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เขตบางเขน การแข่งขันเรือ 5 ฝีพาย การแสดงพื้นบ้าน	5	3	1	2	4	มหกรรม
10. ต้นปีบ (กาชะลอง)	ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามกุฎราชกุมารทรงปลูก ปัจจุบันมีจำนวนมาก ออก ดอกสีขาวบานสะพรั่งไปทั่วทั้งมหาวิทยาลัย	1	2	4	3	5	ธรรมชาติ
11. อุทยานเฉลิมพระเกียรติ	ตกแต่งด้วยประติมากรรมรีไซเคิล มีน้ำตกจำลอง	1	2	3	4	5	ธรรมชาติ
พื้นที่ใกล้เคียง อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ	เป็นอนุสาวรีย์ที่สื่อความหมายถึงการพิทักษ์ ประชาธิปไตยของประเทศ จากเหตุการณ์กบฏบวรเดช จารึกชื่อตำรวจและทหารผู้เสียสละชีวิตไว้ที่ฐาน ส่วนยอด อนุสาวรีย์เป็นพานรัฐธรรมนูญ	5	1	3	2	4	วัฒนธรรม

ตาราง 100 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวตามประเภททรัพยากร

ประเภท/ จำนวน	คุณสมบัติความโดดเด่น	ลูกค้าสำคัญ	โอกาสในการพัฒนา	อุปสรรคต่อการพัฒนา	อันดับ
ธรรมชาติ 6 รายการ	1. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารมีต้นพระศรีมหาโพธิ์ จากต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีสวนหย่อมและน้ำตก จำลองที่ตกแต่งด้วยศิลปกรรมจากขะยี่ไซเคิล 3. โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ไม้เฉลิมพระเกียรติ	นักเรียนนักศึกษา นักท่องเที่ยวและ ประชาชนทั่วไป	เป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ด้าน การจัดการสิ่งแวดล้อมและ นิเวศวิทยา	เป็นพื้นที่ที่มีสถานบันเทิงและชุมชนแออัด อยู่โดยรอบ	2
วัฒนธรรม 11 รายการ	- วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นแหล่งเรียนรู้ทาง ประวัติศาสตร์ยุคแรกเริ่มประชาธิปไตย มีพระเจดีย์ศรี มหาธาตุเป็นปูชนียสถานสำคัญที่ประดิษฐานพระบรม สารีริกธาตุและดินจากสังเวชนียสถาน	ประชาชนทั่วไป นักท่องเที่ยว ชาวไทยและ ชาวต่างชาติ	ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญของกรุงเทพฯ โดย กำลังบูรณะพระเจดีย์ พระ อุโบสถ และจัดสร้างพุทธ อุทยานเชื่อมโยงพุทธประวัติ และ สังเวชนียสถาน 4 ตำบล มีการสื่อความหมายทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นจุดเริ่มต้นโปรแกรมทัวร์ ไหว้พระ 9 วัด ของ ขสมก.	การขาดบุคลากรเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการการท่องเที่ยว	1

ตาราง 100 (ต่อ)

ประเภท / จำนวน	คุณสมบัติความโดดเด่น	ลูกค้าสำคัญ	โอกาสในการพัฒนา	อุปสรรคต่อการพัฒนา	อันดับ
	- เรือนไทยเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายแขนง - พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทยเป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์การศึกษาไทย	นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยว ชาวไทยและ ชาวต่างชาติ			
มหกรรม 1 รายการ	เป็นศูนย์กลางการจัดงานประเพณีของเขตบางเขน ได้แก่ งานแห่เทียนพรรษา ลอยกระทง สงกรานต์ การแข่งเรือ การแสดงสินค้าพื้นเมือง	ประชาชนทั่วไป	ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี	เป็นงานจัดงานที่ไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	5
กิจกรรม 2 รายการ	ฉาปนสถานกองทัพอากาศ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร มีประชาชนมาสวดพระอภิธรรมและฉาปนกิจเนื่องแน่นทุกวัน	ประชาชนทั่วไป	ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยี่ยมชม	ปัญหาด้านสิทธิประโยชน์	4
บริการ 3 รายการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีโรงแรมพระนครแกรนด์วิว ที่ให้บริการที่พักและอาหารในราคาย่อมเยา มีศูนย์สุขภาพพระนครฟิตเนส และศูนย์ผลิตขนมอบ	นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ	บริการนำเที่ยววัดและมหาวิทยาลัย	ขาดการดำเนินการด้านการนำเที่ยว	3

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในพื้นที่ศึกษา

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ	พระมหานริศุตต์ ฐิตสัณโ
ตำแหน่ง	เลขานุการเจ้าคณะภาค 8
สถานที่ทำงาน	ศาลาสมเด็จฯ คณะใต้ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220 โทรศัพท์ 0-2521-7300 โทรสาร 0-2972-9135

ประวัติความเป็นมาของวัด

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร สร้างขึ้นตามคำปรารภของฯพณฯ พลตรีหลวงพิบูลสงคราม (จอมพล ป. พิบูลสงคราม) เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2483 เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ “กบฏบวรเดช” ในปี พ.ศ.2476 ซึ่งเกิดการสู้รบกัน ณ ท้องทุ่งบางเขน หลังเหตุการณ์สิ้นสุดลง รัฐบาลได้สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์แก่ตำรวจและทหารที่เสียชีวิตในการสู้รบ เรียกว่า “อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ” และได้สร้างวัดขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้วายชนม์ ณ บริเวณใกล้กับอนุสาวรีย์ให้ชื่อว่า “วัดประชาธิปไตย” ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอยู่นั้นรัฐบาลได้ส่งทูตพิเศษโดยมีนาวาเอกหลวงธำรง นาวาสวัสดิ์ เป็นหัวหน้าคณะไปเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศในภาคพื้นเอเชีย จึงได้เชิญเชิญพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิ่งตอนของต้นศรีมหาโพธิ์ 5 กิ่ง และดินจากสังเวชนียสถานจากรัฐบาลอินเดีย มาประดิษฐานไว้ ณ วัดที่สร้างใหม่นี้ ซึ่งเป็นสิริมงคลอย่างยิ่ง จึงตั้งชื่อวัดใหม่ว่า “วัดพระศรีมหาธาตุ” และต่อมาเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2484 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระอารามหลวงชั้นเอกชนิดวรมหาวิหาร ชื่อของวัดจึงเปลี่ยนเป็น “วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร” ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2485

ทรัพยากรท่องเที่ยวที่สำคัญ

- พระเจดีย์ศรีมหาธาตุภายในประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ดินจากสังเวชนียสถาน และอัฐิของรัฐบาลที่สำคัญของชาติ
- ต้นพระศรีมหาโพธิ์จากต้นเดิมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้
- พระอุโบสถทรงจัตุรมุขแบบอย่างวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามภายในประดิษฐานพระพุทธรูปนารายณ์จำลองชื่อ “พระศรีสัมพุทธมุนี”

การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

1. ดำเนินการบูรณะ ปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ศรีมหาธาตุและพระอุโบสถ
2. จัดระเบียบร้านค้าให้เรียบร้อยและถูกสุขลักษณะมากขึ้น

3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเรียนรู้แก่เยาวชน เช่น การจัดอบรมค่ายพุทธบุตร การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในอนาคต

จัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับกรุงเทพมหานคร เขตบางเขนและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ดังนี้

1. พัฒนาพื้นที่ด้านหน้าพระเจดีย์ศรีมหาธาตุให้เป็นพุทธอุทยาน โดยจัดสร้างสถาปัตยกรรมภายในอุทยานเพื่อเป็นจุดศึกษาด้านพุทธประวัติ สังเวชนียสถาน 4 ตำบลเชื่อมโยงกับความสำคัญของพระเจดีย์และต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีการจัดนิทรรศการกั้นน้ำชายพัฒนาเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดทำเอกสารภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ

2. ประสานกับขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ (ขสมก.) และอาจารย์ลักษณะ เรขานิเทศ เข้าร่วมโครงการทัวร์ไหว้พระ 9 วัด ของ ขสมก. เนื่องจากวัดตั้งอยู่ใกล้กับอุโมงค์บางเขนซึ่งเป็นสถานีต้นทางโดยจะเป็นจุดเริ่มต้นให้นักท่องเที่ยวได้แวะนมัสการพระบรมสารีริกธาตุก่อนเดินทางสู่อุทยาน

3. จัดตั้งวิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญา เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาแก่พระสงฆ์และประชาชนทั่วไป

ความคิดเห็นต่อศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จุดแข็ง วัดมีประวัติศาสตร์และปูชนียสถานที่สำคัญเกี่ยวเนื่องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นศูนย์กลางของชุมชน

โอกาส กรุงเทพมหานครร่วมกับเขตบางเขนจัดสรรงบประมาณพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร

จุดอ่อน

1. การบริหารจัดการภายในวัด ด้านสถานที่ และบุคลากร ยังไม่สัมพันธ์กัน
2. ระบบการบำบัดน้ำเสียยังไม่มีประสิทธิภาพ
3. การประชาสัมพันธ์ให้วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ดีพอ เนื่องจากภาพลักษณ์ของวัดที่รู้จักกันดีคือ ฼าปนสถานที่มีชื่อเสียง

อุปสรรค วัดขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการการท่องเที่ยว เช่น การอนุรักษ์โบราณสถาน ขณะนี้ได้บูรณะพระเจดีย์ใหม่โดยปิดทองยอดพระเจดีย์ซึ่งผิดไปจากรูปแบบเดิมที่เป็นสีขาวท้งองค์ ทำให้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ	อาจารย์วิเชียร แดงสว่าง
ตำแหน่ง	ผู้จัดการโรงแรม
สถานที่ทำงาน	โรงแรมพระนครแกรนด์วิว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220 โทรศัพท์ 0-2521-7900-9 โทรสาร 0-2521-7908

ประวัติความเป็นมาของโรงแรม

โรงแรมพระนครแกรนด์วิวก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2541 เพื่อเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และเป็นที่พักสวัสดิการแก่บุคลากร คณาจารย์ ของมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ

- ห้องพักร้อย 54 ห้อง
- ห้องประชุม สัมมนา จำนวน 4 ห้อง
- ห้องอาหารบัวหลวง

การบริหารงานในปัจจุบัน

1. ส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา การศึกษาดูงานของนักเรียนและผู้สนใจทั่วไป
2. บริการด้านที่พักและห้องสัมมนาแก่บุคลากร คณาจารย์จากทั่วประเทศ
3. พัฒนาไปสู่การเป็นโรงแรมที่ได้มาตรฐาน เปิดรับทัวร์เป็นหมู่คณะ เช่น ทัวร์จีน โดยอบรมพนักงานให้บริการอย่างโรงแรมชั้นนำ
4. ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน ภายใต้นโยบายโรงแรมสีเขียว

แผนการบริหารงานในอนาคต

1. ขยายจำนวนห้องพักให้พอเพียงกับจำนวนนักศึกษาและแขกที่เข้าพัก
2. ติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐาน ปรับปรุงระบบ Check-in และ Check-out ที่ทันสมัย
3. จัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์บันทึกอาหารแบบตะวันตก

ความคิดเห็นต่อศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

- จุดแข็ง**
1. มีความปลอดภัยสูง มีระบบอัคคีภัยที่ทดสอบตลอดเวลา
 2. ที่พักราคาถูกแต่สะดวกสบายด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน
 3. งานบริการที่โดดเด่นด้วยนักศึกษา จึงได้รับความเอ็นดูจากแขก

โอกาส มหาวิทยาลัยกำลังจัดสร้างศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าพักที่โรงแรมมากขึ้น โดยเฉพาะผู้มาประชุม สัมมนา

- จุดอ่อน**
1. พัฒนาให้เทียบชั้นมาตรฐานโรงแรมที่มีดาวไม่ได้ เพราะไม่ใช่นิติบุคคล
 2. ไม่สามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายก่อนได้เนื่องจากแขกส่วนมากเป็นอาจารย์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

3. อุปกรณ์การเรียนการสอนยังขาดแคลนอยู่มาก เช่น ถ้วยชุป ช้อนชุป

แก้วไวน์ ผ้า napkin เป็นต้น

- อุปสรรค**
1. มีบริษัททัวร์มาติดต่อขอซื้อห้องแต่จำนวนห้องพักมีไม่เพียงพอ
 2. ลูกค้าชาวต่างประเทศลดลงมาก เนื่องจากการย้ายท่าอากาศยาน

นานาชาติไปอยู่ที่สุวรรณภูมิ

ภาคผนวก ข

- แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
- แผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้
- คู่มือนำเที่ยว
- เอกสารโครงการ

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นบางชน
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นบางชน
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว
4. เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 1

เวลา	08.30 - 09.00 น. (30 นาที)
ชื่อจุดศึกษา	สาธิตพระนคร (The Demonstration School of University)
แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา	1. อาคารสาธิต 1 2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

ประเภทของกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	ระยะเวลา
1. การแสดงบทบาทสมมติ การเป็นมัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยว	1.1 สนทนาเกี่ยวกับอาคารสาธิต 1และศูนย์ ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ เป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 ประวัติและลักษณะทางสถาปัตยกรรมของ อาคารสาธิต 1 1.2 ประวัติและความสำคัญของศูนย์ศึกษาพันธุ์ สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	1.1 แนะนำอาคารสาธิต 1 1.2 นำชมศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำ และพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ	มัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยวกลุ่ม 1	5 - 10 นาที
2. การตอบคำถามประจำจุด ศึกษาในคู่มือแนะนำเที่ยว	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับอาคาร สาธิต 1 เป็นภาษาอังกฤษได้ 2.2 อ่านคำถามและ เขียนคำตอบเกี่ยวกับพันธุ์ สัตว์น้ำจัดและพรรณไม้เขตร้อนเป็นภาษาอังกฤษ จากป้ายสื่อความหมายได้	2.1 ประวัติและลักษณะทางสถาปัตยกรรมของ อาคารสาธิต 1 2.2 พันธุ์สัตว์น้ำจัดและพรรณไม้เขตร้อน	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 ชมอาคาร ให้อาหารปลา ศึกษา พันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้ตามป้าย สื่อความหมาย 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา	นักเรียนทุกคน	ภายใน 30 นาที
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร และจัดบันทึก (อ.ภทรพรรณ กุลด้วง)	3.1 สรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนเป็นภาษาไทยได้	3.1 แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.1 ฟังบรรยายบริเวณระเบียง ทางเดินริมสระน้ำ 3.2 จัดบันทึกทำยคู่มือแนะนำเที่ยว 3.3 เขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	นักเรียนทุกคน	10 นาที

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 2

เวลา 09.00 -10.00 น. (60 นาที)

ชื่อจุดศึกษา อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย (The Commemoration of Democracy)

แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา 1. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 2. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

ประเภทของกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	ระยะเวลา
1. การแสดงบทบาทสมมติ การเป็นมัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยว	1.1 สนทนาเกี่ยวกับอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ เป็นภาษาอังกฤษได้ 1.2 สนทนาเกี่ยวกับวัดพระศรีมหาธาตุวรมหา วิหารเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 ประวัติและความสำคัญของอนุสาวรีย์ พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 1.2 ประวัติและปูชนียสถานของวัดพระศรี มหาธาตุวรมหาวิหาร	1.1 แนะนำอนุสาวรีย์พิทักษ์ รัฐธรรมนูญ 1.2 นำชมวัดพระศรีมหาธาตุวรมหา วิหาร	มัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยวกลุ่ม 2	ประมาณ 5 - 10 นาที
2. การตอบคำถามประจำจุด ศึกษาในคู่มือแนะนำเที่ยว	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับ อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญและวัดพระศรี มหาธาตุวรมหาวิหารเป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 ประวัติและความสำคัญของอนุสาวรีย์ พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 2.2 ประวัติและปูชนียสถานของวัดพระศรี มหาธาตุวรมหาวิหาร	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 ชมอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระเจดีย์ศรี มหาธาตุ พระอุโบสถ สักการะพระบรม สารีริกธาตุ ไหว้พระ ทำบุญ 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา	นักเรียนทุกคน	ภายใน 60 นาที
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร และจัดบันทึก (อ. นราริพ แก้วทอง)	3.1 สรุปเกียรติประวัติวีรบุรุษที่สำคัญของชาติ โดยสังเขปเป็นภาษาไทยได้ 3.2 สรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัด เป็นภาษาไทยได้	3.1 วีรบุรุษที่สำคัญของชาติ 3.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในวัด	3.1 ฟังบรรยายภายในพระเจดีย์ศรี มหาธาตุ 3.2 จัดบันทึกทำคู่มือแนะนำเที่ยว 3.3 เขียนสรุปเกียรติประวัติวีรบุรุษที่ สำคัญของชาติ 3.4 เขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมในวัด	นักเรียนทุกคน	ประมาณ 20 นาที

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 3

เวลา 10.00 -10.45 น. (45 นาที)
 ชื่อจุดศึกษา ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า (The Wisdom of Thai)
 แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประเภทของกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	ระยะเวลา
1. การแสดงบทบาทสมมุติ การเป็นมัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยว	1.1 สนทนาเกี่ยวกับศูนย์วัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็น ภาษาอังกฤษได้	1.1 กิจกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยว ของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	1.1 นำชมศูนย์วัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	มัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยวกลุ่ม 4	ประมาณ 5 - 10 นาที
2. การตอบคำถามประจำจุด ศึกษาในคู่มือแนะนำเที่ยว	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับศูนย์ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร เป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 กิจกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยว ของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 ชมเรือนไทย นิทรรศการศิลปะ ท้องถิ่นบางเขน ประติมากรรมรีไซเคิล น้ำตกจำลอง บอนไซ และภูมิทัศน์ โดยรอบ 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา	นักเรียนทุกคน	ภายใน 45 นาที
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร (อ.นราธิป แก้วทอง)	3.1 บอกลักษณะของเรือนไทยภาคกลางเป็น ภาษาไทยได้ 3.2 ยกตัวอย่างวิธีการรีไซเคิลขยะเป็นภาษาไทย ได้	3.1 สถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลาง 3.2 ประติมากรรมรีไซเคิล	3.1 ฟังบรรยายบนเรือนไทย 3.2 จัดบันทึกทำยคู่มือแนะนำเที่ยว 3.3 เขียนบรรยายลักษณะเรือนไทย ภาคกลาง 3.4 เขียนตัวอย่างวิธีการรีไซเคิลขยะ	นักเรียนทุกคน	ประมาณ 20 นาที

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 4

เวลา	10.45 -11.15 น. (30 นาที)
ชื่อจุดศึกษา	กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู (The Century of Teacher's Training)
แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา	1. พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 2. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย

ประเภทของกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	ระยะเวลา
1. การแสดงบทบาทสมมติ การเป็นมัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยว	1.1 สนทนากับพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและ พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทยเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับการสถาปนาโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์	1.1 นำสัการะพระราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว 1.2 แนะนำพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครู ไทย	มัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยวกลุ่ม 5	ประมาณ 5 - 10 นาที
2. การตอบคำถามประจำจุด ศึกษาในคู่มือแนะนำเที่ยว	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพิพิธภัณฑ์การฝึกหัด ครูไทยเป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับการสถาปนาโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 สัการะพระราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ศึกษาประวัติการฝึกหัดครู ไทยภายในพิพิธภัณฑ์ 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา	นักเรียนทุกคน	ภายใน 30 นาที
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร (คุณฐิติรัฐ อินปรง)	3.1 ลำดับเหตุการณ์การก่อกำเนิดโรงเรียนฝึกหัด อาจารย์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นภาษาไทยได้	3.1 ประวัติการฝึกหัดครูไทย	3.1 ฟังบรรยายภายในพิพิธภัณฑ์ 3.2 จัดบันทึกทำยคู่มือแนะนำเที่ยว 3.3 เติมข้อมูลเพื่อลำดับเหตุการณ์	นักเรียนทุกคน	ประมาณ 15 นาที

แผนกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าประจำจุดศึกษาที่ 5

เวลา

11.15-12.10 น. (55 นาที)

ชื่อจุดศึกษา

โรงแรมหรรุคุพระนคร (The Hotel of University)

แหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา

1. โรงแรมพระนครแกรนด์วิวและสิ่งที่น่าสนใจบริเวณโรงแรม ได้แก่

1.1 หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ

1.2 ต้นปีป

ประเภทของกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	ระยะเวลา
1. การแสดงบทบาทสมมติ การเป็นมัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยว	1.1 สนทนาเกี่ยวกับโรงแรมพระนครแกรนด์วิว หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติและต้น ปีปเป็นภาษาอังกฤษได้	1.1 การบริการด้านที่พักของโรงแรมพระนคร แกรนด์วิว 1.2 ความสำคัญของหอพระราชภัฏพระนคร เฉลิมพระเกียรติและต้นปีป	1.1 แนะนำโรงแรมพระนครแกรนด์ 1.2 นำชมหอพระราชภัฏพระนคร เฉลิมพระเกียรติและต้นปีป	มัคคุเทศก์และ นักท่องเที่ยวกลุ่ม 5	ประมาณ 5 - 10 นาที
2. การตอบคำถาม ในคู่มือแนะนำเที่ยว (Guide Book)	2.1 อ่านคำถามและเขียนคำตอบเกี่ยวกับโรงแรม พระนครแกรนด์วิว รวมทั้งสิ่งที่น่าสนใจบริเวณ ใกล้เคียงเป็นภาษาอังกฤษได้	2.1 ความสำคัญของโรงแรมพระนครแกรนด์ วิว หอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ และต้นปีป	2.1 ศึกษาคู่มือแนะนำเที่ยว 2.2 สักการะพระพุทธรูปมีปฐพี เฉลิมพระเกียรติ ชมต้นปีป และบริเวณ ด้านนอกโรงแรมพระนครแกรนด์วิว 2.3 ตอบคำถามประจำจุดศึกษา	นักเรียนทุกคน	ภายใน 45 นาที
3.การฟังบรรยายจากวิทยากร (อ.วิเชียร แดงสว่าง ผู้จัดการ โรงแรม)	3.1 บอกความสำคัญของแผนกบริการส่วนหน้า เป็นภาษาไทยได้ 3.2 บอกสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก เป็นภาษาอังกฤษได้ 3.2 ยกตัวอย่างวิธีการอนุรักษ์พลังงานภายใน โรงแรมเป็นภาษาไทยได้	3.1 การบริการส่วนหน้า (Front Office) 3.2 การจัดการห้องพัก (Room Management) 3.3 การจัดการโรงแรมเชิงอนุรักษ์ (Green Hotel)	3.1 ฟังบรรยายที่ห้องโถงและห้องพัก 3.2 เยี่ยมชมส่วนต่างๆของโรงแรม 3.3 เขียนความสำคัญของแผนกบริการ ส่วนหน้า 3.4 เขียนสิ่งอำนวยความสะดวกใน ห้องพัก 3.5 เขียนตัวอย่างการอนุรักษ์พลังงาน	นักเรียนทุกคน	ประมาณ 20 นาที

ตาราง 101 แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

สัปดาห์ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้/เรื่อง	ระยะเวลา	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เอกสาร	การประเมิน
1	Before Traveling - How to be a good tourist?	2 คาบ	1. ข้อห้ามและข้อปฏิบัติในการ ท่องเที่ยว 2. ไวยากรณ์เรื่อง ประโยคคำสั่ง (Imperative Sentence)	1. ทดสอบก่อนเรียน 2. อ่านแผนพับประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3. ฝึกประโยคคำสั่งที่เป็นข้อห้ามและ ข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว	1.แผนพับประชาสัมพันธ์ 2. ใบกิจกรรมที่ 1 และ 2	1. การนำเสนอหน้าชั้น เรียน 2. การทำแบบฝึกหัด
2	Before Traveling - Are you ready to travel?	2 คาบ	คำศัพท์ที่ใช้ในการบรรยายสถานที่ ท่องเที่ยว	อ่านเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ภายในแขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน และนำเสนอหน้าชั้นเรียน	ใบกิจกรรมที่ 3	การนำเสนอหน้าชั้น เรียน
3	Before Traveling - Are you ready to travel?	2 คาบ	ไวยากรณ์เรื่อง Passive Voice สำหรับการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว	ฝึกแต่งประโยค Passive Voice สำหรับการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว	หนังสือเรียน English for Tourism	การทำแบบฝึกหัด
4	Before Traveling - Are you ready to be a tourist guide?	2 คาบ	1. คุณลักษณะของมัคคุเทศก์ 2. จำนวนภาษาตามกระบวนการของ การนำเที่ยว 3. การเขียนบทนำเที่ยว	1. ชมวีดิทัศน์ตัวอย่างการนำเที่ยวโดย มัคคุเทศก์ 2. ศึกษารูปประโยคและจำนวนภาษา ในกระบวนการนำเที่ยว 3. ฝึกแต่งประโยคในการบรรยาย สถานที่ท่องเที่ยว และเขียนบทนำ เที่ยวของกลุ่ม	1.วีดิทัศน์การนำเที่ยว 2. ใบกิจกรรมที่ 4 และ 5	การทำแบบฝึกหัด

ตาราง 101 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้/เรื่อง	ระยะเวลา	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เอกสาร	การประเมิน
5	Taking an Ecotourism Walking Field Trip	4 คาบ	1. การบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวของ ท้องถิ่น 2. การบูรณาการภาษาอังกฤษกับ ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และ สิ่งแวดล้อม 3. แนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในสถานที่ท่องเที่ยว	1. ฟังบรรยายจากยูวมัคคุเทศก์และ วิทยากร และศึกษาเรียนรู้จุดศึกษา ตามความสนใจ 2. ฝึกปฏิบัติการนำเที่ยวและบรรยาย สถานที่ท่องเที่ยวตามจุดศึกษาที่ กำหนด	1. คู่มือนำเที่ยว 2. แบบประเมินทักษะ การเป็นยูวมัคคุเทศก์	1. การทำกิจกรรมการ เรียนรู้ในคู่มือนำเที่ยว 2. การประเมินทักษะ การเป็นยูวมัคคุเทศก์
6	The extreme experience	2 คาบ	การพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำเที่ยวของตนเองและกลุ่ม	1. ชมเทปบันทึกภาพกิจกรรม ทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า 2. อภิปรายกลุ่มย่อย 3. นำเสนอผลการอภิปราย 4. ทดสอบหลังเรียน	แบบประเมินตนเอง และกลุ่ม	การประเมินตนเองและ กลุ่ม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 Before Traveling

เรื่อง How to be a good tourist ?

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ

การใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ยุวมัคคุเทศก์จำเป็นต้องศึกษาโครงสร้างประโยค คำสั่ง (Imperative Sentence) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งที่เป็นข้อห้ามและ ข้อปฏิบัติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ต 1.2.1 ต 1.3.3 ต 2.1.1 ต 3.1.2 ต 4.1.2 ต 4.2.4

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนระบุข้อห้ามและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวได้
2. นักเรียนเขียนประโยคคำสั่ง (Imperative Sentence) เพื่อรณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

สาระการเรียนรู้

1. ข้อห้ามและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยว (Do's and Don't 's for traveling)
2. ไวยากรณ์เรื่อง ประโยคคำสั่ง (Imperative Sentence)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (Warm up)

1. ทดสอบก่อนเรียน
2. ครูแสดงภาพแหล่งโบราณสถานในประเทศไทย และถามว่า Have you ever visited there? If you have a chance to visit in a group there, what should you do?
 - a. Climb onto historical or cultural structure for taking a group photo.
 - b. Respect any historical site or the local culture.
 - c. Don't find any written information about the site.

ครูเฉลยคำตอบคือข้อ b. อธิบายว่าการไปเยี่ยมชมโบราณสถานต้องเคารพแหล่งโบราณสถาน และวัฒนธรรมท้องถิ่น และให้นักเรียนยกตัวอย่างวิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

3. แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ครูแจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) แต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (What kinds of tourism are sustainable?) โดยครูกำหนดดังนี้

กลุ่ม 1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

กลุ่ม 2 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism)

กลุ่ม 3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism)

กลุ่ม 4 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

4. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอความหมายเป็นภาษาไทยตามความเข้าใจ ครูสรุปความหมายที่ถูกต้อง และนำเสนอคำศัพท์จากบทอ่าน

5. นักเรียนศึกษาหัวข้อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ (Appropriate tourist behavior in different settings) โดยครูกำหนดดังนี้

กลุ่ม 1 กิจกรรมดำน้ำและตั้งแคมป์ (Snorkeling and Camping)

กลุ่ม 2 กิจกรรมดูนกและขี่จักรยานเสือภูเขา (Bird watching and Mountain Biking)

กลุ่ม 3 กิจกรรมเยี่ยมชมโบราณสถาน (Travel to historical sites)

กลุ่ม 4 กิจกรรมเดินป่าและพายเรือแคนู (Trekking and Canoeing)

6. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอข้อปฏิบัติ (Do's) และข้อห้าม (Don't's) ครูอธิบายเพิ่มเติมและนำเสนอคำศัพท์เพื่อเน้นย้ำความเข้าใจ

ขั้นฝึก (Practice)

7. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง Do's and Don't's for traveling ให้ทุกคนทำและเฉลยพร้อมกัน

8. ครูยกตัวอย่างประโยคจากใบกิจกรรมที่ 1 มาอธิบายไวยากรณ์ ประโยคคำสั่ง

(Imperative Sentence) เช่น Don't make loud noise. Don't drop litter in the water.

9. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง Polite Imperative in Tourist Attractions และอธิบายไวยากรณ์ ประโยคคำสั่ง (Imperative Sentence) นักเรียนทำแบบฝึกหัด Activity 1 และ Activity 2 ในใบกิจกรรมที่ 2 จากนั้นครูเฉลย

ขั้นนำไปใช้ (Production)

10. ครูให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันเขียนประโยคคำสั่ง (Imperative Sentence) เกี่ยวกับข้อห้ามและข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยวเพื่อช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน กลุ่มละ 2 ประโยค โดยแต่ละกลุ่มไม่ซ้ำกัน นำเสนองานเขียนหน้าชั้นเรียน จากนั้นมอบหมายงานให้นำข้อความของกลุ่มเขียนลงแผ่นป้ายติดตามบริเวณโรงเรียน

ขั้นสรุป (Wrap up)

11. ครูแสดงภาพโบราณสถานในประเทศไทยอีกครั้ง และให้นักเรียนบอกข้อควรปฏิบัติในการเยี่ยมชมสถานที่ด้วยโครงสร้างประโยคคำสั่ง

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพโบราณสถานในประเทศไทย
2. แผนพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3. ใบกิจกรรมที่ 1 และ ใบกิจกรรมที่ 2

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ประเมินการเขียนประโยคคำสั่ง	แบบฝึกหัดในใบกิจกรรมที่ 2 จำนวน 10 ข้อ	นักเรียนตอบถูกไม่น้อยกว่า 5 ข้อ
2. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพระดับ 3 ขึ้นไป

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 Before traveling

เรื่อง Are you ready to travel?

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ

การศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการนำเที่ยว ซึ่งการนำข้อมูลมาถ่ายทอดแก่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องรู้จักและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่มีลักษณะเฉพาะทางเพื่อนำมาใช้ได้ถูกต้องตามบริบท

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ต 1.2.1 ต 1.3.3 ต 2.1.1 ต 3.1.2 ต 4.1.2 ต 4.2.4

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนนำเสนอข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษาได้
2. นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้

สาระการเรียนรู้

1. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา
2. คำศัพท์ที่ใช้ในการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (Warm up)

1. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร และแหล่งท่องเที่ยวในเขตบางเขน

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

2. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้ตัวแทนกลุ่มจับสลากเลือกจุดศึกษา โดยครูชี้แจงดังนี้

กลุ่ม 1 จุดศึกษาที่ 1 “สาธิตฯ พระนคร” (The Demonstration School of University) แหล่งท่องเที่ยวคือ อาคารสาธิต 1 และศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

กลุ่ม 2 จุดศึกษาที่ 2 “อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย” (The Commemoration of Democracy) แหล่งท่องเที่ยว คือ อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ และวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

กลุ่ม 3 จุดศึกษาที่ 3 “ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า” (The Wisdom of Thais)

แหล่งท่องเที่ยวคือ ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กลุ่ม 4 จุดศึกษาที่ 4 “กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู” (The Century of Teacher's Training) แหล่ง

ท่องเที่ยวคือ พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย

กลุ่ม 5 จุดศึกษาที่ 5 “โรงแรมหรรค์พระนคร” (The Hotel of University)

แหล่งท่องเที่ยวคือ โรงแรมพระนครแกรนด์วิว

3. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง Tourist Attractions Around School ให้แต่ละกลุ่ม

ขั้นฝึก (Practice)

4. นักเรียนช่วยกันอ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษาของกลุ่มและแปลเป็นภาษาไทย ตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นนำไปใช้ (Production)

5. นักเรียนทำกิจกรรมค้นหาคำศัพท์จากบทอ่านในใบกิจกรรมที่ 3 (Find the words in the above with the meaning in Thai.) ครูเฉลย และนักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ตามครู

ขั้นสรุป (Wrap up)

6. ครูทบทวนคำศัพท์โดยแสดงบัตรคำและให้นักเรียนบอกความหมายภาษาไทย

สื่อการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 3

2. บัตรคำ

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ประเมินการค้นหาคำศัพท์กับความหมายจากบทอ่าน	แบบฝึกหัดในใบกิจกรรมที่ 3	นักเรียนตอบถูกไม่น้อยกว่า 50%
2. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพระดับ 3 ขึ้นไป

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 Before traveling

เรื่อง Are you ready to travel?

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ

การศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการนำเที่ยว ซึ่งการนำข้อมูลมาถ่ายทอดแก่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้โครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้อง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ต 1.2.1 ต 1.3.3 ต 2.1.1 ต 3.1.2 ต 4.1.2 ต 4.2.4

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้
2. นักเรียนเขียนประโยคเพื่อบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้ไวยากรณ์กรรมวาจก (Passive Voice) ได้

สาระการเรียนรู้

ไวยากรณ์เรื่อง กรรมวาจก (Passive Voice)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (Warm up)

1. ครูแสดงภาพพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และบรรยายภาพพระเจดีย์เป็นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและลักษณะทางสถาปัตยกรรม

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

2. ครูยกตัวอย่างประโยคกรรมวาจก (Passive Voice) จากบทอ่านในใบกิจกรรมที่ 3 และอธิบายโครงสร้างไวยากรณ์ในหนังสือเรียน English for Tourism หน้า 5

ขั้นฝึก (Practice)

3. นักเรียนทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียน English for Tourism หน้า 6 จากนั้นครูเฉลย

ขั้นนำไปใช้ (Production)

4. นักเรียนทำกิจกรรมนำไปใช้ในใบกิจกรรมที่ 3 Questions asked by tourists โดยตอบคำถามจากบทอ่านด้วยโครงสร้างประโยคกรรมวาจก (Passive Voice)

ขั้นสรุป (Wrap up)

5. ครูแสดงภาพพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารอีกครั้ง และให้นักเรียนลองถามตอบด้วยโครงสร้างประโยคกรรมวาจกโดยใช้ความรู้จากบทอ่าน

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพพระเจดีย์ศรีมหาธาตุ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
2. ใบกิจกรรมที่ 3
3. หนังสือเรียน English for Tourism

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
ประเมินการเขียนประโยคกรรมวาจก	แบบฝึกหัดในใบกิจกรรมที่ 3	นักเรียนตอบถูกไม่น้อยกว่า 50%

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 Before Traveling

เรื่อง Are you ready to be a tourist guide?

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ

การศึกษาถึงคุณลักษณะของการเป็นมัคคุเทศก์ และสำนวนภาษาที่ใช้ในกระบวนการนำเที่ยวเป็นสิ่งที่มัคคุเทศก์ต้องเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ต 1.2.1 ต 1.3.3 ต 2.1.1 ต 3.1.2 ต 4.1.2 ต 4.2.4

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกคุณลักษณะของมัคคุเทศก์ได้
2. นักเรียนสรุปกระบวนการของการนำเที่ยวได้
3. นักเรียนเขียนบทนำเที่ยวโดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวได้

สาระการเรียนรู้

1. คุณลักษณะของมัคคุเทศก์
2. สำนวนภาษาตามกระบวนการของการนำเที่ยว
3. การเขียนบทนำเที่ยว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (Warm up)

1. ครูฉายวิดีโอทัศน์การนำเที่ยวภาษาอังกฤษเรื่อง Bangkok's Attractions ตอนการนำเที่ยววัดพระแก้วและพระบรมมหาราชวัง ให้นักเรียนชมเป็นตัวอย่างประมาณ 5 นาที

2. ครูถามนักเรียนว่า

- Where are they going to take place?
- Have you ever visited there?
- Have you ever had traveling with a tour guide? What do you feel?
- Would you like to be a tourist guide?
- What is a characteristic of a tourist guide?

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

3. ครูฉายวีดิทัศน์การนำเสนอเที่ยวภาษาอังกฤษเรื่อง Bangkok's Attractions ตอนการนำเสนอเที่ยววัดโพธิ์ และวัดอรุณ โดยข้ามช่วง Time To Review ไปก่อน ระหว่างชมให้นักเรียนสังเกตบุคลิกลักษณะของ มัคคุเทศก์และประเด็นในการพูดคุย จบแล้วนักเรียนร่วมกันอภิปราย ครูสรุปบุคลิกลักษณะของมัคคุเทศก์ 4S คือ Smile, Smart, Service, Solving

ขั้นฝึก (Practice)

4. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 4 และฉายวีดิทัศน์เรื่องเดิมอีกครั้ง นักเรียนทำกิจกรรมฝึกทักษะการฟังโดยเติมคำศัพท์ที่กำหนดให้ลงในบทสนทนา ครูเปิดวีดิทัศน์รอบสุดท้ายเพื่อตรวจคำตอบจากช่วง Time To Review พร้อมอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นนำไปใช้ (Production)

5. ครูฉายเทปบันทึกภาพการนำเสนอเที่ยววัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารโดยยุวมัคคุเทศก์ให้นักเรียนชมเป็นตัวอย่าง โดยให้สังเกตกระบวนการและสำนวนภาษาที่ใช้ จบแล้วนักเรียนช่วยกันบอกกระบวนการในการนำเสนอและยกตัวอย่างสำนวนภาษาที่ได้ยิน ครูสรุปกระบวนการว่ามี 4 ขั้นตอนคือ

การแนะนำตัวเองและกล่าวต้อนรับ (Greeting and Introducing yourself)

การแนะนำรายการนำเสนอ (Guiding a program)

การแนะนำและบรรยายแหล่งท่องเที่ยว (Introducing the site)

การกล่าวลา (Saying Good-Bye)

6. นักเรียนนั่งตามกลุ่มประจำจุดศึกษาที่เคยกำหนดไว้ ครูแจกใบกิจกรรมที่ 5 เรื่อง A Procedure of Taking a Tour และอธิบายสำนวนภาษาที่ใช้ในกระบวนการนำเสนอ

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนบทนำเที่ยวที่จะนำไปใช้บรรยายสถานที่ท่องเที่ยวประจำจุดศึกษาของตน โดยอาศัยข้อมูลจากใบกิจกรรมที่ 3 ตัวอย่างบทนำเที่ยวจากใบความรู้ที่ 4 และสำนวนภาษาในใบกิจกรรมที่ 5

ขั้นสรุป (Wrap up)

8. ครูให้นักเรียนสรุปบุคลิกลักษณะของมัคคุเทศก์ กระบวนการนำเสนอ และสำนวนภาษาที่ใช้ในกระบวนการการนำเสนอ

สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์การนำเสนอเที่ยวเรื่อง Bangkok's Attractions
2. เทปบันทึกภาพการนำเสนอเที่ยววัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
3. ใบกิจกรรมที่ 3-5

การประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ประเมินการฟัง	ใบกิจกรรมที่ 4	เต็มคำศัพท์ได้ถูกไม่น้อยกว่า 50%
2. ประเมินการเขียนบทนำ เดี่ยวของกลุ่ม	แบบประเมินการเขียนบทนำ เดี่ยว	กลุ่มได้คะแนนระดับพอใช้ขึ้นไป 9-10 คะแนน = ดีมาก 7-8 คะแนน = ดี 5-6 คะแนน = พอใช้ 0-4 คะแนน = ไม่ผ่าน ต้องปรับปรุง
3. สังเกตพฤติกรรมการ ปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพ ระดับ 3 ขึ้นไป

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 Learning by traveling

เรื่อง Taking an Ecotourism Walking Field Trip

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 4 คาบ

สาระสำคัญ

การใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวจำเป็นต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษา ตลอดจนการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ต 1.2.1 ต 1.3.3 ต 2.1.1 ต 3.1.2 ต 4.1.2 ต 4.2.4

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวของท้องถิ่นได้
2. นักเรียนตอบคำถามที่เป็นความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวได้
3. นักเรียนระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวได้

สาระการเรียนรู้

1. การบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวของท้องถิ่น
2. การบูรณาการภาษาอังกฤษกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์และสิ่งแวดล้อมศึกษา
3. แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (Warm up)

1. ครูและนักเรียนพร้อมกัน ณ จุดนัดหมาย แต่ละกลุ่มตรวจความเรียบร้อยของอุปกรณ์ประกอบการทัศนศึกษา เช่น กล้องถ่ายรูป หมวก ธงประจำกลุ่ม ผ้าเย็น เป็นต้น

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

2. ครูแจกคู่มือแนะนำเที่ยว (Guide Book) และแจ้งกำหนดการนำเที่ยว ข้อปฏิบัติของการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี และการปฏิบัติกิจกรรมตามคู่มือแนะนำเที่ยว
3. ทุกคนออกเดินทางตามเส้นทางที่กำหนด จากจุดศึกษาที่ 1 จนถึงจุดศึกษาที่ 5

ขั้นฝึก (Practice)

4. แต่ละกลุ่มนำเสนอตามจุดศึกษา โดยบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวเป็นภาษาอังกฤษและฟังวิทยากรบรรยายเป็นภาษาไทยในแต่ละจุดศึกษา

ขั้นนำไปใช้ (Production)

5. นักเรียนทำกิจกรรมตอบคำถามประจำจุดศึกษาในคู่มือนำเสนอ

ขั้นสรุป (Wrap up)

6. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 6 เรื่อง How to be sustainable? ให้นักเรียนเขียนแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดศึกษาเพื่อนำมาซึ่งการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

แหล่งการเรียนรู้

1. แหล่งท่องเที่ยวในแขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน ได้แก่
 - 1.1 อาคารสาธิต 1
 - 1.2 ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ
 - 1.3 อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ
 - 1.4 วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
 - 1.5 ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 - 1.6 พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย
 - 1.7 พระราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - 1.8 โรงแรมพระนครแกรนด์วิว
2. วิทยากรประจำจุดศึกษา (Docent)
3. ป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ประเมินการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว	แบบประเมินทักษะการเป็นยุวมัคคุเทศก์	ได้ผลการประเมินไม่ต่ำกว่า C
2. การตอบคำถามที่เป็นความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	แบบฝึกหัดประจำจุดศึกษาในคู่มือนำเสนอ	ทำแบบฝึกหัดถูกต้องไม่น้อยกว่า 60 %
3. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพระดับ 3 ขึ้นไป

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 Learning by Traveling

เรื่อง The extreme experience

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ

การสรุปความรู้และประสบการณ์หลังกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการทัศนศึกษา ซึ่งนักเรียนจะได้ฝึกทักษะภาษาในการนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ต 3.1.3

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการนำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถนำเสนอประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเที่ยวของตนเองและเพื่อนในกลุ่มได้

สาระการเรียนรู้

การแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ (I think ... / In my opinion, I think.../ I agree with... / I don't agree with.../ I suggest that..../ I recommend that...)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (Warm up)

1. ครูถามความรู้สึกและประสบการณ์จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
What do you feel about the trip? / Did you enjoy the trip?
What did you learn from the trip?

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

2. ครูเขียนโครงสร้างประโยคและตัวอย่างประโยคที่ใช้พูดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะบนกระดาน

ขั้นฝึก (Practice)

3. นักเรียนชมเทปบันทึกภาพกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าของแต่ละกลุ่ม และร่วมกันอภิปรายการนำเที่ยวของกลุ่มโดยใช้โครงสร้างประโยคที่ครูสอนหรือนอกเหนือจากที่ครูสอนก็ได้

ขั้นนำไปใช้ (Production)

4. ครูฉายวีดิทัศน์การนำเสนอเกี่ยวกับของของกลุ่มหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม สลับกับตัวแทนกลุ่มพูดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มหน้าชั้นเรียนโดยใช้โครงสร้างประโยคที่ครูสอนหรือนอกเหนือจากที่ครูสอนก็ได้

ขั้นสรุป (Wrap up)

5. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าและแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น

สื่อการเรียนรู้

เทปบันทึกภาพกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

การประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพระดับ 3 ขึ้นไป

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ใบกิจกรรมที่ 1

Worksheet 1 : Appropriate tourist behavior in different settings.

Put the right number of each activity in the table.

1. Trekking	2. Canoeing	3. Snorkeling
4. Camping	5. Bird watching	6. Mountain Biking
7. Visiting temple	8. Visiting museum	9. Visiting historical sites

Activity	Do	Activity	Don't
	Dress properly. (wear sleeves, do not wear short pants etc.)		Don't damage any part of the forest.
	Take off your shoes.		Don't take photos.
	Dive only when there is sufficient light.		Don't sit on Buddha images, if you want to be photographed sit before the image then.
	Wear cloth that do not contrast with the natural environment.		Don't cut trees for fuel.
	Wear your life jacket for your own safety.		Don't touch or hang onto coral.
	Respect any historical site and the local culture.		Don't drop litter in the water.
	Take all rubbish with you.		Don't make loud noise.
	Follow the park regulation strictly.		Don't ride over vegetation or crops.
	Please refrain from smoking		Don't throw into the forest anything that might start a fire.
	Go bird watching early in the morning.		Don't touch anything at the site.
	Avoid going during nesting season.		Don't write on any surface.
			Don't take any part of the structure with you.

ใบกิจกรรมที่ 2

Worksheet 2 : Polite Imperative in Tourist Attractions (Do's and Don't 's)

สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มักมีระเบียบ ข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้ช่วยกันธำรงรักษาคุณค่า และความงดงามไว้ดังเดิม ดังนั้นมีเหตุผลที่จะต้องให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวเมื่อนำเที่ยวสถานที่นั้น ๆ เช่น

ห้ามสูบบุหรี่

Smoking is not allowed.

Please do not smoke.

Please refrain from smoking.

ห้ามถ่ายรูป

Photographs are not allowed.

Photographs are prohibited.

Please don't take photographs.

No photographs, please.

ห้ามจับ

Please don't touch...

ห้ามเข้า

Please don't enter into...

No entering into, please.

ห้ามส่งเสียงดัง

Please don't make unnecessary loud noise.

ห้ามปีนป่ายโบราณสถาน

Please don't climb onto the historical site.

ห้ามทิ้งขยะ

Please don't drop litter.

ห้ามขีดเขียน

Please don't write on...

ห้ามตัดต้นไม้

Please don't cut trees.

กรุณาอย่าเด็ดดอกไม้

Please don't pick the flowers.

กรุณาอย่าเก็บปะการัง

Please don't touch or hang onto corals.

โปรดถอดรองเท้าและหมวก

Please take off your shoes and hat.

โปรดเดินตามเส้นทางที่กำหนด

Please travel only on prescribed routes.

โปรดเคารพสถานที่และวัฒนธรรมท้องถิ่น Please respect the site and the local culture.

รูปประโยคตามตัวอย่างที่กล่าวมานี้ มีความสุภาพทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ เรียกว่า “Polite Imperative” มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ดังนี้

ข้อปฏิบัติ	Please + Verb 1
ข้อห้าม	Please + don't + Verb 1

Activity Practice 1 : Complete the following sentences with the words or phrases given below.

climb on, touch, walk, drop, take off

1. Please don't the garbage on the route.
2. Please don't over vegetation or crops.
3. Please your shoes before going into the pagoda.
4. Please don't the monument.
5. Please don't the sculpture.

Activity Practice 2 : Rewrite the polite imperative sentence from its previous one.

Example : Don't wear your hat in the chapel.

Please take off your hat before entering into the chapel.

1. Smoking is not allowed.
.....
2. No entering into the yard.
.....
3. Photographs are prohibited.
.....
4. No sitting on the Buddha image.
.....
5. Take your rubbish with you.
.....

ใบกิจกรรมที่ 3

Worksheet 3 : Tourist Attractions Around School

อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ

The Constitutional Defense Monument

This monument was built for remembrance of the civil war called “Bovorndej Revolution” in the reign of King Rama VII (King Prachathipok). Because of the death of 17 police and soldiers who devoted themselves for democracy in the defense of rebel, the monument was constructed by the government order on October 15, 1936.

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (n.)	=	การระลึกถึง
..... (n.)	=	สงครามกลางเมือง
..... (n.)	=	การปฏิบัติ การก่อการ
..... (v.)	=	อุทิศตน
..... (v.)	=	ป้องกัน ระวัง
..... (n.)	=	การจลาจล
..... (v.)	=	สร้าง

Questions asked by tourists.

Tourist : When was this monument constructed?

Tourist Guide:

Tourist : What was this monument built for?

Tourist Guide:.....

Tourist : Why was the revolution taken place?

Tourist Guide:.....

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

Wat Prasri Mahadhat Woramahaviharn

The first class royal monastery had a former name as Wat Prachathipathai (Literally Democracy Temple). Built from the decision of field Marshal Plaek Phibun Songkhram, the prime minister in the reign of King Rama VIII to commemorate the introduction of Democratic System into Thailand from Boverndej revolution in 1933. Situated close to the Constitutional Defence Monument, the temple construction was finished on June 24, 1942. Later on, some relics of the Lord Buddha (chest bone) which founded at the precinct of the Great Dhamarajika Stupa where it was established by the Great King Asoka of India, the branch of the sacred Bodhi tree (Pipal Tree) and soil from the holy place was brought from India to the temple. As a result, the temple's name was changed to Wat Prasri Mahadhat Woramahaviharn

Things to see and do

Chedi Simahathat: A double-layer pagoda, the outer layer enclosing a smaller one. Between the two is a corridor with four entrances. The relics of the Lord Buddha and the holy soil were placed in the middle of the pagoda. Inside the bigger pagoda are 112 apertures for urns containing the bones and ashes of important dignitaries approved by Parliament as having "contributed greatly to the nation". This place is the most important tourist attraction of Bangkok where the Buddhists come to respect everyday.

Outer pagoda

Inner pagoda

Bodhi Trees: They were planted from the branch of the sacred Bodhi tree that the Lord Buddha enlightened there. The Bodhi trees are standing on the two circular islands in front of the pagoda, the foot of the Bodhi trees are both Buddha images in meditation posture. Besides respecting the Buddha images, tourists can enjoy feeding fish and birds around there.

The chapel : It was designed as the same style as the chapel of Wat Benchamabopit or well known as The Marble Temple. Therefore, the Buddha image which enshrined inside the exquisite chapel is the replica Buddha image of Phra Phutthachinarat named Phra Srisambuddamuni

The chapel of Wat Prasimhadhat

The chapel of The Marble Temple

Phra Srisambuddamuni

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (n.)	=	วัด ศาสนสถาน
..... (v.)	=	ระลึกถึง
..... (n.)	=	ระบอบประชาธิปไตย
..... (n.)	=	พระบรมสารีริกธาตุ
..... (n.)	=	บริเวณ
..... (n.)	=	เจดีย์
..... (v.)	=	ประดิษฐาน
..... (n.)	=	พระอุโบสถ
..... (adj.)	=	วิจิตร งดงาม
..... (V.)	=	เคารพ สักการะ นมัสการ

Questions asked by tourists.

Tourist : When was this temple constructed?

Tourist Guide:.....

Tourist : What was this temple built for?

Tourist Guide:.....

Tourist : Why was the name of the temple changed?

Tourist Guide:.....

Tourist : What are enshrined in the pagoda and the chapel ?

Tourist Guide:.....

Tourist : What can we do around the Bodh trees?

Tourist Guide:.....

โรงแรมพระนครแกรนด์วิว Pranakhon Grandview Hotel

It was established in 1998, aims to be a place for hotel training course of university. The hotel has a choice of four fully provided modern conference rooms ranging in capacity from 50 to 200 guests and 54 elegantly furnished rooms which decorated and accommodated with a perfect blend of Thai artistic ingenuity and western convenience. The tourists can enjoy their favorite cuisine, choose from a menu of Traditional tasty Thai dishes, Chinese, or other international food. In front of the building, is a place to house the university's Buddha image in the pavilion that built as the same style as the Isawanthipaast Throne Hall. There is also a university's tree named "Peep" which planted by royal crown prince Vachiralongkorn.

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (v.)	=	มีจุดมุ่งหมาย มีวัตถุประสงค์
..... (n.)	=	ความสามารถในการรองรับ
..... (adj.)	=	ที่จัดหา ที่จัดให้มี
..... (n.)	=	อาหาร
..... (v.)	=	ประดิษฐ์ฐาน
..... (n.)	=	ศาลา
..... (n.)	=	พระที่นั่ง

Questions asked by tourists.

Tourist : Where is the hotel situated ?

Tourist Guide:.....

Tourist : What was this hotel established ?

Tourist Guide:.....

Tourist : What was the hotel built for ?

Tourist Guide:.....

Tourist : How many rooms are provided for the guests?

Tourist Guide:.....

ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Pranakhon Cultural Center (PCC)

Pranakhon is proud of its magnificent traditional Thai house, a dazzling jewel that houses the Pranakhon Cultural Center. The traditional lifestyle of The central region of Thailand is displayed here and festive activities occur near the Floating Market and riverside shops. The entire compound of the Traditional Thai House is greenery landscape with replica waterfall. It is also the center of Thai culture and wisdom such as Khon performance training, recycled paper works of art making, and Bonsai Studies which remarkable for its services to the University, other organizations, and the public, providing information on Thai culture and tourism. It offers tourist attractions and a diverse one-stop service tourist information center. Open on Monday – Friday at 8.30 am.- 4.30 pm.

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (adj.)	=	สำคัญ
..... (n.)	=	ตลาดน้ำ
..... (adj.)	=	ภูมิทัศน์
..... (adj.)	=	จำลอง เลียนแบบ
..... (n.)	=	ภูมิปัญญา ความฉลาด
..... (v.)	=	การแสดงทางด้านนาฏศิลป์ และการละคร

Questions asked by tourists.

Tourist : Was it built for being the residence?

Tourist Guide:.....

Tourist : What is displayed here?

Tourist Guide:.....

Tourist : When can we see the Thai performance here ?

Tourist Guide:.....

Tourist : What are these animal statues made from ?

Tourist Guide:.....

พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย Museum of Thai Teacher's training

Originally founded as the first Thai Teacher's Training School in the country, Phranakhon takes pride in its splendid and informative Museum of Thai Teacher 's Training, traced back to the year 1892. It's the place where visitors can appreciate the integrity of Thai education. The museum is well-equipped with elegant, rich, and spectacular exhibitions that the visitors can touch and interact with the display. Open on Monday – Friday at 8.30 am.- 4.30 pm.

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (adj.)	=	สง่างาม
..... (adj.)	=	ที่ให้ข้อมูล
..... (v.)	=	ตระหนัก ซาบซึ้ง
..... (adj.)	=	น่าตื่นตาตื่นใจ เป็นพิเศษ
..... (n.)	=	นิทรรศการ
..... (v.)	=	ก่อตั้ง สถาปนา
..... (n.)	=	การจัดแสดงวัตถุ หรือนิทรรศการ

Questions asked by tourists.

Tourist : What exhibition can be seen inside the museum?

Tourist Guide:.....

Tourist : What is the museum founded for ?

Tourist Guide:.....

Tourist : When did the teacher 's training begin in Thailand ?

Tourist Guide:.....

Tourist : Can we take photos here ?

Tourist Guide:.....

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

The Statue of King Chulalongkorn

With deep gratitude for King Chulalongkorn, King Rama V, who founded Pranakhon initially as the first Teacher's Training School in Thailand on 12 October 1892, the University decided to establish the statue of King Chulalongkorn to be revered on campus in 1994 . The one and a half life-size statue of King Chulalongkorn in a decorated royal gown was finally finished by the Fine Arts Department. The opening ceremony of the statue was kindly presided over by H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn on 11 October, 1999.

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (adj.)	=	เป็นที่สักการะบูชา
..... (n.)	=	กรมศิลปากร
..... (n.)	=	พิธี การเฉลิมฉลอง
..... (n.)	=	รูปปั้น อนุสาวรีย์
..... (n.)	=	ครุฑบริญญา
..... (adj.)	=	ที่ประดับตกแต่ง

Questions asked by tourists.

Tourist : Why did the university decide to establish the statue ?

Tourist Guide:.....

Tourist : When was the university established ?

Tourist Guide:.....

Tourist : Who founded the university ?

Tourist Guide:.....

Tourist : When was it constructed?

Tourist Guide:.....

ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ

The Fisheries and Botanical Learning Center

This site is developed as an ecotourism attraction to honor His Majesty the King on the occasion of the 60th coronation anniversaries. This place is also promoted by school to be both the center of integrated studies and environmental education for students and local people. Therefore, it offers the interpretation of flora and fauna's ecosystem and conservation that displayed around the area. The visitors will enjoy walking and feeding fish and turtles along the wooden board walk. Moreover, The Agricultural Demonstration Plot on the compound is an interesting spot for botanical studies.

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (n.)	=	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
..... (n.)	=	พืชพันธุ์
..... (n.)	=	สัตว์
..... (n.)	=	การอนุรักษ์
..... (n.)	=	ระบบนิเวศ
..... (adj.)	=	เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
..... (adj.)	=	เกี่ยวกับการเกษตร

Questions asked by tourists.

Tourist : Why did school develop this site as an ecotourism attraction ?

Tourist Guide:.....

Tourist : Where can we learn about the botanic ?

Tourist Guide :.....

Tourist : What interesting activities can we join at the site ?

Tourist Guide:.....

อาคารสาธิต 1

The Demonstration School Building 1

This conservative building was built since the establishment of school on 1 July, 1953. It's a blend architectural modern style between Thai and western in the era of the prime minister field Marshal Plaek Phibun Songkhram. Therefore, his one slogan can be seen on the building wall that reflects the government policy at that time. Furthermore, The floor that made of golden teak wood remains being a unique one left in Bangkok.

Find the words in the above with the meaning in Thai.

..... (adj.)	=	เกี่ยวกับสถาปัตยกรรม
..... (n.)	=	ยุคสมัย
..... (v.)	=	สะท้อนให้เห็น
..... (n.)	=	รัฐบาล
..... (n.)	=	ไม้สักทอง

Questions asked by tourists.

Tourist : When was this building built ?

Tourist Guide :

Tourist : What is the unique of the building ?

Tourist Guide :

Tourist : What does the slogan on the wall mean ?

Tourist Guide :

ใบกิจกรรมที่ 4

Worksheet 4 : Bangkok's attractions

Complete the words in the dialogues

Dialogue 1

construction	residence	complex	reside	former
founding	ambassadors	fantastic	royal	ceremonies

Tourist : When was the Grand Palace built?

Tourist Guide: King Rama I began (1)..... of the Grand Palace in 1882, which also marks the (2).....of the Chakri Dynasty. The (3).....is made up of more than 100 buildings, covering an area of 132 acres.

Tourist : What was first built at the Grand Palace?

Tourist Guide: First there were three parts; The Thron Hall, The Royal (4)..... and Wat Pra Kaeo.

Tourist : It looks like Ayutthaya style.

Tourist Guide: Yes. The Grand Palace is a copy of the (5)..... palace that used to be in Ayutthaya.

Tourist : (6).....! Does the King actually live here?

Tourist Guide: No, this used to be the king's residence but now the King and his family (7)..... in Chitladda Palace.

Tourist : So what is inside?

Tourist Guide: The most important is the Chakgree Maha Prasat Throne Hall where the king receives (8)..... at the presentation of their credentials.

Tourist : Are there many (9).....conducted in the area?

Tourist Guide: Yes, and there are some special (10).....ceremonies held in an open field called Sanam Luang, that's nearby too.

Dialogue 2

massage	rebuilt	gigantic	magnificent
ancient	reclining	dates back	healing

Tourist : Are there other important temples?

Tourist Guide: Yes! Another interesting temple is Wat Pho.

Tourist : So why is Wat Pho famous?

Tourist Guide: Wat Pho is an (1) temple. One of the oldest and largest Wats in Bangkok. And it's famous for it's (2)..... statue ; a (3)....., 46 meters, (4)..... Buddha.

Tourist : Wow! That's huge. How old is it?

Tourist Guide: As a temple site it (5).....to the 16th century but it was completely (6)..... in 1781.

Tourist : Is that also the place I can get a (7).....?

Tourist Guide: Yes, it's the center for teaching of traditional Thai (8)..... and massage. An hour session will cost you about 100 baht.

Tourist : I think I will go there tomorrow, I could do with a massage.

Dialogue 3

murals	dawn	distinctive
pagoda	compound	bank

Tourist : What other temples can I visit?

Tourist Guide: There is one more very famous temple, it's called Wat Arun.

Tourist : Wat Arun?

Tourist Guide: Yes, or more commonly known as the temple of (1).....

The architecture has some (2).....features. Its style is typical of the Ayutthaya period.

Tourist : I think I have seen a picture. It has a huge (3)....., doesn't it?

Tourist Guide: Yes. The pagoda is very large. It's 82 meters high and 234 meters wide, sitting on the (4).....of the mighty Chao Phraya river.

Tourist : What's in the (5).....?

Tourist Guide: The pavilion contains massive (6)..... that depict images of the Buddha's life.

Tourist : That's well worth a look too. Thank you.

ใบกิจกรรมที่ 5

Worksheet 5 : A Procedure of Taking a Tour

ในการนำเที่ยวมีการใช้สำนวนภาษาตามขั้นตอนต่างๆ มากมาย ซึ่งสามารถจำแนกไว้เป็นตัวอย่างดังนี้

A: Greeting and Introducing yourself

Good morning / afternoon / evening.

Welcome to

My name is..... I'm your guide for this tour of

B: Guiding a program

This morning we will visit

I will take you to.....

C: Introducing the site

Ladies and Gentlemen, we are now approaching.....

In front of us, Ladies and Gentlemen, is....., which is.....

Here we are at the site of

The site where we visit here is.....

Ladies and Gentlemen, here is.....

Here you can see.....on your left / right.

The.....on your left / right is called.....

D : Saying Good-Bye

Ladies and Gentlemen, I hope you enjoy the trip. Thank you very much.

I hope you have a great time for your trip. Thank you very much.

Activity Practice

Work in group. Write a script for taking a tour in your learning attraction by using the structure of passive voice and imperative sentence.

Example :

Dialogue 1 :

Guide : Good morning, Ladies and gentlemen. Welcome to the Around School Tour. My name is..... and..... We are going to take you to visit the major attractions around our school. First, we will take you to the university.

Visitor : That's sound interesting. When was the university established?

Guide : On 12 October, 1892 in the reign of King Chulalongkorn who established the teacher's training school named Normal Collage as the first teacher's training school in Thailand.

Visitor : Fantastic!

Arrive the statue of King Chulalongkorn.

Visitor : Is that the statute of the establissher?

Guide : Yes, it is. It's the most revered statue on campus, as you see the building near the statue on your left is the museum.

Visitor : What museum?

Guide : It is a museum of Thai Teacher's Training where the history of Thai education is exhibited spectacularly. Let's go inside. Please take off your hat and don't write on any surface.

Dialogue 2 :

Guide : Ladies and gentlemen, we are proud to present you the most exquisite place of university, The Traditional Thai House.

Visitor : How beautiful it is ! Who live here?

Guide : It's not for the residential building, ma'am. It was constructed as Pranakhon Cultural Center or PCC. The traditional lifestyle of the central region of Thailand is displayed here such as Floating Market and Loy Krathong festival.

Visitor : I see. So it's surrounded by the canal. Are actually traditional Thai houses settled nearby the water?

Guide : That's right. Because of the hot climate and the central part of Thailand has plenty of rivers and canals, the houses are usually built on stilt for getting the cool air and avoiding the flood.

Visitor : It's a fantastic Thai wisdom. I love its atmosphere, the landscape looks natural and relaxing. I see the garden decorated with a lot of animal figures, is it the old traditional style?

Guide : No, ma'am. Here is also the recycle center established by the monk, Dr. Stapana Buddhiwongso.

Visitor: I've seen his picture in front of the gate, right?

Guide : Certainly. He created his work of arts concerning the environmental conservation around the university such as the animal figures, the paths and the replica waterfalls.

Visitor : I don't understand. Why are these things concerned with the environmental conservation?

Guide : As you see the things, they were faced by concrete, but inside their shapes were contained with recycle paper.

Visitor : Good idea. Can we take photos with them?

Guide : Certainly. Please don't climb onto the figures.

Dialogue 3 :

Guide: Ladies and gentlemen, we are now passing the Democracy Defense Monument. It was built to commemorate the civil war called Bovorndej Revolution.

Visitor : When was the war occurred?

Guide : In the reign of King Rama VII in 1933. Because of the death of 17 police and soldiers who devoted themselves to defense the democracy in the rebel, the monument was constructed by the order of government. After that the first temple of the democratic era named Wat Prachathipatai was built from the decision of the prime minister Plaek Pibulsongkram.

Visitor : I see. So its history is related with the monument we passed.

Guide : Yes, sir. Later the construction was finished in 1942, the relics of Lord Buddha, the branches of papal tree and the soil from holy place were brought from India to the temple, the name of the temple was changed as Wat Prasri Mahadhat Woramahaviharn. The relics of Lord Buddha are enshrined in the pagoda over there. Let's go inside. Please take off your shoes before entering and don't make a loud noise.

Dialogue 4 :

Guide : Ladies and gentlemen. In front of you is the conservative school building that the floor was made of teakwood in the modern style of Thai and western.

Visitor : It's quite beautiful and antique. When was it built ?

Guide : It was built since the school was established on 1 July 1953.

Visitor : Oh! There're a lot of fish and turtles in the pond.

Guide : This is the Fisheries and Botanical Learning Center. Please don't drop the litter in the water. Let's you relax here before having lunch at Phranakhon Grandview.

Visitor : Is it the hotel ?

Guide : Yes, but it aims to be a place for hotel training course of university, just only 5 minutes walking from here.

Dialogue 5:

Guide : Ladies and gentlemen. Before having lunch we would like to introduce you the interesting things in the precinct of the hotel. In front of you is the pavilion where the university's Buddha image is enshrined.

Visitor : What is the name of the Buddha image?

Guide : It's the replica of Pra Buddhachinaraj name is Phra Buddha Baramee Pokpatapee Chalerm Prakeat

Visitor : Oh! It's very long name. Can we take photographs?

Guide : Yes, you can. Please don't sit onto the Buddha image when taking photos.

Ladies and gentlemen. On your left is the university's tree named "Peep".

Let's take photos before entering the hotel.

ใบกิจกรรมที่ 6

Worksheet 6 : How to be sustainable?

Write your own idea to conserve the environment in any attractions you visit.

1. The Demonstration School Building

.....

.....

2. The Fisheries and Botanical Learning Center

.....

.....

3. The Constitution Defense Monument

.....

.....

4. Wat Prasimahadhat Woramahaviharn

.....

.....

5. Phranakhon Cultural Center

.....

.....

6. The Museum of Thai Teacher's Training

.....

.....

7. The Statute of King Chulalongkorn

.....

.....

8. Phranakorn Grandview

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 7

Worksheet 6 : Group Work Discussion

A: Discuss on the group role - playing

1) What is the best thing you can do? Why do you think so?

1. English speaking.
2. Acting as tourist guides and tourists.
3. Remembering the script.
4. Script writing.
5. Giving the information to the tourist.
6. Asking the questions to the tourist guide.
7. Others

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) According to the above, what should be the most improved? Why do you think so?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B: Your ideas or comments on the trip

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
กิจกรรมการอ่านแผนพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
 กลุ่มที่ หัวข้อ

คำชี้แจง ให้สังเกตการทำงานของนักเรียนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตารางตามความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกตพฤติกรรม												รวมคะแนน
		ตั้งใจอ่าน			ค้นหา คำศัพท์			ร่วมสรุป เนื้อหา			นำเสนอ ผลงาน			
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	8
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 0 การทำงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
 คะแนน 1 การทำงานอยู่ในระดับพอใช้
 คะแนน 2 การทำงานอยู่ในระดับดี

ระดับคุณภาพ

- คะแนนรวม 0-2 มีคุณภาพระดับ 1 คะแนนรวม 3-4 มีคุณภาพระดับ 2
 คะแนนรวม 5-6 มีคุณภาพระดับ 3 คะแนนรวม 7-8 มีคุณภาพระดับ 4

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กิจกรรมการอ่านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประจำจุดศึกษา

กลุ่มที่ จุดศึกษาที่..... ชื่อจุดศึกษา.....

คำชี้แจง ให้สังเกตการทำงานของนักเรียนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตารางตามความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกตพฤติกรรม												รวมคะแนน
		ตั้งใจอ่าน			ค้นหา คำศัพท์			ร่วมสรุป เนื้อหา			นำเสนอ ผลงาน			
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	8
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 0 การทำงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนน 1 การทำงานอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 2 การทำงานอยู่ในระดับดี

ระดับคุณภาพ

คะแนนรวม 0-2 มีคุณภาพระดับ 1

คะแนนรวม 3-4 มีคุณภาพระดับ 2

คะแนนรวม 5-6 มีคุณภาพระดับ 3

คะแนนรวม 7-8 มีคุณภาพระดับ 4

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กิจกรรมการเขียนบทนำเที่ยวของกลุ่ม

กลุ่มที่ จุดศึกษาที่..... ชื่อจุดศึกษา.....

คำชี้แจง ให้สังเกตการทำงานของนักเรียนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตารางตามความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกตพฤติกรรม												รวมคะแนน
		ร่วมกันวางแผน			ศึกษาข้อมูล			ปฏิบัติ การเขียน			ปรับปรุงแก้ไข			
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	8
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 0 การทำงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนน 1 การทำงานอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 2 การทำงานอยู่ในระดับดี

ระดับคุณภาพ

คะแนนรวม 0-2 มีคุณภาพระดับ 1

คะแนนรวม 3-4 มีคุณภาพระดับ 2

คะแนนรวม 5-6 มีคุณภาพระดับ 3

คะแนนรวม 7-8 มีคุณภาพระดับ 4

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กิจกรรมการนำเที่ยวประจำจุดศึกษา

กลุ่มที่ จุดศึกษาที่..... ชื่อจุดศึกษา.....

คำชี้แจง ให้สังเกตการทำงานของนักเรียนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตารางตามความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกตพฤติกรรม												รวมคะแนน
		บรรยาย			สนทนา ซักถาม			ศึกษาคู่มือ นำเที่ยว			ตั้งใจฟัง วิทยากร			
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	8
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 0 การทำงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
 คะแนน 1 การทำงานอยู่ในระดับพอใช้
 คะแนน 2 การทำงานอยู่ในระดับดี

ระดับคุณภาพ

- คะแนนรวม 0-2 มีคุณภาพระดับ 1 คะแนนรวม 3-4 มีคุณภาพระดับ 2
 คะแนนรวม 5-6 มีคุณภาพระดับ 3 คะแนนรวม 7-8 มีคุณภาพระดับ 4

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6
กิจกรรมการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการนำเที่ยวของกลุ่ม
 กลุ่มที่ จุดศึกษาที่..... ชื่อจุดศึกษา.....

คำชี้แจง ให้สังเกตการทำงานของนักเรียนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตารางตามความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกตพฤติกรรม												รวมคะแนน
		ชมเทพ บันทึกภาพ			ร่วม อภิปราย			นำเสนอ หน้าชั้น			ฟังการ นำเสนอ			
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 0 การทำงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
 คะแนน 1 การทำงานอยู่ในระดับพอใช้
 คะแนน 2 การทำงานอยู่ในระดับดี

ระดับคุณภาพ

- คะแนนรวม 0-2 มีคุณภาพระดับ 1 คะแนนรวม 3-4 มีคุณภาพระดับ 2
 คะแนนรวม 5-6 มีคุณภาพระดับ 3 คะแนนรวม 7-8 มีคุณภาพระดับ 4

แบบประเมินการเขียนบทนำเที่ยวประจำกลุ่ม

กลุ่ม ที่	ชื่อจุดศึกษา	รายการประเมิน										รวม 10 คะแนน
		ไวยากรณ์และรูปประโยค (3)			สำนวนภาษา (2)		คำศัพท์ (2)		การนำเสนอข้อมูล (3)			
		ความถูกต้อง	Imperative	Passive	ความถูกต้อง	ความ สละสลวย	ความถูกต้อง	ความ เหมาะสม	ความถูกต้อง	ความ ครบถ้วน	สอดคล้อง การอนุรักษ์	
		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
1	สถิติฯ พระนคร											
2	อนุสรณ์แห่ง ประชาธิปไตย											
3	ภูมิปัญญาไทย ล้ำค่า											
4	กวีาศตวรรษ การฝึกหัดครู											
5	โรงแรมหรูคู่ พระนคร											

เกณฑ์การประเมิน

9-10 คะแนน = ดีมาก 7-8 คะแนน = ดี 5-6 คะแนน = พอใช้ 0-4 คะแนน = ไม่ผ่าน ต้องปรับปรุง (ผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไป)

คู่มือแนะนำเที่ยว

กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Guide Book

Ecotourism Walking Field Trip
Wat Prasrimahadhat Secondary Demonstration
School
Phranakhon Rajabhat University

โรงเรียน – วัด – มหาวิทยาลัย
เดินเที่ยวปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

School – Temple – University
Walk safely with environmentally great
care

Name _____ Class _____
No _____

คำนำ

คู่มือแนะนำเที่ยวเล่มนี้ จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางทำวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยกำหนดให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติการเป็นนักท่องเที่ยวและยุวมัคคุเทศก์นำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน คู่มือแนะนำเที่ยวนี้จึงนำเสนอข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามเส้นทางการเดินเท้า และกิจกรรมการเรียนรู้ประจำจุดศึกษาทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนได้เพื่อฝึกทักษะภาษาอังกฤษด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

Preface

This guide book is published for the activities of Ecotourism Walking Field Trip of Wat Phrasri Mahadhat Secondary Demonstration School Phranakhon Rajabhat University. The students of Mattayomsuksa 4 who take a course in English for Tourism are assigned to take their role plays as tourists and tourist guides in the attractions of community. So this guide book offers the information of the tourist attractions and the learning activities that aims to practice their English skills for tourism and support them the environmentally educative conservation on both natural and cultural themes.

สารบัญ

กำหนดการเดินทาง	1
แผนที่เส้นทางเดินเท้า	2
รู้จักเขตบางเขน	3
จุดศึกษาประจำเส้นทาง	
จุดศึกษาที่ 1 : สถิติฯ พระนคร	4
จุดศึกษาที่ 2 : อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย	6
จุดศึกษาที่ 3 : ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า	8
จุดศึกษาที่ 4 : กว่าจะตวรวรรษาการฝึกหัดครู	10
จุดศึกษาที่ 5 : โรงแรมหรูคู่พระนคร	12
กิจกรรมนำความรู้ประจำจุดศึกษา	13

Contents

Tour Itinerary	1
Walking Route Map	2
Getting to know Bangkok	3
Learning Attractions on route	
The 1 st attraction : The demonstration School of University	4
The 2 nd attraction : The Commemoration of Democracy	6
The 3 rd attraction : The Wisdom of Thais	8
The 4 th attraction : The Century of Teacher's training	10
The 5 th attraction : The Hotel of University	12
Learning Activities in attractions	13

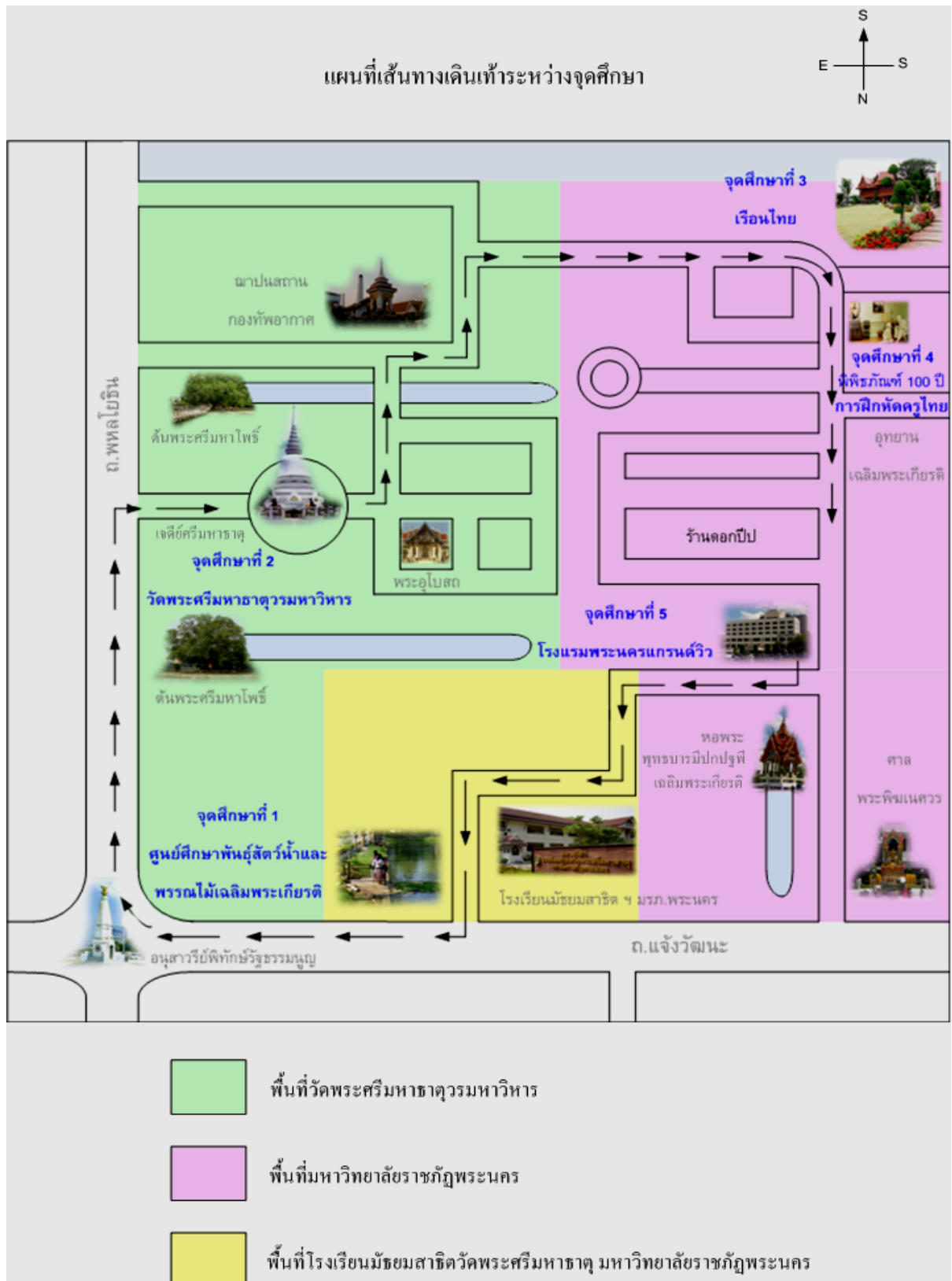
กำหนดการเดินทาง กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

- 08.30 น. พร้อมกัน ณ จุดศึกษาที่ 1 “**สาธิตพระนคร**” ชมอาคารเรียนสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม และศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ไม้เฉลิมพระเกียรติ สนุกกับการให้อาหารปลาและศึกษาพันธุ์ไม้ พร้อมฟังบรรยายเรื่อง “การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน” โดย อ.ภทรพรรณ กุลดั่ง
- 09.00 น. ชมจุดศึกษาที่ 2 “**อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย**” ย้อนอดีตสู่เหตุการณ์กับกฎบัตร ๓๒ ฉบับ อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ สักการะพระบรมสารีริกธาตุ พระศรีมหาโพธิ์และดินจากสังเวชนียสถาน ณ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร จากนั้นฟังบรรยายเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในวัด” โดยพระมหานิรุตต์ ฐิตสโร เลขาธิการเจ้าคณะภาค 8 และ “รัฐบุรุษที่สำคัญของชาติ” โดย อ.นราธิป แก้วทอง
- 10.00 น. เดินเท้าสู่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ชมจุดศึกษาที่ 3 “**ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า**” สัมผัสบรรยายภาคเรือนไทยริมน้ำและการตกแต่งภูมิสถาปัตยกรรมริมน้ำ ศาลาพักผ่อน ณ ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ฟังบรรยายเรื่อง “สถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลาง” โดย อ.พรชัย ตามถิ่นไทย รองผู้อำนวยการสำนักศิลปและพัฒนาวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 10.45น. ชมจุดศึกษาที่ 4 “**กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู**” สักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้นเข้าชมนิทรรศการพร้อมฟังบรรยายเรื่อง “ประวัติการฝึกหัดครูไทย” ณ พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย โดย คุณปาราลิ ตามถิ่นไทย เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์
- 11.15 น. ชมจุดศึกษาที่ 5 “**โรงแรมหรรค์พระนคร**” สัมผัสการปฏิบัติงานของแผนกบริการส่วนหน้าและการจัดการห้องพัก ณ โรงแรมพระนครแกรนด์วิว พร้อมฟังบรรยายเรื่อง “โรงแรมสีเขียว” โดย อ.วิเชียร แดงสว่าง ผู้จัดการโรงแรม
- 12.10 น. เดินทางกลับโรงเรียนโดยสวัสดิภาพ

Tour Itinerary

Ecotourism Walking Field Trip

- 08.30 Visit the first learning attraction **“The Demonstration School of University”** Sightseeing the antique school building in the era of the prime minister Field Marshall Pleak Pibulsongkram. Enjoy feeding aquatic animals and learning floras at the Fisheries and Botanical Learning Center. Lecture on “The school environmental conservation” by Ajarn Pattaraphan Kulduang.
- 09.00 Visit the second learning attraction **“The Commemoration of Democracy”** Dates back to the civil war called “Bovorndej Revolution” at the Constitutional Defense Monument. Respecting the relics of Lord Buddha, the sacred Bho trees and soil from the holy place. Lecture on “Temple Ecotourism” by Phramaha Nirut Apinyanont, Secretary of Ecclesiastical Religious Governor 8, and “The important national dignitaries” by Ajarn Narathip Kheawthong
- 10.00 Continue to Phranakhon Rajabhat University. Visit the third learning attraction **“The Wisdom of Thais”** Soaking up the atmosphere of The Traditional Thai House where decorated with the recycled work of arts at The Phranakhon Cultural Center. Lecture on “The architecture of the central region’s Thai house” by Ajarn Pornchai Tamthinthai, Assistant Director of the Department of Arts and Cultures, Phranakhon Rajabhat University.
- 10.45 Visit the fourth learning attraction **“The Century of Teacher’s Training”** To pay homage The Statue of King Chulalongkorn before entering the Museum of Thai Teacher’s Training. Learning the history of Thai Teacher’s Training through the exhibition guided by the docent, Mrs. Paralee Thamthinthai.
- 11.15 Visit the fifth learning attraction **“The Hotel of University”** Experiencing the front office and room management at Pranakhon Grandview Hotel. Lecture on “Green Hotel Management” by Ajarn Vichien Deangsawang, the hotel manager.
- 12.00 Back to school safely.

รู้จักเขตบางเขน

คำขวัญท่องเที่ยวประจำเขต

บางเขนเมืองน่าอยู่ อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐ วัดพระศรีพิทักษ์ธรรม
รวมน้ำใจรวมพลังปวงประชา

ย้อนอดีตสู่ท้องทุ่งบางเขน

ในอดีตเขตนี้ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ใช้ในการทำการเกษตร จึงถูกเรียกว่า “ทุ่งบางเขน” ต่อมาในปี พ.ศ.2440 เขตบางเขนได้จัดตั้งเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดพระนคร ปัจจุบันเป็นเขตหนึ่งทางตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ 37.285 ตร.กม. แบ่งการปกครองออกเป็น 2 แขวงคือ แขวงอนุสาวรีย์และแขวงท่าแร้ง

Getting To Know Bangkok

Tourism Slogan of the District

Bangkhen, the habitable district with the pride of democratic history
and hospitality of the people.

Bangkhen in the past

Because of its agricultural area in the past, it was called ‘Thung Bangkhen’. Later on, in 1897, it was founded as one district belonged to Phranakhon Province, that was Bangkhen District until now . It is located in the northern part of Bangkok , and divided into 2 sub-districts, Anusaowaree and Tareang, covering an area of 37.285 sq. km.

จุดศึกษาที่ 1 : สาธิตพระนคร

The 1st attraction : The Demonstration School of University

อาคารสาธิต 1

The Demonstration School Building 1

อาคารเรียนอนุรักษ์หลังนี้ สร้างขึ้นนับแต่วันสถาปนาโรงเรียน ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2496 ตรงกับสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดังนั้นจึงดงามด้วยสถาปัตยกรรมไทยและตะวันตกที่เรียบง่าย ที่ผนังอาคารมีคำขวัญติดไว้ว่า “พิบูล สร้างเสริมศาสนา” สะท้อนให้เห็นนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลสมัยนั้นได้ดี เอกลักษณ์อันทรงคุณค่ายิ่งของอาคารหลังนี้คือ พื้นทำด้วยไม้สักที่เหลือเพียงแห่งเดียวในกรุงเทพ

This conservative building was built since the establishment of school on 1 July, 1953. It's a blend architectural modern style between Thai and western in the era of the prime minister field Marshal Plaek Phibun Songkhram. Therefore, his one slogan “Phibun Supports the religion” can be seen on the building wall that reflects the government policy at that time. Furthermore, The floor that made of golden teak wood remains being a unique one left in Bangkok.

New Words on Tour ศัพท์ใหม่ร้ายทาง

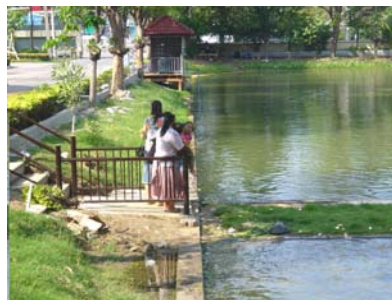
<i>architectural</i> (adj.)	=	เกี่ยวกับสถาปัตยกรรม
<i>era</i> (n.)	=	ยุคสมัย
<i>reflect</i> (v.)	=	สะท้อนให้เห็น
<i>government</i> (n.)	=	รัฐบาล

teak wood (n.) = ไม้สัก

จุดศึกษาที่ 1 : สาธิตพระนคร

The 1st attraction : The Demonstration School of University

ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้เฉลิมพระเกียรติ Fisheries and Botanical Learning Center

ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปีที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ทั้งนี้ยังเป็นแหล่งบูรณาการการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีการจัดทำแผ่นป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศของพืชและสัตว์จัดแสดงไว้โดยรอบสระน้ำ มีการจัดสร้างสะพานไม้ที่สวยงามสำหรับนักท่องเที่ยวในการให้อาหารปลาและเต่าที่มีอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีแปลงเกษตรสาธิตที่น่าสนใจแก่การเรียนรู้ด้านพฤกษศาสตร์อีกด้วย

This site is developed as an ecotourism attraction to honor His Majesty the King on the occasion of the 60th coronation anniversaries. This place is also promoted by school to be both the center of integrated studies and environmental education for students and local people. Therefore, it offers the interpretation of flora and fauna's ecosystem and conservation that displayed around the area. The visitors will enjoy walking and feeding fish and turtles along the wooden board walk. Moreover, The Agricultural Demonstration Plot on the compound is an interesting spot for botanical studies.

New Words on Tour ศัพท์ใหม่ร้ายทาง

ecotourism (n.) = การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

flora (n.) = พืชพันธุ์

fauna (n.) = สัตว์

agricultural (adj.) = ด้านการเกษตร

conservation (n.) = การอนุรักษ์

ecosystem (n.) = ระบบนิเวศ

environmental (adj.) = ด้านสิ่งแวดล้อม

จุดศึกษาที่ 2 : อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย
The 2nd attraction : The commemoration of Democracy

อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ
The Constitutional Defense Monument

เป็นอนุสรณ์สถานที่สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงสงครามกลางเมืองที่เรียกว่า “กบฏบวรเดช” ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ซึ่งเหตุการณ์ในครั้งนั้นมีตำรวจและทหารที่เข้าระงับเหตุการณ์เสียชีวิตทั้งหมด 17 นาย และเพื่อเป็นการรำลึกถึงบุคคลที่ได้เสียสละชีวิตเพื่อประชาธิปไตยจึงได้สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นในวันที่ 15 ตุลาคม 2479

This monument was built for remembrance of the civil war called “Bovorndej Revolution” in the reign of King Prachathipok (King Rama VII) Because of the death of 17 police and soldiers who devoted themselves for democracy in the defense of the rebel, the monument was constructed by the government order on October 15, 1936.

New Words on Tour ศัพท์ใหม่ร้ายทาง

<i>remembrance (n.)</i>	=	การระลึกถึง
<i>rebel (n.)</i>	=	การก่อกบฏ การจลาจล
<i>devote (v.)</i>	=	อุทิศตน
<i>defense (v.)</i>	=	ป้องกัน ระงับ
<i>construct (v.)</i>	=	สร้าง

จุดศึกษาที่ 2 : อนุสรณ์แห่งประชาธิปไตย
The 2nd attraction : The commemoration of Democracy

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
Wat Prasri Mahadhatu Woramahaviharn

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นวัดแรกเริ่มในยุคประชาธิปไตย เดิมชื่อว่า "วัดประชาธิปไตย" สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 7 ตามคำปรารภของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น เพื่อเป็นสถานที่รำลึกถึงการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยของไทยจากเหตุการณ์กบฏบวรเดช เมื่อปี พ.ศ. 2476 ดังนั้นจึงตั้งอยู่ใกล้กับอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ประกอบพิธีเปิดวัดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2485 ซึ่งรัฐบาลในสมัยนั้นได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนพระอุรังคธาตุที่ขุดค้นพบบริเวณพระมหาสถูปธรรมราชาธิกะที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงให้สร้างขึ้น รวมทั้งกิ่งพระศรีมหาโพธิ์จากต้นเดิมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และดินจากสังเวชนียสถาน 4 ตำบล มาประดิษฐานไว้ และได้เปลี่ยนชื่อวัดให้เป็นมงคลว่า วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

The first class royal monastery had a former name as Wat Prachathipathai (Literally Democracy Temple). Built from the decision of field Marshal Plaek Phibun Songkhram, the prime minister in the reign of King Rama VIII to commemorate the introduction of Democretic System into Thailand from Bovorndej revolution in 1933. Situated close to the Constitutional Defence Monument, the temple construction was finished on June 24, 1942. Later on, some relics of the Lord Buddha (chest bone) which founded at the precinct of the Great Dhamarajika Stupa where it was established by the Great King Asoka of India, the branch of the sacred Bodh tree (Pipal Tree) and soil from the holy place was brought from India to the temple. As a result, the temple's name was changed to Wat Prasri Mahadhat Woramahaviharn

New Words on Tour ศัพท์ใหม่ร้ายทาง

<i>monastery (n.)</i>	= วัด ศาสนสถาน	<i>commemorate (v.)</i>	= ระลึกถึง
<i>Democratic System (n.)</i>	= ระบอบ ประชาธิปไตย	<i>revolution (n.)</i>	= การปฏิวัติ การก่อกบฏ
<i>precinct (n.)</i>	= บริเวณ		
<i>relics of the Lord Buddha (n.)</i>	= พระบรมสารีริกธาตุ		

ภายในวัดมีปูชนียสถานที่สำคัญคือ พระเจดีย์ศรีมหาธาตุ ซึ่งเป็นเจดีย์สองชั้น ชั้นนอกสร้างเป็นพระเจดีย์องค์ใหญ่ทรงระฆังคว่ำยอดฉัตรครอบพระเจดีย์องค์เล็กทรงระฆังคว่ำสี่ทอง อันเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและดินจากสังเวชนียสถาน ระหว่างชั้นเป็นระเบียงทางเดินมีประตูเข้า 4 ด้าน ภายในผนังพระเจดีย์องค์ใหญ่ทำเป็นช่องไว้บรรจุอัฐิของรัฐบาลผู้เสียสละแก่บ้านเมือง จำนวน 112 ช่อง ด้านหน้าพระเจดีย์มีเกาะกลางน้ำ 2 เกาะทางทิศเหนือและทิศใต้ ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานต้นพระศรีมหาโพธิ์ ได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ทั้งสองต้น ประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิ

Pra Chedi Srimahadhat is a double layer pagoda. The outer layer enclosing the smaller one inside which the Lord Buddha relics and soil from the holy place are enshrined. Between the two layers is a circled corridor with four entrances. The inner side wall of the bigger pagoda is 112 apertures for containing the bones and ashes of the important dignitaries who contributed greatly for the nation. The Bodh trees are standing on the two circular islands in front of the pagoda, the foot of the Bodh trees are both Buddha images in meditation posture.

New Words on Tour ศัพท์ใหม่รายทาง

<i>pagoda (n.)</i>	=	เจดีย์
<i>enshrined (v.)</i>	=	ประดิษฐาน
<i>corridor (n.)</i>	=	ระเบียง ทางเดิน
<i>dignitaries (n.)</i>	=	บุคคลที่มีตำแหน่งสูง รัฐบาล
<i>meditation posture (n.)</i>	=	ปางสมาธิ

จุดศึกษาที่ 3 : ภูมิปัญญาไทยล้ำค่า
The 3rd attraction : The Wisdom of Thais

ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Phranakhon Cultural Center (PCC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีความภูมิใจในความงามของบ้านทรงไทยโบราณ ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีการแสดงวิถีชีวิตชาวไทยในภาคกลางของประเทศไทย รวมทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับเทศกาลต่าง ๆ ตลาดน้ำและร้านค้าริมน้ำจะขายสินค้าท้องถิ่นที่มีคุณค่า เรือนไทยมีความโดดเด่นด้วยสภาพภูมิทัศน์ที่ร่มรื่นด้วยแมกไม้และน้ำตกจำลอง ทั้งยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยหลายแขนง อาทิ การฝึกหัดโขน การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมจากกระดาษรีไซเคิล การศึกษาบอนไซและพันธุ์ไม้ไทย ซึ่งให้บริการแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ในด้านการท่องเที่ยวยังมีบริการเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์บริการนักท่องเที่ยวครบวงจร เปิดบริการให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 8.30 – 16.30 น.

Pranakhon is proud of its magnificent traditional Thai house, a dazzling jewel that houses the Pranakhon Cultural Center (PCC). The traditional lifestyle of The central region of Thailand is displayed here and festive activities occur near the Floating Market and riverside shops. The entire compound of the Traditional Thai House is greenery landscape with the beautiful cascade (replica waterfall). It is also the center of Thai culture and wisdom such as Khon performance training, recycled paper works of art making, and Bonsai and Thai Botanical Studies which remarkable for its services to the University, other organizations, and the public, providing information on Thai culture and tourism. It offers tourist attractions and a diverse one-stop service tourist information center. Open on Monday – Friday at 8.30 am.- 4.30 pm.

New Words on Tour ศัพท์ใหม่รายการ

magnificent (adj.)	=	สำคัญ
Floating Market (n.)	=	ตลาดน้ำ
landscape (n.)	=	ภูมิทัศน์
cascade (n.)	=	น้ำตกที่ตกจากหน้าผาสูง
replica (adj.)	=	จำลอง เลียนแบบ
wisdom (n.)	=	ภูมิปัญญา ความฉลาด
performance (v.)	=	การแสดงทางด้านนาฏศิลป์ และการละคร
tourist attractions (n.)	=	แหล่งท่องเที่ยว

จุดศึกษาที่ 4 : กว่าศตวรรษการฝึกหัดครู
The 4th attraction : The Century of Thai Teacher's

พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย Museum of Thai Teacher's Training

เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครถือกำเนิดจากโรงเรียนฝึกหัดครูแห่งแรกของประเทศไทย จึงมีความภูมิใจที่มีพิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย ซึ่งนำเสนอประวัติศาสตร์การฝึกหัดครูย้อนเวลากลับไปถึงปี พ.ศ. 2435 ด้วยบรรยากาศความสง่างามที่น่าตื่นตาตื่นใจ ผู้มาเยือนจะเกิดความตระหนักในคุณค่าและพัฒนาการอันสูงส่งของการศึกษาไทย พิพิธภัณฑ์ การฝึกหัดครูไทยเพียบพร้อมด้วยข้อมูลและการจัดแสดงนิทรรศการ เป็นแหล่งการเรียนรู้ให้นักศึกษาและประชาชนอย่างดียิ่ง เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 8.30 – 16.30 น.

Originally founded as the first Thai Teacher's Training School in the country, Phranakhon takes pride in its splendid and informative Museum of Thai Teacher 's Training, traced back to the year 1892. It's the place where visitors can appreciate the integrity of Thai education. The museum is well-equipped with elegant, rich, and spectacular exhibitions. Open on Monday – Friday at 8.30 am.- 4.30 pm.

New Words on Tour ศัพท์ใหม่ร้ายทาง

splendid (adj.)	=	สง่างาม
informative (adj.)	=	ที่ให้ข้อมูล
appreciate (v.)	=	ตระหนัก ชาบึ้ง
integrity (n.)	=	ความสมบูรณ์ คุณค่า
spectacular (adj.)	=	น่าตื่นตาตื่นใจ เป็นพิเศษ
exhibition (n.)	=	นิทรรศการ

จุดศึกษาที่ 4 : กว๊าศตวรรษการฝึกหัดครู

The 4th attraction : The Century of Teacher's Training

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

The Statue of King Chulalongkorn

สืบเนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีต้นกำเนิดมาจากโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทยเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2435 มหาวิทยาลัยจึงจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์ท่านไว้เคารพสักการะ กรมศิลปากรได้ออกแบบ เป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ทรงครุยประทับยืนขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เสด็จเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2539

With deep gratitude for King Chulalongkorn, King Rama V, who founded Pranakhon initially as the first Teacher's Training School in Thailand on 12 October 1892, the University decided to establish the Statue of King Chulalongkorn to be revered on campus. The one and a half life-size in a decorated royal gown was finally finished by the Fine Arts Department. The opening ceremony of the statue was kindly presided over by H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn on 11 October, 1999.

New Words on Tour ศัพท์ใหม่ร้ายทาง

revere (adj.)	=	เป็นที่สักการะ บูชา	ceremony (n.)	=	พิธี การเฉลิมฉลอง
statue (n.)	=	รูปปั้น อนุสาวรีย์	gown (n.)	=	ครุยปริญญา

จุดศึกษาที่ 5 : โรงแรมหรรค์พระนคร
The 5th attraction : The Hotel of University

พระนครแกรนด์วิว Phranakhon Grandview

สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 เพื่อใช้เป็นอาคารฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีห้องประชุมจำนวน 4 ห้อง ซึ่งสามารถรองรับผู้สัมมนาได้ตั้งแต่ 50 ถึง 200 คน และ ห้องพักสไตล์ที่ผสมผสานความเป็นไทยและสากลอย่างลงตัวกว่า 54 ห้อง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถลิ้มเอนกับการรับประทานอาหารในเมนูที่ขึ้นชอทั้งอาหารไทย จีน หรืออาหารนานาชาติ

ด้านหน้าโรงแรมมีพระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัย ประดิษฐานอยู่ภายในศาลากลางน้ำ ซึ่งสร้างอย่างพระที่นั่งไอศวรรย์ทิพาอาสน์ พระราชวังบางปะอิน นอกจากนี้ยังมีต้นปีบ ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยที่พระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารทรงปลูกอีกด้วย

It was established in 1998, **aims** to be a place for hotel training course of university. The hotel has a choice of 4 modern conference rooms ranging in capacity from 50 to 200 guests and 54 furnished rooms which decorated in Thai and western style. The tourists can enjoy their favorite cuisine, choose from a menu of Thai dishes, Chinese, or other international food.

In front of the building, is a place to house the university's Buddha image in the pavilion that built as the same style as the Isawanthipaast Throne Hall of Bang Pa-in Palace. There is also a university's tree named "Peep" which planted by the royal crown prince Vachiralongkorn

New Words on Tour ศัพท์ใหม่รายการ

conference room (n.)	=	ห้องประชุม
cuisine (n.)	=	อาหาร
house (v.)	=	ประดิษฐาน
pavilion (n.)	=	ศาลา
Throne Hall (n.)	=	พระที่นั่ง

- The Demonstration School Building 1
- Fisheries and Botanical Learning Center

1.1 When was the building built?

2. Answer the questions from the signs of Fisheries and Botanical Learning Center.

2.1 When does the striped catfish lay its eggs?

2.2 Does the common silver barb eat the rice ?

2.3 What is a Thai belief of the queen's flower?

2.4 When does the pink trumpet blossom ?

2.5 What does the shape of the cork tree's flower look like?

2.6 What do you feel when you read the Thai poem about the peacock's crest?

[illegible]

The 2nd attraction : The Commemoration of Democracy

- The Constitutional Defense Monument - Wat Prasri Mahadhatworamahaviharn

1. Answer the questions in English.

1.1 Why was The Constitutional Defense Monument built?

.....

1.2 How old is the monument now?

1.3 What is the former name of the temple?

1.4 Where is the relics of Lord Buddha enshrined?

1.5 Why are the sacred Bho trees on the circular islands important?

.....

2. จงสรุปเกียรติประวัติของอดีตนายกรัฐมนตรีเป็นภาษาไทยจากการฟังบรรยาย

รายนาม	ชาติ/มรณะ	บทบาทสำคัญต่อเหตุการณ์ทางการเมือง
1. พระยาพหลพลพยุหเสนา		
2. จอมพล ป.พิบูลสงคราม		
3. ปรีดีพนมยงค์		

3. จงสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดเป็นภาษาไทยจากการฟังบรรยาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

The 3rd attraction : The Wisdom of Thais

- Phranakhon Cultural Center

1. Answer the questions in English.

1.1 What is the Phranakhon Cultural Center constructed for?

.....

1.2 What are the animal figures in the garden made from?

.....

1.3 Who decorate the landscape ?

.....

1.4 Why is the Traditional Thai House made of wood?

.....

3. จงบอกลักษณะของสถาปัตยกรรมเรือนไทยภาคกลางเป็นภาษาไทย

รูปแบบ	ลักษณะ	ประโยชน์หรือวัตถุประสงค์ของการออกแบบ
1. หลังคา		
2. ชาน		
3. ประตู		
4. ศาลา		

4. จงยกตัวอย่างวิธีการรีไซเคิลขยะที่นักเรียนเห็นบริเวณเรือนไทยเป็นภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

The 4th attraction : The Century of Teacher's Training

- Museum of Thai Teacher's Training - The Statue of King Chulalongkorn

1. Answer the questions in English.

1. Who founded the university?
2. Who is the first principal of university?
3. When was the university established?
4. How old is the university now?

2. จงกรอกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสู่การเป็นมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร

ยุค	พ.ศ.	ชื่อสถาบันจากอดีตสู่ปัจจุบัน	ที่ตั้ง
ร.5			โรงเรียนเล็ก ถ.บำรุงเมือง
	2445		วัดเทพศิรินทร์ทราวาส
	2449	โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ฝั่งตะวันตก	ฝั่งธนบุรี
ร.6	2459	โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์แผนกครูศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
	2461		วัดบวรนิเวศวิหาร
ร.7- ร.8	2475	โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระราชวัง สนามจันทร์	
	2477		ถ.ศรีอยุธยา
ร.9	2490	โรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร	
			วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
	2547	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	

The 5th attraction : The Hotel of University

- Phranakhon Grandview and nearby

1. Answer the questions in English.

1. When is the university's tree planted by the crown prince?

.....

2. What is in the pavilion in front of the hotel?

.....

3. How many types of room are available ?

.....

4. What is the difference between standard and deluxe room?

.....

2. Write at least 5 room facilities you find in the guest room.

.....

.....

.....

.....

3. จงอธิบายความสำคัญของแผนกบริการส่วนหน้า (Front Office) เป็นภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. จงยกตัวอย่างวิธีการอนุรักษ์พลังงานภายในโรงแรมเป็นภาษาไทยมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำของบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

หน่วยงานย่อย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คณะ/สำนัก โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ ม.ราชภัฏพระนคร
ผู้รับผิดชอบโครงการ อาจารย์อานาจ ขาวเครือม่วง หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ 2051

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

ชื่อโครงการ / งาน กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์รัฐบาลด้าน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพที่ดี
มีคุณธรรมนำความรู้ และสามารถปรับตัวสู่สังคมฐานความรู้

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยด้าน การพัฒนาคุณภาพและความเข้มแข็งทางวิชาการ
ตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ ข้อที่ 12 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง

ข้อที่ 13 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนของ

อาจารย์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ระยะเวลาดำเนินโครงการ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2551- สิงหาคม 2551

ส่วนที่ 2. ความสำคัญของโครงการ

หลักการและเหตุผล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็น
เครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนวิชา
ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวขึ้นในช่วงชั้นที่ 4 เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ใช้ใน
การศึกษาต่อด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวตามหลักสูตร
รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ให้กับ
นักเรียน ด้วยสภาพปัญหาด้านอุบัติเหตุ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมอยู่มาก ดังนั้นเพื่อ
ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าว การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาครั้งนี้จึงจัดขึ้นบริเวณโรงเรียน วัด
พระศรีมหาธาตุวรวิหาร และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถจัดกิจกรรม
การเดินเท้าได้โดยไม่ต้องอาศัยยานพาหนะ มีความปลอดภัยและประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย
นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีจิตสำนึก
ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการท่องเที่ยว
2. เพื่อเข้าใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของเขตบางเขน
3. เพื่อรู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน
4. เพื่อฝึกการวางแผนปฏิบัติงานและรับผิดชอบงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 154 คน ได้มีโอกาสทัศนศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นบางเขน
2. นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีในการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ผลผลิต / ผลลัพธ์

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 154 คน ได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นบางเขน เกิดเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน

งบประมาณรวมของโครงการ 3,600 บาท

กิจกรรมหลัก / ย่อย	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	งบประมาณ
1) ประสานงานธุรการ สถานที่ และวิทยากร	มิถุนายน 2551	
2) จัดกิจกรรมทัศนศึกษา	ครั้งที่ 1 15 กรกฎาคม 2551 ครั้งที่ 2 31 กรกฎาคม 2551 ครั้งที่ 3 8 สิงหาคม 2551	3,600
3) ประเมินโครงการ	สิงหาคม 2551	
งบประมาณรวมของโครงการ		3,600

(รายละเอียดกิจกรรมลงในแบบฟอร์ม)

รายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

ผู้รับผิดชอบ อาจารย์อานาจ ขาวเครื่องมือ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ 2051

ระยะเวลาดำเนินการ มิถุนายน – สิงหาคม 2551

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ทางอ้อม -

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 154 คน ได้มีโอกาสทัศนศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการนำเที่ยว มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นบางเขน
2. นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีในการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรม 3,600 บาท

รายละเอียดงบประมาณ

1. งบดำเนินการ

1.1 หมวดค่าตอบแทน 3,600 บาท

- วิทยากรอบรมการรับประทานอาหารตะวันตก (บุคลากรภายใน)
จำนวน 1 คน x 3 ครั้ง x 1 ชั่วโมง x 500 บาท = 1,500 บาท
- วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับท้องถิ่นบางเขน (บุคลากรภายนอก)
จำนวน 1 คน x 3 ครั้ง x 1 ชั่วโมง x 700 บาท = 2,100 บาท

1.2 หมวดค่าใช้สอย (ไม่มี)

1.3 หมวดค่าวัสดุ (ไม่มี)

2. งบลงทุน (ไม่มี)

3. อื่น ๆ (โปรดระบุรายละเอียด)

ภาคผนวก ค

- แบบทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
- แบบวัดเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- เกณฑ์และแบบประเมินการแสดงผลสัมฤทธิ์การเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว
- แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
- แบบสอบถามความคิดเห็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

Test on Ecotourism Walking Field Trip

English for Tourism Mattayomsuksa 4 (Grade 10)

Wat Prasrimahadhat Secondary Demonstration School Phranakhon Rajabhat University

Part A: Complete the dialogue by the correct information of the local attractions.

Situation : A group of student guide is taking the foreign visitors to visit Phranakhon Rajabhat University, Wat Phrasrimahadhat Woramahaviharn and their school.

Dialogue 1 :Visiting the university.

Guide : Good morning, Ladies and gentlemen. Welcome to Phranakhon Rajabhat University. We are now approaching the Museum of Thai Teacher's Training. On your right, is the statute of King Chulalongkorn or (1).....who established the teacher's training school named Normal Collage as the first teacher's training school in Thailand on 12 October, 1892. Let's go inside the museum to know the long history of it.

Visitor : That's sound interesting.

After visiting the museum.

Guide : Ladies and gentlemen, we are proud to present you the most beautiful place of university, The Traditional Thai House. It was constructed as Phranakhon Cultural Center or PCC to (2)

Visitor : Why is it built in this style?

Guide : Because the central part of Thailand has plenty of canals and the climate is hot, so the houses are usually built from wood and settled on the stilts for (3).....

Visitor : Fantastic! The landscape is also greenery. I love the garden here.

Guide : As you see the animal figures, they were faced by concrete, but inside their shapes were contained with some recycled paper.

Visitor : Amazing! It's clear that we are destroying our world, so we must (4).....

1. a. King Rama IV b. King Rama V
- c. King Rama VI d. King Rama VII

2. a. display the traditional lifestyle as the learning center of community
b. display the exhibition of university on the events
c. be the residential building for the VIP visitors
d. be the floating market in the university
3. a. against the storm and keeping the warm
b. getting the fresh air and keeping the boats
c. avoiding the flood and keeping the warm
d. getting the cool air and avoiding the flood
4. a. stop using the natural resources b. avoid using the natural resources
c. help to conserve the environment d. reduce using the gasohol

Dialogue 2 : Visiting the temple.

Guide: Ladies and gentlemen, we are now passing the Democracy Defense Monument. It was built to commemorate the civil war called (5).....

Visitor : When was the war occurred?

Guide : In the reign of (6) in 1933. Because of the death of 17 police and soldiers who devoted themselves to defense the democracy in the rebel, the monument was constructed by the order of government. After that the first temple of the democratic era named Wat Prachathipatai was built from the decision of the prime minister Plaek Pibulsongkram for (7)

Visitor : I see. So its history is related with the monument we passed.

Guide : Yes, sir. Later the construction was finished in 1942, the relics of Lord Buddha, (8)..... were brought from India to the temple, the name of the temple was changed as Wat Prasri Mahadhat Woramahaviharn. The relics of Lord Buddha are enshrined in the pagoda over there. Let's go inside. Please take off your shoes before entering and don't make a loud noise.

Visitor : Wow! It's very beautiful. Can we take photos inside?

Guide : Yes, (9).....

5. a. The world war II b. The slaves rebel
c. The revolution of democracy d. Bovorndej Revolution

12. a. housing the Buddha image b. conference center
c. hotel training course d. cuisine training course

Part B : Complete the regulations in the different settings by the correct words.

When you go traveling to the historical sites or museums

- Do not climb onto the ancient ruins such as the (13).....in the temple
- Do not take any part of the (14)..... with you.
- You must (15).....any historical site and the local culture.
- Do not make (16).....loud noise.

When you go trekking or camping

- Do not (17)..... or write on any part of the forest.
- Wear clothes that don't contrast with the natural (18).....
- Do not throw into the forest anything that might start a fire or cut trees for fuel that can destroy flora and (19).....

When you go snorkeling or canoeing

- Do not collect any (20)....., shells, or marine creatures.
- Do not drop (21)..... on the beach or in the water.
- Travel only on prescribed (22).....

13. a. floating market	b. monument	c. pagoda	d. monastery
14. a. structure	b. construct	c. posture	d. surface
15. a. devote	b. respect	c. performance	d. appreciate
16. a. spectacular	b. unnecessary	c. magnificent	d. informative
17. a. damage	b. permit	c. defense	d. conserve
18. a. ecotourism	b. landscape	c. cascade	d. environment
19. a. wisdom	b. replica	c. fauna	d. forest
20. a. creatures	b. corals	c. canals	d. cuisines
21. a. relics	b. rebels	c. letters	d. litters
22. a. corridors	b. tracks	c. routes	d. rules

**แบบสอบถามเจตคติของนักเรียน
ที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขตามระดับความรู้สึกของนักเรียน

ตอนที่ 1 เจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ

1. นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างไร

ความรู้สึก	ระดับความรู้สึก							ความรู้สึก
สนุกสนาน	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	น่าเบื่อ
คล่องแคล่ว	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ติดขัด
มั่นใจ	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ลังเล
ต้องการ	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ต่อต้าน
จำเป็น	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ไร้ค่า
เต็มใจ	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ฝืนใจ
สุขใจ	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ทุกข์ใจ

ตอนที่ 2 เจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. นักเรียนรู้สึกว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

ความรู้สึก	ระดับความรู้สึก							ความรู้สึก
จำเป็น	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ไม่จำเป็น
เกี่ยวข้อง	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ขัดแย้ง
เกิดประโยชน์	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ไร้ค่า
คุ้มค่า	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	สิ้นเปลือง
ง่าย	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ยุ่งยาก
ทันสมัย	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	ล้าหลัง

**เกณฑ์การประเมินการแสดงบทบาทสมมติ
การเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว**

1. เกณฑ์การประเมินมัคคุเทศก์

เกณฑ์	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	คะแนนเต็ม 15 คะแนน
1. การใช้ภาษาอังกฤษ	1.1 ออกเสียงผิด เกิน 3 คำ	1.1 ออกเสียงผิด ไม่เกิน 3 คำ	1.1 ออกเสียง ถูกต้องทุกคำ	3 คะแนน
	1.2 พูดยาวเกิน 3 ประโยค	1.2 พูดยาว ไม่เกิน 3 ประโยค	1.3 พุดถูก ประโยค ทุก ประโยค	3 คะแนน
	1.3 ใช้คำศัพท์ผิด ความหมายเกิน 3 คำ	1.2 ใช้คำศัพท์ผิด ความหมายไม่ เกิน 3 คำ	1.3 ใช้คำศัพท์ถูก ความหมายทุกคำ	3 คะแนน
2. ด้านการสื่อ ความหมาย	สื่อความหมาย ผิดพลาดมาก	สื่อความหมาย ผิดพลาดบ้าง	สื่อความหมายได้ ครบถ้วน	3 คะแนน
3. ด้านบุคลิกภาพ	ขาดความเชื่อมั่น แสดงออกไม่เป็น ธรรมชาติ	ประหม่าบ้าง เล็กน้อย แสดง ออกยังไม่ค่อย เป็นธรรมชาติ	มีความมั่นใจใน ตนเอง แสดงออก ได้เป็นธรรมชาติ	3 คะแนน

การประเมินผล

ช่วงคะแนน

ผลการประเมิน

13 – 15

ดีมาก

10 – 12

ดี

7 – 9

พอใช้

5 – 6

ต้องปรับปรุง

2. เกณฑ์การประเมินนักท่องเที่ยวนัก

เกณฑ์	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	คะแนนเต็ม 15 คะแนน
1. การใช้ภาษาอังกฤษ	1.1 ออกเสียงผิด เกิน 3 คำ	1.1 ออกเสียงผิด ไม่เกิน 3 คำ	1.1 ออกเสียง ถูกต้องทุกคำ	3 คะแนน
	1.2 พูดยาวเกิน 3 ประโยค	1.2 พูดยาว เกิน 3 ประโยค	1.3 พูดยาว ไม่เกิน 3 ประโยค	3 คะแนน
	1.3 ใช้คำศัพท์ผิด ความหมายเกิน 3 คำ	1.2 ใช้คำศัพท์ผิด ความหมายไม่ เกิน 3 คำ	1.3 ใช้คำศัพท์ถูก ความหมายทุกคำ	3 คะแนน
2. ด้านการสอบถาม ข้อมูลหรือแสดงความ คิดเห็นที่สอดคล้องกับ การสื่อความหมาย	ถามหรือแสดงความ คิดเห็นไม่สอดคล้อง การสื่อความหมาย เลย	ถามหรือแสดง ความคิดเห็นไม่ สอดคล้องการสื่อ ความหมายบ้าง	ถามหรือแสดง ความคิดเห็น สอดคล้องการสื่อ ความหมายได้ดี	3 คะแนน
3. ด้านบุคลิกภาพ	ขาดความเชื่อมั่น แสดงออกไม่เป็น ธรรมชาติ	ประหม่าบ้าง เล็กน้อย แสดง ออกยังไม่ค่อย เป็นธรรมชาติ	มีความมั่นใจใน ตนเอง แสดงออก ได้เป็นธรรมชาติ	3 คะแนน

การประเมินผล

ช่วงคะแนน

13 – 15

10 – 12

7 – 9

5 – 6

ผลการประเมิน

ดีมาก

ดี

พอใช้

ต้องปรับปรุง

แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

กลุ่มที่ จุดศึกษาที่ ชื่อจุดศึกษา.....

ก. แบบประเมินบทบาทมัคคุเทศก์

ที่	ชื่อ-สกุล	การใช้ภาษา									การสื่อ ความหมาย			บุคลิกภาพ			รวม 15 คะแนน
		การออกเสียง			ไวยากรณ์			การใช้คำศัพท์									
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
1.																	
2.																	
3.																	
4.																	
5.																	
6.																	
7.																	

Assessment Form of a Tourist Guide's Role Playing

Group **Learning Attraction :**

No.	Name	The usage of language									Interpretation			Personality			Total 15 scores
		Pronunciation			Grammar			Vocabulary									
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
1.																	
2.																	
3.																	
4.																	
5.																	
6.																	
7.																	

แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติการเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

กลุ่มที่ จุดศึกษาที่ ชื่อจุดศึกษา.....

ข. แบบประเมินบทบาทนักท่องเที่ยว

ที่	ชื่อ-สกุล	การใช้ภาษา									การสอบถาม หรือแสดง ความคิดเห็น			บุคลิกภาพ			รวม 15 คะแนน
		การออกเสียง			ไวยากรณ์			การใช้คำศัพท์									
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
1.																	
2.																	
3.																	
4.																	
5.																	
6.																	

Assessment Form of a Tourist's Role Playing

Group **Learning Attraction :**

No.	Name	The usage of language									Questions or Ideas	Personality			Total 15 scores	
		Pronunciation			Grammar			Vocabulary								
		1	2	3	1	2	3	1	2	3		1	2	3		
1.																
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือตามความคิดเห็นของนักเรียน

ตอนที่ 1 : ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

รูปแบบกิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การเดินตามเส้นทาง					
2. การแสดงบทบาทผัดคู่เทศก์					
3. การแสดงบทบาทนักท่องเที่ยว					
4. การบันทึกภาพกิจกรรมกลุ่ม					
5. การฟังวิทยากรบรรยาย					
6. การจดบันทึกการฟังบรรยาย					
7. การตอบคำถามในคู่มือแนะนำเที่ยว					
8. การเยี่ยมชมสถานที่					
9. การเขียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
สื่อการเรียนรู้					
1. คู่มือแนะนำเที่ยว					
2. วิทยากร					
3. ป้ายสื่อความหมาย					
แหล่งการเรียนรู้					
1. อาคารสาธิต 1					
2. ศูนย์ศึกษาพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้ เฉลิมพระเกียรติ					
3. อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ					
4. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร					
5. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร					
6. พิพิธภัณฑ์การฝึกหัดครูไทย					
7. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว					
8. โรงแรมพระนครแกรนด์วิว					

องค์ประกอบอื่น ๆ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ระยะทาง					
2. สภาพเส้นทาง					
3. ระยะเวลา					
4. ค่าใช้จ่าย					
5. อาหารว่าง					
6. ความรู้ที่ได้รับ					
7. ประสบการณ์ที่ได้รับ					
8. ความสนุกสนาน					
9. ความปลอดภัย					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบสอบถามความคิดเห็น
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า
ของโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.2 อายุ ปี

1.3 อาชีพ ☐ นักบวช ☐ ครู ☐ ค้าขาย ☐ นักศึกษา ☐ อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ	ระดับของผลกระทบ						
	ทางบวก			ทางลบ			
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3
1. ต้นไม้							
2. ทางเดินเท้า							
3. แหล่งน้ำ							
4. มลภาวะ							
5. สาธารณสมบัติ							
6. อาคารสถานที่							
7. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น							
8. วิถีชีวิตของคนในชุมชน							
9. ความสะอาดของสถานที่							
10. ความสงบเงียบของสถานที่							
11. ความมีคุณค่าของสถานที่							
12. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่							
13. การใช้เส้นทางจราจร							
14. รายได้ของคนในชุมชน							

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

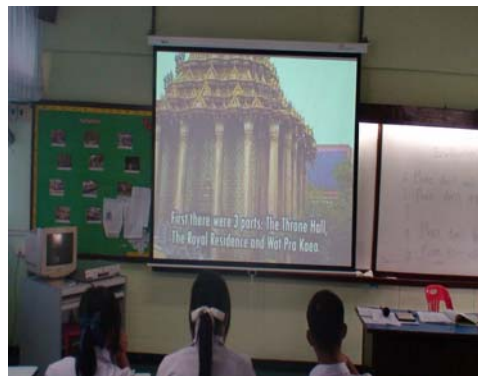
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ง

- ภาพประกอบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- ภาพประกอบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้า

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในชั้นเรียน

ภาพการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 1

ภาพการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 2

ภาพการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงนิเวศทางเท้าครั้งที่ 3

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายอำนาจ ขาวเครือม่วง
วันเดือนปีเกิด	28 ธันวาคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	พระนครนิเวศน์ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถ. แจ่งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนนครไทย
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ภาษาอังกฤษธุรกิจ เกียรตินิยมอันดับ 2 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพภาษาอังกฤษเฉพาะอาชีพ (ป.อ.) การท่องเที่ยว จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2545	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วค.) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) การจัดการการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2551	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ